

Agenda Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden

Datum overleg: 24 juni 2020 van 09.30-11.00 uur

locatie: n.v.t MS teams

kopie aan: -

Genodigden:

Sonja Smit (Midden-Delfland), Adri Bom-Lemstra (PZH), Jeannette Baljeu (PZH), Liesbeth van Tongeren (Den Haag), Hilbert Bredemeijer (Den Haag), Leen Sniijders (Westland), Ben van der Stee (Westland), Bas Vollebregt (Delft), Astrid van Eekelen (Leidschendam-Voorburg), Frank van Kuppeveld (Pijnacker-Nootdorp), Armand van de Laar (Rijswijk), Kees Wassenaar (Wassenaar), Robin Paalvast (Zoetermeer), Leo Klaassen (secretaris) en Annette Swinkels (verslaglegging)

CONCEPTAGENDA

1. Opening en vaststellen agenda

2. Mededelingen

2.1 aanwijzing vertegenwoordiger gemeente Den Haag in AB

bijlage – ter kennisname

3. Ingekomen stukken

Geen

4. Verslagen

4.1 Conceptverslag AB 27 november 2019

bijlage – ter vaststelling

5. Voortgang Koersplan

bijlage - ter bespreking

6. Inhoudelijke onderwerpen

6.1 Informatie- en energiebesparingsplicht

presentatie

6.2 Gemeentelijke nota VTH

bijlage – ter instemming

6.3 Overdracht asbesttaken

bijlage – ter instemming

7. Financiële onderwerpen

7.1 Jaarrekening 2019

bijlage – ter vaststelling

7.2 Bevindingen accountant en reactie ODH

bijlage – ter vaststelling

7.3 Bevindingen rekeningcommissie en reactie ODH

nazending

7.4 Voorjaarsnota 2020

bijlage – ter vaststelling

7.5 Begroting 2021

bijlage – ter vaststelling

7.6 Zienswijzen en reactie ODH

nazending

8. Juridische onderwerpen

Geen

9. Rondvraag en Sluiting

Den Haag

Ons kenmerk
BEC/2019.1201
RIS304222

AANWIJZING VERTEGENWOORDIGING

Het college van burgemeester en wethouders van Den Haag,

overwegende dat:

- collegeleden uit hoofde van hun ambt de gemeente vertegenwoordigen bij verbonden partijen en andere organisaties waarin de gemeente een (bestuurlijk) belang heeft;
- deze nevenfuncties worden verdeeld op basis van het uitvoeringsbesluit verantwoordelijkheidsverdeling;

besluit:

in te stemmen met de volgende aanwijzingen als vertegenwoordiger van de gemeente. Onder deze aanwijzing wordt mede verstaan het benoemen of voordragen van collegeleden afhankelijk van de interne inrichting van de desbetreffende organisatie.

Lid Algemeen Bestuur en lid Dagelijks Bestuur (Regionaal) Inkoopbureau H10	Wethouder Parbhudayal (zorg, jeugd)
Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur en plaatsvervangend lid Dagelijks Bestuur (Regionaal) Inkoopbureau H10	Wethouder Van Alphen (maatschappelijke opvang)
Lid Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden	Wethouder Van Tongeren (milieu)
Lid Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden	Wethouder Bredemeijer (groen/buitenruimte)
Lid Dagelijks Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden	Wethouder Van Tongeren (milieu)
Lid Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)	Wethouder Parbhudayal (zorg)
Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)	Wethouder Van Alphen (maatschappelijke opvang)
Lid Dagelijks Bestuur Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)	Wethouder Parbhudayal (zorg)
Lid Algemeen Bestuur Industrieschap De Plaspoelpolder	Wethouder Revis (verbonden partijen)
Lid Algemeen Bestuur Industrieschap De Plaspoelpolder	Wethouder Bruines (economie)
Lid Algemeen Bestuur Industrieschap De Plaspoelpolder	Wethouder van Alphen (sociale werkvoorziening/ leerwerkbedrijf)
Lid Dagelijks Bestuur Industrieschap De Plaspoelpolder	Wethouder Bruines (economie)
Plaatsvervangend Lid Dagelijks Bestuur Industrieschap De Plaspoelpolder	Wethouder Revis (verbonden partijen)
Lid Bestuurlijke Adviescommissie (BAC) Veilig Thuis (GGD Veilig Thuis Haaglanden)	Wethouder Parbhudayal (Zorg, Jeugd, Huiselijk geweld)

Lid bestuur Regionaal Platform Arbeidsmarkt	Wethouder van Alphen (werkgeversservicepunten)
Lid van het bestuur van de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten	Wethouder Bruines (regio)
Vertegenwoordiger van de Gemeente Den Haag in de Algemene Ledenvergadering van de Coöperatieve Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Haaglanden	Wethouder Parbhudayal (zorg, ambulancezorg)
Lid Bestuur Stichting Business park Haaglanden	Wethouder Bruines (economie)
Lid bestuur Stichting Groenfonds Midden Delfland	Wethouder van Bredemeijer (groen, buitenruimte)
Lid van de Hof van Delflandraad	Wethouder van Bredemeijer (groen, buitenruimte)
Lid vereniging regio water	Wethouder van Bredemeijer (groen, buitenruimte)
Lid van de stuurgroep Nieuwe Driemanspolder	Wethouder van Bredemeijer (groen, buitenruimte)
Lid Raad van Toezicht project Diversiteit in Bedrijf van Stichting van de Arbeid	Wethouder Van Alphen (sociale zaken, werk en inkomen)
Lid van Comité van Toezicht Kansen voor West en Voorzitter Stuurgroep Kansen voor Den Haag	Wethouder Bruines (economie, innovatiebeleid)
Lid Economic Board Zuid Holland	Wethouder Bruines (economie)
Plv. lid Comité van de Regio's	Wethouder Van Asten (strategie)
Lid Raad van Toezicht van de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW)	Wethouder Van Asten (mobiliteit)
Lid bestuur Den Haag Marketing Promotieprijzen	Wethouder Bruines (economie)
Lid Algemeen Bestuur van KIMO	Wethouder Van Tongeren (duurzaamheid, milieu)
Vertegenwoordiger van de gemeente Den Haag in de Algemene deelnemersvergadering van de coöperatie Wigo4it UA	Wethouder Van Alphen (sociale zaken, werk en inkomen)
Bestuurder Stichting Holdingfonds Economische Investerings Den Haag (HEID)	Wethouder Bruines (economie)

Den Haag, 20 december 2019

Het college van burgemeester en wethouders,
de wnd. secretaris, de wnd. burgemeester,

Dineke ten Hoorn Boer

Johan Remkes

omgevingsdienst HAAGLANDEN

- Overleg : Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden
Datum : 26 juni 2019
Tijd : 09.30 -11.00 uur
Locatie : KIVI, Prinsessegracht 23 Den Haag (Molkamer)
Aanwezig : Robin Paalvast (vz.), Sonja Smit (Midden-Delfland), Liesbeth van Tongeren (Den Haag), Ben van der Stee (Westland), Frank van Kuppeveld (Pijnacker-Nootdorp), Armand van de Laar (Rijswijk), Bas Vollebregt (Delft), Kees Wassenaar (Wassenaar), Astrid van Eekelen (Leidschendam-Voorburg), Adri Bom-Lemstra (provincie Zuid-Holland) Leo Klaassen (secretaris) en Annette Swinkels (verslaglegging)
Afwezig : Leen Sniijders (Westland), Jeannette Baljeu (PZH), Robert van Asten (Den Haag)
Kopie :

AGENDAPUNTEN

1. Opening en vaststellen agenda
2. Benoeming DB-leden
3. Mededelingen
 - 3.1 Voortgang Koersplan
 - 3.2 PFAS
4. Ingekomen stukken
5. Verslagen
 - 5.1 Conceptverslag AB 26 juni 2019
6. Financiële onderwerpen
 - 6.1 Najaarsnota 2019
7. Inhoudelijke onderwerpen
 - 7.1 Uitvoeringsbeleid asbest
8. Juridische onderwerpen
 - 8.1 Verordening rekeningcommissie ODH 2019
 - 8.2 Regeling geschillencommissie
 - 8.3 Deelname werkgeversvereniging
9. Rondvraag en Sluiting

VERSLAG

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Benoeming DB-leden

Het AB stemt in met het voorstel de huidige samenstelling van het Dagelijks Bestuur te continueren onder toevoeging namens de provincie Zuid-Holland mevrouw Bom - Lemstra als DB-lid.

3. Mededelingen

3.1 Voortgang Koersplan

Het AB neemt kennis van de voortgang van het Koersplan

3.2 PFAS

De heer Vollebregt vindt dit een mooi voorbeeld hoe gezamenlijk iets op te pakken en geeft aan dat het belangrijk is de vaart erin te houden.

Het AB neemt kennis van de PFAS-notitie

4. Ingekomen stukken

Geen

5. Conceptverslagen AB

5.1 Conceptverslag AB 26 juni 2019

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Financiële onderwerpen

6.1 Najaarsnota 2019

Het Algemeen Bestuur besluit:

De Najaarsnota 2019 vast te stellen en stemt in met de wijzigingen voortvloeiende uit de Najaarsnota 2019 (zoals vermeld in paragraaf 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5 en 3.1.6).

7. Inhoudelijke onderwerpen

7.1 Uitvoeringsbeleid asbest

De voorzitter meldt dat de gemeenten zoals besloten in het vorige AB uitvoeringsbeleid hebben opgesteld. Het uitvoeringsbeleid beschrijft het minimale uitvoeringsniveau, opplussen is altijd mogelijk. In het DB van 14 november jl. is door de ODH de twijfel uitgesproken of het beleid wel in zijn geheel voldoet aan de wet- en regelgeving.

Het DB heeft daarom besloten het uitvoeringsbeleid te laten toetsen door Pels Rijcken, zij zijn specialist op dit gebied. Voorstel is te wachten op het advies van Pels Rijcken, er moet voorkomen worden dat het AB een besluit neemt waarvan en achteraf te horen krijgt dat het niet voldoet aan de wet.

Dit betekent wel dat er een extra AB moet worden belegd. Ook is een goede ambtelijk voorbereiding vereist zodat er echt een besluit genomen kan worden in het AB.

De heer Wassenaar vraagt om een voorbeeld waar het beleid volgens de ODH niet voldoet aan de wetgeving.

De secretaris meldt dat in het beleid verwezen wordt naar de inspectie SZW voor handhaving van taken die onder het gemeentelijk bevoegd gezag vallen. Nagegaan wordt of verwijzen naar een ander handhavende instantie wel kan omdat er sprake is van een niet voor het Omgevingsbeleid bevoegd gezag.

De heer Vollebregt verzoekt het extra AB zo snel mogelijk in te plannen, liefst begin volgende jaar. Dan moet er een besluit genomen worden en kunnen we deze geschiedenis achter ons laten. De overige leden van het AB willen ook graag z.s.m. een besluit hierover kunnen nemen.

Mevrouw Van Eekelen vraagt of de gemeente Leidschendam-Voorburg de taken per 1 januari kan overdragen zoals afgesproken.

De voorzitter antwoordt dat dat geen probleem is, er kan vooruitlopend op het besluit overgedragen worden.

Het AB besluit het advies van Pels Rijcken af te wachten, het uitvoeringsbeleid moet voldoen aan de wet. Nadat het advies is uitgebracht wordt z.s.m. een extra AB belegd (begin 2020).

8. Juridische onderwerpen

8.1 Verordening rekeningcommissie ODH 2019

Het AB stemt in met 2e wijziging van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden

8.2 Regeling geschillencommissie

Het AB besluit tot Instelling geschillencommissie ODH conform voorstel.

8.3 Deelname werkgeversvereniging

De secretaris geeft aan dat er zeven collegebesluiten (2/3 meerderheid) nodig zijn om te kunnen besluiten lid te worden van de werkgeversvereniging. Op dit moment heeft de ODH zes collegebesluiten ontvangen. Van de gemeenten Den Haag, Westland, Rijswijk en de provincie Zuid-Holland is nog geen besluit bekend bij de ODH.

De heer Van der Stee geeft aan dat het college van Westland reeds in september het besluit heeft genomen.

De voorzitter concludeert dat er met het besluit van Westland er een besluit in dit AB kan worden genomen.

Het AB besluit dat de ODH in een werkgeversvereniging voor gemeenschappelijke regelingen deel gaat nemen

9. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag. De voorzitter sluit om 10.30 uur de vergadering.

De secretaris,

De voorzitter,

ir. L.P. Klaassen

drs. ing. R.C. Paalvast

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 5 Voortgang Koersplan

Het bestuur van de ODH heeft in november 2017 het Koersplan 2018-2021 voor de ODH vastgesteld. De ODH bestond toen ruim vier jaar en de fase van inrichting van de organisatie was afgerond. Het was een goed moment om de doelen en ambitie van de samenwerking van de tien deelnemende partijen te herijken en de visie voor de komende periode vast te leggen. Wat is de toegevoegde waarde van ODH voor de eigenaren? Waar richten wij ons inhoudelijk de komende jaren op? En wat is er voor nodig om dat te kunnen doen? Deze strategische koers richt zich op de periode t/m 2021. De uitgangspunten hiervoor zijn ontwikkeld tijdens de buitengewone AB-vergadering van 22 maart 2017.

De directeur van de ODH acht het van groot belang het bestuur periodiek in te lichten over de voortgang van de afspraken in het Koersplan.

Dit document bevat een korte samenvatting van hetgeen in het Koersplan is afgesproken en geeft daarna een overzicht van de voortgang per hoofdonderwerp.

Bijlagen

Samenvatting en voortgang Koersplan

Voorstel

Het Algemeen Bestuur neemt kennis van de voortgang van de diverse onderwerpen uit het Koersplan

Voortgang Koersplan

1. Samenvatting Koersplan

Het is voor alle bij de ODH betrokken partijen belangrijk om een beeld te blijven houden wat er is afgesproken zodat er gezamenlijk invullinggegeven kan worden aan de diverse elementen uit het plan.

Ambitie: in 2021 is de ODH dé omgevingsautoriteit en natuurlijke partner in Haaglanden. De meerwaarde ligt daarbij op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken. Duurzaam waarborgen van de dienstverlening staat centraal met een goede balans tussen kwaliteit en dienstverlening enerzijds en efficiency anderzijds.

Inhoud werk: in de bijgestelde missie en visie komt tot uiting dat de ODH zich naast omgevingskwaliteit richt op aspecten van veiligheid. Daarbij wordt samengewerkt met de deelnemers in de GR en externe partners als Veiligheidsregio, OM, politie, waterschap, Rijk, milieuorganisaties en andere omgevingsdiensten. Specialistische taken zoals asbest en duurzaamheid zijn bij de ODH goed belegd. Het takenpakket ontwikkelt mee met de Omgevingswet. Uitgangspunt bij het uitvoeren van de taken is uniformiteit, standaardisatie en harmonisatie om het volumevoordeel zo goed mogelijk te benutten. Daarnaast is, waar mogelijk en gewenst, ruimte voor dienstverlening en kwaliteit op maat.

Samenwerking: de ODH is een betrouwbare, resultaatgerichte en transparante partner. Voor het realiseren van een bestuurlijk gedragen koers is het belangrijk dat er gewerkt wordt volgens good governance met duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden. Gemeenten en provincie zijn zowel eigenaar als opdrachtgever. In de rol van eigenaar hebben zij de zorg voor de continuïteit en kwaliteit van de organisatie terwijl het belang van de opdrachtgever vooral ligt bij goede dienstverlening voor een zo laag mogelijke prijs met inachtneming van de vereiste kwaliteit. Tegen deze achtergrond is in 2018 de ambtelijke governance geëvalueerd en aangepast. Voor het bereiken van maatschappelijke meerwaarde zijn provincie, gemeenten en ODH gebaat bij een goede onderlinge samenwerking. Deze samenwerking is gebaseerd op wederzijds vertrouwen en bereidheid elkaar in positie te brengen. De ambitie voor de periode van het Koersplan is om in elkaar te investeren en door te ontwikkelen tot “vanzelfsprekende samenwerking”.

Communicatie en presentatie: De ODH zal in het kader van transparantie meer aandacht besteden aan het communiceren over de uitgevoerde taken. Naast een jaarrekening zal een populair jaarverslag worden gemaakt per deelnemer.

HRM: t.b.v. het borgen van duurzame en langdurige kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie is een strategisch personeelsplan nodig dat beschrijft hoe de organisatie zich op personeelsgebied gaat ontwikkelen, welke kwaliteitseisen worden gesteld en welke doorgroei- en ontwikkelmogelijkheden er zijn.

Financiën: er zijn meerjarige financiële afspraken gemaakt met uitgangspunten voor opstellen van begroting, nacalculatie en verrekening. Indien bij het opstellen van de begroting de werkelijke lasten niet vaststaan, worden de CPB-indexen uit de Macro Economische Verkenning (MEV) uit de septembercirculaire gebruikt. In de AB-vergadering van november vindt besluitvorming plaats over de index voor de lastenstijgingen in het daarop volgende jaar. De geïndexeerde begroting wordt dan als eerste begrotingswijziging aan het bestuur voorgelegd. De dekking van de (verwachte) werkelijke lastenstijging van de lasten wordt in principe in eerste instantie gezocht binnen de reguliere exploitatie. Indien lasten en baten op deze wijze niet in evenwicht zijn, neemt het AB een besluit op grond waarvan dit evenwicht wordt hersteld. Het behoud van kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening is daarbij uitgangspunt. In het kader van transparantie is ook een systeem van nacalculatie en verrekening in het leven geroepen waarbij vanaf het boekjaar 2019 de

verantwoording zowel collectief als per deelnemer zal plaatsvinden op basis van nacalculatie. Inzicht wordt gegeven in de realisatie op basis van werkelijk gemaakte kosten voor producten en diensten (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief). Over deze realisatie wordt lopende het jaar viermaandelijks gerapporteerd. Uitgangspunt is om slechts tot verrekening over te gaan als de werkelijke kosten voor de realisatie van producten en diensten, meer dan 10% afwijken van de geraamde kosten (op basis van voorcalculatie van tijdsbesteding, uurtarief en aantallen).

ICT: ODH zal moeten investeren in digitalisering om adequaat te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen, informatiebehoeften en marktontwikkelingen.

2. Ontwikkelingen, voortgang onderwerpen Koersplan (stand van zaken mei 2020)

Sinds de vaststelling van het Koersplan in maart 2018 hebben de volgende ontwikkelingen zich voorgedaan.

Inhoud werk:

1. Specialistische taken: de overdracht van de asbesttaken zoals wettelijk vastgelegd in de wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (Bor) van juli 2017 heeft nog niet tot definitieve besluitvorming geleid. Mei 2020 is er nog geen organisatiebrede overeenstemming over de wijze van uitvoering van deze taken. Met enkele gemeenten is in 2019 al wel bilateraal overeenstemming bereikt over de uitvoering van de asbesttaken.
2. Naar aanleiding van de wijziging van de Bor van juli 2017 zijn door drie deelnemers in 2018 bodetaken (Besluit Bodemkwaliteit) aan de ODH overgedragen.
3. Ruimte voor dienstverlening op maat: in 2018 en 2019 hebben diverse taakoverdrachten (Leidschendam-Voorburg uitbreiding van basistakenpakket naar niveau van de overige gemeenten) en intensiveringen (met name over de natuurbeschermingswet van PZH) plaatsgevonden (zie Voorjaars- en Najaarsnota 2018 en 2019), waardoor er sprake is van een geleidelijke groei.
4. Voorbereiding Omgevingswet: ODH zal voorbereidingen treffen om bij de vervanging van het bestaande zaakstelsel in 2020 rekening te houden qua aansluitingen, inhoud en procedures met wijzigingen in wet- en regelgeving i.c. de Omgevingswet. De 'activiteit' als kernbegrip voor toetsing, vergunningverlening, toezicht en handhaving is daarbij de context op hoofdlijnen. Tevens zullen adviezen over toekomstig mogelijke activiteiten in de planvormingsfase worden uitgebracht en zullen locatie gebonden data beschikbaar komen. Er is een opleidingsplan gericht op vakinhoudelijke kennis en op ontwikkeling van nieuwe vaardigheden. Mandaatregelingen dienen aangepast te worden aan de nieuwe wetgeving.

Samenwerking:

Evaluatie governance: Stan van de Laar (bureau SVDL) heeft in samenwerking met een ambtelijke werkgroep bestaande uit MO-deelnemers eind 2018 een rapport opgeleverd met aanbevelingen voor aanpassing van de ambtelijke overlegstructuur. Het MO heeft dit voorstel in januari 2019 geaccordeerd waardoor in 2019 gewerkt is met een vernieuwde structuur. Deze structuur zou moeten leiden tot verbeteringen in de overlegcultuur. De nieuwe overlegstructuur is ingevoerd en de overleggen zijn in 2019 voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter (Arno Seinstra). In 2019 is besloten deze lijn nog een jaar langer door te trekken. Eind 2020 zal een evaluatie hiervan volgen.

Communicatie en presentatie: Naast de 'normale' jaarrekening 2017 is in mei 2018 een compacte en makkelijk leesbare versie verschenen van het jaarverslag met gegevens per deelnemer. Deze editie is positief ontvangen door bestuurders en raden. Dit proces wordt voortaan

jaarlijks herhaald en de editie 2019 is inmiddels gereed. Ook het Sociaal Jaarverslag is in 2019 in een modern digitaal jasje gestoken en positief ontvangen. De voorbereidingen voor een nieuwe website zijn inmiddels ook getroffen, zodat deze in de tweede helft van 2020 kan worden gerealiseerd.

HRM: In 2019 is er veel aandacht geweest voor het versterken van de arbeidsmarktpositie, inrichten kennismanagement en leiderschapontwikkeling. Het aantrekken van de arbeidsmarkt heeft gezorgd voor enerzijds een groter personeelsverloop en anderzijds een geringer aanbod op de arbeidsmarkt. De ODH heeft zich extra ingespannen in 2018 en 2019 door meer naar buiten te treden (bezoeken Hogescholen, deelname Nationale carrièrebeurs). Dit heeft geleid tot een grotere aanwas van jongere medewerkers en de primeur van een startersprogramma in 2019. Aanvang 2020 is de aard van deze problematiek nog niet veranderd maar door de COVID-19 beperkingen ligt dit naar buiten treden medio 2020 stil en zijn diverse activiteiten (zoals deelname aan de Nationale carrièrebeurs 2020) noodgedwongen afgezegd.

In het kader van leiderschapontwikkeling en het borgen van duurzame en langdurige kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie is in 2019 een strategisch personeelsbeleid vastgesteld. De volgende stap is uitvoering geven aan de diverse elementen hieruit. Op het gebied van kennismanagement is de digitale systematische vastlegging van de wettelijke kwaliteitscriteria (MyForms) in ontwikkeling. Dit systeem wordt ook gebruikt voor de coaching op functie- en organisatiecompetenties en de kwaliteit van het functioneren.

Financiën: er zijn meerjarige financiële afspraken gemaakt met uitgangspunten voor opstellen van begroting, nacalculatie en verrekening.

In de AB-vergadering van 29 november 2018 is, in afwijking van hetgeen in het Koersplan is vastgelegd, besloten de door het Ministerie van BZK en de commissie BBV gedane aanbevelingen ten aanzien van de **indexering** te betrekken bij de evaluatie van het Koersplan en vooruitlopende daarop voor de indexering van de begroting 2020 uit te gaan van de laatst bekende indices zoals deze zijn opgenomen in de MEV van september 2018. In de meest recente Macro Economische Verkenning van september 2019 (MEV 2020) wordt voor de indexering van de begroting 2020 voorlopig uitgegaan van een indexering van respectievelijk 2,5% voor de lonen en 1,6% voor de materiële lasten. In de MEV 2020 zijn nog geen cijfers voor 2021 opgenomen. Aangezien 2020 het laatst bekende jaar is, wordt bij wijze van aannames voor de begroting van 2021 uitgegaan van de geprognosticeerde cijfers voor 2020.

In de concept begroting 2021 zijn de effecten van de in 2019 afgesloten Cao Gemeenten met een looptijd tot eind 2020 verwerkt. Met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe gemeentelijke cao per 1 januari 2021 die naar verwachting pas in 2020 worden afgerond is nog geen rekening gehouden. Thans is dus niet duidelijk hoe groot de werkelijke lastenstijging zal uitvallen.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft als toezichthouder aandacht gevraagd voor de invoering van de Ow in 2021 en de financiële consequenties daarvan voor de ODH. Deze zijn nog niet meegenomen in de voorliggende begroting. De overdracht van de asbesttaken nog niet in de concept begroting verwerkt.

Over de komst van de Omgevingswet kan worden aangegeven dat de werkelijke effecten op het werkveld van de dienst en de daarmee samenhangende dienstverlening per saldo niet materieel zijn weer te geven. Het moment van inwerkingtreding is wederom uitgesteld en vindt nu plaats per 1-1-2022. In de begroting 2022 zal aan de hand van de eerste ervaringen op dit thema worden teruggekomen. Wat wel vaststaat en geen uitstel kan vergen is de aanpassing van de digitalisering van het zaakstelsel en de digitale beschikbaarheid van data in relatie tot locatie en leefomgeving. Het plafond van het investeringskrediet zal moeten worden verhoogd met 0,5 tot 1 miljoen euro om een nieuw zaakstelsel te kunnen aanbesteden en implementeren en locatie gerichte data

gebruiksvriendelijk te ontsluiten. De lage rentestand staat toe zonder een verhoging van de deelnemersbijdrage dit mogelijk te maken.

In het kader van transparantie is een methodiek van **nacalculatie en verrekening** gemaakt op basis van het systeem van OZHZ. Vanaf boekjaar 2019 vindt de verantwoording zowel collectief als per deelnemer plaats op basis van nacalculatie. Inzicht wordt gegeven in de realisatie op basis van werkelijk gemaakte kosten voor producten en diensten (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

1. De verrekening van de geleverde prestaties (werkelijk bestede uren* werkelijk tarief) vindt, te allen tijde, plaats met de individuele deelnemer. Er is daardoor altijd sprake van een individueel resultaat(werkelijk bestede uren *werkelijk tarief -begroot aantal uren*geraamd tarief).
2. Als uitwerking van het Koersplan wordt afgerekend door middel van facturen tussen individuele deelnemer en ODH indien de omzet op basis van nacalculatie (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet (begroot aantal uren x geraamd tarief);
3. Indien, op basis van de nacalculatie, de afwijking tussen de werkelijke omzet en de geraamde omzet minder bedraagt dan 10% wordt het bedrag voor de individuele deelnemer verdisconteerd in een volgend boekjaar door middel van het opnemen van transitoria op de balans.
4. De uitleg onder 1, 2 en 3 op te nemen in het Koersplan na evaluatie in 2019 en de uitleg in het voorjaar van 2019 vast te leggen in de financiële verordening of een vergelijkbaar document.

De methodiek van nacalculatie is vastgesteld door het Algemeen Bestuur in de vergadering van 26 juni 2019. Deze nacalculatie vindt nu gekoppeld aan de jaarrekening 2019 voor het eerst plaats en de eerste conclusie is dat er sprake is van een relatief rustig beeld waarbij de meeste deelnemers ruim binnen de bandbreedte van 10% blijven. In het Algemeen Bestuur van juni 2020 worden de eerste resultaten vastgesteld.

De rekeningcommissie ODH heeft naar aanleiding van het onderzoek naar de jaarstukken 2018 geadviseerd voor de borging een **risicomanagementsysteem** (RMS) aan te schaffen, waarmee de risico's en de te nemen beheersmaatregelen beter in beeld worden gebracht om daarmee de risico's verder te beperken.

Uitgangspunt voor een RMS is het model Integraal risicomanagement. Dit model wordt door veel gemeenten gebruikt voor de onderbouwing van het weerstandsvermogen. Daarnaast is als voorwaarde gesteld dat het aan te schaffen instrumentarium moet passen in de P&C-cyclus, zodat de bevindingen in de risicoparagraaf van de begroting en jaarrekening kunnen worden opgenomen. Aan het bedrijf NARIS GRC* is in 2019 een offerte gevraagd voor het leveren van een RMS. NARIS is een bedrijf dat werkt met het model Integraal risicomanagement en heeft meer dan 18 jaar ervaring op het gebied van governance, risicomanagement, compliance en audit. NARIS bedient een breed scala van klanten die actief zijn in de overheid, semioverheid en private sector. In 2020 wordt dit RMS verder geïmplementeerd.

ICT: ODH moet investeren in digitalisering om adequaat te kunnen inspelen op de permanent veranderende wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen, informatiebehoeften en marktontwikkelingen. Dit gebeurt op basis van een I-visie waarbij de ODH nadrukkelijk de regionale ontwikkelingen in Haaglanden en de landelijke ontwikkelingen bij Omgevingsdienst NL volgt. De I-visie is gebaseerd op documenten en inzichten uit de periode van 2017- 2019. Het doel van dit document is om een samenhangend overzicht te geven van de uitgangspunten en voorgestelde werkwijzen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening van de ODH. Het biedt handvatten om de ambitie van de ODH en de daarbij behorende digitalisering vorm te geven en uit te werken. Daarnaast geeft het richtlijnen om de eigen i-organisatie toekomstbestendig te maken

terwijl ondertussen “de winkel gewoon open blijft”. Het is van belang dat deze afspraken en werkwijzen organisatiebreed worden gedragen en nageleefd zodat er op een uniforme en efficiënte manier gewerkt kan worden aan de ontwikkeling van de informatievoorziening.

I-systemen: het VTH-systeem wordt dit jaar vervangen, enerzijds vanwege de aanbestedingsregels en anderzijds wegens de eindigheid van het huidige systeem (SquitXO). Dit betreft een ingrijpende operatie die de ruggengraat van de ODH betreft en die het merendeel van 2020 in beslag zal nemen. In 2020 loopt ook de implementatie van een DMS/RMA functionaliteit die ook gekoppeld zal moeten worden op de nieuwe VTH-applicatie. De aanbesteding van het financiële en HRM-systeem (Afas) heeft inmiddels plaats gevonden en is in Q1 2020 afgerond. Voorbereiden op de omgevingswet betekent inzet op belangrijke thema's zoals datakwaliteit (informatiebasis op orde) en informatieproductie (dataservices, BI en geogeoriënteerd werken). Zoals al bij het onderdeel financiën is aangegeven wordt uitgegaan van een extra investering van een bedrag tot ongeveer 1 miljoen euro voor aanpassingen van ICT ten behoeve van de Omgevingswet waarvan dit jaar de koppeling gelegd wordt. Het is niet een uitgemaakte zaak dat verdere investeringen moeten volgen zodra de Omgevingswet in werking is getreden.

Evaluatie:

Eind 2019 was er in de diverse ambtelijke overleggen geen aanleiding de eerder gemaakte afspraken aan te passen en is besloten een evaluatie eind 2020 te doen.

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 6.2 Gemeentelijke nota VTH beleid

Op 14 april 2016 is de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna te noemen: wet VTH) in werking getreden. In de wet VTH is de vernieuwing van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgelegd. Deze wet legt de basis voor de landelijk georganiseerde omgevingsdiensten.

Naast de wet VTH is op 1 juli 2017 ook de AMvB VTH in werking getreden. Op grond van deze AMvB dienen alle participanten gezamenlijk voor de Omgevingsdienst Haaglanden een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid op te stellen. Met deze nota VTH Omgevingsdienst Haaglanden geven de colleges daar invulling aan.

Deze nota is van toepassing op de werkzaamheden die de ODH namens de gemeente uitvoert in het kader van de Wet milieubeheer. Op asbesttaken is deze nota niet van toepassing, daarvoor is een separaat uitvoeringsbeleidsdocument opgesteld. In de toekomst kan indien gewenst deze nota verbreed worden zodat alle gemeentelijk gemandateerde taken een uniform uitvoeringskader hebben.

Deze nota geldt niet voor de provincie Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland kent een eigen nota VTH.

Met deze nota wordt het uniforme VTH uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de Omgevingsdienst Haaglanden gebundeld, waardoor transparantie en samenhang ontstaat. Het opgestelde uniforme uitvoeringsbeleid van de Omgevingsdienst Haaglanden betreft een raamwerk van reeds vastgestelde (handhavings- en gedoogstrategie) en nieuwe strategieën (toezicht-, preventie- en vergunningenstrategie) en vormt daarmee het uitvoeringskader voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de negen gemeentelijke participanten van de Omgevingsdienst Haaglanden.

Deze nota geldt voor onbepaalde tijd. Er is reeds rekening gehouden met de ontwikkelingen omtrent de Omgevingswet die naar verwachting in werking zal treden na 2021. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt door de participanten van de Omgevingsdienst Haaglanden gestreefd dat voor de taken van de Omgevingsdienst Haaglanden de overgang naar de Omgevingswet beleidsneutraal plaatsvindt.

Deze nota is financieel neutraal en kan worden uitgevoerd binnen de huidige financiële kaders. De nota beschrijft enkel de uitvoeringspraktijk, hoe worden zaken opgepakt. In de individuele werkplannen wordt in overleg met elke deelnemer beschreven welke en hoeveel zaken er worden opgepakt.

Bijlagen

Nota VTH beleid gemeentelijke taken Omgevingsdienst Haaglanden

Voorstel

Instemmen met de gemeentelijke nota VTH waarna deze wordt aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten ter vaststelling (en bekendmaking).

Nota VTH beleid gemeentelijke taken Omgevingsdienst Haaglanden

Uitvoeringskaders en strategieën voor de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving van de omgevingsdienst Haaglanden

Eindversie d.d. 20 mei 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en Doel	3
1.2 Plaats van de strategie in het programmatisch werken	4
1.3 Bouwstenen voor VTH-kwaliteit	4
1.4 Afbakening	5
1.5 Vaststelling Uniform VTH Beleid	5
1.6 Inhoud nota	6
Hoofdstuk 2 Strategieën	7
2.1 Inleiding Strategieën	7
2.2 Achtergrond	8
2.3 Doelgroepen	8
Hoofdstuk 3 Reguleringsstrategie	9
3.1 Doel reguleringsstrategie.....	9
3.2 Actualisatie omgevingsvergunning Milieu	9
3.2.1 Doel actualisatie en jurisprudentie.....	9
3.2.2. Uitgangspunten actualisatie	10
3.3 Uitgangspunten vergunningverlening	10
3.4 Speelveld vergunningverlening.....	11
3.5 Activiteitenbesluit milieubeheer.....	15
Hoofdstuk 4 Preventiestrategie	18
4.1 Inleiding	18
4.2 De tafel van Elf.....	18
4.3 Preventieve instrumenten	20
Hoofdstuk 5 Toezichtstrategie	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Wat is toezicht?	24
5.3 Aanleidingen voor toezicht.....	24
5.4 Vormen van toezicht.....	25
5.5 Richtlijnen voor een uniforme aanpak.....	27
5.6 Roulatiesysteem toezichthouders	28
Hoofdstuk 6 Sanctiestrategie en gedoogstrategie	30
6.1 Sanctiestrategie	30
6.2 Gedoogstrategie	31
Hoofdstuk 7 Omgevingswet	32
Bijlage: overzicht benodigde gegevens en bijlagen bij een melding Activiteitenbesluit	33

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en Doel

Op 14 april 2016 is de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna te noemen: VTH) in werking getreden. Het doel van de wet VTH is het bevorderen van een veilige en gezonde leefomgeving. In de wet VTH is de vernieuwing van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgelegd. Deze wet legt de basis voor de landelijk georganiseerde omgevingsdiensten. In deze diensten worden de VTH-taken van provincies en gemeenten gezamenlijk voorbereid en uitgevoerd en wordt de VTH-expertise gebundeld.

De wet regelt dat een basistakenpakket omgevingsrecht door de omgevingsdiensten wordt uitgevoerd. Daarnaast kunnen gemeenten en provincies, die het bevoegd gezag zijn voor deze taken, extra taken mandateren. Door de bundeling van de uitvoering van taken en deskundigheid bij de omgevingsdiensten, wil het Rijk de kwaliteit van de uitvoering verbeteren.

Naast de wet VTH is op 1 juli 2017 ook de AMvB VTH in werking getreden. In deze AMvB is het basistakenpakket van de omgevingsdiensten verder uitgewerkt. Een van de opgaven waar de gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Haaglanden voor staat, is dat alle participanten gezamenlijk voor de Omgevingsdienst Haaglanden uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid dienen te ontwikkelen.

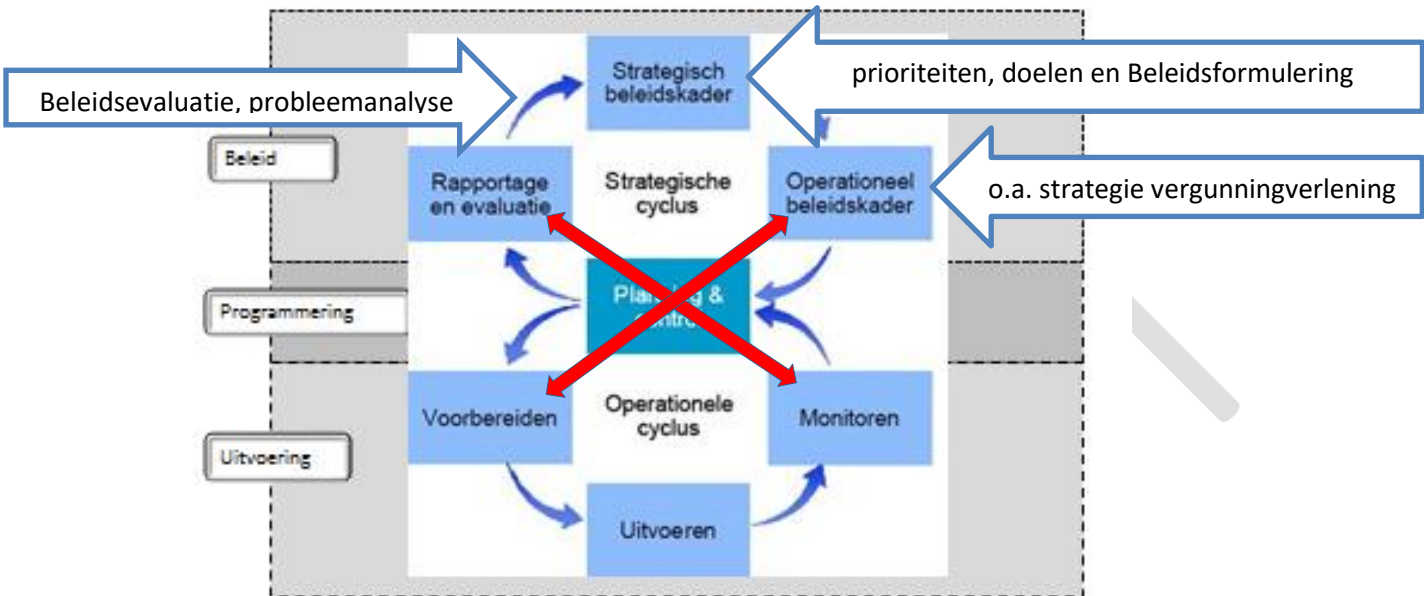
Met deze nota VTH Omgevingsdienst Haaglanden geeft het college een nadere invulling aan de uitvoeringskaders en strategieën voor de taken VTH die door de Omgevingsdienst Haaglanden worden uitgevoerd namens de participanten in het werkgebied regio Haaglanden. Deze nota is dus van toepassing op de werkzaamheden die de ODH namens de gemeente uitvoert in het kader van de Wet milieubeheer. Op asbesttaken is deze nota niet van toepassing, daarvoor is een separaat uitvoeringsbeleidsdocument opgesteld. In de toekomst kan indien gewenst deze nota verbreed worden zodat alle gemeentelijk gemandateerde taken een uniform uitvoeringskader hebben.

Het uniforme VTH uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de Omgevingsdienst Haaglanden wordt met dit document gebundeld, waardoor transparantie en samenhang ontstaat. Het uniforme VTH uitvoeringsbeleid en handhavingsbeleid sluit aan bij het feit dat de Omgevingsdienst Haaglanden een bepalende schakel wil zijn in de uitvoering namens de negen gemeenten en de provincie Zuid-Holland van de omgevingstaken in de regio Haaglanden. Dat is waar de omgevingsdienst als professionele omgevingsdienst voor staat. De Omgevingsdienst Haaglanden doet dit door advisering, toetsing, vergunningverlening, toezicht en handhaving van de gemandateerde taken op het gebied van milieu. Het VTH beleid sluit aan op het motto "Samen het beste voor een duurzame leefomgeving" en heeft als hoofddoel het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving om effect te bereiken ten aanzien van de gestelde doelen door de participanten van de Omgevingsdienst Haaglanden.

De voorliggende nota heeft tevens als doel om een robuust en uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de Omgevingsdienst Haaglanden te laten ontstaan. Daarbij speelt ook het stimuleren van de integrale samenwerking met andere ketenpartners op grond van de wet VTH een belangrijke rol.

1.2 Plaats van de strategie in het programmatisch werken

Het beleid voor de uitvoering van vergunningverlening en handhaving is gebaseerd op een cyclisch proces, het zogenoemde programmatisch werken, en is opgesplitst in een beleidsmatig en een uitvoerend deel. Het beleidsmatige deel van het cyclisch proces is belegd bij de gemeenten en provincie Zuid-Holland. Het uitvoerende deel van het cyclisch proces is een verantwoordelijkheid van de Omgevingsdienst Haaglanden en wordt benoemd in de Big Eight (zie figuur 1).

Figuur 1: het model van het programmatisch werken met een strategische beleidsmatige cirkel in de bovenste ring en een operationeel, uitvoerend deel in de onderste ring.

1.3 Bouwstenen voor VTH-kwaliteit

Het programmatisch werken bevat procedurele criteria die in een vaste volgorde worden toegepast. De belangrijkste onderdelen van de bovenste cirkel van de Big Eight bestaan voor vergunningverlening en toezicht en handhaving uit:

1.3.1 Probleemanalyse

De participerende gemeenten stellen voor de Omgevingsdienst Haaglanden, mede op basis van het verslag van de voorgaande periode, een probleemanalyse op voor vergunningverlening en toezicht en handhaving. In de probleemanalyse zijn de doelen van de participerende gemeenten verwerkt. De probleemanalyse wordt minimaal 1 keer per 4 jaar opgesteld in gezamenlijk overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden, bestuurlijk vastgesteld en, indien noodzakelijk, tussentijds geactualiseerd. Een probleemanalyse omvat een inventarisatie van problemen, tekortkomingen, risico's, naleefgedrag en maatschappelijke gevoelens. De analyse verschaft per thema inzicht in specifieke problemen en de mogelijk optredende negatieve effecten, kansen dat dergelijke negatieve effecten daadwerkelijk optreden en geeft een beeld van het naleefgedrag.

Product: probleemanalyse (met risicomethodiek) met daarin prioriteiten, doelen en activiteiten voor vergunningverlening en toezicht en handhaving.

1.3.2 Uitvoeringskader

De participerende gemeenten handelen voor de Omgevingsdienst Haaglanden op basis van een uitvoeringskader voor toetsing en vergunningverlening gecombineerd met toezicht en handhaving. Het kader vormt in dit model de verbindende schakel tussen beleidsdoelen, strategie en uitvoering. Het uitvoeringskader bevat de verbinding met de gestelde prioriteiten en doelstellingen, een weergave van de concrete activiteiten en een uitwerking in een werkplanning.

Product: Uitvoeringskader

1.3.3 Monitoring en evaluatie

De participerende gemeenten van de Omgevingsdienst Haaglanden stellen (meetbare) in- en output-indicatoren voor alle doelstellingen, inclusief de systematische wijze van monitoring van die indicatoren, vast. De monitoring omvat niet alleen het aantal producten binnen een periode, onderverdeeld in categorieën, maar ook een kwalitatieve inschatting en beleidsevaluatie van de mate waarin het beleid en de besluiten, aan de hand van indicatoren, een bijdrage hebben geleverd aan de realisatie van de eigen beleidsdoelen (outcome).

Product: (jaar)verslag vergunningverlening, toezicht en handhaving

1.4 Afbakening

Het opgestelde uniforme uitvoeringsbeleid van de Omgevingsdienst Haaglanden vormt een raamwerk van strategieën en vormt daarmee het uitvoeringskader voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de negen gemeentelijke participantenopdrachtgevers van de Omgevingsdienst Haaglanden. Deze nota wordt vastgesteld voor de gemandateerde milieutaken die door de Omgevingsdienst Haaglanden worden uitgevoerd namens de negen participerende gemeenten binnen de Omgevingsdienst Haaglanden.

Deze nota is het uniforme uitvoeringsbeleid voor de gemeenten in de regio Haaglanden en geldt niet voor de provincie Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland kent een eigen nota VTH. Deze nota is het uitvoeringskader voor provinciale taken voor alle omgevingsdiensten binnen Zuid-Holland.

1.5 Vaststelling Uniform VTH Beleid

Uit de wet VTH volgt dat op basis van de gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Haaglanden, de participanten gezamenlijk zorg moeten dragen voor het vaststellen van uniform VTH uitvoerings- en handhavingsbeleid. Na vaststelling in het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden, dienen de colleges van de deelnemende gemeenten in de regio Haaglanden zorg te dragen voor vaststelling en bekendmaking van deze nota.

Deze nota geldt voor onbepaalde tijd. Er is reeds rekening gehouden met de ontwikkelingen omtrent de Omgevingswet die naar verwachting in werking zal treden op 1 januari 2022. Deze nota is ook in lijn met het algemene uitgangspunt dat de deelnemers van de Omgevingsdienst de Omgevingswet beleidsneutraal implementeren voor de inwerkingtreding op 1 januari 2022. Deze nota vervangt tevens de regionale gedoogstrategie Haaglanden uit 2011.

Indien wijzigingen in wet- en regelgeving optreden, blijft de nota onverminderd van kracht, voor zover de strekking en omvang van de wijziging(en) van de wettelijke regelingen niet de noodzaak geven om de nota aan te passen.

1.6 Inhoud nota

Hoofdstuk 2 beschrijft de inleiding op de strategieën die door de Omgevingsdienst Haaglanden gehanteerd gaan worden en welke doelgroepen dit betreft. In Hoofdstuk 3 is de reguleringsstrategie opgenomen. In hoofdstuk 4 is de preventiestrategie opgenomen. In hoofdstuk 5 is de toezichtstrategie opgenomen en wordt een verdere verdieping gegeven te aanzien van deze strategie. In hoofdstuk 6 zijn de sanctiestrategie en de gedoogstrategie opgenomen en wordt hierop een korte toelichting gegeven.

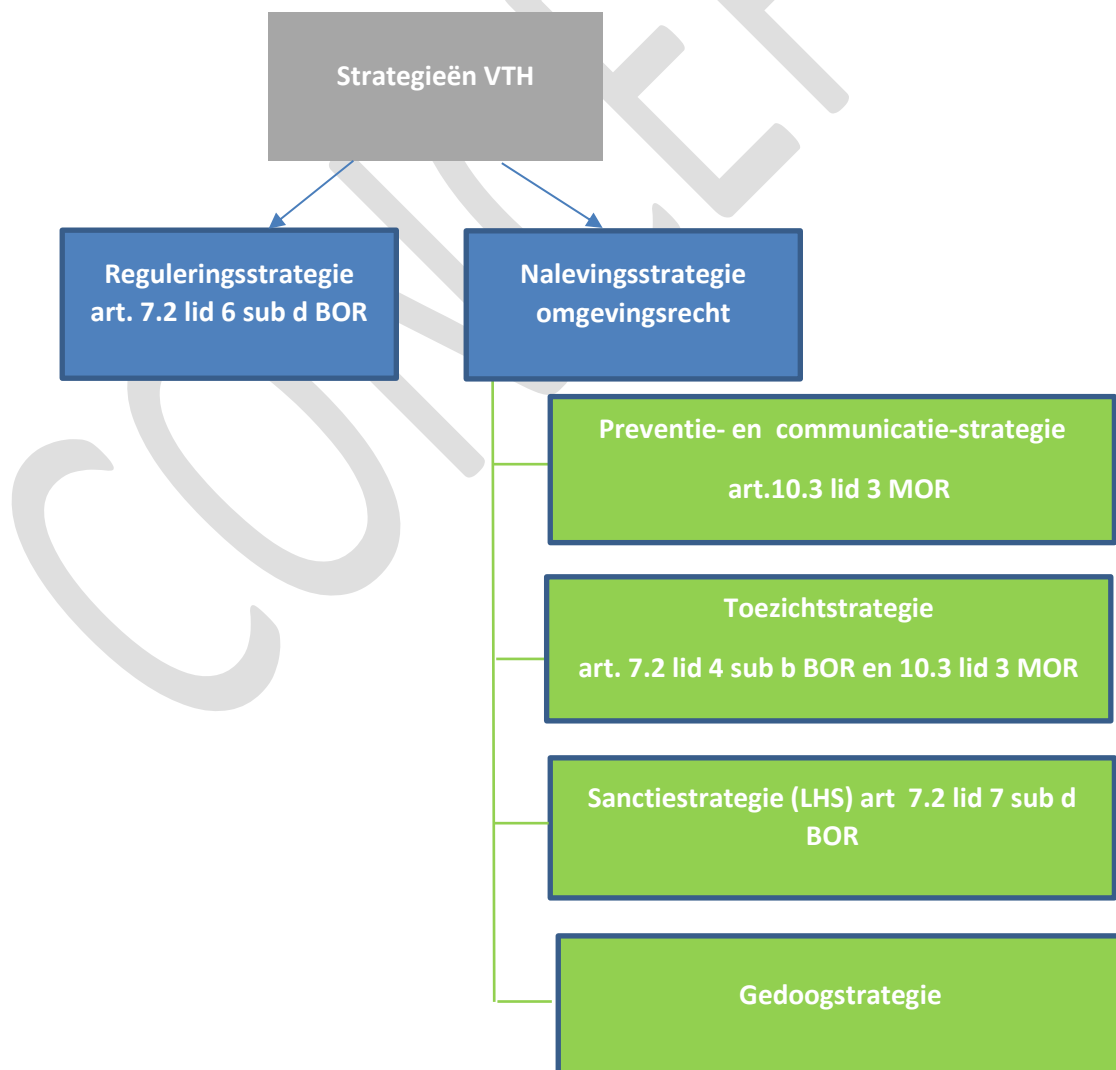
CONCEPT

Hoofdstuk 2 Strategieën

2.1 Inleiding Strategieën

De Omgevingsdienst Haaglanden hanteert voor de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen de Omgevingsdienst Haaglanden de door het college vastgestelde strategieën voor de Omgevingsdienst Haaglanden. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de Omgevingsdienst Haaglanden namens het college van burgemeester en wethouders uitvoering geeft aan de taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving .

De strategieën voor de wettelijke VTH taken worden onderverdeeld in een reguleringsstrategie voor vergunningverlening en toetsing, en een nalevingsstrategie voor de taken toezicht en handhaving. In de regulerings- en nalevingsstrategie leggen de participerende gemeenten binnen de Omgevingsdienst Haaglanden vast, op welke wijze de Omgevingsdienst Haaglanden de gestelde prioriteiten en doelen voor de omgeving wil vormgeven. Tevens wordt aangegeven met welke instrumenten de doelen worden bereikt en welke activiteiten de Omgevingsdienst Haaglanden daartoe ontplooit. In de regulerings- en nalevingsstrategie wordt geen onderscheid gemaakt in regulering en handhaving van overheid en niet-overheid. Hierbij geldt dat dit beleid ook geldt voor de eigen overheidsorganisatie. Het geheel van strategieën is in figuur 2 schematisch weergegeven.

Figuur 2: strategieën voor de wettelijke VTH taken

2.2 Achtergrond

In april 2016 zijn de grondslagen van het nieuwe stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) wettelijk verankerd in hoofdstuk 5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het nieuwe stelsel beoogt een robuust en professioneel werkende uitvoeringsstructuur die:

- kwaliteitsverbetering, afstemming en gegevensuitwisseling, afstemming straf- en bestuursrecht, en een landelijk speelveld/level playing field nastreeft;
- bijdraagt aan de realisatie van beleidsdoelen in de fysieke leefomgeving;
- leidt tot vermindering van regel- en toezichtdruk en tot een gelijk speelveld voor bedrijven.

De regulerings- en nalevingsstrategie vinden de wettelijke basis in het Besluit omgevingsrecht (Bor, hoofdstuk 7) waarin staat dat elke provincie en gemeente moet beschikken over een beschrijving van het VTH-beleid voor de uitvoering van de taken ondergebracht bij een omgevingsdienst.

2.3 Doelgroepen

Binnen de regulerings- en nalevingstrategie kunnen verschillende instrumenten / activiteiten worden onderscheiden die alle zijn gericht op het naleven van wet- en regelgeving. Hierbij is het van belang dat het instrument / de activiteit wordt gekozen die het beste aansluit op de motieven/drijfveren van de doelgroep.

Binnen de regulerings- en nalevingsstrategie worden drie doelgroepen onderscheiden: Inrichtingen (bedrijven), maatschappelijke organisaties en overheid. Binnen de doelgroepen kan onderscheid gemaakt worden in:

- spontane en bewuste nalevers: kennen de regels en leven die ook spontaan of bewust na ongeacht wel of geen toezicht en handhaving;
- onbewuste overtreders: overtreden zonder kennis, bewustheid of per ongeluk de regels;
- afgedwongen nalevers: leven de regels na, omdat zij afgeschrikt worden door controles en sancties;
- bewuste overtreders: overtreden willens en wetens de regels en nemen daarbij bewust het risico.

In de volgende hoofdstukken worden achtereenvolgens de diverse strategieën beschreven.

Hoofdstuk 3 Reguleringsstrategie

Zoals reeds eerder aangegeven in de inleiding is deze nota en dus ook dit hoofdstuk niet van toepassing op sloopmeldingen met asbest.

3.1 Doel reguleringsstrategie

Besluiten van de gemeenten vergen een goede en transparante afweging. Zorgvuldige afweging van belangen en passend bij de omgeving zijn hierbij essentiële vereisten. Een gedegen insteek van vergunningverlening verkleint het risico op latere problemen bij toezicht op de naleving en/of handhaving. De reguleringsstrategie is een beslissingsondersteunend model om te komen tot een passend kader bij een besluit. Door de gemeenten dezelfde uitgangspunten te laten vastleggen in het VTH-beleid ontstaat ook meer uniformiteit in de besluitvorming. Het besluitvormingsproces wordt er transparanter door, zowel voor bedrijven, burgers en andere instanties als voor derden. De strategie maakt de afhandeling van zaken reproduceerbaar, dat wil zeggen dat in het dossier het procesverloop en de beslissingen in het belang van de omgeving genomen, terug te vinden zijn.

De reguleringsstrategie heeft als doel:

- mogelijk maken van (economische) initiatieven met behoud van de fysieke leefomgeving;
- maximale inzet op vernieuwing in beleid, zoals veiligheid, gezondheid en duurzaamheid;
- uniformeren van het proces van vergunningverlening ter vermindering van regeldruk;
- bieden van uitgangspunten voor het werken als één overheid;
- verkleinen van het risico op latere omgevingsproblemen.

Door de reguleringsstrategie vast te stellen voor de Omgevingsdienst Haaglanden voldoet de Omgevingsdienst Haaglanden aan de eis uit de Wabo om een strategie voor vergunningverlening toe te passen. De negen participerende gemeenten volgen binnen de Omgevingsdienst Haaglanden de landelijke nog te ontwikkelen reguleringsstrategie. In dit document is aangesloten bij de reeds ontwikkelde concepttekst voor de landelijke reguleringsstrategie.

3.2 Actualisatie omgevingsvergunning Milieu

Het bevoegd gezag heeft de taak een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de milieudruk met het instrument vergunningen. Het is daarvoor noodzakelijk de actualiteit van de vergunningen te bewaken. Het actualiseringsbeleid bevat het doel, de aanleidingen voor actualisatie en de uitgangspunten.

Product: actualiseringsprogramma (jaarlijks)

3.2.1 Doel actualisatie en jurisprudentie

Aanleiding om te actualiseren zijn gewijzigde beleidsinzichten en wet- en regelgeving. Daarnaast kunnen incidenten, politiek bestuurlijke ontwikkelingen, planologische ontwikkelingen en de bevindingen van toezichthouders aanleiding geven voor het actualiseren van een vergunning. Voor vergunningen met een eenmalig karakter of een beperkte tijdsduur is actualisatie of revisie niet aan de orde. Hoewel het weinig voorkomt, kunnen ook als gevolg van jurisprudentie bepaalde onderdelen van een vergunning niet meer actueel zijn.

De doelen van actualisatie die kunnen worden benoemd zijn:

- vergunningen periodiek aan te passen aan het actuele beleid van het bevoegd gezag, zoals op het gebied van gezondheid, veiligheid, natuurwaarden en duurzaamheid;
- vergunningen te laten voldoen aan de actuele wet- en regelgeving met daarin de laatste inzichten over normstelling voor een optimale bescherming van het milieu en de burger. Het bevoegd gezag past daarom regelmatig een actualisatietoets toe op elke oudere vergunning. Bij de frequentie van toetsing wordt rekening gehouden met de omvang van emissies, aard van de risico's enzovoort. Voor inrichtingen met een grote (potentiële) impact op de leefomgeving past het bevoegd gezag een kortere termijn van beoordeling op actualiteit toe dan inrichtingen waarbij deze impact kleiner is;
- implementeren van de best beschikbare technieken in de bedrijfsvoering van de bedrijven zodat milieubelasting verder wordt teruggedrongen, hinder wordt voorkomen en een hoger niveau van veiligheid wordt bereikt;
- doorvoeren van wijzigingen op basis van ervaringen in achterliggende jaren met als doel de naleving of het toezicht en de handhaving te verbeteren of te vereenvoudigen.

3.2.2. Uitgangspunten actualisatie

Voor actualisatie gelden de volgende uitgangspunten:

- vergunningen worden naar aanleiding van nieuwe wet- en regelgeving getoetst op actualiteit;
- vergunningen worden minimaal elke tien jaar beoordeeld op inhoud en overzichtelijkheid;
- jaarlijks wordt een actualiseringsprogramma opgesteld met daarin de volgorde en prioritering van de te actualiseren vergunningen. Deze is afhankelijk van de risico's voor veiligheid en de leefomgeving en de wettelijke termijnen voor implementatie van nieuwe wet- en regelgeving.

3.3 Uitgangspunten vergunningverlening

Het bevoegd gezag past na een integrale en omgevingsgerichte benadering de uitgangspunten voor vergunningverlening toe. Bij vergunningverlening hanteert de Omgevingsdienst Haaglanden namens het bevoegd gezag de volgende vier uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn niet primair leidend, maar aanvullend en voor zover mogelijk. Primair moet worden voldaan aan hetgeen de wet- en regelgeving vereist en hetgeen in de aanvraag is opgenomen. Onderstaande punten kunnen alleen een rol spelen binnen de beslis- en afwegingsruimte die aanwezig is.

Omgevingsgericht, afstemming aan de voorkant

- nieuwe activiteiten worden getoetst op belasting van de omgeving;
- na de integrale beoordeling en toetsing van de weigeringsgronden volgt de inhoudelijke beoordeling;
- onacceptabele omgevingsbelasting wordt voorkomen;
- politiek-bestuurlijke speerpunten krijgen prioriteit;
- (potentiële) maatschappelijke onrust leidt tot stevige inzet op communicatie op verzoek en in nauwe samenwerking met het bevoegd gezag;
- vergunningstelsel staat innovatie en duurzaamheid niet in de weg;
- kernwoorden zijn integraliteit, uniformiteit waar mogelijk, vergelijkbaar in vergelijkbare situaties.

Transparant, voorspelbaar en betrouwbaar

- vergunningverlening is afgestemd op landelijke standaarden en eigen beleid;
- vergunningen zijn op maat, helder, transparant, openbaar en digitaal beschikbaar, begrijpelijk voor burger en bedrijf en handhaafbaar, er is een geconsolideerd overzicht digitaal beschikbaar.
- voorschriften zijn gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT) met primair toepassing van zogenoemde doelvoorschriften;
- vergunningen worden per bedrijf overzichtelijk vastgelegd, zodat alle verplichtingen van het bedrijf op ieder moment inzichtelijk zijn;
- het VTH-beleid van het bevoegd gezag is digitaal te raadplegen.

Gedifferentieerd in beleidsrijke situaties en/of bij een slecht naleefbeeld

- ten behoeve van de uniformiteit wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de landelijke vergunningteksten van het LRSO;
- maatwerk- en/of middelvoorschriften gelden wanneer landelijke voorschriften onvoldoende helder zijn in de toepassing op een specifieke situatie en/of er sprake is van slecht naleefgedrag. Maatwerk- en/of middelvoorschriften geven het bedrijf ten opzichte van doelvoorschriften minder speelruimte voor eigen invulling en meer duidelijkheid, ook voor toezichthouders en handhavers.

Oplevering vergunning

- vergunningverlening eindigt met een oplevering naar toezicht;
- waar wettelijk vereist publiceert het bevoegd gezag, na de bezwaar- en beroep termijn, de onherroepelijke vergunning voor een ieder.

3.4 Speelveld vergunningverlening

Op het niveau van het beschikken op een vergunningaanvraag kan deze langs twee assen worden gelegd. Deze assen zijn de technisch-inhoudelijke complexiteit en de sociaal-maatschappelijke complexiteit van de situatie, die klein of groot kunnen zijn. De assen worden als volgt beschreven.

3.4.1 Technisch-inhoudelijke complexiteit

Elke vergunning bestaat uit een mix van standaard- en specifieke voorschriften. Als de technisch-inhoudelijke complexiteit van de specifieke situatie (de inrichting of activiteit in kwestie en/of het gebied waar de inrichting is gelegen of de activiteit plaatsvindt) klein is, ligt het accent vooral op standaardvoorschriften en minder op specifieke voorschriften. Omgekeerd ligt het accent vooral op specifieke voorschriften en minder op standaardvoorschriften als de technisch-inhoudelijke complexiteit van de situatie (inrichting, activiteit en/of omgeving) groot is.

3.4.2 Sociaal-maatschappelijke complexiteit

De omgeving wordt ingedeeld naar objectieve en subjectieve kwetsbaarheid. De typologie van de omgeving houdt de bepaling in of sprake is van kwetsbare objecten. Dit is belangrijker naarmate de potentiële impact van een bedrijf groter is. Het gaat hier om de objectieve typering van de omgeving bijvoorbeeld in het Omgevingsplan. Daarnaast moet worden geïnventariseerd of sprake is van

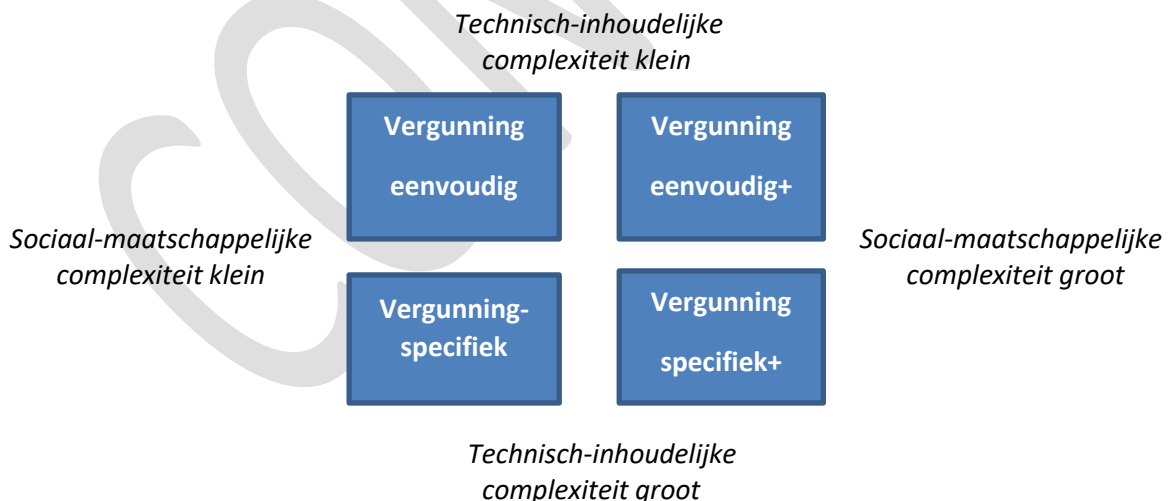
weerstand in de omgeving. Het kan zijn dat er veel klachten zijn of dat er een actiegroep actief is. Hier betreft het de subjectieve typering van de omgeving. Belangrijk is dat voor gelijke situaties een gelijke aanpak wordt gekozen, inclusief een proactieve insteek en goede communicatie met uitleg over de toepassing van maatwerk voor de omgeving in de fase van casemanagement en in het vooroverleg, waarmee het verwijt van willekeur (verschillende voorschriften voor vergelijkbare situaties) kan worden voorkomen. Indien de sociaal-maatschappelijke complexiteit van de omgeving gering is, kan het proces van tot stand brengen van een vergunning rechttoe rechtaan zijn. Als de sociaal-maatschappelijke complexiteit van de omgeving daarentegen groot is, ligt het totstandbrengingsproces gecompliceerder. Bijvoorbeeld vanwege de betrokken inrichting of initiatiefnemer en diens voorgeschiedenis of economisch belang en/of aanwezige belangenorganisaties die zich roeren. In dit geval moet er bestuurlijke afwegingsruimte worden ingevuld en is het proces minstens zo belangrijk als de inhoud; afstemming, overleg en/of samenwerking zullen noodzakelijk zijn tussen de gemeenten bevoegd gezag (ambtelijk en bestuurlijk) en de omgevingsdienst Haaglanden, de inrichting of initiatiefnemer in kwestie en belanghebbende derden.

De beoordeling op sociaal-maatschappelijke complexiteit kan bijvoorbeeld worden bepaald via (niet uitputtend bedoeld):

- internet en andere open bronnen (bedrijf/naam aanvrager);
- klachtenregistratie;
- de accounthouder;
- personen met gebied specifieke kennis/branche kennis;
- andere afdeling of overheid.

3.4.3 Vier typen vergunningen

In combinatie leiden beide assen tot vier typen vergunningen. Zie figuur 3.

Figuur 3: Vier typen vergunningen, afhankelijk van de technisch-inhoudelijke en sociaal-maatschappelijke complexiteit van het project, de inrichting of activiteit en/of het gebied waarin de inrichting is gevestigd of de activiteit plaatsvindt.

Toelichting op de **vier typen vergunningen**:

1 Vergunning eenvoudig:

Technisch-inhoudelijk noch sociaal-maatschappelijk complex:
stel een vergunning op die vooral bestaat uit standaardvoorschriften.

2 Vergunning specifiek:

Technisch-inhoudelijk complex, sociaal-maatschappelijke complexiteit klein:
de vergunning bestaat voor het technisch-inhoudelijk complexe deel uit specifieke
voorschriften.

3 Vergunning eenvoudig+:

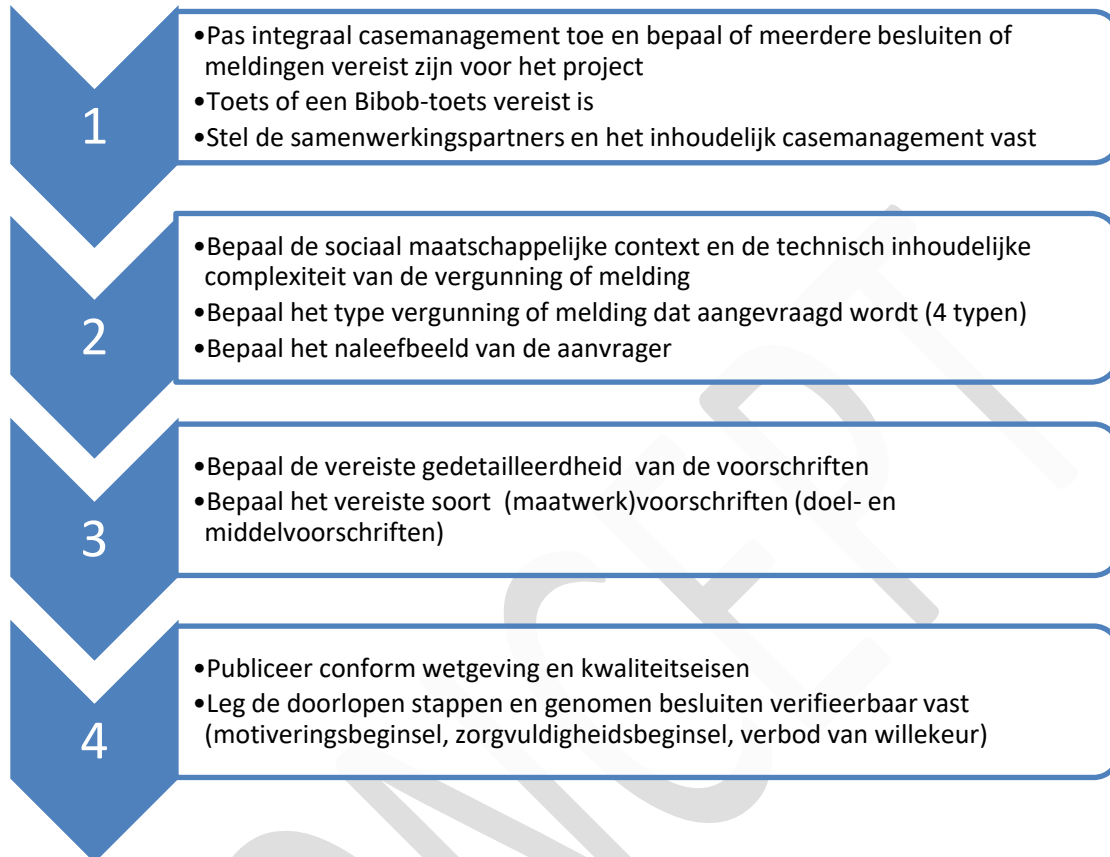
Technisch-inhoudelijk gezien niet complex, sociaal-maatschappelijke complexiteit groot:
de vergunning bestaat hoofdzakelijk uit standaardvoorschriften
de sociaal-maatschappelijke complexiteit leidt tot extra aandacht voor zorgvuldige
communicatie, overleg en/of samenwerking tussen het bevoegd gezag (ambtelijk en
bestuurlijk), de uitvoerende dienst, de inrichting of initiatiefnemer in kwestie en
belanghebbende derden.

4 Vergunning specifiek+:

Zowel technisch-inhoudelijk als sociaal-maatschappelijk complex:
de vergunning bestaat voor het technisch-inhoudelijk complexe deel uit specifieke
voorschriften; de sociaal-maatschappelijke complexiteit leidt tot extra aandacht voor
zorgvuldige communicatie, overleg en/of samenwerking tussen het bevoegd gezag
(ambtelijk en bestuurlijk), de uitvoerende dienst, de inrichting of initiatiefnemer in
kwestie en belanghebbende derden.

3.4.4 Stappenplan reguleringsstrategie

In onderstaand figuur (figuur 4) zijn samenvattend en op hoofdlijn de reguliere stappen in het proces van vergunningverlening weergegeven. Voor veel processtappen is er een nadere uitwerking in protocollen en werkinstructies bij de Omgevingsdienst Haaglanden.

Figuur 4: Processtappen vergunningverlening

3.5 Activiteitenbesluit milieubeheer

Met de komst van het Activiteitenbesluit zijn steeds minder bedrijven vergunningplichtig.

Indeling bedrijven onder het Activiteitenbesluit

Het Activiteitenbesluit kent type A, B en C bedrijven. De indeling van een bedrijf is afhankelijk van de milieubelasting van de bedrijfsactiviteiten.

- **Type A:** de bedrijfsactiviteiten hebben weinig negatieve invloed op het milieu. Het doen van een melding is niet nodig maar het bedrijf moet wel voldoen aan de voorschriften van het Activiteitenbesluit.
- **Type B:** de bedrijfsactiviteiten hebben meer negatieve invloed op het milieu. Het bedrijf moet een melding indienen en voldoen aan de voorschriften van het Activiteitenbesluit.
- **Type C:** de bedrijfsactiviteiten hebben de meeste (of nog meer) negatieve invloed op het milieu. Het bedrijf moet een omgevingsvergunning aanvragen.

De Omgevingsdienst Haaglanden beoordeelt of ingediende meldingen voldoen aan de indieningsvereisten.

Meldingen op grond van artikel 1.10 Activiteitenbesluit milieubeheer worden beoordeeld op de volgende aspecten:

- type bedrijf;
- inventarisatie activiteiten;
- beoordeling of de melding compleet is;
- noodzaak tot aanvullende onderzoeken (geluid, lucht, energie, verkeer en vervoer). Zie bijlage 1 voor een overzicht van benodigde gegevens en bijlagen voor bepaalde branches en activiteiten bij een melding Activiteitenbesluit.

Artikel 1.10

1. Degene die een inrichting opricht, meldt dit ten minste vier weken voor de oprichting aan het bevoegd gezag.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot het veranderen van een inrichting en het veranderen van de werking daarvan. Deze melding is niet vereist, indien eerder een melding overeenkomstig dit artikel is gedaan en door dit veranderen geen afwijking ontstaat van de bij die melding verstrekte gegevens.
3. Bij de melding worden de volgende gegevens verstrekt:
 - a. het adres en het nummer van de Kamer van Koophandel van de inrichting;
 - b. de naam en het adres van degene die de inrichting opricht dan wel verandert of de werking daarvan verandert, en, indien dit iemand anders is, van degene die de inrichting drijft of zal drijven;
 - c. het tijdstip waarop de inrichting of de verandering daarvan in werking zal worden gebracht, dan wel de verandering van de werking daarvan verwezenlijkt zal zijn;
 - d. de aard en omvang van de activiteiten en processen in de inrichting;
 - e. de indeling en uitvoering van de inrichting, waarbij de grenzen van het terrein van de inrichting, de ligging en de indeling van de gebouwen, de functie van de te onderscheiden ruimten en de ligging van de bedrijfsriolering en de plaats van de lozingspunten worden aangegeven; en
 - f. een situatieschets, met een schaal van ten minste 1:10.000 waarop de ligging van de inrichting ten opzichte van de omgeving is aangegeven en die is voorzien van een noordpijl.

3.5.1 Maatwerkvoorschriften

Het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat algemene regels voor milieubelastende activiteiten. Soms is het niet mogelijk om algemene regels op te stellen die in alle gevallen redelijk zijn. Daarom bevat het Activiteitenbesluit de mogelijkheid om in bepaalde gevallen (afhankelijk van de activiteit en het milieuonderwerp) van de algemene regels af te wijken met maatwerkvoorschriften.

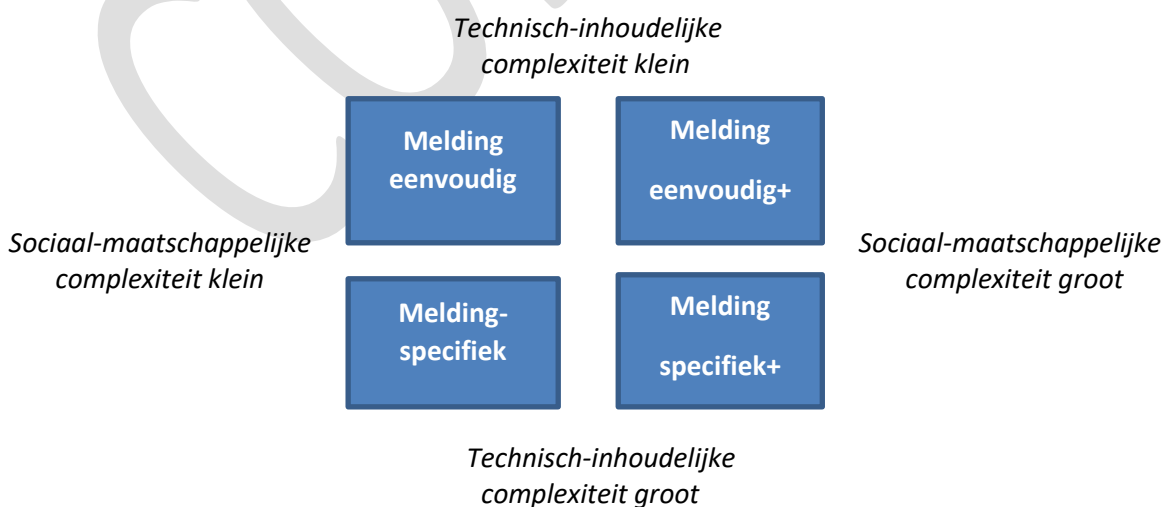
Maatwerkvoorschriften kunnen op initiatief van het bevoegd gezag, door de Omgevingsdienst Haaglanden (ambtshalve) worden opgesteld of op verzoek van de inrichtinghouder. In sommige gevallen ontstaan maatwerkvoorschriften ook doordat op basis van het overgangsrecht bij het Activiteitenbesluit vergunningvoorschriften automatisch worden omgezet in maatwerkvoorschriften.

Bij de beslissing tot het vaststellen van een maatwerkvoorschrift worden in ieder geval betrokken:

- de bestaande toestand van het milieu, voor zover de inrichting daarvoor gevolgen kan veroorzaken;
- de gevolgen voor het milieu, die de inrichting kan veroorzaken, mede in hun onderlinge samenhang gezien;
- de met betrekking tot de inrichting en zijn omgeving redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu;
- de mogelijkheden tot bescherming van het milieu, door de nadelige gevolgen voor het milieu, die de inrichtingen kan veroorzaken, te voorkomen, dan wel zoveel mogelijk te beperken, voor zover zij niet kunnen worden voorkomen;
- de voor onderdelen van het milieu, waarvoor de inrichting gevolgen kan hebben, geldende milieukwaliteitseisen, vastgesteld krachtens of overeenkomstig Wet milieubeheer artikel 5.1 of bij bijlage 2 van de Wet milieubeheer;
- de redelijkerwijs te verwachten financiële en economische gevolgen van het maatwerkvoorschrift.
- bestuurlijke en/of maatschappelijke inbreng in de beoogde omgevingskwaliteit.

3.5.2 Vier typen meldingen

Meldingen zijn net zoals vergunningen in te delen in vier typen.

Figuur 5: Vier typen meldingen

Toelichting op de **vier typen meldingen**:

1 Melding eenvoudig;

Melding beoordelen en in beginsel geen actieve opvolging geven.

2 Melding specifiek:

Melding beoordelen en actief opvolgen door het stellen van maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid.

3 Melding eenvoudig+:

Melding beoordelen en actief opvolgen met extra aandacht voor het informeren van belanghebbenden (bevoegd gezag ambtelijk/bestuurlijk, belanghebbende derden).
Maatwerkvoorschriften zijn niet nodig.

4 Melding specifiek+:

Melding beoordelen en actief opvolgen door het stellen van maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid met extra aandacht voor het informeren en betrekken van belanghebbenden (bevoegd gezag ambtelijk/bestuurlijk, belanghebbende derden).

Hoofstuk 4 Preventiestrategie

4.1 Inleiding

De primaire doelstelling van handhaving is het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving. Uitgangspunt daarbij is dat naleving van wet- en regelgeving in een zo vroeg mogelijk stadium wordt bevorderd, waarbij in eerste instantie wordt ingezet op het voorkomen van overtredingen.

Preventie bevat bewuste initiatieven die vooruitlopen op of worden gestart als eerste signalen zich vormen over ontwikkelingen (in beleid en/of regelgeving), problemen of risico's. Signalen die vragen om een (re)actie. Bij preventie en de preventiestrategie zijn de activiteiten vooral gericht op het vergroten van de bewustwording bij burgers en bedrijven dat zij zelf primair verantwoordelijk zijn voor het naleven van wet- en regelgeving en op het voorkomen van niet naleven.

4.2 De tafel van Elf

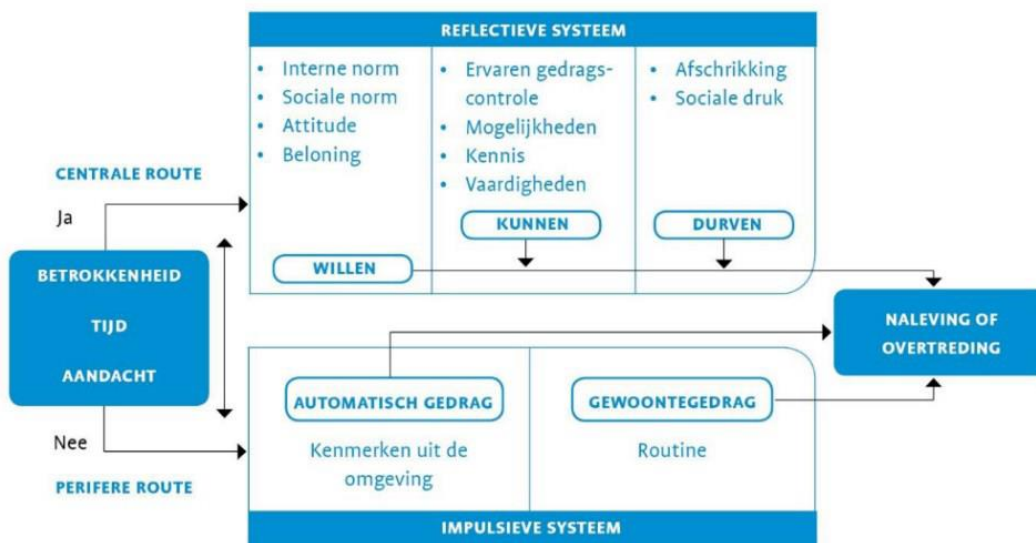
Een belangrijk instrument voor de nalevingsstrategie is de Tafel van Elf (hierna te noemen: T11) (Bron: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid). De T11 is een samenhangende opsomming van dimensies die bepalend zijn voor de naleving van regelgeving. De T11 is ontstaan vanuit de praktische behoefte om inzicht te krijgen in de factoren die de gehoorzaamheid van mensen aan regelgeving bepalen en de invloed die rechtshandhaving daarop heeft. De basis wordt gevormd door een combinatie van in de literatuur voorkomende sociaalpsychologische, sociologische en criminologische theorieën, aangevuld met algemene inzichten en praktijkervaringen op het terrein van rechtshandhaving.

De elf dimensies voor naleving van wetgeving zijn ondergebracht in twee groepen.

Dimensies van spontane naleving	Handhavingsdimensies
1. kennis van de regels	6. meldingskans
2. kosten en baten	7. controlekans
3. mate van acceptatie	8. detectiekans
4. normgetrouwheid doelgroep	9. selectiviteit
5. niet-overheidscontrole	10. sanctiekans
	11. sanctie-ernst

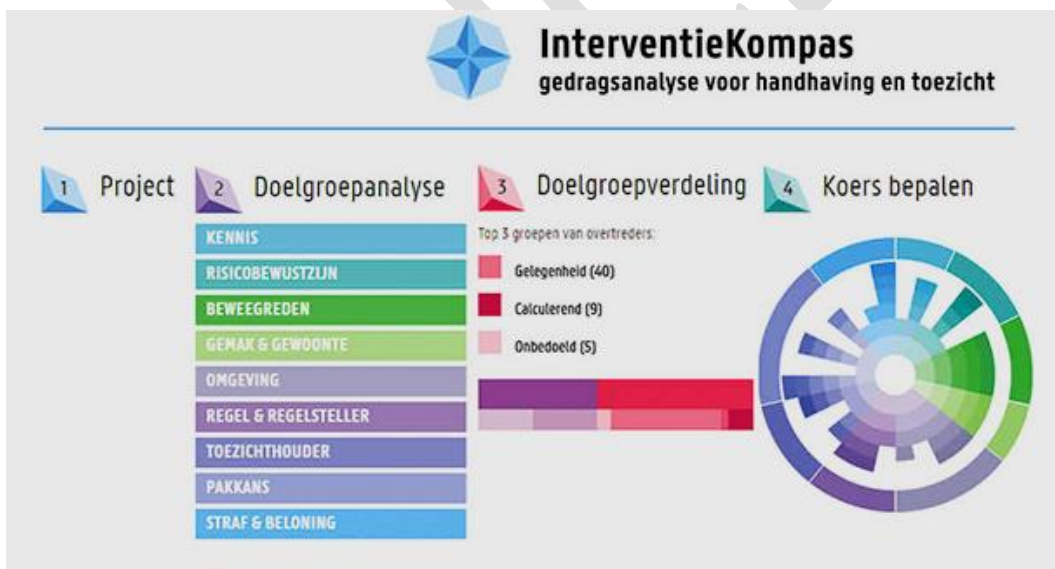
Tabel 1: De Tafel van Elf (Bron: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2010)

De T11 is grotendeels gebaseerd op beredeneerd gedrag (rationeel). Vanuit de gedragswetenschappen is bekend dat gedrag niet alleen gestuurd wordt door beredeneerde, weloverwogen keuzes, maar ook door automatische, intuïtieve oordelen. Dit geldt ook voor nalevings- of overtredingsgedrag. Bij het in kaart brengen van motieven voor naleving of overtreding is het dus van belang om naast de beredeneerde, weloverwogen motieven ook de onbewuste, automatische, intuïtieve motieven in kaart te brengen. In het zogenaamde duale model voor naleving en overtreding worden deze bewuste en onbewuste motieven voor regel naleving/overtreding in kaart gebracht.

Figuur 6: Het duale model voor bewuste en onbewuste naleving en overtreding

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid ontwikkelde op basis van dit duale model het Interventiekompas, dat de opvolger is van de T11. Het interventiekompas is een digitaal instrument dat naast rationeel gedrag ook een kijk biedt op onbewust gedrag. In een aantal stappen kan hiermee worden geanalyseerd waarom een bepaalde groep zich niet aan de regels houdt. Het Interventiekompas onderzoekt welke gedragsmechanismen een rol spelen bij de regelovertrading. Het gedrag verschilt per (sub) doelgroep.

Figuur 7: Het interventiekompas (Bron: <https://www.interventiekompas.nl/#/>)

Het is belangrijk om de daadwerkelijke reden van mogelijke niet naleving van wet- en regelgeving te achterhalen. Daarmee kan ook een beeld worden weergegeven van de motieven en de passende strategieën.

4.3 Preventieve instrumenten

De preventiestrategie beschrijft de aanpak en werkwijze van preventieve instrumenten. Preventie heeft als doel bewustwording creëren en het voorkomen van overtredingen. Met andere woorden: preventie-instrumenten zijn gericht op het stimuleren en verbeteren van het spontane naleefgedrag. Afhankelijk van de doelgroep en van toepassing zijnde regelgeving kan het inzetten van preventieve instrumenten meer op zijn plaats zijn dan de inzet van repressieve instrumenten om naleving te bevorderen. Een preventie-aanpak kan ook helpen bij het voorkomen van klachten, overlast en incidenten. Preventie-instrumenten, toezichtinstrumenten en sanctie-instrumenten kunnen zowel afzonderlijk van elkaar, na elkaar als naast elkaar worden ingezet. Op basis van de bevindingen uit het verleden wordt bekeken of de inzet van preventieve instrumenten, toezicht of een combinatie van beiden effectief en efficiënt is. In geval van daadwerkelijke overtredingen kan de inzet van preventieve instrumenten nooit tot afwijking van de landelijke handhavingsstrategie leiden. Wel kunnen instrumenten gelijktijdig worden ingezet.

Er is een aantal belangrijke preventieve instrumenten die kunnen worden onderscheiden om spontane naleving te bevorderen. Hieronder volgt een niet-limitatieve opsomming.

1. Communicatie, kennis- en informatieoverdracht:
Dit gaat om communicatie met bedrijven en burgers over wet- en regelgeving en de manier waarop toezicht wordt gehouden, het gaat dan onder andere om:
 - Bewustwording, begrip en acceptatie van de regels
 - Bewustwording en begrip omtrent toezicht en handhaving
 - Stimuleren van naleefgedrag door bijvoorbeeld goede naleving en de voordelen die dit oplevert zichtbaar te maken.
2. Ondersteunend optreden:
Hierbij kan onder andere worden gedacht aan vooroverleg, hulp bij invullen van formulieren.
3. Samenwerken:
Hierbij kan onder andere worden gedacht aan samenwerking met bedrijven en branchevertegenwoordiging of het uitvoeren van pilots.
4. Mediation:
Het gaat hier om zogenaamde mediationvaardigheden. Het gaat vooral om het oplossen of voorkomen van conflicten en daarmee het voorkomen van mogelijk juridische procedures.
5. Adviesbezoeken bij ondernemingen. Ruimte bieden aan ondernemers om gevraagd een bedrijfsscan te komen uitvoeren om zodoende kennis, inzicht te krijgen in regelgeving en zonder direct handhavend op treden zaken op orde te brengen. Bijvoorbeeld door mee te denken over de veiligheidscultuur van een bedrijf;
6. Informatie-uitwisseling met andere handhavingsinstanties waarbij de Algemene verordening gegevensbescherming en de Wet politiegegevens in acht worden genomen;
7. Zelfregulering:
Maken van afspraken met branchepartijen over zelfregulering en eigen verantwoordelijkheid;
8. Beïnvloeden van onbewust gedrag door toepassen van nudges (duwtje in de rug).

4.3.1 Afwegingskader

De juiste mix van instrumenten moet worden bepaald door te kijken naar de (gedrags)motieven van degene van wie een bepaald naleefgedrag wordt verwacht. Waarom vindt wel of niet spontane naleving plaats? Gaat het om een gebrek aan kennis? Speelt er een kosten-batenafweging, is er acceptatie van de norm? Is er een norm van de omgeving en bestaat er maatschappelijke controle?

Het is aannemelijk dat preventieve instrumenten meer domineren bij welwillend gedrag en dat repressieve instrumenten bij calculerend en bewust overtredend gedrag. Dat laat onverlet dat preventieve instrumenten ook bij calculerend gedrag, kunnen helpen om de balans te doen omslaan naar een beter naleefgedrag. De afweging moet zijn of preventieve instrumenten de kans op spontane naleving (structureel) vergroten, omdat ze iets veranderen in de gedragsmotieven. Wat de juiste mix en volgorde is, zal per situatie dan wel domein moeten worden bepaald.

In de volgende situaties kan de inzet van preventieve instrumenten effectief zijn:

1. bij gemeente of Omgevingsdienst Haaglanden bekendgemaakte veranderingen bij een bedrijf of activiteit, zoals een nieuwe eigenaar of manager;
2. veranderingen in beleidsmatige ambities, zoals nieuwe wet- en regelgeving of nieuwe (omgevings)plannen vanuit provincie of gemeenten;
3. ontbreken van een juridische basis of realistische mogelijkheden om tot gedragsverbetering te komen via toezicht en handhaving;
4. terugkerende of structurele situaties waar slecht naleefgedrag is terug te voeren op onvoldoende kennis of binnen grenzen van technische en financiële mogelijkheden.

De juiste mix van instrumenten wordt bepaald door te kijken naar de drijfveren van degene van wie een bepaald naleefgedrag wordt verwacht. De inzet van preventieve instrumenten moet bij voorkeur aansluiten op natuurlijke momenten in bijvoorbeeld de investeringscyclus of de seizoensgebonden activiteiten.

Op het moment dat een (omgevings)vergunning wordt aangevraagd of een melding wordt ingediend, zijn vaak de strategische beslissingen al genomen. Het is essentieel om zo vroeg mogelijk in de bedrijfscyclus te beoordelen of een preventieve interventie kan bijdragen aan het voorkomen van overtredingen, maar, ook in de vergunningsfase en bij toezichtsmomenten zijn er mogelijkheden om kennis en inzichten over te dragen.

4.3.2 Communicatie

Van de eerder opgesomde preventieve instrumenten is communicatie een zeer belangrijk hulpmiddel om naleving van wet- en regelgeving te bevorderen. Daarom is er in 2019 door de Omgevingsdienst Haaglanden een communicatieprotocol ontwikkeld. Van een goede voorlichting aan en dialoog met burgers, bedrijven en instellingen over de geldende wet- en regelgeving en het handhavingsbeleid gaat een preventieve werking uit. Door de bekendheid met wet- en regelgeving te vergroten, vermindert het aantal onbewuste overtredingen. Het gaat met name om de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en burgers.

Transparantie en duidelijkheid over de invulling en uitvoering van de nalevingstaken leiden uiteindelijk tot een verbetering van de effecten van de geleverde inspanningen, dus een beter naleefgedrag. Zolang

gezamenlijk actief met de burgers en bedrijven wordt gecommuniceerd over de visie en het uit te voeren beleid, zal dit duidelijkheid scheppen bij deze doelgroepen en zal dit voorkomen dat overtreders zeggen: “Ik wist het niet.” Met een goede communicatie wordt tevens bereikt dat er een situatie ontstaat waarin voor een ieder duidelijk is wat de achterliggende doelen van de naleving van wet- en regelgeving zijn. Als over deze doelen actief wordt gecommuniceerd draagt dit bij aan het begrip van bedrijven en burgers. Er wordt als zodanig draagvlak gecreëerd voor het belang van de naleving van wet- en regelgeving.

Communicatie versterkt naast de daadwerkelijke nalevingsinstrumenten bovendien de uitwerking van toezicht- en controleacties. Als de uitwerking zichtbaar wordt gemaakt, heeft een uitgevoerde controle niet alleen een positieve invloed op het naleefgedrag van de gecontroleerde, maar ook op die van de niet-gecontroleerden. Gebeurt dit niet dan gaat de effectversterkende werking snel verloren. Jaarlijks zal in de uitvoeringsprogramma’s voor toezicht en handhaving worden aangegeven op welke wijze en op welke onderdelen actief wordt gecommuniceerd en bijvoorbeeld ook in welke gevallen niet.

Mogelijkheden en middelen voor communicatie ¹		Aandachtspunten
<ul style="list-style-type: none"> • persbericht • gesprekken • sociale media • SMS • duwtje in de rug (Nudging) • successen en resultaten uitdragen 	<ul style="list-style-type: none"> • bijeenkomsten • website • informatiebladen • big data • (kranten)artikelen • belonen 	<ul style="list-style-type: none"> • communicatiestijl • houding toezichthouder • mix van middelen • consistentie

Tabel 2: communicatiemogelijkheden

¹ Deze lijst is niet limitatief

Hoofstuk 5 Toezichtstrategie

5.1 Inleiding

Op basis van de eisen in het Besluit omgevingsrecht en de landelijke kwaliteitscriteria 2.2 dienen gemeenten te beschikken over een toezichtstrategie. Hierin moet zijn aangegeven welke vormen van toezicht worden onderscheiden en wat de basiswerkwijze daarbij is. De vormen van toezicht dienen vervolgens in protocollen nader te worden uitgewerkt.

Toezicht en handhaving staan regelmatig hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Naleving van regelgeving is in deze maatschappij bepaald geen vanzelfsprekendheid. Gelet op de risico's in de fysieke omgeving, en die in het verleden tot incidenten en rampen hebben geleid, is naleving van cruciaal belang. Het doel van toezicht is dat het naleven van de gestelde regels leidt tot een kleinere kans op het ontstaan van incidenten.

Het planmatig en programmatisch toezicht op basis van verleende vergunningen, meldingen en ontheffingen, in het kader van projecten, naar aanleiding van klachten, meldingen van ongewone voorvallen en calamiteiten is een complexe aangelegenheid waarbij veel verschillende actoren zijn betrokken. Het toezicht vindt bovendien plaats onder omstandigheden die voortdurend veranderen. De participanten van de Omgevingsdienst Haaglanden hebben behoefte aan een systematische, structurele en programmatische aanpak. Een toezichtstrategie zorgt voor een dergelijke aanpak.

Toezicht moet zich toespitsen op de meest risicovolle situaties: waar is de kans het grootst dat het naleefgedrag onvoldoende is en dat dit leidt (of kan leiden) tot schade aan de leefomgeving, de volksgezondheid, de veiligheid, de natuur en het landschap.

De toezichtstrategie loopt vanaf het moment van voorbereiden tot en met het constateren van de overtreding en het bepalen van de ernst van de overtreding. Zodra een overtreding is geconstateerd wordt overgegaan tot een andere strategie, namelijk de landelijke handhavingstrategie. In uitzonderlijke gevallen kan worden besloten de landelijke gedoogstrategie te volgen.

5.2 Wat is toezicht?

Onder toezicht wordt in deze strategie verstaan:

Toeziht is de toepassing van verschillende (controle)middelen en -vormen om daarmee de mate van de naleving van de regelgeving vast te stellen en te bevorderen.

Toeziht heeft daarbij verschillende functies:

Voor gemeenten en Omgevingsdienst Haaglanden:

- bieden van inzicht in het naleefgedrag, motieven daarvoor en effecten bij specifieke bedrijven/personen, locaties of activiteiten;
- bepalen of en zo ja hoe moet worden opgetreden;
- bieden van inzicht in hoeverre aan bepaalde beleidsdoelen wordt voldaan.

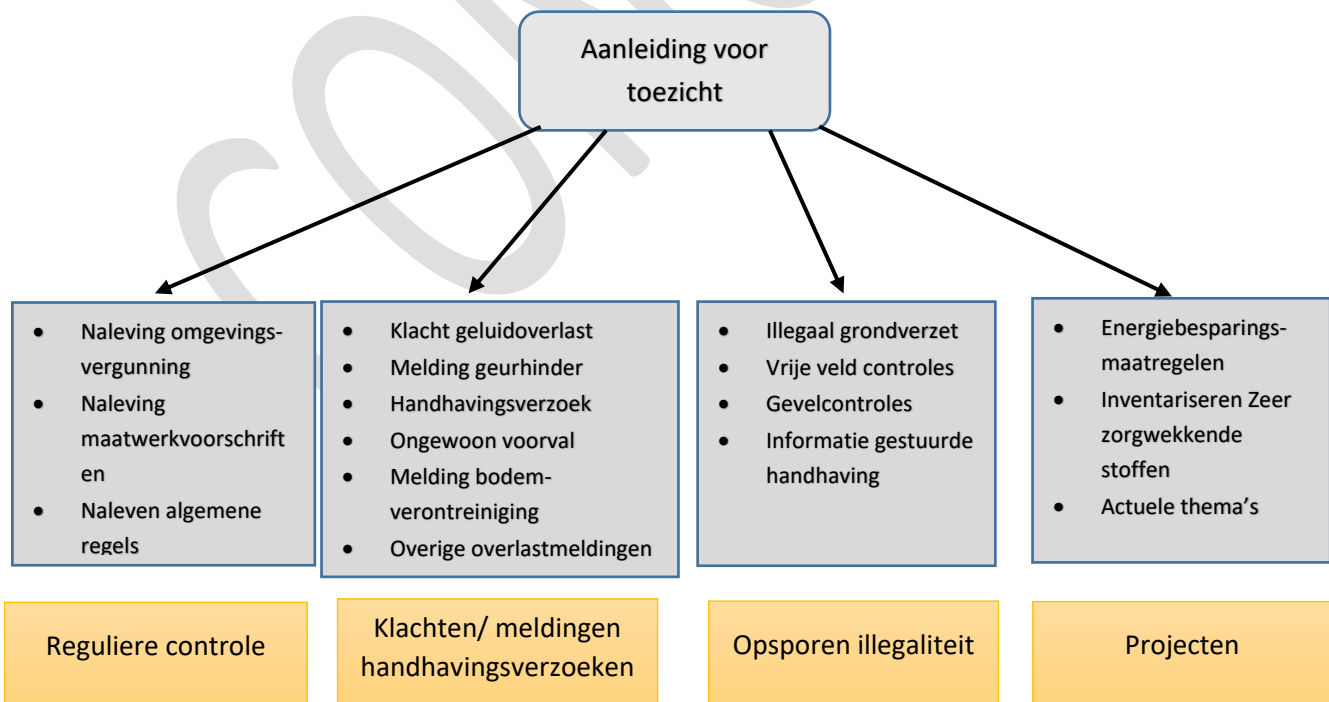
Voor de onder toezicht staande:

- inzicht bieden aan bijvoorbeeld de ondernemer in de punten waarop het naleefgedrag onvoldoende is, wat daarvan de consequenties zijn (voor de omgeving, voor hemzelf);
- specifieke preventieve werking richting bedrijf of burger na constatering (en sanctionering) van overtredingen op basis van een inspectie (ervaren kans op detectie);
- algemene preventieve werking door de kans op inspectie en daardoor detectie van overtredingen (waarschijnlijke kans op detectie).

Voor de omgeving:

- bijdragen aan het vertrouwen dat de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid voldoende gewaarborgd is.

5.3 Aanleidingen voor toezicht

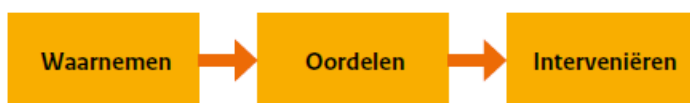
Figuur 8: Aanleidingen voor toezicht

De bovenstaande genoemde activiteiten zijn voorbeelden, de lijst is niet limitatief.

Afhankelijk van de aard en het (potentiele) risico van de betreffende activiteit en van de bestuurlijke wensen is een afweging gemaakt hoe de capaciteit wordt ingezet. Deze afweging is opgetekend in de regionale probleemanalyse en prioriteiten die eens in de vier jaar wordt vastgesteld. De gemaakte keuzes worden uitgewerkt in een jaarlijks (gemeentelijk) uitvoeringsprogramma. Gelet op de capaciteit van de Omgevingsdienst Haaglanden, alsmede ter voorkoming en beperking van lasten voor burgers en bedrijven, is het noodzakelijk om informatie gestuurd toezicht te houden. Dit wil zeggen dat de controlefrequentie afgestemd wordt op het potentiële risico van de betreffende activiteit of de aard van de inrichting. Door het uitoefenen van aangekondigde en niet-aangekondigde controles, worden potentiële overtreders geprikkeld tot naleving.

Proces toezicht en handhaving

De toezichtstrategie geeft aan welke vormen van toezicht worden onderscheiden en wat daarbij de basiswerkwijze is. Het toezicht- en handhavingproces is te verdelen in de volgende drie stappen:

Figuur 9: Het toezicht- en handhavingproces

1. Waarnemen: het verzamelen van informatie door onder andere het uitoefenen van toezicht. Soorten waarnemingen zijn het toetsen van de fysieke wereld, het analyseren van de gedocumenteerde wereld en bulktoetsing van registraties;
2. Oordelen: het toetsen van waarnemingen aan de norm, vastgelegd in wet- en regelgeving;
3. Intervenieren: passend optreden bij iedere overtreding op basis van de sanctiestrategie (zie hoofdstuk 6).

5.4 Vormen van toezicht

Er zijn twee hoofdvormen van toezicht te onderscheiden, namelijk preventief en repressief toezicht.

Preventief toezicht is het toezicht dat erop is gericht niet-naleving zo veel mogelijk te voorkomen en niet-naleving zo snel mogelijk te ontdekken. Preventief toezicht omvat de activiteiten van de toezichthouder die erop zijn gericht op een vroegtijdig moment (vooraf) actie te ondernemen teneinde latere problemen in de naleving of de kwaliteit te voorkomen of ten minste te reduceren.

Er wordt van repressief toezicht gesproken als het toezichtbezoek plaatsvindt, omdat is vastgesteld dat de regels niet worden nageleefd. Repressief toezicht is gericht op het doen beëindigen van overtredingen.

De meest voorkomende vormen van toezicht zijn:

- inventariserend toezicht;
- periodiek toezicht;
- integraal toezicht;
- signaaltoezicht;
- thematoezicht;
- toezicht bij oplevering;
- incidenteel (ad hoc) toezicht;
- administratief toezicht;
- vrije veld toezicht;
- ketentoezicht.

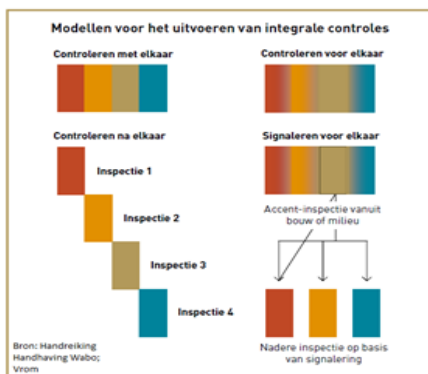
Inventariserend toezicht

Dit zijn controles (incidenteel of gepland) waarbij een bedrijf wordt geïnventariseerd. Het doel van deze inventarisaties is om aan de hand van een bezoek aan de locatie te bepalen of de activiteiten vallen binnen de kaders van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en vervolgens of al dan niet sprake is van vergunningplichtige activiteiten dan wel of er sprake is van een meldplicht op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Periodiek toezicht

Dit zijn controles die op basis van een toezichts- of handhavingsuitvoeringsprogramma plaatsvinden. De aantallen controles per branche of milieucategorie worden vastgesteld op basis van de probleemanalyse en de daaraan gekoppelde prioriteitenstelling. In de regel worden alle aspecten getoetst. Ook worden deelcontroles of administratieve controles (aan de hand van te overleggen milieurapportages) gepland. Controles vinden zowel aangekondigd als onaangekondigd plaats.

Integraal toezicht

Figuur 10: Modellen voor het uitvoeren van integrale controles

Bij de uitvoering van toezicht is het van belang om met een zo klein mogelijke inspanning een maximaal resultaat te bereiken. Het ideaalbeeld is om per locatie het toezicht op alle taakvelden te laten uitvoeren door één toezichthouder. Per bezoek kunnen door deze toezichthouder meerdere aspecten tegelijk worden uitgevoerd. Elkaar tegensprekende voorschriften komen dan eerder in beeld. Hierdoor blijft ook het aantal bezoeken beperkt, en heeft de eigenaar/gebruiker te maken met slechts één toezichthouder. In de praktijk blijkt het echter onmogelijk alle taakvelden onder te brengen bij één toezichthouder. Er wordt wel gestreefd naar meer integraal toezicht door controles uit te voeren met andere toezichthouders, bijvoorbeeld controles samen met hoogheemraadschap of bouw- en woningtoezicht.

Signaaltoezicht

Bij signaaltoezicht controleren toezichthouders in bepaalde mate voor een andere instantie, bijvoorbeeld hoogheemraadschap en ketenpartners zoals de inspectie SZW. Signaaltoezicht voor elkaar is zeer gebruikelijk.

Thematoezicht

Deze vorm van controle kent meerdere varianten. Te denken valt aan:

- aspecten controleren, niet alles maar een aantal onderdelen in het bijzonder, bijvoorbeeld voorschriften assimilatieverlichting of functioneren vetafscheiders;
- branche- of activiteitgericht controleren;
- metingen, bijvoorbeeld: emissiemetingen, geluidmetingen, monsternemingen;
- transportcontrole;
- controleren op energiebesparingsmaatregelen.

Toezicht bij oplevering

Wanneer een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu is verleend, wordt het dossier overgedragen aan de toezichthouder. De betreffende toezichthouder controleert of de inrichting is opgericht of veranderd volgens de vergunning.

Incidenteel toezicht

Ad hoc toezicht zijn de zaken die niet in te plannen zijn, maar waar meestal als gevolg van bijzondere omstandigheden toch de nodige aandacht aan geschonken moet worden. Dit bijvoorbeeld als gevolg van calamiteiten, meldingen van ongewone voorvallen, klachten, verzoeken van opdrachtgevers, wijzigingen in de vergunning of wijzigingen in de meldingsplichtige activiteiten.

Administratief toezicht

Bij administratief toezicht wordt gebruik gemaakt van onder andere landelijke databases (bijvoorbeeld SCIOS, LMA, UO, Kiwa, BAG, LAVS, Inspectieview, enz.), internet, de administraties van bedrijven en van beschikbare informatie bij gemeenten/provincie (bijvoorbeeld luchtfoto's). Dit wordt gebruikt als middel om het naleefgedrag van de bedrijven ten aanzien van de wet- en regelgeving te toetsen. Onderzoek aan de hand van administraties van bedrijven heeft over het algemeen betrekking op:

- de stoffenadministratie;
- keuringen (van installaties en voorzieningen);
- afvalstoffenregistratie;
- energieregistratie;
- de procesadministratie;
- de financiële administratie;
- de relatie tussen de hierboven genoemde administraties.

Gebiedscontroles

Tijdens een rondgang door het beheergebied worden steekproefgewijs locaties en bedrijven gecontroleerd.

Ketentoezicht

Ketentoezicht is het op elkaar afgestemde toezicht van één of meer toezichthoudende instanties op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak.

Ketentoezicht richt zich dus op processen waar verschillende organisaties als schakels in een keten bij betrokken zijn (zoals bij afvalverwerking of grondverzet).

5.5 Richtlijnen voor een uniforme aanpak

Om effectief controles uit te voeren en een uniforme aanpak te garanderen gelden verschillende richtlijnen voor de toezichthouders. Deze richtlijnen zijn vastgelegd in werkinstructies. Deze richtlijnen zijn gericht op:

- voorbereiding;
- uitvoering van een controle;
- rapportage;
- registreren van controlegegevens;
- het bepalen van de vervolgstap middels een handavingsstrategie;
- voortgangsbewaking.

Vorbereiding

De voorbereiding van een toezichtbezoek vindt in eerste instantie plaats op basis van aanwezig materiaal (dossieronderzoek). Hierbij wordt gebruik gemaakt van de aanwezige vergunningen of de overige regels die op de inrichting van toepassing zijn (bijvoorbeeld het Activiteitenbesluit milieubeheer, maatwerkvoorschriften of de Waterwet). Ook andere correspondentie, eerdere bezoekverslagen, meetresultaten, klachten, enzovoorts worden gebruikt om het bezoek voor te bereiden. Daarbij is het van belang dat het dossier van het desbetreffende object actueel is.

Uitvoering

De toezichthouder wordt tijdens het bedrijfsbezoek in de regel begeleid door een bedrijfsfunctionaris/uitvoerder die de noodzakelijke informatie verschaft. Door het verkrijgen van informatie, het inzien van documenten en administratieve bescheiden en door het visueel controleren van de inrichting (eventueel met fotomateriaal of meetresultaten onderbouwd) kan de toezichthouder vaststellen of er een overtreding van de regels plaatsvindt.

Rapportage

Naar aanleiding van de bevindingen maakt de toezichthouder altijd een rapportage. Deze rapportage bevat tenminste de volgende informatie:

- algemene gegevens van het toezichtbezoek (datum, naam en adresgegevens, van toepassing zijnde regelgeving/vergunning);
- welke personen bij het bezoek aanwezig waren dan wel waarmee is gesproken;
- bevindingen (eventueel onderbouwd met meetgegevens of foto's);
- vermelden van geconstateerde overtredingen en de daarover gemaakte afspraken;
- overige afspraken.

Indien een toezichthouder een controlebezoek of een andere vorm van toezicht uitoefent, is het van belang dat de uitkomsten hiervan digitaal worden vastgelegd. Niet alleen als er overtredingen worden geconstateerd, maar ook als er geen bijzonderheden zijn waargenomen. De wijze van vastlegging en het detailniveau van vastlegging is beschreven in werkinstructies.

Voortgangsbewaking hercontrole

Indien bij een uitgevoerde controle afwijkingen of overtredingen geconstateerd worden, vindt meestal na afloop van een bepaalde hersteltermijn, een hercontrole plaats. Bij zgn. aflopende delicten, situaties die niet meer hersteld kunnen worden, is een hercontrole niet aan de orde, bijv. bij overtredingen van de geluidsnormen. De overtreding kan niet meer ongedaan worden, indien nodig wordt wel een verscherpt toezichtregime toegepast.

5.6 Roulatiesysteem toezichthouders

In de eerste plaats moet de toezichthouder onafhankelijk opereren om belangenconflicten te voorkomen. Geloofwaardig toezichthouden en sanctioneren zijn namelijk gebaat bij een onafhankelijk en onpartijdig proces. Om het onafhankelijk opereren van de toezichthouders te bewerkstelligen is een scheiding doorgevoerd tussen het verlenen van vergunningen en het behandelen van meldingen versus het houden van toezicht. Overigens blijft er wel tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving een nadrukkelijke wisselwerking bestaan. Afstemming tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving is dan ook op beleidsmatig terrein en bij de uitvoering noodzakelijk.

Alle inrichtingen waarmee een vaste handavingsrelatie bestaat, dit zijn de complexere bedrijven, krijgen vanuit toezicht een vaste contactpersoon toegewezen. Het is in het algemeen belang dat de toezichthouder de toezichts- en sanctioneringstaak goed kan uitvoeren.

Daarvoor is het noodzakelijk dat aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- de toezichthouder moet qua opleiding en ervaring voldoende zijn toegerust (op grond van de kwaliteitscriteria 2.2). Dat geldt niet alleen voor het ontwikkelen van inhoudelijke kennis, maar ook voor de gewenste vaardigheden (competenties);
- tevens moet de toezichthouder tijd krijgen om (de werkprocessen van) het bedrijf te leren kennen en zich op de hoogte te stellen van de relevante ontwikkelingen binnen het bedrijf en/of bedrijfstak;
- om het toezicht op een adequaat niveau plaats te laten vinden is het noodzakelijk om een toezichthouder gedurende een bepaalde tijd aan een inrichting toe te wijzen. Rekening houdend met enerzijds het gegeven dat de kennis en ervaring van de toezichthouder optimaal kan worden ingezet en tegelijkertijd continuïteit van het toezicht gewaarborgd wordt. Anderzijds moet rekening worden gehouden met het feit dat er voldoende afstand moet blijven tot de problematiek van de inrichting en/of management (er mag geen bedrijfsblindheid of schijn van partijdigheid ontstaan). Vanuit dit oogpunt wordt gestreefd naar een maximale termijn van vijf jaar. Na het verstrijken van deze termijn is roulatie van de toezichthouder gewenst. Als de omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan hiervan worden afgeweken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een toezichthouder zeer specialistische kennis heeft ten aanzien van een bedrijf(stak) en om die reden moeilijk vervangen kan worden.

CONCEPT

Hoofstuk 6 Sanctiestrategie en gedoogstrategie

6.1 Sanctiestrategie

De landelijke sanctiestrategie, die door de gemeenten voor de Omgevingsdienst Haaglanden reeds is vastgesteld, biedt een landelijk geldend referentiekader voor toezichthouders om een bij bevindingen een passende reactie te bepalen. Uit het oogpunt van rechtsgelijkheid is het doel van de landelijke handhavingsstrategie:

‘Uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven door passend te interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes te maken en interventies op vergelijkbare wijze te kiezen en toe te passen op nationale schaal door het bestuurlijk bevoegd gezag / de Omgevingsdiensten, het OM, de politie en de landelijke inspecties.’

Ernst en gedrag

De reactie op overtredingen wordt in de landelijke handhavingsstrategie bepaald aan de hand van de ernst van de overtreding en het gedrag van de overtreder. Positionering in een matrix is uiteindelijk bepalend voor het/de in te zetten instrument/instrumenten.

DE (MOGELIJKE) GEVOLGEN ZIJN:	Aanzienlijk dreigend en onomkeerbaar	4				
	Van belang	3				
	Beperkt	2				
	Vrijwel nihil	1				
			A	B	C	D
			Goedwillend <ul style="list-style-type: none"> • Onbedoeld • Pro-actief 	Moet kunnen <ul style="list-style-type: none"> • onverschillig 	Calculerend <ul style="list-style-type: none"> • Recidive • Bewust belemmerend 	Crimineel <ul style="list-style-type: none"> • Fraude • Oplichting • Witwassen
			GEDRAG VAN DE OVERTREDER			

LEGENDA

	Lichte segmenten. Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen
	Middensegmenten. Bestuursrechtelijk, bestuursrechtelijk en strafrechtelijk of strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk optreden komt vooral in beeld naarmate er (meer) verzwarende aspecten zijn (zoals 'verkregen financieel voordeel').
	Zware segmenten. Strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen, terwijl in veel gevallen ook bestuursrechtelijk optreden is aangewezen

Figuur 11: Sanctiematrix landelijke handhavingsstrategie

De complete landelijke sanctiestrategie is te vinden op

https://www.infomil.nl/publish/pages/98833/lhs_1-7_een_passende_interventie_bij_iedere_bevinding.pdf

Als in het kader van de uitvoering van de sanctiestrategie wordt overgegaan tot oplegging van een last onder dwangsom, wordt de hoogte van de dwangsom en de lengte van de begunstigingstermijn bepaald aan de hand van de meest actuele versie van het daarvoor geldende Protocol dwangsombedragen en -termijnen milieu. Daarin staan per soort overtreding *richtinggevende* dwangsomhoogtes en termijnen genoemd. Dit ter bevordering van de uniformiteit bij het nemen van dwangsombesluiten.

Ingeval overgegaan wordt tot strafrechtelijke handhaving kan gekozen worden voor het opmaken van een proces-verbaal of het opleggen van een Bestuurlijke Strafbeschikking milieu (BSB-m). De beleidsregel hieromtrent is te vinden op <http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/PDFoutput/Actueel/Omgevingsdienst%20Haaglanden/CVDR489333.pdf>

6.2 Gedoogstrategie

Onder gedogen wordt verstaan: de met handhaving belaste overheidsinstantie treedt na constatering van de overtreding niet (of nog niet) handhavend op. Constatering van de overtreding vloeit daarbij voort uit de toezichthoudende taken van de overheidsinstantie. Benadrukt wordt dat het, volgens deze definitie, noodzakelijk is dat een overtreding wordt geconstateerd alvorens kan worden gesproken van gedogen. Het niet constateren van overtredingen valt niet onder de definitie van gedogen. Gedogen kan alleen in uitzonderingsgevallen aanvaardbaar zijn. Gewaarborgd moet zijn dat van de bevoegdheid tot gedogen een terughoudend, zorgvuldig en verantwoord gebruik wordt gemaakt. In het landelijk beleidskader gedogen worden dan ook uitdrukkelijk grenzen gesteld aan gedogen. Van handhaven afzien kan alleen op basis van een vastgestelde gedoogstrategie, waarbij het landelijke kader onverkort dient te worden gevolgd. De Omgevingsdienst Haaglanden volgt daarom de nota 'Gedogen in Nederland' (1996), waarin de criteria voor gedogen zijn opgenomen, (zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25085-2.html>).

Hoofdstuk 7 Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De komst van de Omgevingswet betekent dat er veel verandert. De Omgevingswet integreert 26 wetten met betrekking tot de fysieke leefomgeving (onder andere op het gebied van: bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur) in één wet. De wet heeft tot doel dat verschillende plannen en regels voor de fysieke leefomgeving beter op elkaar worden afgestemd en dat er meer ruimte komt voor (particuliere) initiatieven. Om dat mogelijk te maken kunnen decentraal (door gemeenten, provincie, waterschappen) voor een deel regels gesteld worden waar deze nu nog landelijk bepaald zijn. Zo kan meer variatie in regels en normen ontstaan en komt er voor de Omgevingsdienst Haaglanden mogelijk meer nadruk te liggen op toezicht en handhaving en op integrale afstemming in het proces voorafgaand aan een vergunning (vooroverleg) om vermijdbare handhavingissues of -problemen te voorkomen. Het vraagt om een andere benadering en een nieuwe manier van werken in het kader van de Omgevingswet. Bij het nieuwe werken gaat het om een aantal aspecten:

- een andere beoordeling van initiatieven (niet voldoen aan een regel niet direct als fout beoordelen, maar bekijken wat wel mogelijk is);
- integraal denken en werken (inclusief samenwerking tussen de verschillende organisaties);
- terugkoppeling naar beleid en planvorming.

“Om de Omgevingsdienst Haaglanden zich goed te kunnen laten voorbereiden, mede gelet op de taken die vanuit Omgevingswet en de bijbehorende visies en plannen naar voren gaan komen, is samenwerking met ketenpartners van belang. Het is bijvoorbeeld aan te raden om de Omgevingsdienst Haaglanden op voorhand te betrekken bij de visie- en planvorming door gemeenten in het kader van de Omgevingswet.

Regionale verschillen

Gemeenten zijn vanuit de Omgevingswet verplicht een omgevingsvisie en een omgevingsplan op te stellen. De omgevingsvisie moet een samenhangend strategisch beeld geven van de fysieke leefomgeving van de gemeente. In de omgevingsvisie wordt per gemeente aangegeven wat voor waar de prioriteiten liggen. Onderwerpen als duurzaamheid, klimaatadaptatie, gezondheid en veiligheid moeten hierin een plek krijgen.

In het omgevingsplan kan de gemeente regels stellen aan milieueisen, ruimtelijke inrichting enzovoort. Dat betekent dat er binnen de regio verschillen kunnen ontstaan. Voor de Omgevingsdienst Haaglanden geldt dat per gemeente moet worden bekeken welke normen en regels er voor een gebied of gebiedstype gelden.

Risicoanalyse

In 2020 wordt gestart met een nieuwe risicoanalyse voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Haaglanden. De prioriteiten voor de komende vier jaren worden dan bepaald (2021-2024). In de uit te voeren risicoanalyse moet rekening worden gehouden met de verschillende ambities uit de omgevingsvisies van de deelnemende gemeenten (voor zover die in 2020 al beschikbaar zijn).

Verdwijnen begrip inrichting

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het begrip inrichting losgelaten. De ‘milieubelastende activiteit’ is het nieuwe uitgangspunt. Dit betekent (deels) een andere manier van werken. Deels bestaat dit al, op dit moment zijn er ook al diverse activiteiten buiten inrichtingen die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, hiervoor gelden nu ook al algemene regels. De vergunningplicht voor milieubelastende activiteiten in de Omgevingswet omvat alle (aangewezen) activiteiten met milieugevolgen (en dus ook die buiten inrichtingen).

Bijlage 1 Overzicht benodigde gegevens en bijlagen voor bepaalde branches en activiteiten bij een melding Activiteitenbesluit (deze lijst is niet limitatief).

Overzicht benodigde gegevens en bijlagen voor bepaalde branches en activiteiten bij een melding Activiteitenbesluit	
Branche of activiteit	Benodigde gegevens en bijlagen
Agrarisch	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aantallen landbouwhuisdieren ▪ gegevens over huisvestingssystemen ▪ gegevens over emissies dierenverblijven ▪ inputgegevens luchtkwaliteitsmodel ISL3a ▪ gegevens over lozingen binnen en buiten inrichting
Betonindustrie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ luchtkwaliteitsonderzoek
Bodemsanering of proefbronnering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over de uitvoering
Defensie - opslag munitie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ munitie-QRA
Gesloten bodemenergiesysteem (vorm van warmte-koudeopslag met een bodemwarmtewisselaar)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kenmerken van het systeem ▪ overige gegevens
Laboratorium of praktijkruimte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over biologische agentia
Middelgrote stookinstallatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over de stookinstallatie
Ontwatering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over het lozen van grondwater
Op- en overslaan van afvalstoffen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over opslaan, overslaan, bewerken of verwerken van afvalstoffen van buiten de inrichting ▪ procedurebeschrijving acceptatie en controle afvalstoffen
Polyesterharsverwerking (Rubber- en kunststofindustrie)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ beschrijving geuraanpak
Rioolwaterzuiveringsinstallaties	<ul style="list-style-type: none"> ▪ beschrijving geuraanpak ▪ gegevens over de installatie
Voedingsmiddelenindustrie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ beschrijving geuraanpak ▪ gegevens over omvangrijke lozingen
Werkzaamheden aan vaste objecten in nabijheid van een oppervlaktewaterlichaam	<ul style="list-style-type: none"> ▪ werkplan sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden
Diverse activiteiten binnen bepaalde grenzen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rapport bodemonderzoek ▪ gegevens over lozing huishoudelijk afvalwater anders dan op het vuilwaterriool ▪ rapport akoestisch onderzoek

Overzicht benodigde gegevens en bijlagen afhankelijk van activiteiten over bepaalde milieuthema bij een melding Activiteitenbesluit

Milieuthema	Benodigde gegevens en bijlagen
Afval	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over opslaan, overslaan, bewerken of verwerken van afvalstoffen van buiten de inrichting ▪ procedurebeschrijving acceptatie en controle afvalstoffen
Bodem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rapport bodemonderzoek ▪ gegevens over bodemsanering of proefbronnering ▪ gegevens over gesloten bodemenergiesysteem
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rapport akoestisch onderzoek
Lucht en geur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ beschrijving aanpak geurhinder (rwzi, verwerken polyesterhars, voedingsmiddelenindustrie) ▪ luchtkwaliteitsonderzoek (betonindustrie) ▪ gegevens over emissies dierenverblijven ▪ inputgegevens luchtkwaliteitsmodel ISL3a (agrarisch) ▪ gegevens over middelgrote stookinstallaties
Lozingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens over het lozen van grondwater bij ontwatering ▪ gegevens over lozing huishoudelijk afvalwater anders dan op het vuilwaterriool ▪ gegevens over lozingen bij agrarische activiteiten (binnen en buiten inrichting) ▪ gegevens over omvangrijke lozingen bij voedingsmiddelenproductie ▪ werkplan sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden bij werkzaamheden nabij oppervlaktewater ▪ gegevens over RWZI
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munitie-QRA bij opslaan of bewerken van ontplofbare stoffen of voorwerpen bij defensie-inrichtingen

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 6.3 Overdracht milieu ketentoezicht op asbest

Inleiding

In 2017 is in het Besluit Omgevingsrecht (BOR) aangegeven dat het milieu keten toezicht op asbest onderdeel uitmaakt van het basistakenpakket van Omgevingsdiensten. In het Dagelijks- en Algemeen Bestuur is de afgelopen jaren de overdracht van deze basistaak van gemeenten naar de ODH met enige regelmaat onderwerp van overleg geweest. Op verzoek van enkele gemeenten is advies gevraagd aan het advocatenkantoor Pels-Rijcken om te bepalen wat nodig is deze basistaak rechtmatig uit te voeren; met andere woorden om te voldoen aan het wettelijk minimaal vereiste.

Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de uitkomsten van het advies en gemeenten zijn gevraagd op grond van het advies een gemeentelijk uitvoeringsbeleid te formuleren. Het concept gemeentelijke uitvoeringsbeleid is wederom door Pels -Rijcken doorgelicht of wordt voldaan aan het minimaal wettelijk vereiste.

Het Dagelijks Bestuur heeft op grond van het advies van Pels- Rijcken aan het concept gemeentelijk uitvoeringsbeleid toegevoegd dat bij de beoordeling van sloopmeldingen met asbest verwijdering de melding op volledigheid wordt getoetst en indien daartoe aanleiding is marginaal op juistheid. Het gaat hierbij om aangedragen gegevens waarvan de bepaling van de juistheid noodzakelijk is in relatie tot de veiligheid van de leefomgeving bij het verwijderen van asbest en waarvan op grond van de volledigheidstoets het zeer aannemelijk is dat de gegevens niet overeenkomen met de werkelijkheid en vanuit het risicogericht toezicht houden extra aandacht behoeven. De verwachting is dat op grond van de certificering van de bedrijven die de gegevens verzorgen de juistheidstoets de uitzondering op de regel zal zijn.

Inmiddels hebben meerdere gemeenten de basistaak overgedragen. De afgesproken werkwijze daarbij voldoet ruimschoots aan het wettelijk minimaal vereiste.

Bijlagen

-

Voorstel

- De resterende gemeenten dragen de basistaak milieu ketentoezicht op asbest uiterlijk 1-1-2021 over aan de ODH.
- Het gemeentelijk uitvoeringsbeleid zal worden aangevuld met de besluitvorming in het Dagelijks Bestuur over de marginale toetsing op juistheid van sloopmeldingen. De ODH zal dit beleid uitvoeren tenzij een gemeente aan een intensivering van de uitvoering de voorkeur geeft.

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 7.1 Ontwerp Jaarstukken 2019

Voor u liggen de Ontwerp Jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Haaglanden bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

De Ontwerp Jaarstukken zijn op 9 april 2020 door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. De onafhankelijke accountant heeft de jaarstukken voorzien van een goedkeurende verklaring, welke is opgenomen in de voorliggende jaarstukken.

De ontwerp jaarrekening 2019 sluit met een onverdeeld batig saldo van € 528.600. Dit onverdeeld batig saldo is, met toepassing van de bij AB-besluit van 26 juni 2019 vastgestelde methodiek nacalculatie, met de deelnemersbijdrage van 2019 verrekend.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor:

- de Ontwerp Jaarstukken 2019 vast te stellen;
- de voorziening verlof latende organisatie op te heffen;
- het resultaat van de nacalculatie van € 528.651 met de deelnemers af te rekenen op basis van de vastgestelde methodiek nacalculatie (zoals opgenomen in tabel 16).

Bijlagen

Ontwerp Jaarstukken 2019

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

- de Ontwerp Jaarstukken 2019 vast te stellen;
- een voorziening verlof latende organisatie op te heffen;
- het resultaat van de nacalculatie van € 528.651 met de deelnemers af te rekenen op basis van de vastgestelde methodiek nacalculatie (zoals opgenomen in tabel 16).

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Ontwerp

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Jaarrekening in één oogopslag.....	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Jaarrekeningresultaat	6
2.3	Vermogenspositie	7
2.4	Wet normering topinkomens	7
3	Jaarverslag	8
3.1	Realisatie programma's	8
3.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	8
3.3	Programma Toezicht en Handhaving	10
3.4	Kwaliteitscriteria VTH	12
3.5	Klanttevredenheidsonderzoek	13
4	Paragrafen.....	14
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	14
4.1.1	Weerstandscapaciteit	15
4.1.2	Risicoanalyse.....	15
4.1.3	Beheersmaatregelen	15
4.1.4	Impact Coronavirus	16
4.1.5	Ratio	16
4.1.6	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer	17
4.2	Financiering	17
4.2.1	Schatkistbankieren	17
4.2.2	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	17
4.2.3	Kredieten.....	17
4.3	Bedrijfsvoering	18
4.3.1	Personeel en organisatie	18
4.3.2	Klachten handelen ODH	19
4.3.3	Informatisering en automatisering.....	20
4.3.3.1	Informatiebeveiliging en AVG	20
4.3.3.2	Digitale informatievoorziening	20
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	21
5	Jaarrekening	22
5.1	Programmaverantwoording.....	22
5.1.1	Toelichting programma's.....	22
5.1.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	22
5.1.3	Programma Toezicht en Handhaving	23
5.1.4	Algemene dekkingsmiddelen	23
5.1.4.1	Deelnemersbijdragen	23
5.1.4.2	Additionele projecten.....	25
5.1.4.3	Overige opbrengsten.....	25
5.1.5	Overhead	26
5.1.6	Onvoorzien	26
5.1.7	Mutaties reserves.....	26
5.2	Overzicht incidentele lasten en baten	26
6	Balans en toelichting	28
6.1	Balans	28
6.2	Toelichting op de balans	28
6.2.1	Vaste activa.....	28
6.2.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	29
6.2.3	Liquide middelen	29
6.2.4	Overlopende activa	29
6.2.5	Eigen vermogen.....	29
6.2.6	Voorzieningen.....	30

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

6.2.7	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	30
6.2.8	Overlopende passiva	30
6.3	Gebeurtenissen na balansdatum	31
7	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	32
7.1	Wet- en regelgeving	32
7.2	Algemene waarderingsgrondslagen	32
7.3	Activa	32
7.3.1	Materiële vaste activa	32
7.3.2	Vlottende activa	32
7.4	Passiva	33
7.4.1	Eigen vermogen	33
7.4.2	Vlottende passiva	33
7.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	33
8	Besluit Algemeen Bestuur	35
9	Bijlagen	37
9.1	Exploitatierkening	37
9.2	Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	39
9.3	BBV-informatie	40
9.4	Wet normering topinkomens	42
9.5	Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's	43
9.5.1	Programma T&V	43
9.5.1.1	Milieu-inrichtingen	43
9.5.1.2	Bodembescherming en bodemkwaliteit	43
9.5.1.3	Natuurbescherming	44
9.5.1.4	Lucht, geluid en externe veiligheid	44
9.5.1.5	Omgevingswet	46
9.5.1.6	Overige taken	46
9.5.1.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&V	48
9.5.2	Programma T&H	50
9.5.2.1	Toezicht	50
9.5.2.2	Overlast	50
9.5.2.3	Duurzaamheid	51
9.5.2.4	Handhaving	53
9.5.2.5	Overige taken	54
9.5.2.6	Totaalbeeld	54
9.5.2.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&H	54
9.6	Totaalbeeld raming en realisatie werkplannen	57
9.7	Raming en realisatie werkplan T&V	58
9.8	Raming en realisatie werkplan T&H	61
10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	65
11	Begrippen- en afkortingenlijst	72

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening 2019. Voor de Omgevingsdienst Haaglanden was er sprake van een intensief en ook interessant jaar met soms onverwachte maatschappelijke en politieke ontwikkelingen met name op het gebied van de natuurbeschermingswet (stikstof en PFAS). Daarnaast was er ook nog de nodige aandacht voor evenementen op het gebied van vuurwerk en vreugdevuren.

In 2019 hebben enkele wijzigingen plaatsgevonden in de bestuurssamenstelling. DB en AB-bestuurslid van het eerste uur gedeputeerde Rik Janssen heeft afscheid genomen van de provincie en daarmee ook de ODH en zet zijn carrière voort in de Eerste Kamer. Rik is jaren een stabiele factor geweest in ons bestuur. Verder heeft er een tussentijdse vervanging plaatsgevonden bij één van de gemeentelijke AB-vertegenwoordigers.

In het Koersplan 2018-2022 zijn afspraken gemaakt over de introductie van een systeem van nacalculatie. Deze nacalculatie vindt nu gekoppeld aan deze jaarrekening voor het eerst plaats en de eerste conclusie is dat er sprake is van een relatief rustig beeld waarbij de meeste deelnemers ruim binnen de bandbreedte van 10% blijven.

De digitale wereld ontwikkelt zich in sneltreinvaart waarbij de dienst net als in voorafgaande jaren veel inspanningen moet doen om mee te gaan met de ontwikkelingen van de tijd. Er moet daarbij veel tijd, geld en energie geïnvesteerd worden om systemen (op grond van veroudering of wet- en regelgeving) te vervangen (zoals het VTH-systeem, HRM en financieel systeem) en aan te passen aan eisen van de tijd. Tevens moet de dienst een up-to-date archiefsysteem hebben en maken de ontwikkelingen rond het Digitaal Stelsel Omgevingswet de digitale opgave complexer. Er wordt hierbij zowel landelijk samengewerkt als met de vier andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.

Het financieel resultaat komt voor bestemming uit op een plus van € 528.651. Dit is met name een gevolg van een achterblijvende vraag op sommige werkgebieden als gevolg van politieke en maatschappelijke ontwikkelingen (stikstofproblematiek, PFAS). Dit positieve resultaat kent derhalve een incidenteel karakter omdat het met name een gevolg is van niet verrichte werkzaamheden. Overeenkomstig de afspraken in het Koersplan vind er in dit verband een nacalculatie plaats.

Het werkpakket van de ODH is in 2019 wederom gegroeid. Sommige extra werkzaamheden hebben een tijdelijk en anderen een blijvend karakter maar structureel gezien blijft er een stijgende tendens zichtbaar. De ODH is hiermee de grootste van de niet-BRZO diensten en is daarbij tevens een van de weinige diensten van het land geen bouwtaken in haar pakket heeft. De overdracht van de asbesttaken (BOR 2017) heeft in 2019 deels plaatsgevonden en zal in 2020 volledig worden afgerond.

Per 1-1-2020 heeft een verandering van de rechtspositie van ambtenaren plaatsgevonden. De aanleiding is de komst van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) waarbij ambtenaren op 1 januari 2020 verhuizen van het ambtenarenrecht naar het 'normale' private arbeidsrecht. De ODH heeft zich in dit kader aangesloten bij de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten). Alle hierbij aangesloten organisaties kunnen hun medewerkers vooralsnog dezelfde arbeidsvoorwaarden blijven bieden als in de Cao Gemeenten.

2019 was niet zomaar een regulier jaar. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, schommelingen in vraag en aanbod van met name vergunningen, technologische ontwikkelingen, druk op het personeel, overdracht nieuwe taken en intensivering van bestaande taken e.d. vragen veel van de organisatie en het vooruitzicht is niet dat op korte termijn veel veranderingen op dit gebied plaats zullen vinden. Het is een interessante periode maar de druk is daarmee ook hoog.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de financiële verantwoording van de jaarrekening. In hoofdstuk 3 is het jaarverslag opgenomen en hoofdstuk 4 behandelt de paragrafen. Hoofdstuk 5 behandelt de jaarrekening en in hoofdstuk 6 is de balans met toelichting opgenomen. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden behandeld in hoofdstuk 7, waarna in hoofdstuk 8 het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen. De bijlagen zijn in hoofdstuk 9 opgenomen, waarna in hoofdstuk 10 de controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen. De jaarrekening wordt afgesloten met een begrippen- en afkortingenlijst.

2 Jaarrekening in één oogopslag

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft voor de programma's Toetsing en Vergunningverlening (T&V) en Toezicht en Handhaving (T&H) de realisatie op de begroting 2019 weer. In paragraaf 2.2 wordt het jaarrekeningresultaat op programmaniveau weergegeven en in paragraaf 2.3 wordt de verkorte balans van de ODH weergegeven om inzicht te geven in de vermogenspositie.

2.2 Jaarrekeningresultaat

Tabel 1 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2018	Primitieve begroting 2019	Eerste wijziging	VJN incl. resultaatbestemming 2018	NJN 2019	Administr. wijzigingen	Totaal wijzigingen	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil 2019
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.295.094	6.802.000	378.800	-15.000	-23.400	1.091.600	1.432.000	8.234.000	7.616.318	617.682
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.486.374	6.240.500	179.100	630.900	-2.500	-118.400	689.100	6.929.600	6.751.905	177.695
Totaal lasten programma's	13.781.468	13.042.500	557.900	615.900	-25.900	973.200	2.121.100	15.163.600	14.368.223	795.377
3 Algemene dekkingsmiddelen	-22.243.410	-21.223.100	-838.400	-493.000	-15.200	-1.381.600	-2.728.200	-23.951.300	-23.115.891	-835.409
4 Overhead	8.737.051	8.274.700	279.400	10.300	41.100	408.400	739.200	9.013.900	9.010.468	3.432
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	43.300	1.100	-7.800	0	0	-6.700	36.600	0	36.600
Saldo van baten en lasten	275.109	137.400	0	125.400	0	0	125.400	262.800	262.800	0
7 Mutaties reserves										
<i>Stortingen reserves</i>										
AR: resultaat jaarrekening 2017	2.379	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2018	0	0	0	41.900	0	0	41.900	41.900	41.916	-16
<i>Onttrekking reserves</i>										
AR: saldo jaarrekening 2017	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2018	0	0	0	-167.300	0	0	-167.300	-167.300	-167.316	16
AR: programma Duurzaamheid	-38.725	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-274.800	-137.400	0	0	0	0	0	-137.400	-137.400	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-442.425	-137.400	0	-125.400	0	0	-125.400	-262.800	-262.800	0
Gerealiseerd resultaat	-167.316	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Resultaatbestemming

De jaarrekening 2019 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 528.651. Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het Algemeen Bestuur (AB) besloten met ingang van 2019 over te gaan tot een systeem van nacalculatie. Afrekening vindt plaats op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief en niet op basis van gerealiseerde producten en diensten (output). Een jaarrekeningresultaat wordt om die reden collectief op basis van de voorcalculatie over de deelnemers verdeeld, waarna op basis van het werkelijk aantal bestede uren de bijdrage per deelnemer wordt berekend.

Indien het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie zich binnen de bandbreedte van 10% bevindt dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Is het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan 10% dan wordt het verschil buiten de bandbreedte van 10% met de deelnemer afgerekend.

Het onverdeelde resultaat van 2019 van € 528.651 is verrekend met de deelnemersbijdrage en toegevoegd aan de balanspost overlopende passiva.

In hoofdstuk 5.1 is een nadere toelichting opgenomen op de programmaverantwoording opgenomen.

2.3 Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa	1.438.649	1.333.206	Eigen vermogen	1.071.385	1.334.186
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	16.539.559	15.151.767	Voorzieningen	298.074	362.228
Liquide middelen	21.765	4.766	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.951.669	3.653.626
Overlopende activa	429.174	1.007.751	Overlopende passiva	13.108.019	12.147.450
TOTAAL ACTIVA	18.429.147	17.497.490	TOTAAL PASSIVA	18.429.147	17.497.490

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer die ten laste zijn gebracht van de door het Algemeen Bestuur (AB) in 2012 beschikbaar gestelde kredieten voor ICT van € 1.685.000 en voor huisvesting en inventaris van € 354.000. In 2017 heeft het AB voor de vervanging van ICT-investeringen een krediet beschikbaar gesteld van € 2.375.000, waarna in 2018 bij Voorjaarsnota 2018 een aanvullend krediet van € 75.000 is beschikbaar gesteld voor de aanschaf van tablets voor de mobiele toezichtapplicatie. Bij Voorjaarsnota 2019 is in verband met de uitbreiding van de huisvesting een aanvullend krediet huisvesting en inventaris van € 85.000 beschikbaar gesteld.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan met name uit de eind 2019 gefactureerde deelnemersbijdragen over 2020 en de rekeningcourant Schatkistbankieren. De liquide middelen betreft het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2019 zijn betaald, maar die betrekking hebben op 2020 alsmede nog te ontvangen bijdragen in de additionele projectkosten.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het onverdeelde rekeningresultaat. Het onverdeelde resultaat van € 528.651 is op basis van het besluit van het AB van 26 juni 2019 verrekend met de deelnemersbijdrage en toegevoegd aan de balanspost overlopende passiva.

De voorzieningen bestaan uit het saldo van de voorziening verlofrechten latende organisatie en de voorziening werkloosheidsuitkeringen. De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

De overlopende passiva bestaan uit de over het eerste halfjaar van 2020 bij de deelnemers in rekening gebrachte voorschotbijdragen, de gefactureerde dwangsommen, de verrekening met de deelnemers op basis van nacalculatie en uit nog te ontvangen facturen van in 2019 geleverde goederen en diensten.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen onder 6.1 Balans.

2.4 Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de ODH. Het voor de ODH toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het AB bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De ODH heeft in 2019 geen topfunctionarissen en leden en voorzitters van interne toezichthoudende organen, waarvan de bezoldiging boven het bezoldigingsmaximum uitkomt.

In bijlage 9.4 is de verantwoording van de ODH op grond van de WNT opgenomen.

3 Jaarverslag

3.1 Realisatie programma's

Jaarlijks wordt per deelnemer een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in 2019 grotendeels uitgevoerd volgens dit werkplan. Er wordt zaakgericht gewerkt ondersteund door digitale processen en op basis van de bestuurlijk vastgestelde PDC³ van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Op de VTH-taken zijn de kwaliteitscriteria van de Wabo van toepassing en de kaders die worden gesteld in de wet VTH.

Financiering vindt plaats op basis van output, dat wil zeggen aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording over 2019 vindt conform de bestuurlijke afspraak plaats op basis van nacalculatie op basis van het aantal gerealiseerde uren.

Het werkaanbod is voor een groot deel vraag gestuurd en daardoor deels afhankelijk van externe ontwikkelingen en factoren. Het gaat dan vooral om vergunningaanvragen, meldingen, klachten en toezichtresultaten die leiden tot verder toezicht en/of handhaving. In de diverse voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage is aan de deelnemers ambtelijk uitgebreid gerapporteerd over de voortgang en de uitgevoerde werkzaamheden per deelnemer.

Over de voortgang van het werkplan wordt tussentijds (ambtelijk) gerapporteerd indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) significant afwijken van de kentallen (in uren) van de begroting. Deze afwijkingen worden in de Voorjaars- of Najaarsnota gerapporteerd indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage. De kwantitatieve verantwoording (aantallen) is opgenomen in bijlage 9.5 en vindt plaats op basis van de registratie van werkzaamheden in het zaakstelsel.

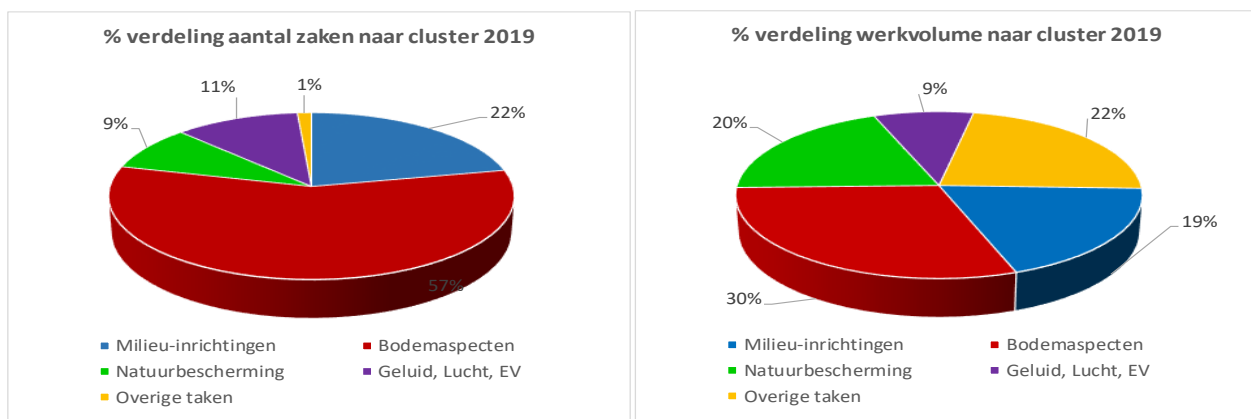
3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V bestaat uit de volgende werkvelden:

- Milieu-inrichtingen
- Bodembescherming en bodemkwaliteit
- Natuurbescherming
- Lucht, geluid en externe veiligheid
- Omgevingswet en
- Overige taken

In grafiek 1 is een grafische weergave opgenomen van het aantal zaken per werkveld en het aandeel in % van het werkveld van het totaal werkvolume.

Grafiek 1 Procentuele verdeling naar cluster op basis van gerealiseerde aantallen en gerealiseerd werkvolume

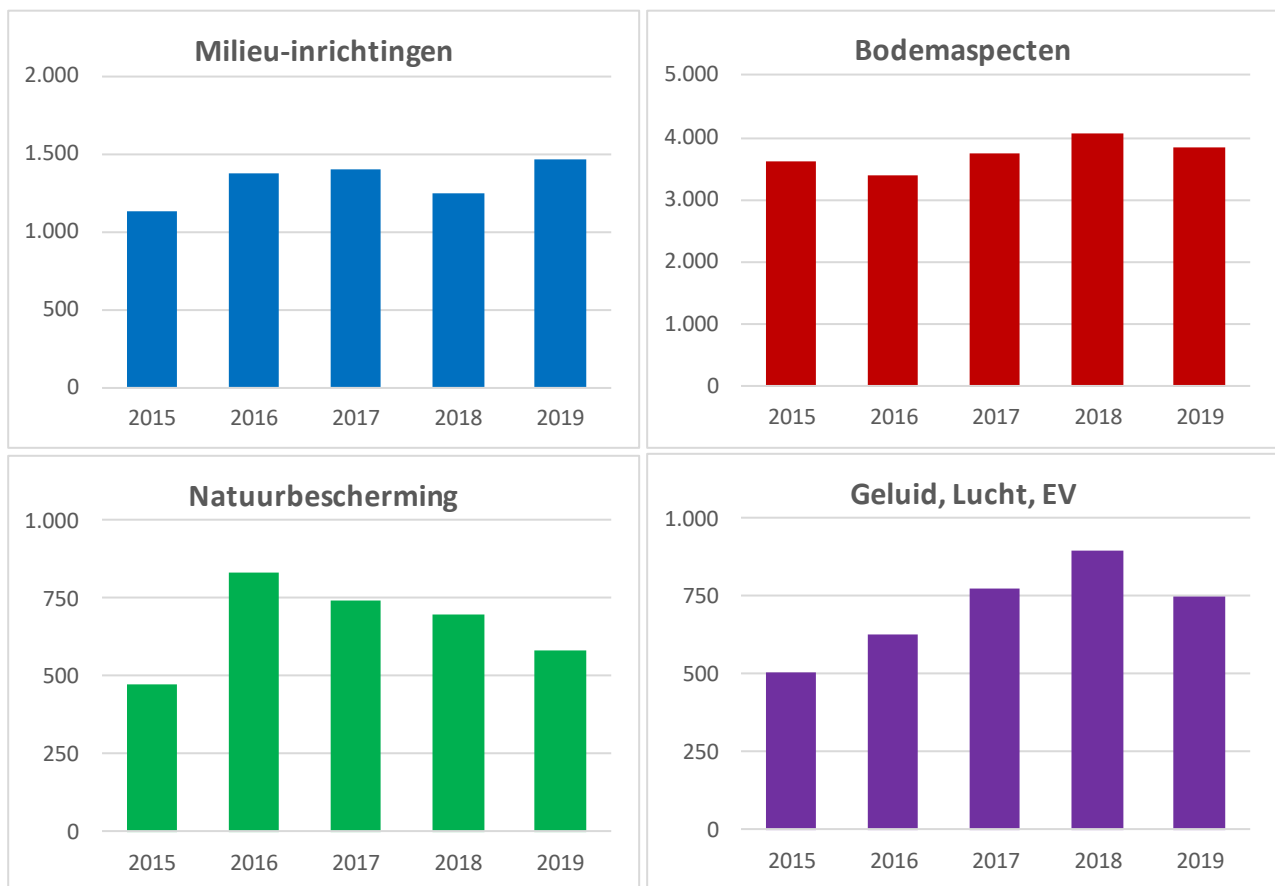
¹ Onder "vergunningverlening" wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

² Onder "toezicht" wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

De taken zijn uitgevoerd conform de werkplannen van de individuele deelnemers (zie bijlage 9.5). Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER-procedures. Daarnaast zijn met name op het gebied van Bodem, Externe veiligheid en Geluid op reguliere basis adviestaken verricht voor verschillende opdrachtgevers. Verder zijn veranderingen in regelgeving opgepakt en geïmplementeerd, zoals ontwikkelingen op het vlak van natuurregelgeving en de voorbereiding op de Omgevingswet. Voor de gemeente Rijswijk is een pilot uitgevoerd voor de afhandeling van asbest-sloopmeldingen.

Grafiek 2 Aantal gerealiseerde zaken per werkveld (2015-2019)

Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V is lager dan de oorspronkelijke raming voor 2019. Dit zit vooral bij de werkvelden bodem en Milieu & RO. Deze daling heeft een incidenteel karakter en is vooral gekoppeld aan de problematiek rond stikstof en PFAS en de remmende invloed daarvan op de ontwikkeling van woningbouwlocaties. Fluctuaties in vraag als gevolg van externe factoren doen zich overigens elk jaar voor en zijn van grote invloed op het werkaanbod.

Voor natuurbescherming is 2019 een intensief jaar geweest. Met de vernietiging van het PAS eind mei 2019 ontstond voor natuurvergunningen op het aspect stikstof een grote verandering. Over een lange periode is het moeilijk geweest om natuurvergunningen (Natura 2000) af te geven en dat heeft een duidelijk remmende werking op de productie gehad.

Op het vlak van de soortenbescherming is het aantal ontheffingsaanvragen hoog. De afhandeling van deze aanvragen is door de strikte regelgeving en het detailniveau van de te beoordelen aanvragen zeer arbeidsintensief. De afhandelingsnelheid heeft daarbij ook nogal eens te lijden van onvoldoende kwaliteit van de aanvragen en onderliggende ecologische onderzoeken en onderbouwingen.

De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) vindt plaats samen met de gemeenten en provincie in diverse overleggen en werkgroepen en ook door nieuwe regelgeving inhoudelijk te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder worden de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is bij enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen.

In de werkplannen is tijd ingeruimd voor een aantal zogenaamde 'overige taken' waaronder ondersteuning bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Belangrijke oorzaak voor een intensivering op deze inzet is de grote vraag naar dossierinzage en dossierinformatie. In het kader van "digitale dienstverlening" zijn in 2019 digitale aanvraag- en meldingsformulieren ontwikkeld, zodat op een uitzondering na, alle aanvragen volledig digitaal kunnen plaatsvinden.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.1.

3.3 Programma Toezicht en Handhaving

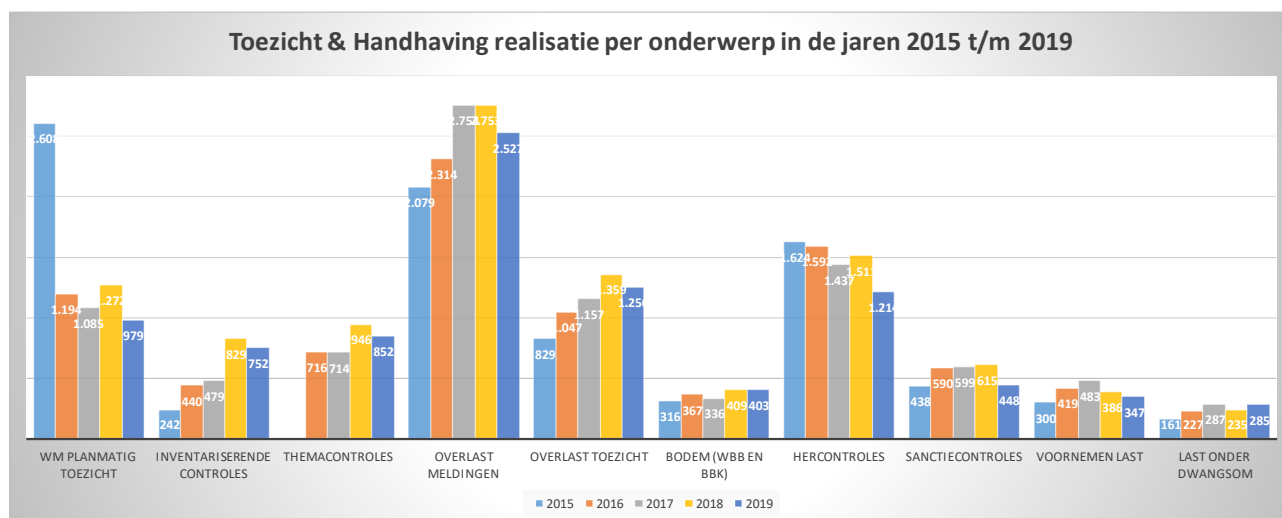
Het programma T&H bestaat uit de volgende werkvelden:

- Toezicht
- Overlast
- Duurzaamheid
- Handhaving
- Overige taken

2019 was een beheersbaar jaar waarbij het programma grosso modo is uitgevoerd conform de werkplannen. Enerzijds is het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma gemiddeld 10% onder de prognose uitgekomen. Voor 2019 was een aantal van 13.265 zaken gepland terwijl uiteindelijk een aantal van 11.912 zaken is uitgevoerd. Dit komt o.a. door de late overdracht van de EED bevoegdheid (halverwege het jaar) en een afname van het aantal overlastmeldingen met als kanttekening dat dit zaken betreft met relatief weinig tijdsbeslag. Er zijn in 2019 ook minder her- en sanctiecontroles nodig geweest.

De *overall* tijdsbesteding ligt anderzijds wel rond de prognose. Voor twee gemeenten is begonnen met de uitvoering van asbesttaken; voor Rijswijk is gedurende het gehele jaar het toezicht op de sanering van asbest uitgevoerd en voor Midden-Delfland vanaf 1 december.

Grafiek 3 Realisatiecijfers T&H 2015 - 2019

Tabel 3 Overzicht uitgevoerd toezicht 2015 – 2019

Toezicht en handhaving	Gerealiseerd				
	2015	2016	2017	2018	2019
Totaal aantal zaken	11.460	11.947	12.506	13.760	11.912
waarvan:					
Wm planmatig toezicht (integrale controles)	2.608	1.194	1.085	965	979
Inventariserende controles	242	440	479	829	752
Themacontroles	N.v.t.	716	714	946	852
Overlastmeldingen	2.079	2.314	2.754	2.753	2.527
Overlasttoezicht	829	1.047	1.157	1.359	1.256
Bodem (Wbb en Bbk)	316	367	336	365	403
Hercontroles	1.624	1.592	1.437	1.425	1.214
Sanctiecontroles	438	390	599	615	448
Voornemen last	300	419	483	386	347
Last onder dwangsom	161	227	287	235	216
Totaal	8.597	8.706	9.331	9.878	8.994

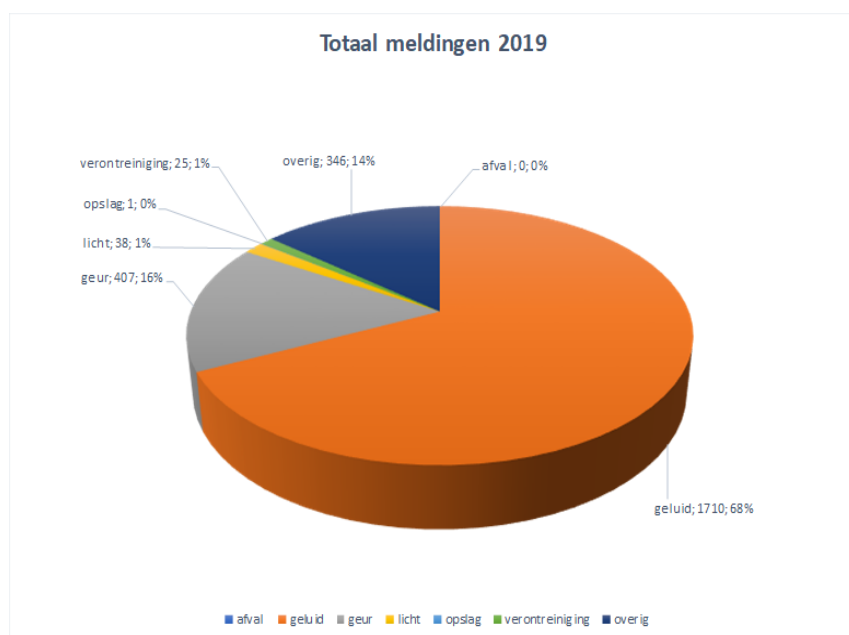
Er is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): controle van de inrichtingen die op de risicokaart staan op naleving van wetgeving en juistheid van gegevens in het RRGS.
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op (open en gesloten) bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

De inzet op de handhaving is lager uitgevallen dan van tevoren is ingeschat en is ook iets afgenomen t.o.v. vorig jaar.

Er zijn 2.527 overlastmeldingen geweest tegen 2.753 in 2018. De trendbreuk die zich vorig jaar aankondigde in de stagnering van de groei van het aantal meldingen lijkt nu omgezet in een daling.

Grafiek 4 Overlastmeldingen per type overlast in 2019

Tabel 4 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Afval	71	43	36	32	44	0
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953	1.710
Geur	617	408	582	577	452	407
Licht	44	69	57	108	51	38
Opslag	9	2	3	1	0	1
Overig	39	28	26	19	241	346
Verontreiniging	23	26	12	40	12	25
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753	2.527

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.2.

3.4 Kwaliteitscriteria VTH

Het is belangrijk dat de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken goed is geregeld. De kwaliteit wordt op twee manieren gewaarborgd. In gemeentelijke en provinciale verordeningen wordt de kwaliteit geregeld voor zover het betreft het organiseren van voldoende menskracht. In het Besluit omgevingsrecht zijn de procescriteria vastgelegd m.b.t. de kwaliteit van het uitvoerings- en handavingsbeleid. Naast de kwaliteitseisen opgenomen in het BOR en de verordeningen voert de ODH ook structureel onderzoek uit naar de klanttevredenheid en doet de ODH mee aan externe kennisdeling door het samen met gemeenten en provincies deelnemen aan visitaties door en bij andere omgevingsdiensten.

Gemeentelijke nota VTH

In 2019 is er onder leiding van de gemeente Den Haag gezamenlijk gewerkt aan een gemeentelijke nota VTH die in 2020 zal worden voorgelegd aan DB en AB waarna deze ter vaststelling wordt aangeboden aan de colleges van B&W. Met deze nota wordt het uniforme VTH uitvoerings- en handavingsbeleid voor de Omgevingsdienst Haaglanden gebundeld, waardoor transparantie en samenhang ontstaat. Het opgestelde uniforme uitvoeringsbeleid van de Omgevingsdienst Haaglanden betreft een raamwerk van reeds vastgestelde (handavings- en gedoogstrategie) en nieuwe strategieën (toezicht-, preventie- en vergunningenstrategie) en vormt daarmee het uitvoeringskader voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de negen gemeentelijke participantenopdrachtgevers van de Omgevingsdienst Haaglanden. De provincie werkt al langer met een eigen nota VTH.

Probleemanalyse en prioriteiten

Samen met alle gemeenten zijn in 2015 de effecten van het niet naleven van de milieuregels in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot een prioritering van het toezicht waar het AB van de ODH op 1 juli 2015 mee heeft ingestemd. Deze regionale probleemanalyse en prioriteitenstelling is voor de periode 2016 - 2020 vastgesteld door de gemeenten en dient als uitgangspunt voor het opstellen van de jaarwerkplannen voor wat betreft het uitvoeren van preventief toezicht. Het uitvoeren van een probleemanalyse is een cyclisch proces, voor de periode 2021-2024 dient een nieuwe probleemanalyse te worden vastgesteld. Daarom is in 2019 de oude methodiek geëvalueerd. In het evaluatierapport worden de bevindingen beschreven en worden aanbevelingen gedaan. Geconcludeerd kan worden dat er de afgelopen 4 jaar conform de systematiek is gewerkt. De risicoscore en het jaarlijkse naleefgedrag van een branche bepaalt het type toezicht bij de branche. In 2020 wordt bekeken of de methodiek verder verfijnd kan worden, door bijv. te monitoren op voorschriftniveau i.p.v. branche. De nieuwe probleemanalyse en prioriteiten staat in het AB van juni 2020 op de agenda, zodat deze in de tweede helft van 2020 vastgesteld kan worden door de colleges van B&W.

Kwaliteitssysteem, protocollen en werkinstructies

In 2019 is een kwaliteitssysteem opgesteld welke naast een algemeen beschrijvend deel ook de procedures, werkinstructies en een risico-inventarisatie per werkproces bevat. Het beschrijvende deel van het kwaliteitshandboek is af. De procedures en werkinstructies zijn nagenoeg allemaal beschreven. In het kader van het beheer en verbetering zullen er structureel werkzaamheden plaats blijven vinden.

Gemeentelijke en provinciale verordeningen

Acht van de negen gemeenten en de provincie hebben inmiddels een verordening vastgesteld, waarin de kwaliteit van de VTH-taken wordt geregeld. Binnen Haaglanden hebben gemeenten en provincie besloten dat voor alle taken die bij de ODH zijn ondergebracht de landelijk geldende kwaliteitscriteria gelden.

De kwaliteitscriteria 2.1 hebben betrekking op de zgn. kritieke massa. Aangegeven wordt welke expertises een omgevingsdienst in huis moet hebben, voor de taakuitvoering, ook is voor elke expertise aangegeven hoeveel over hoeveel vlieguren een medewerker moet beschikken die de activiteit uitvoert.

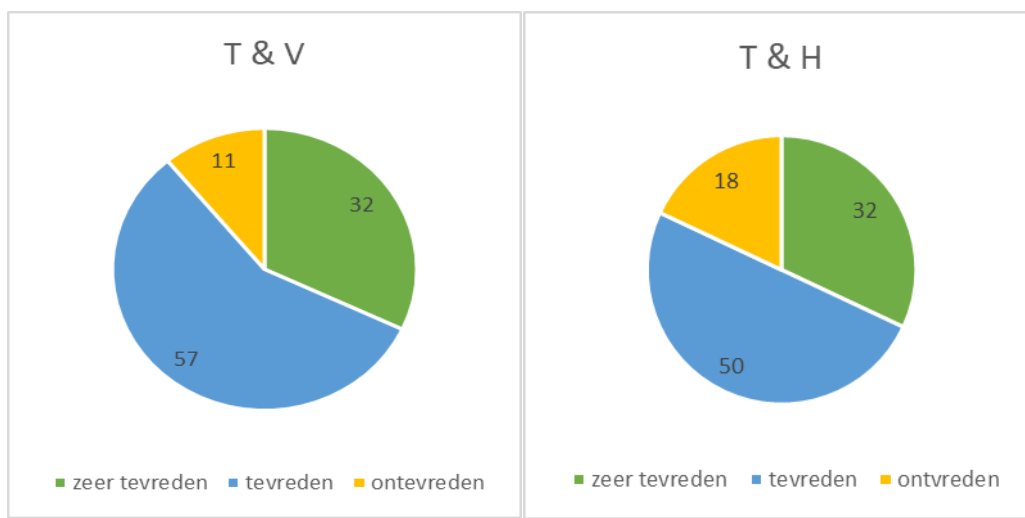
In 2019 zijn deze landelijke kwaliteitscriteria in opdracht van het IPO en de VNG geactualiseerd. De ODH heeft daarvoor meegedacht door deelname aan de landelijke kerngroep. De kwaliteitscriteria sluiten na deze update weer aan bij de uitvoeringspraktijk.

In het Algemeen Bestuur van 26 juni 2014 is – na de constatering dat de ODH in de basis voldoet aan de kwaliteitscriteria – het Verbeterplan Kwaliteitscriteria 2.1 ODH vastgesteld. Dit plan is in overleg met de deelnemers opgesteld en geeft aan waar de ODH nog verbeterlagen kan maken. Jaarlijks worden de acties uit dit verbeterplan gemonitord. Er hebben in 2019 geen wijzigingen plaatsgevonden die een effect hebben gehad op de uitkomst van de toetsing van destijds.

3.5 Klanttevredenheidsonderzoek

Hoe tevreden zijn onze afnemers over de door ons geleverde producten? Deze vraag staat centraal in het klanttevredenheidsonderzoek. Onze afnemers ontvangen per mail een enquête om deze vraag te beantwoorden. De meting betreft het primaire proces, dus toezicht en handhaving, toetsing en vergunningverlening en advisering.

Grafiek 5 Resultaten klanttevredenheidsonderzoek 2019

In het jaar 2019 zijn voor beide uitvoeringsprogramma's klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) verstuurd. Het gemiddelde responspercentage is 26%. Dit betreft zowel bedrijven als particulieren (overlastmelding). Opvallend is dat de respons bij mensen die overlast ervaren een stuk hoger is, namelijk 41%. Van deze 41% is 50% van de respondenten ontevreden. Uit deze cijfers blijkt een relatie tussen het ervaren van overlast en het ontevreden zijn over de oplossing en het willen reageren op een KTO.

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie over de mate waarin de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het benodigd weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

Het streven is om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat een beoogde weerstandscapaciteit dat ten minste voldoende is. In de door het AB op 27 juni 2016 vastgestelde *Nota Weerstandsvermogen en risicomangement* is een gewenste ratio voor de weerstandscapaciteit vastgesteld tussen de 1,0 en 1,4. Daarnaast is bepaald dat de maximumomvang van de incidentele weerstandscapaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.

Tabel 5 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < X < 2,0
Voldoende	1,0 < x < 1,4
Matig	0,8 < X < 1,0
Onvoldoende	0,6 < X < 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6

Tabel 6 Weging risicoprofiel (financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore kunnen risico's worden gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerd. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5*5).

Tabel 7 Risicomatrix.

		Impact				
		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
Kans	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

4.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de structurele weerstandscapaciteit (de post onvoorzien) en de incidentele weerstandscapaciteit (de algemene reserve). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit inclusief de post onvoorzien (2020) bedraagt ultimo 2019 € 1.116.500. De incidentele weerstandscapaciteit (exclusief onvoorzien) bedraagt € 1.071.400.

Tabel 8 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Bedrag	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve (stand per 31-12-2019)	1.071.386	0	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	45.100	0	45.100
Totaal weerstandscapaciteit	1.116.486	0	1.116.486

4.1.2 Risicoanalyse

Het AB heeft op 27 juni 2016 de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Het risicoprofiel is berekend op een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De weerstandscapaciteit bedraagt exclusief de post onvoorzien € 1.071.400.

Het AB heeft tevens besloten om de maximumomvang van de weerstandscapaciteit (algemene reserve) te baseren op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten. Het totaal van de geraamde structurele exploitatielasten bedraagt over 2020 € 22.797.000 zodat de maximumomvang kan worden bepaald op 5% van € 22.797.000 is € 1.139.900. Op basis van het risicoprofiel bedraagt de omvang € 1.020.000. Daarmee is de in de Algemene reserve aanwezige weerstandscapaciteit € 51.400 hoger dan noodzakelijk voor een weerstandsratio van 1,0 en € 68.500 minder dan de afgesproken maximumomvang van de weerstandscapaciteit.

4.1.3 Beheersmaatregelen

Bij de vaststelling van de *Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement* is besloten gebruik te maken van het model Integraal risicomanagement, een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's. In 2019 heeft een nadere inventarisatie van de risico's plaatsgevonden, waarbij o.a. risico's omtrent fraude en cyberrisico's zijn meegenomen. De planning is erop gericht het aangepaste risicoprofiel en de daarvoor benodigde beheersmaatregelen medio 2020 op te leveren. Vooralsnog is het huidige risicoprofiel (zie tabel 9) ongewijzigd opgenomen.

Tabel 9 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeer groot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeer groot	Zeer klein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

T.a.v. de in het risicoprofiel opgenomen risico's zijn de volgende beheersmaatregelen getroffen:

1. Uitval door bijzondere omstandigheden zoals ziekteverzuim: het verzuimbeleid en de toepassing daarvan binnen de ODH heeft ook in 2018 nadrukkelijk aandacht gekregen. Langdurige ziektegevallen worden met regelmaat met de leidinggevenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo snel mogelijke re-integratie. Tevens wordt aandacht besteed aan eventueel veelvuldig kort verzuim;
2. Aansprakelijkheid door handelen ODH: voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is ondoenlijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden gelopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd;
3. Uitval hard- en softwaresystemen: t.a.v. hardware is d.m.v. het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie net als in 2016 geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen ervoor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan;
4. Het buiten gebruik zijn van de huisvesting: de ODH maakt als huurder gebruik van een deel van het gebouw van de provincie Zuid-Holland. Bij brand of een andere calamiteit waarbij de huisvesting verloren gaat moet zo snel als mogelijk naar vervangende huisvesting worden gezocht;
5. Verschil vraag en aanbod producten en diensten: doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH-taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is erop gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern te hebben met veel kennis en expertise en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

4.1.4 Impact Coronavirus

De maatregelen die zijn genomen om de gevolgen van het COVID -19 virus te beperken en die mogelijk gevolgen hebben voor de omvang van de werkzaamheden van de ODH zullen wij via de Voor- en Najaarsnota kenbaar maken (zie voorts toelichting onder 6.3).

4.1.5 Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2019 $\frac{€ 1.071.400}{€ 1.020.000} = 1,05$.

Op basis van de in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen waarderingstabel kan het weerstandsvermogen ultimo 2019 als 'voldoende' worden beoordeeld.

4.1.6 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. De laatstgenoemde twee kengetallen zijn niet van toepassing op de ODH.

Tabel 10 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Netto schuldquote	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-1,6%	3,3%	0,3%
Solvabiliteitsratio	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	7,6%	6,6%	5,8%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	5,5%	1,5%	-1,4%	-0,5%	-0,6%	0,6%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva t.o.v. het totaal saldo van baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen t.o.v. de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten t.o.v. het saldo van de baten (het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage⁴).

In bijlage 9.3 is een berekening van de ratio's opgenomen.

4.2 Financiering

4.2.1 Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Voor de ODH betekent dat de betaalrekening geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben. Boven deze limiet moet het bedrag afgeroomd worden naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'.

4.2.2 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er een positief liquiditeitsaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm is dan ook niet overschreden.

4.2.3 Kredieten

Op 22 juni 2017 heeft het AB een investeringskrediet ICT beschikbaar gesteld van € 2.200.000. Bij besluit van 30 november 2017 is het investeringskrediet ICT met € 175.000 verhoogd naar € 2.375.000. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Voor een overzicht van de kredieten wordt verwezen naar tabel 12 bij paragraaf 4.4.

⁴ Het percentage van 0,6% geeft de stand weer per 31-12-2019. Ultimo 2019 was sprake van een structureel exploitatietekort vanwege het AB-besluit om in 2019 een deel van de structurele lasten te dekken middels een incidentele onttrekking aan de Algemene reserve.

4.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Tot en met 2017 werden de kosten van alle ondersteunende activiteiten die niet rechtstreeks aan de programma's konden worden toegerekend over de programma's verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Met ingang van 2018 worden de kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, op één centrale plaats in de begroting vermeld. Voor een toelichting wordt verwezen naar 5.1.5.

4.3.1 Personeel en organisatie

In 2019 heeft wederom een aantal structurele taakuitbreidingen plaatsgevonden (ter omvang van € 328.200). Daarnaast is voor een bedrag van € 513.900 aan incidentele opdrachten verstrekt als aanvulling op de werkplannen. Om aan de gegroeide huisvestingsbehoefte te kunnen voldoen is in 2018 uitbreiding van de huisvesting gevraagd. Medio 2019 is het aantal m² van 2.988 met 313 m² uitgebreid naar 3.301 m².

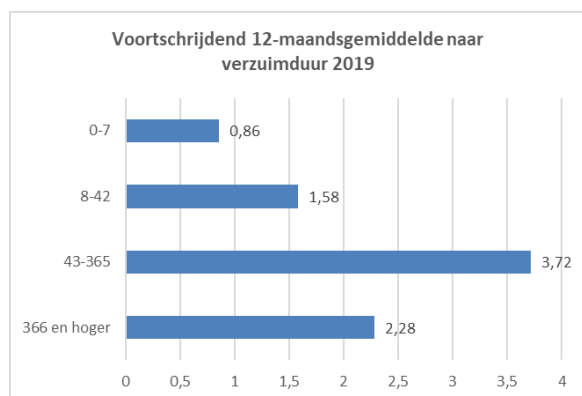
De frictiekosten van enkele boven-formatieve medewerkers in de BV-organisatie is in 2019 als gevolg van pensionering van een medewerker afgenomen.

De arbeidsmarkt is de laatste jaren meer in beweging gekomen en de ODH heeft daar ook mee te maken gekregen. Er is een relatief hoog aantal vacatures dat voornamelijk bij specialistische functies in het primaire proces zit en beperkt is in de overhead. Er wordt gestreefd naar een maximum van 10% bij T&V waar een groot deel van het werk vraag gestuurd en/of additioneel, dus van tijdelijke aard is. In de rest van de organisatie wordt gestreefd naar een maximale flexibele schil van 5%.

Om in de vulling van het gestegen aantal vacatures te voorzien zijn er extra inspanningen geleverd op het vlak van arbeidsmarktcommunicatie door o.a. aanwezigheid op Hogescholen in de regio en de Nationale Carrièrebeurs. Hierdoor zijn veel nieuwe jongeren aangetrokken zowel rechtsreeks op functies als in een startersprogramma. Omdat naar het nu laat aanzien het verloop groot blijft en er tevens een groeiende behoefte aan specialistische functies is waarin de markt niet of nauwelijks kan voorzien is blijvende aandacht voor dit onderwerp noodzakelijk. Eind 2019 waren er 29 fte aan vacatures (2018: 33 fte aan vacatures), die voor een deel zijn ingevuld via externe inhuur. In 2020 blijft niet alleen aandacht nodig voor arbeidsmarktcommunicatie en werving maar ook voor binding van het zittende personeel aan de organisatie.

Het ziekteverzuimpercentage is over 2019 (inclusief langdurig zieken maar exclusief zwangerschappen) uitgekomen op 8,44% (2018 6,77%). Het ziekteverzuim ligt hoger dan de voorgaande jaren en hoger dan gewenst is. Uit grafiek 6 blijkt dat een belangrijke oorzaak hiervoor ligt bij gevallen met een lange verzuimduur. Deze langdurig ziektegevallen wegen zwaar door in de cijfers en zijn moeilijk te beïnvloeden. Uit onderzoek blijkt dat een van de belangrijke oorzaken van het ziekteverzuimcijfer ligt bij de ervaren werkdruk. Deze problematiek verdient extra aandacht en daarom heeft de ODH afgelopen jaar extra energie gestoken in preventie en voorlichting d.m.v. voorlichting over de Wet poortwachter en begeleiding van leidinggevendenden in ziekteverzuimgevallen. Tevens is er regelmatig overleg geweest met de bedrijfsarts in een Sociaal Medisch Overleg met aandacht voor specifieke casuïstiek en is er ook aandacht geweest voor preventie door het aanbieden van een Periodiek Medisch Onderzoek voor alle medewerkers. De vitaliteit van medewerkers wordt gestimuleerd d.m.v. het aanbieden van diverse activiteiten (vitaliteitsweek) en vers fruit op de werkvloer. Ook is er een Risico-inventarisatieonderzoek uitgevoerd in het kader van de Arboret. In tabel 11 is het verloop van het ziekteverzuim weergegeven over de periode 2014 t/m 2019.

Grafiek 6 Voortschrijdend 12-maandsgemiddelde naar verzuimduur

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2018 is bij gemeenten landelijk is 5,8% (2017 5,4%; bron: Enquête Personeelsmonitor 2018 A&O fonds). Bij het opmaken van de jaarrekening waren nog geen landelijke cijfers bekend over 2019.

Tabel 11 Personeelsmonitor 2014 - 2019

Personeelsmonitor ODH	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Formatie en bezetting (ultimo jaar)						
Primair proces (exclusief management)	151,4	150,7	155,7	161,0	167,9	172,6
Ondersteuning (inclusief management)	50,5	49,9	48,1	48,1	47,6	47,1
Formatie	201,9	200,6	203,8	209,1	215,5	219,7
Bezetting	-	190,5	191,7	199,3	182,4	190,5
Vacatureruimte	-	10,1	12,1	9,8	33,1	29,2
% overhead van totale formatie	25,0	24,9	23,6	23,0	22,1	21,4
Gemiddelde leeftijd	48,0	48,6	49,0	49,6	49,4	48,0
Instroom, doorstroom, uitstroom						
% vacatureruimte van gemiddelde formatie	-	-	5,5	5,3	10,1	14,3
Instroom	-	-	9	14	13	33
Doorstroom	-	-	3	11	1	12
Uitstroom	-	-	5	9	25	21
Aantal medewerkers generatiepact (ultimo jaar)	-	-	17	24	22	20
Ziekteverzuim						
% verzuim	6,1	5,8	7,2	6,0	6,8	8,4
Opleiding en ontwikkeling						
Totaal opleidingskosten	377.262	263.014	448.732	266.279	282.165	275.873
Gemiddelde opleidingskosten per fte	-	1.381	2.341	1.336	1.547	1.448
% opleidingskosten van totale loonsom	-	2,0	3,3	1,8	1,9	1,9
Strategische personeelsplanning						
Salariskosten	13.267.416	13.428.302	13.765.214	14.897.616	15.008.714	14.813.327
Externe inhuur (exclusief inhuur ICT)	1.071.138	704.226	1.801.430	1.284.143	1.905.751	2.381.250
Totale loonkosten	14.338.554	14.132.528	15.566.644	16.181.759	16.914.465	17.194.577
Gemiddelde loonkosten per fte	-	-	72.031	76.203	78.641	79.449
% externe inhuur van totale loonkosten	7,5	5,0	11,6	7,9	11,3	13,8

4.3.2 Klachten handelen ODH

In 2019 is één formele klacht over het handelen van de ODH geregistreerd die betrekking had op een handhavingzaak. Deze klacht is na onderzoek afgewezen en afgedaan middels de beantwoording op een verzoek tot handhaving en heeft niet geleid tot een vervolg.

4.3.3 Informatisering en automatisering

De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel en de ICT omgeving is permanent in ontwikkeling. Daarom is een interne visie en informatiebeleid opgesteld. Ook is een informatiebeveiligingsbeleid met bijbehorende maatregelen vastgesteld. De dienst is ook begonnen met de voorverkenning van een nieuw VTH-systeem in de aanloop naar een aanbesteding ter vervanging van het huidige en verouderde Squit XO. Op het gebied van de inrichting van het ICT-landschap en de aansluiting op de bestaande landelijke systemen zijn ook in 2019 de nodige stappen gezet waarbij de architectuur en de business intelligence geoptimaliseerd zijn ter voorbereiding op de komst van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). De voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet (Ow) met daaraan gekoppeld het DSO zorgen ervoor dat op dit vlak blijvende inspanningen noodzakelijk zullen zijn. De ODH zal hierop moeten aansluiten en meebewegen in de ontwikkelingen. Het DSO voorziet in de digitale ondersteuning van de Ow. Het DSO is een geordend en verbonden geheel van afspraken, ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Met dit systeem kunnen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de informatie raadplegen die zij nodig hebben bij het gebruik van de Ow. Het systeem wordt zo opgezet dat alle informatie voor iedereen snel inzichtelijk is. De ODH dient zich in dit kader te richten op twee belangrijke aspecten: het (1) beschikbaar hebben van de juiste informatie (data) op de juiste wijze en op het juiste moment voor de gebruikers en (2) het op de juiste wijze kunnen beschikbaar stellen (ontsluiten) van deze data. De digitale toekomst van gegevensopslag zal daarbij vooral geogeorieënterd zijn. Locatiegegevens zullen de ingang zijn tot alle gegevens die erover bekend (moeten) zijn.

4.3.3.1 Informatiebeveiliging en AVG

De ODH hecht aan een goede informatiebeveiliging en heeft dit een specifiek onderwerp gemaakt in de aanbesteding van ICT beheerwerkzaamheden. De Information Security Officer (ISO) is in 2019 bezig geweest met het begeleiden van onze ICT partner en hiermee is de ICT infrastructuur op diverse plekken strakker beveiligd. Informatiebeveiliging gaat verder dan ICT en hierom zijn de eerste bewustwordingsacties onder de medewerkers ook gehouden op diverse afdelingen. Deze stappen vooruit worden gezet vanuit de ODH strategische visie op informatiebeveiliging die gebaseerd is op de nieuwe landelijke standaard: Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Het feit dat de ODH ook de onafhankelijke DigiD Assessment heeft gehaald, geeft aan de dienst op de goede weg is. In 2020 wordt dit voortgezet met een verdere uitwerking van het informatiebeveiligingsbeleid d.m.v. nog meer bewustwordingscampagnes, specifiek informatiebeveiligingsprocedures en de versterking van ICT infrastructuur.

In 2019 zijn in het kader van de AVG vier meldingen gedaan van een datalek. In drie gevallen ging het om het onterecht verstrekken van persoonsgegevens door medewerkers van de ODH aan derden. Van deze drie datalekken is melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemaakt. Tevens is aan de betreffende teams, waar het datalek plaatsgevonden heeft, gevraagd om extra alert te zijn inzake de omgang met persoonsgegevens. In een tweetal gevallen werd door de persoon waar het om ging een verzoek tot vergetelheid ingediend. Er is conform dit verzoek gehandeld en de gegevens van de persoon zijn vernietigd. Het verzoek tot vergetelheid is gearchiveerd. De vierde melding betrof een onbekende autorisatie op het netwerk van de ODH voor een extern ingehuurde kracht. Uit onderzoek is gebleken er geen sprake was van een datalek maar van een onjuist proces door een leidinggevende. Omdat er geen sprake was van een datalek is van dit incident geen melding bij het AP gemaakt. Met de komst van een nieuwe ISO is een begin gemaakt met het optimaliseren van het verwerkingsregister. Tevens is de verwerkersovereenkomst inhoudelijk aangepast en vernieuwd. De komende tijd zal deze voorgelegd worden aan de contractpartners. Het is de bedoeling de verwerkersovereenkomst door beide partijen te laten ondertekenen en een exemplaar hiervan toe te voegen aan het contractdossier.

4.3.3.2 Digitale informatievoorziening

Het cluster Documentaire Informatie Voorziening (DIV) is verantwoordelijk voor tijdige postverwerking (zowel inkomend als uitgaand, papier en digitaal) en voor archivering. De voormalige post en reprokamer is ontwikkeld naar een moderne professionele Documentatie en Informatie Voorzieningsorganisatie. De ODH werkt volledig digitaal maar heeft nog stappen te zetten in het digitaliseren en ontsluiten van de overgenomen archieven. De implementatie van een Document Management Systeem (DMS) en een Record Management Applicatie (RMA) t.b.v. een adequate en rechtmatige archivering is volop bezig, heeft in 2019 opnieuw vertraging gekend in de implementatie. De verwachting is dat de implementatie in 2020 wordt voltooid.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding waarborgt van de kapitaalgoederenvoorraad. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het AB bij Voorjaarsnota 2017 een investeringskrediet ICT van € 2.200.000 beschikbaar gesteld. Bij besluit van 30 november 2017 heeft het AB bij Najaarsnota 2017 nog aanvullend bedrag van € 175.000 beschikbaar gesteld. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Ultimo 2019 was hiervan nog € 1.043.100 beschikbaar.

Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het AB bij Voorjaarsnota 2019 een aanvullend krediet huisvesting en inventaris beschikbaar gesteld van € 85.000. Het krediet is daarmee verhoogd van € 354.000 naar € 439.000. Van het krediet huisvesting en inventaris van in totaal € 439.000 was ultimo 2019 nog een restantbudget beschikbaar van € 32.100.

In tabel 12 is een totaaloverzicht opgenomen.

Tabel 12 Kredietoverzicht

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven t/m 2018	Uitgaven 2019	Totaal	Restantkrediet per 31-12-2019
Vervangingsinvestering ICT	1.150.000	583.607	265.243	848.850	301.150
Vervanging VTH-systeem	0	0	0	0	0
Vervanging financieel- en personeelsysteem	0	0	0	0	0
Vervangingsinvestering DMS/RMA	1.000.000	486.344	71.734	558.078	441.922
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	300.000	0	0	0	300.000
Totaal ICT krediet	2.450.000	1.069.951	336.977	1.406.928	1.043.072
Huisvesting en inventaris	354.200	244.168	77.963	322.131	32.069
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	84.800	84.797	0	84.797	3
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	439.000	328.965	77.963	406.928	32.072
Totaal	2.889.000	1.398.916	414.940	1.813.856	1.075.144

5 Jaarrekening

5.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u de verantwoording 2019 per programma.

Tabel 13 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2018	Primitieve begroting 2019	Eerste wijziging	V/N incl. resultaatbestemming 2018	NJN 2019	Administr. wijzigingen	Totaal wijzigingen	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil 2019
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.295.094	6.802.000	378.800	-15.000	-23.400	1.091.600	1.432.000	8.234.000	7.616.318	617.682
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.486.374	6.240.500	179.100	630.900	-2.500	-118.400	689.100	6.929.600	6.751.905	177.695
Totaal lasten programma's	13.781.468	13.042.500	557.900	615.900	-25.900	973.200	2.121.100	15.163.600	14.368.223	795.377
3 Algemene dekkingsmiddelen	-22.243.410	-21.223.100	-838.400	-493.000	-15.200	-1.381.600	-2.728.200	-23.951.300	-23.115.891	-835.409
4 Overhead	8.737.051	8.274.700	279.400	10.300	41.100	408.400	739.200	9.013.900	9.010.468	3.432
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	43.300	1.100	-7.800	0	0	-6.700	36.600	0	36.600
Saldo van baten en lasten	275.109	137.400	0	125.400	0	0	125.400	262.800	262.800	0
7 Mutaties reserves										
Startingen reserves										
AR: resultaat jaarrekening 2017	2.379	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2018	0	0	0	41.900	0	0	41.900	41.900	41.916	-16
Onttrekking reserves										
AR: saldo jaarrekening 2017	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2018	0	0	0	-167.300	0	0	-167.300	-167.300	-167.316	16
AR: programma Duurzaamheid	-38.725	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-274.800	-137.400	0	0	0	0	0	-137.400	-137.400	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-442.425	-137.400	0	-125.400	0	0	-125.400	-262.800	-262.800	0
Ger realiseerd resultaat	-167.316	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5.1.1 Toelichting programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming.

Tabel 14 Afwijkingen op kostensoort

Kostensoort	Programma Toetsing en Vergunningverlening			Programma Toezicht en Handhaving			Overhead		
	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil 2019
1. Personeel	6.755.800	6.389.490	366.310	6.686.700	6.570.119	116.581	6.658.500	6.657.276	1.224
2. Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0	309.500	309.497	3
3. Indirecte kosten	353.900	353.724	176	132.500	132.204	296	2.039.800	2.038.572	1.228
4. Additionele projecten	1.124.300	873.104	251.196	110.400	49.582	60.818	6.100	5.123	977
5. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	36.600	0	36.600
	8.234.000	7.616.318	617.682	6.929.600	6.751.905	177.695	9.050.500	9.010.468	40.032

5.1.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V laat een onderschijding zien € 617.700. Hiervan heeft een bedrag van € 251.200 betrekking op additionele opdrachten, waarvan op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). Van de additionele opdrachten binnen dit programma wordt een bedrag van € 60.000 doorgeschoven naar 2020. De reguliere exploitatie is per saldo € 366.500 lager uitgevallen met name door de achterblijvende vraag (zie toelichting in bijlage 9.5.1).

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H laat een onderschrijding zien € 177.700. De additionele opdrachten laten een onderschrijding zien van € 60.800 doordat op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). Van de additionele opdrachten binnen dit programma wordt een bedrag van € 26.700 doorgeschoven naar 2020. De reguliere exploitatie is per saldo € 116.900 lager uitgevallen dan geraamd.

Belangrijkste oorzaak is dat de uitvoering van de *Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen* stagnatie heeft opgelopen. Veel bedrijven hebben uitstel gevraagd omdat zij meer tijd nodig hadden dan aanvankelijk werd gedacht om de gevraagde gegevens te verzamelen. Als gevolg daarvan is de uitvoering deels doorgeschoven naar 2020 (zie ook toelichting bijlage 9.5.2).

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.4 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten:

• Deelnemersbijdragen	€	21.946.500
• Additionele opdrachten	€	927.800
• Overige opbrengsten	€	<u>241.600</u>
Totaal	€	23.115.900

In totaal is in 2019 ten opzichte van de raming € 835.400 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 528.600
• Additionele opdrachten	€	-/- 313.000
• Overige opbrengsten	€	<u>6.200</u>
Totaal	€	-/- 835.400

5.1.4.1 Deelnemersbijdragen

De bijdragen van deelnemers zijn gebaseerd op de uitvoering van de werkplannen inclusief een bijdrage van € 35.511 voor de kosten van het abonnement Nationale Databank Flora en Fauna.

Voor de uitvoering van de 'groene taken' heeft de Provincie Zuid-Holland in 2019 structureel € 250.000 overgedragen en voor de advisering Mijnbouw wet € 78.200. Voorts heeft de provincie in het kader van de uitvoering Waterwet een aanvullende opdracht op het werkplan verstrekt van maximaal € 263.700. De aanvullende opdracht is op basis van de werkelijke uitvoering na vaststelling van de Najaarsnota 2019 via een administratieve wijziging (met toepassing van artikel 24, lid 8 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden) verlaagd met € 134.700 naar € 129.000.

Daarnaast is voor de uitvoering van de EED een bedrag van € 137.200 bij de gemeentelijke deelnemers in rekening gebracht, waarvan al € 74.500 in de deelnemersbijdrage was verdisconteerd. Dit bedrag is gelijk aan het bedrag dat de gemeentelijke deelnemers via de uitkering uit het Gemeentefonds hebben ontvangen. Vanaf 1 juli 2019 is het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat verantwoordelijk voor de beoordeling van de EED energie-audits, waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) namens het Ministerie de uitvoering verzorgt. Met de RVO is de afspraak gemaakt dat de daadwerkelijke overdracht plaatsvindt vanaf 1 januari 2020.

Voor de uitvoering Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen hebben de gemeentelijke deelnemers via de uitkering uit het Gemeentefonds een bedrag van € 192.100 beschikbaar gesteld. Een deel van de werkzaamheden wordt doorgeschoven naar 2020.

De gemeente Midden-Delfland heeft in 2019 een aanvullende opdracht verstrekt van € 11.800 voor de uitvoering van geluidscontroles bij evenementen. De gemeente Rijswijk heeft in 2019 als pilotproject de asbesttaken overgedragen aan de omgevingsdienst, terwijl Midden-Delfland medio december de asbesttaken heeft overgedragen. De uitgevoerde taken waren tevoren niet in het werkplan geraamd en worden op basis van nacalculatie bij de deelnemers in rekening gebracht (respectievelijk 1.273 uren Rijswijk en 21 uren Midden-Delfland).

De indexering als gevolg van loon- en prijsstijgingen heeft in 2019 tot een bijstelling van de deelnemersbijdrage geleid van € 528.200 (verhoging op basis van indexering loonsom met 2,9% en materiële lasten met 1,6% van in totaal € 588.400, waarna bijstelling indexering loonsom op basis van afgesloten cao met -0,32% naar 2,58% voor een bedrag van € -60.200).

De jaarrekening 2019 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 528.651. Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het AB besloten met ingang van 2019 over te gaan tot een systeem van nacalculatie. Afrekening vindt plaats op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief en niet op basis van gerealiseerde producten en diensten (output). Een jaarrekeningresultaat wordt om die reden collectief op basis van de voorcalculatie over de deelnemers verdeeld, waarna op basis van het werkelijk aantal bestede uren de bijdrage per deelnemer wordt berekend.

Indien het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie zich binnen de bandbreedte van 10% bevindt dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Is het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan 10% dan wordt het verschil buiten de bandbreedte van 10% met de deelnemer afgerekend. Het resultaat 2019 is verrekend met de deelnemersbijdrage en toegevoegd aan de balanspost overlopende passiva.

In tabel 15 zijn de uitkomsten van de vastgestelde methodiek nacalculatie opgenomen per deelnemer op totaalniveau en in tabel 16 is per deelnemer de afwijking weergegeven voor de afrekening/verrekening op basis van de afgesproken marge van +/-10%. In tabel 17 is de totale verrekening per deelnemer weergegeven.

Tabel 15 Nacalculatie totaal

Deelnemers	Begroting (voorcalculatie)					Realisatie (nacalculatie)						
	Bijdrage 2019 vóór onttrekking AR	Bijstelling na NUN	Bijdrage 2019 na bijstelling	Geraamde uren	Gemiddeld tarief voorcalculatie	Rekening resultaat 2019	Bijdrage na resultaat-bestemming	Quotiënt	Gemiddeld tarief nacalculatie	Bestede uren	Bijdrage na nacalculatie	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Delft	1.291.524	0	1.291.524	13.655	94,58	-30.608	1.260.916	1,0017	94,75	12.789	1.210.837	
Den Haag	6.267.583	0	6.267.583	67.887	92,32	-152.169	6.115.414	1,0017	92,48	64.792	5.987.882	
Leidschendam-Voorburg	809.191	0	809.191	8.613	93,95	-19.306	789.885	1,0017	94,11	8.119	763.550	
Midden-Delfland	522.572	0	522.572	5.523	94,62	-12.380	510.192	1,0017	94,78	5.736	543.274	
Pijnacker-Nootdorp	720.133	0	720.133	7.564	95,21	-16.955	703.178	1,0017	95,37	6.932	660.630	
Rijswijk	595.976	0	595.976	6.371	93,55	-14.280	581.696	1,0017	93,71	7.486	700.986	
Wassenaar	327.905	0	327.905	3.453	94,96	-7.740	320.165	1,0017	95,13	3.203	304.472	
Westland	3.626.053	0	3.626.053	37.561	96,54	-84.193	3.541.860	1,0017	96,71	36.093	3.487.855	
Zoetermeer	1.087.287	0	1.087.287	11.570	93,97	-25.934	1.061.353	1,0017	94,14	10.836	1.019.338	
Provincie Zuid-Holland	7.624.398	-134.700	7.489.698	73.650	101,69	-165.086	7.324.612	1,0017	101,87	73.976	7.530.448	
Totaal	22.872.622	-134.700	22.737.922	235.847	96,41	-528.651	22.209.271		96,58	229.962	22.209.271	

Tabel 16 Nacalculatie per deelnemer

Deelnemers	Realisatie (nacalculatie)							
	Bijdrage 2019 na bijstelling	Bijdrage 2019 na nacalculatie	Afrekening/verrekening	%	Transitoria		Onttrekking AR	Bijdrage na onttrekking AR
					Afrekening	Verrekening		
13	14	15	16	17	18	19	20	21
Delft	1.291.524	1.210.837	-80.687	-6,25	0	-80.687	-8.022	1.202.815
Den Haag	6.267.583	5.987.882	-279.701	-4,46	0	-279.701	-39.890	5.947.992
Leidschendam-Voorburg	809.191	763.550	-45.641	-5,64	0	-45.641	-1.614	761.936
Midden-Delfland	522.572	543.274	20.702	3,96	0	20.702	-3.299	539.975
Pijnacker-Nootdorp	720.133	660.630	-59.503	-8,26	0	-59.503	-4.459	656.171
Rijswijk	595.976	700.986	105.010	17,62	59.598	45.412	-2.579	698.407
Wassenaar	327.905	304.472	-23.433	-7,15	0	-23.433	-2.077	302.395
Westland	3.626.053	3.487.855	-138.198	-3,81	0	-138.198	-23.470	3.464.385
Zoetermeer	1.087.287	1.019.338	-67.949	-6,25	0	-67.949	-6.898	1.012.440
Provincie Zuid-Holland	7.489.698	7.530.448	40.750	0,54	0	40.750	-170.492	7.359.956
Totaal	22.737.922	22.209.271	-528.651	-2,32	59.598	-588.249	-262.800	21.946.471

Tabel 17 Te verrekenen deelnemersbijdrage

Deelnemers	Betaalde deelnemersbijdragen			Te verrekenen via balans					Verantwoording in jaarrekening 2019
	Voorschot 2019	Intensivering werkplan	Totaal betaald	Indexering	Intensivering werkplan Waterwet	Rekeningresultaat 2019		Totaal	
						> 10%	< 10%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Delft	1.286.947	0	1.286.947	-3.445	0	0	-80.687	-84.132	1.202.815
Den Haag	6.244.327	0	6.244.327	-16.634	0	0	-279.701	-296.335	5.947.992
Leidschendam-Voorburg	809.734	0	809.734	-2.157	0	0	-45.641	-47.798	761.936
Midden-Delfland	508.848	11.800	520.648	-1.375	0	0	20.702	19.327	539.975
Pijnacker-Nootdorp	717.593	0	717.593	-1.919	0	0	-59.503	-61.422	656.171
Rijswijk	594.981	0	594.981	-1.584	0	59.598	45.412	103.426	698.407
Wassenaar	326.694	0	326.694	-866	0	0	-23.433	-24.299	302.395
Westland	3.612.371	0	3.612.371	-9.788	0	0	-138.198	-147.986	3.464.385
Zoetermeer	1.083.264	0	1.083.264	-2.875	0	0	-67.949	-70.824	1.012.440
Provincie Zuid-Holland	7.209.763	125.000	7.334.763	-19.557	4.000	0	40.750	25.193	7.359.956
Totaal	22.394.522	136.800	22.531.322	-60.200	4.000	59.598	-588.249	-584.851	21.946.471

Een overzicht van de deelnemersbijdrage over 2019 na verrekening nacalculatie inclusief additionele opdrachten is opgenomen in tabel 18.

Tabel 18 Deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage volgens begroting 2019	Eerste wijziging		VJN		Informatieplicht energiebesparing	NIN Corr. Indexatie	Bijdrage 2019 excl. intensivering	Aanvulling werkplan	Bijstelling na NIN	Totaal	Verrekening nacalculatie	Totaal na verrekening	Additionele opdrachten	Totaal bijdrage
		Nbwet	Indexatie	Mijnbouw wet	Aanvulling EED										
Delft	1.232.864	0	33.669	0	4.970	15.444	-3.445	1.283.502	0	0	1.283.502	-80.687	1.202.815	0	1.202.815
Den Haag	5.948.206	0	162.578	0	33.356	100.187	-16.634	6.227.693	0	0	6.227.693	-279.701	5.947.992	0	5.947.992
Leidschendam-Voorburg	773.419	0	21.083	0	3.643	11.589	-2.157	807.577	0	0	807.577	-45.641	761.936	0	761.936
Midden-Delfland	490.859	0	13.441	0	1.118	3.430	-1.375	507.473	11.800	0	519.273	20.702	539.975	0	539.975
Pijnacker-Nootdorp	687.494	0	18.752	0	2.775	8.572	-1.919	715.674	0	0	715.674	-59.503	656.171	10.000	666.171
Rijswijk	568.042	0	15.479	0	2.815	8.645	-1.584	593.397	0	0	593.397	105.010	698.407	0	698.407
Wassenaar	311.531	0	8.465	0	1.593	5.105	-866	325.828	0	0	325.828	-23.433	302.395	0	302.395
Westland	3.487.748	0	95.672	0	6.970	21.981	-9.788	3.602.583	0	0	3.602.583	-138.198	3.464.385	0	3.464.385
Zoetermeer	1.032.531	0	28.102	0	5.475	17.156	-2.875	1.080.389	0	0	1.080.389	-67.949	1.012.440	0	1.012.440
Provincie Zuid-Holland	6.690.404	250.000	191.159	78.200	0	0	-19.557	7.190.206	263.700	-134.700	7.319.206	40.750	7.359.956	917.809	8.277.765
Totaal	21.223.098	250.000	588.400	78.200	62.715	192.109	-60.200	22.334.322	275.500	-134.700	22.475.122	-528.651	21.946.471	927.809	22.874.281

5.1.4.2 Additionele projecten

In totaal zijn in 2019 € 1.240.800 aan zogenaamde additionele opdrachten verstrekt. Deze wijzigingen zijn op grond van artikel 24, lid 8b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden via een administratieve wijziging verwerkt. Tot en met de Najaarsnota 2019 was een bedrag van € 1.201.200 aan additionele opdrachten verstrekt. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2019 is door de provincie Zuid-Holland nog een tweetal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 39.600:

• Ontwikkeling werkwijzen en netwerkvorming nieuwe energie	€	14.900
• Pilot vervoersmanagement	€	24.700
Totaal	€	39.600

Doordat de lasten € 313.000 lager zijn uitgevallen dan geraamd komen ook de baten lager uit. De lasten zijn voor een totaalbedrag van € 927.809 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht (tabel 19). Van de verstrekte opdrachten wordt een bedrag van € 86.700 doorgeschoven naar 2020.

Tabel 19 Additionele projecten

Projectomschrijving	Opdrachtgever	Budget	Kosten	Verschil	Naar 2020	Vrijval budget
E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register)	Provincie Zuid-Holland	6.800	6.756	44	0	0
Advisering BRIKS gemeenten	Provincie Zuid-Holland	100.000	45.120	54.880	0	54.900
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3)	Provincie Zuid-Holland	46.000	24.182	21.818	0	21.800
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4)	Provincie Zuid-Holland	112.800	76.847	35.953	0	36.000
Werkplan Spoed en Nazorg	Provincie Zuid-Holland	476.800	384.694	92.106	0	92.100
Update bodemdata	Provincie Zuid-Holland	317.800	297.373	20.427	0	20.400
Strategisch programmaplan Datakwaliteit Omgevingsdiensten Zuid-Holland	Provincie Zuid-Holland	6.100	5.123	977	0	1.000
Digitale dienstverlening	Provincie Zuid-Holland	120.900	60.888	60.032	60.032	0
Besmettingsgevaar Legionella door Afvalwaterzuiveringsinstallaties	Provincie Zuid-Holland	4.000	3.959	41	0	0
Ontwikkeling werkwijzen en netwerkvorming nieuwe energie	Provincie Zuid-Holland	14.900	0	14.900	14.900	0
Pilot vervoersmanagement	Provincie Zuid-Holland	24.700	12.887	11.813	11.813	0
Energiecontroles 2019 Pijnacker-Nootdorp	Gemeente Pijnacker-Nootdorp	10.000	10.000	0	0	0
Totaal		1.240.800	927.809	312.991	86.745	226.200

5.1.4.3 Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn € 6.200 hoger uitgevallen dan geraamd. Ten opzichte van de Najaarsnota 2019 is de vergoeding van gedetacheerd personeel € 6.200 hoger uitgevallen dan geraamd.

5.1.5 Overhead

De overhead bestaat uit de personele lasten van het management, de kosten van inhuur (waaronder ICT), algemene personeelskosten, kapitaallasten, indirecte kosten en de post onvoorzien.

De overhead laat in totaal een onderschrijding zien van € 40.000, waarvan € 36.600 betrekking heeft op de post onvoorzien. Van de overige € 3.400 heeft € 2.400 betrekking op lagere personele en indirecte kosten en € 1.000 op lagere kosten additionele opdracht programmaplan Datakwaliteit.

Voor het opstellen van een strategisch programmaplan Datakwaliteit is door de provincie Zuid-Holland in 2018 een opdracht verstrekt van € 25.500. Van deze opdracht was ultimo 2018 € 19.400 uitgegeven en is een bedrag van € 6.100 doorgeschoven naar 2019. De werkelijke kosten zijn € 1.000 lager uitgevallen dan geraamd (zie tabel 19 Additionele projecten).

5.1.6 Onvoorzien

Van de post onvoorzien is in 2019 een bedrag van € 7.800 aangewend t.b.v. het voorzitterschap ambtelijke overleggen. Ultimo 2019 resteerde nog een saldo van € 36.600.

5.1.7 Mutaties reserves

Van het rekeningresultaat 2018 van € 167.300 is een bedrag van € 125.400 aangewend voor de verwerking van aanvragen ontheffing soortenbescherming waarvan de afhandeling als gevolg van beperkte beschikbare capaciteit op de markt was doorgeschoven naar 2019. Het restantbedrag van € 41.900 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Daarnaast is op basis van eerdere besluitvorming een bedrag van € 137.240 uit de Algemene reserve onttrokken voor de egalisatie deelnemersbijdrage als gevolg van de afgesproken productiviteitsstijging in 2019.

5.2 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2019 zijn gerealiseerd. De andere lasten en baten hebben een meer structureel karakter en zijn daarom niet opgenomen in dit overzicht.

Tabel 20 Incidentele lasten en baten

Kostensoort	Omschrijving	Programma		Algemene dekkingsmiddelen	Reserves	Totaal
		T&V	T&H			
Personeel	Uitvoering aanvragen ontheffingen soortenbescherming Wet natuurbescherming	125.400	0	0	0	125.400
Personeel	Capaciteitsinzet i.v.m. uitvoering EED	0	137.235	0	0	137.235
Personeel	Capaciteitsinzet i.v.m. uitvoering informatieplicht energiebesparende maatregelen	0	192.109	0	0	192.109
Personeel	Capaciteitsinzet i.v.m. intensivering werkplan	129.000	11.800	0	0	140.800
Additionele projecten	Kosten additionele projecten	875.656	52.153	0	0	927.809
Overig	Overige posten	-6.000	-6.000	0	0	-12.000
Totaal incidentele lasten		1.124.056	387.297	0	0	1.511.353
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen additionele projecten	0	0	-927.809	0	-927.809
Algemene dekkingsmiddelen	Vergoedingen detacheringen en uitkeringsinstanties	0	0	-185.238	0	-185.238
Algemene dekkingsmiddelen	Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren	0	0	-34.096	0	-34.096
Algemene dekkingsmiddelen	Afrekening transitoria en overige opbrengsten	0	0	-22.277	0	-22.277
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen EED-gelden	0	0	-137.235	0	-137.235
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen informatieplicht energiebesparende maatregelen	0	0	-192.109	0	-192.109
Algemene dekkingsmiddelen	Intensivering werkplan 2019	0	0	-140.800	0	-140.800
Algemene dekkingsmiddelen	Deelnemersbijdragen nacalculatie	0	0	528.651	0	528.651
Reserves	Onttrekking algemene reserve (aanvragen ontheffingen soortenbescherming)	0	0	0	-125.400	-125.400
Reserves	Onttrekking algemene reserve (egalisatie deelnemersbijdrage ikv productiviteitsstijging)	0	0	0	-137.400	-137.400
Totaal incidentele baten		0	0	-1.110.913	-262.800	-1.373.713

Incidentele lasten

- Aanvragen ontheffingen soortenbescherming Wet natuurbescherming: voor de afhandeling aanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming is in 2018 door de provincie Zuid-Holland incidenteel een aanvullende opdracht verstrekt. Van de opdracht is ultimo 2018 € 125.400 via resultaatbestemming overgeheveld naar 2019 (en gedekt via een bijdrage uit algemene reserve);
- Uitvoering van de EED-richtlijn: voor de uitvoering van de EED-richtlijn hebben de gemeentelijke deelnemers via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds in 2019 incidenteel € 137.200 ontvangen welk bedrag is doorgesluisd naar de ODH (zie ook algemene dekkingsmiddelen);

- Uitvoering informatieplicht energiebesparende maatregelen: voor de uitvoering implementatie informatieplicht energiebesparende maatregelen hebben de gemeentelijke deelnemers via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds in 2019 incidenteel € 192.100 ontvangen welk bedrag is doorgesluisd naar de ODH (zie ook algemene dekkingsmiddelen);
- Intensivering werkplan: van de gemeente Midden-Delfland en de provincie Zuid-Holland zijn in 2019 incidentele opdrachten verstrekt als aanvulling op het werkplan voor een totaalbedrag van € 140.800 (zie 5.1.4.1 Deelnemersbijdragen);
- Additionele projecten: in 2019 is voor een totaalbedrag van € 927.800 aan additionele opdrachten verstrekt. Deze opdrachten hebben een incidenteel karakter (zie ook 5.1.4.2 Additionele projecten).

Incidentele baten

- Bijdragen additionele projecten: zie toelichting incidentele lasten;
- Vergoedingen detachering en uitkeringsinstanties: betreft incidentele baten in verband met detachering personeel en incidentele vergoedingen van uitkeringsinstanties in verband met zwangerschap;
- Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren: betreft incidentele baten die betrekking hebben op voorgaande dienstjaren;
- Afrekening transitoria en overige opbrengsten: betreft incidentele baten doordat de in de jaarrekening 2018 opgenomen transitoria te hoog zijn ingeschat;
- Bijdragen EED-gelden: zie toelichting incidentele lasten;
- Bijdragen informatieplicht energiebesparende maatregelen: zie toelichting incidentele lasten;
- Intensivering werkplan: zie toelichting incidentele lasten;
- Deelnemersbijdrage nacalculatie: het onverdeelde resultaat over 2019 van € 528.700 is op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur van 26 juni 2019 inzake de nacalculatie verrekend met de deelnemersbijdrage en toegevoegd aan de balanspost overlopende passiva, waarna met de individuele deelnemer afrekening plaatsvindt dan wel verrekening via het werkplan 2020.
- Onttrekking algemene reserve t.b.v. aanvragen ontheffingen soortenbescherming: zie toelichting incidentele lasten;
- Onttrekking algemene reserve t.b.v. egalisatie deelnemersbijdrage in het kader van de productiviteitsstijging.

Tabel 21 Structureel evenwicht

Structureel jaarrekeningsaldo (x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo van baten en lasten	1.132	781	337	131	167	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-472	-308	-1.161	-1.308	-442	-263
Jaarrekeningsaldo na bestemming	660	473	-824	-1.177	-275	-263
Waarvan incidentele baten en lasten	-58	1.219	1.839	881	155	400
Structureel jaarrekeningsaldo	602	1.692	1.015	-296	-120	137

Uit tabel 21 blijkt een structureel jaarrekeningsaldo in 2019 van € 137.000. Vanaf 2020 is de afgesproken productiviteitsstijging naar ca. 1.400 uur gerealiseerd, waardoor de structurele lasten met € 137.400 afnemen. Met ingang van 2020 is sprake van een structureel evenwicht.

6 Balans en toelichting

6.1 Balans

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa	1.438.649	1.333.206	Eigen vermogen	1.071.385	1.334.186
Totaal materiële activa	1.438.649	1.333.206	Algemene reserve	1.071.385	1.334.186
Materiële vaste activa	1.438.649	1.333.206	- opgebouwd rekeningresultaat	51.385	146.870
			- weerstandsvermogen	1.020.000	1.020.000
			- resultaat boekjaar	0	167.316
			Voorzieningen	298.074	362.228
			Verlofrechten latende organisatie	0	38.228
			Werkloosheidsuitkeringen	298.074	324.000
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.438.649	1.333.206	TOTAAL VASTE PASSIVA	1.369.459	1.696.414
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	16.539.559	15.151.767	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.951.669	3.653.626
Vorderingen openbare lichamen	14.152.007	13.376.240	Crediteuren	542.618	510.631
Overige vorderingen	299.950	254.075	Af te dragen BTW	1.989.035	1.802.443
Rekening courant schatkistbankieren	2.086.102	1.521.452	Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.420.016	1.340.552
Rekening courant Simplified Card	1.500	0			
Liquide middelen	21.765	4.766			
Banksaldi	21.765	4.766			
Overlopende activa	429.174	1.007.751	Overlopende passiva	13.108.019	12.147.450
Vooruitbetaalde bedragen	352.127	455.149	Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.398.506	11.030.748
Overige overlopende activa	77.047	552.602	Vooruit gefactureerde dwangsommen	474.035	386.677
			Nog te verrekenen saldo nacalculatie	528.651	0
			Overige overlopende passiva	706.827	730.025
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.990.498	16.164.284	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	17.059.688	15.801.076
TOTAAL ACTIVA	18.429.147	17.497.490	TOTAAL PASSIVA	18.429.147	17.497.490

6.2 Toelichting op de balans

6.2.1 Vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin 2019	Investing 2019	Afschrijving 2019	Extra afschrijving	Boekwaarde einde 2019
Hardware servers, werkplekken en ondersteunende voorzieningen	33.414	0	21.646	0	11.768
Software Infrastructuur	5.442	0	5.442	0	0
Software kantoorautomatisering	19.544	0	19.544	0	0
Software ondersteunende systemen	6.206	0	6.206	0	0
Vervangingsinvestering ICT	581.724	99.396	116.722	0	564.398
Vervangingsinvestering mobiele apparatuur	0	165.847	0	0	165.847
Vervangingsinvestering DMS/RMA	426.720	71.734	97.268	0	401.186
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	0	0	0	0	0
Totaal ICT krediet	1.073.050	336.977	266.828	0	1.143.199
Huisvesting en inventaris	180.528	77.963	24.417	0	234.074
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	79.628	0	18.252	0	61.376
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	260.156	77.963	42.669	0	295.450
Totaal	1.333.206	414.940	309.497	0	1.438.649

6.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende vorderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vorderingen openbare lichamen	14.152.007	13.376.240
Overige vorderingen	299.950	254.075
Rekening courant schatkistbankieren	2.086.102	1.521.452
Rekening courant Simplified Card	1.500	0
Totaal	16.539.559	15.151.767

De vorderingen op openbare lichamen betreft nog te ontvangen bijdragen in projectkosten van € 268.419 en een bedrag van € 91.395 i.v.m. detachering, verhaal studiekosten en doorbelasting van vergaderkosten. Voorts is van openbare lichamen nog een bedrag van € 13.792.193 (inclusief BTW) openstaand zijnde de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over de 1^e helft van 2020. De overige vorderingen heeft betrekking op nog te ontvangen dwangsommen voor een bedrag van € 299.950.

In het kader van de wet Schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden vanaf 15 december 2013 verplicht hun overtollige⁵ liquide middelen op een rekening courant bij het Ministerie van Financiën te storten.

6.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Banksaldi	21.765	4.766
Totaal	21.765	4.766

6.2.4 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vooruitbetaalde bedragen	352.127	455.149
Overige overlopende activa	77.047	552.602
Totaal	429.174	1.007.751

De overlopende activa bestaat uit door leveranciers vooruit gefactureerde bedragen die betrekking hebben op 2020 (vooruitbetaalde bedragen). Van de overige overlopende activa heeft een bedrag van € 133.247 betrekking op nog te ontvangen projectkosten additionele opdrachten en een bedrag van € 62.100 heeft betrekking op nog te verrekenen deelnemersbijdrage als gevolg van aanpassing loonindex van € - 60.200 en nog te ontvangen deelnemersbijdrage i.v.m. uitvoering Waterwet van € 4.000.

6.2.5 Eigen vermogen

Reserves 2019	Beginstand 2019	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2019
Algemene Reserve	1.166.870	41.915	137.400	1.071.385
Resultaat boekjaar 2018	167.316		167.316	0
Totaal	1.334.186	41.915	304.716	1.071.385

De jaarrekening 2018 sloot met een positief resultaat van € 167.316. Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het AB besloten om van het rekeningresultaat 2018 van € 167.316 via budgetoverheveling € 125.400 in te zetten voor de uitvoering van in 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming (Wnb) en het restantbedrag van € 41.915 in de Algemene reserve te storten.

In de primitieve begroting 2019 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 137.400 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het AB de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

⁵ Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak.

6.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen 2019	Beginstand 2019	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2019
Verlofrechten latende organisatie	38.228	0	38.228	0
Werkloosheidsuitkeringen	324.000	0	25.926	298.074
Totaal	362.228	0	64.154	298.074

T.b.v. de verlofsaldi, die zijn meegebracht door de medewerkers, is in 2013 in een voorziening 'verlofrechten latende organisatie' in het leven geroepen. In 2019 is het restantbedrag van € 38.228 aan verlofrechten opgenomen waardoor de voorziening 'leeg' is met als gevolg dat de voorziening wordt opgeheven.

Voor een tweetal medewerkers heeft het 'van werk naar werk' traject als gevolg van de in 2016 besloten wijzigingen en aanvullingen op het inrichtings- en personeelsplan (I&P-plan) niet tot het gewenste resultaat geleid. Zij hebben vanaf 1 januari 2019 recht op een werkloosheidsuitkering. De ODH heeft als risicodragers een voorziening gevormd voor de dekking van de (bovenwettelijk) werkloosheidsuitkering waardoor de kosten van de werkloosheidsuitkeringen niet op de exploitatie in toekomstige jaren drukken. In 2019 is een bedrag van € 25.926 aan werkloosheidsuitkering uitgekeerd.

6.2.7 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Crediteuren	542.618	510.631
Af te dragen BTW	1.989.035	1.802.443
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.420.016	1.340.552
Totaal	3.951.669	3.653.626

Het crediteurensaldo betreft de nog openstaande facturen per 31 december 2019. Voorts was ultimo 2019 nog een bedrag aan BTW af te dragen van € 1.989.035 en een bedrag van € 1.420.016 aan loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

6.2.8 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.398.506	11.030.748
Vooruit gefactureerde dwangsommen	474.035	386.677
Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie	528.651	0
Overige overlopende passiva	706.827	730.025
Totaal	13.108.019	12.147.450

De vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage bevat de in 2019 gefactureerde deelnemersbijdrage over het eerste halfjaar van 2020.

Ultimo 2018 was een bedrag van € 386.677 aan dwangsommen gefactureerd. In 2019 is een bedrag van € 239.750 aan nieuwe dwangsommen gefactureerd en is een bedrag van € 122.767 aan ontvangen dwangsommen aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. In overleg met de opdrachtgevers is een bedrag van € 29.625 afgeboekt. Van het saldo van € 474.035 is ultimo 2019 een bedrag van € 174.085 ontvangen. Dit bedrag wordt nadat het volledige bedrag van de dwangsom is geïnd aan de deelnemende gemeenten uitbetaald.

Op basis van de bij besluit van 26 juni 2019 door het AB vastgestelde methodiek nacalculatie wordt het rekeningresultaat van € 528.651 via de balans met de deelnemers verrekend/afgerekend.

De overige overlopende passiva bestaan met name uit nog te ontvangen facturen van in 2019 geleverde goederen en diensten voor een bedrag van € 706.827.

6.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar kan wel gevolgen hebben voor de uitvoering van de begroting 2020. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In de rapportages over de VJN en NJN zal aandacht worden gegeven aan de (financiële) gevolgen.

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.1 Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

7.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

7.3 Activa

7.3.1 Materiële vaste activa

Materiele vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met maatschappelijk nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering met uitzondering van mobiele telefoons en tablets	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

7.3.2 Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen

geheel voorzien. De overlopende activa en liquide middelen zijn eveneens op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

1. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
2. overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

7.4 Passiva

7.4.1 Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

7.4.2 Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

7.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen:

- Huurcontract en dienstverleningsovereenkomst met de provincie Zuid-Holland ca. € 706.000 per jaar;
- Contract/SLA printers met Canon ca. € 22.000 per jaar);
- Leasecontract wagenpark met Multilease ca. € 70.000 per jaar;
- Contract Skilled Servicedesk met KPN/Call2 incl. uitwijkvoorziening ca. € 280.000 per jaar;
- Licentiekosten Roxit zaaksysteem Squit ca. € 250.000 per jaar;
- Licentiekosten Circle Software Group post- en archiefsysteem ca. € 72.000 per jaar;
- Licentiekosten Afas geïntegreerd salaris-, financieel-, en HRM-systeem Profit ca. € 63.000 per jaar;
- Verlofrechten € 583.400.

8 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 9 april 2020;

Gelezen het verslag van bevindingen van de onafhankelijke accountant;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

Gelezen de reactie van het Dagelijks Bestuur van 11 juni 2020;

BESLUIT:

- De Ontwerp Jaarstukken 2019 vast te stellen;
- De voorziening verlof latende organisatie op te heffen;
- Het resultaat van de nacalculatie van € 528.651 met de deelnemers af te rekenen op basis van de vastgestelde methodiek nacalculatie (zoals opgenomen in tabel 16).

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 24 juni 2020.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Drs. ing. R.C. Paalvast

9 Bijlagen

9.1 Exploitatierkening

Exploitatie-overzicht	Realisatie 2018	Primitieve begroting 2019	Eerste wijziging	VJN incl. resultaat-bestemming 2018	NJN	Admin. wijzigingen	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Verschil 2019
1 Personeel	18.763.412	18.344.900	765.600	376.600	15.200	598.700	20.101.000	19.616.885	484.115
2 Kapitaallasten	236.032	558.200	14.200	-262.900	0	0	309.500	309.497	3
3 Indirecte kosten	2.662.534	2.414.100	57.500	512.500	0	-457.900	2.526.200	2.524.500	1.700
5 Additionele projecten	856.541	43.300	0	0	0	1.197.500	1.240.800	927.809	312.991
6 Onvoorzien	0	0	1.100	-7.800	0	43.300	36.600	0	36.600
Totaal lasten	22.518.519	21.360.500	838.400	618.400	15.200	1.381.600	24.214.100	23.378.691	835.409
8 Algemene dekkingsmiddelen	-22.243.410	-21.223.100	-838.400	-493.000	-15.200	-1.381.600	-23.951.300	-23.115.891	-835.409
Totaal baten	-22.243.410	-21.223.100	-838.400	-493.000	-15.200	-1.381.600	-23.951.300	-23.115.891	-835.409
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	275.109	137.400	0	125.400	0	0	262.800	262.800	0
9 Mutatie reserves									
Storting	2.379	0	0	41.900	0	0	41.900	41.916	-16
Onttrekking	-444.804	-137.400	0	-167.300	0	0	-304.700	-304.716	16
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-442.425	-137.400	0	-125.400	0	0	-262.800	-262.800	0
Gerealiseerd resultaat	-167.316	0	0	0	0	0	0	0	0

De totale lasten (inclusief additionele projecten) komen in 2019 uit op € 23.378.691 en dat is € 835.409 lager dan geraamd. De totale baten (inclusief additionele projecten) komen in 2019 uit op € 23.115.891 en dat is eveneens € 835.409 lager dan geraamd.

De post personeel bestaat uit de salariskosten van eigen personeel, de inhuur van derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De inhuur en inkoop diensten t.b.v. ICT (o.a. Servicedesk en uitwijkvoorziening), die in de begroting, voorjaarsnota en najaarsnota waren verantwoord onder de post indirecte kosten zijn in de jaarrekening verantwoord onder de post personeel.

Hierna is per hoofdkostensoort een toelichting opgenomen van de verschillen (afgerond op honderdtallen).

Personeel

De post personeel is in totaal € 484.100 lager uitgevallen dan geraamd door:

• Minder personele lasten T&V door achterblijvende vraag	€	366.400
• Minder personele lasten T&H met name door informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen	€	116.700
• Minder personele lasten BV (overhead)	€	1.000
Totaal	€	484.100

Voor een toelichting zie bijlage 9.5.

Kapitaallasten

In de primitieve begroting was een post kapitaallasten opgenomen van € 558.200, die na indexatie is opgehoogd met € 14.200 tot € 572.400. Bij Voorjaarsnota 2019 is de post kapitaallasten verlaagd met € 262.900.

De vrijkomende middelen zijn incidenteel ingezet voor het verder operationeel maken van de ondersteunende systemen t.b.v. het borgen van kennis en vaardigheden en het verbeteren van de systemen. Daarnaast zijn de incidentele middelen ingezet in het kader van de ontwikkelopgave van de Omgevingswet, de uitvoering en verdere optimalisering van het beveiligingsbeleid, de uitvoering van het strategisch personeelsplan, de implementatie van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en ICT-aanbestedingstrajecten (waaronder het primaire VTH-systeem en het ondersteunend systeem Financiën, HRM en salarisadministratie).

In 2019 zijn geen financieringsmiddelen aangetrokken.

Indirecte kosten

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, ICT-kosten, vervoerskosten en overige bedrijfskosten. In totaal zijn de indirecte kosten in 2019 € 1.700 lager uitgevallen dan geraamd.

Additionele projecten

Na de vaststelling van de Najaarsnota 2019 bedroeg het totaal aan additionele projecten € 1.201.200. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2019 is nog een tweetal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 39.600. Het totaal komt daarmee uit op een bedrag van € 1.240.800.

In totaal is een bedrag van € 927.800 uitgegeven, zodat een verschil resteert van € 313.000. Van dit bedrag heeft € 86.700 betrekking op opdrachten die in 2020 doorlopen. Het restantbedrag van € 226.200 wordt aan de betreffende opdrachtgevers gerestitueerd en/of afgerekend (zie 5.1.4.2, tabel 16).

Onvoorzien

In de primitieve begroting 2019 was een post voor onvoorzien opgenomen van € 43.300, welke na indexering is opgehoogd naar € 44.400. Bij Voorjaarsnota 2019 is de post onvoorzien met € 7.800 verlaagd ten behoeve van het voorzitterschap ambtelijke overleggen.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten:

• Deelnemersbijdragen	€	21.946.500
• Additionele opdrachten	€	927.800
• Overige opbrengsten	€	<u>241.600</u>
Totaal	€	23.115.900

In totaal is in 2019 ten opzichte van de raming € 835.400 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 528.600
• Additionele opdrachten	€	-/- 313.000
• Overige opbrengsten	€	<u>6.200</u>
Totaal	€	-/- 835.400

De jaarrekening 2019 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 528.651. Het onverdeelde resultaat is op basis van het besluit van het AB van 26 juni 2019 inzake de nacalculatie verrekend met de deelnemersbijdrage en toegevoegd aan de balanspost overlopende passiva, waarna met de individuele deelnemer afrekening plaatsvindt dan wel verrekening via het werkplan 2020.

Doordat de additionele projectkosten lager uitvallen dan geraamd komen de bijdragen van de opdrachtgevers eveneens lager uit. Als gevolg daarvan blijft de opbrengst € 313.000 achter bij de raming (zie 5.1.4.2).

De overige opbrengsten zijn € 6.200 hoger uitgevallen als gevolg van een hogere detachingsvergoeding (zie 5.1.4.3).

Mutatie reserves

In de primitieve begroting 2019 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 137.400 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het rekeningresultaat 2018 van € 167.316 via budgetoverheveling een bedrag van € 125.400 in te zetten voor de verwerking van aanvragen ontheffing soortenbescherming waarvan de afhandeling als gevolg van beperkte beschikbare capaciteit op de markt was doorgeschoven naar 2019. Het restantbedrag van € 41.900 is toegevoegd aan de algemene reserve.

9.2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde en gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In tabel 19 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 20 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de aantallen per 1-1-2019 (bron: CBS Statline).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn voorsnog geen beleidsindicatoren opgenomen. Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 22 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld	Primitieve begroting 2019			Gewijzigde begroting 2019			Realisatie 2019			Verschil 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	8.274.700	0	8.274.700	9.013.900	0	9.013.900	9.010.468	0	9.010.468	3.432	0	3.432
0.8 Overige baten en lasten	43.300	-21.223.100	-21.179.800	36.600	-23.951.300	-23.914.700	0	-23.115.891	-23.115.891	36.600	-835.409	-798.809
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	-137.400	-137.400	41.900	-304.700	-262.800	41.916	-304.716	-262.800	-16	16	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	8.318.000	-21.360.500	-13.042.500	9.092.400	-24.256.000	-15.163.600	9.052.384	-23.420.607	-14.368.223	40.016	-835.393	-795.377
7.4 Milieubeheer	13.042.500	0	13.042.500	15.163.600	0	15.163.600	14.368.223	0	14.368.223	795.377	0	795.377
Volksgezondheid en milieu	13.042.500	0	13.042.500	15.163.600	0	15.163.600	14.368.223	0	14.368.223	795.377	0	795.377
Totaal	21.360.500	-21.360.500	0	24.256.000	-24.256.000	0	23.420.607	-23.420.607	0	835.393	-835.393	0

Tabel 23 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019			Realisatie 2019		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	FVW/CBS Statline	213,7	1.098.400	0,19	220,16	1.103.368	0,20
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	FVW/CBS Statline	195,2	1.098.400	0,18	191,53	1.103.368	0,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	8.274.700	1.098.400	7,53	7.605.435	1.103.368	6,89
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	631.700	17.418.800	3,63	2.381.250	17.203.899	13,84
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	7.985.000	21.360.500	37,38	9.010.468	23.378.691	38,54

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

Het percentage overhead bedraagt over 2019 38,5% (2018: 38,8%) tegenover een raming van 37,4%. Exclusief de materiële lasten komt het percentage overhead uit op 28,5% (2018: 27,5%).

9.3 BBV-informatie

Tabel 24 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 25 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.232.864	1.202.826
Den Haag	5.948.206	5.948.044
Leidschendam-Voorburg	773.419	761.943
Midden-Delfland	490.859	539.783
Pijnacker-Nootdorp	687.494	656.177
Rijswijk	568.042	698.414
Wassenaar	311.531	302.398
Westland	3.487.748	3.464.415
Zoetermeer	1.032.531	1.012.450
Provincie Zuid-Holland	6.690.404	7.360.020
Totaal	21.223.098	21.946.471

Tabel 26 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.334.186	1.071.385
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 27 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen							
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	2.485.408	2.528.033	2.488.636	3.439.897	2.691.500	3.653.626	2.735.500	3.951.669
C. Totaal van de overlopende passiva	10.568.465	11.205.363	10.918.347	10.627.869	10.728.800	12.147.450	11.732.300	13.108.019
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	14.981.365	16.163.713	15.190.240	14.230.625	14.166.000	15.151.767	13.753.000	16.539.559
F. Totaal van alle liquide middelen	6.407	6.759	5.276	9.516	7.000	4.766	7.000	21.765
G. Totaal van de overlopende activa	316.938	427.463	470.058	763.409	200.000	1.007.751	0	429.174
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410	21.223.100	23.115.891
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-4,8%	-1,6%	3,3%	0,3%

Tabel 28 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen						
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
A. Eigen vermogen	3.137.148	3.610.192	2.785.547	1.609.295	1.334.186	1.029.500	1.071.385
B. Totaal alle passiva	16.437.899	17.499.482	16.280.708	15.752.127	17.497.490	15.534.800	18.429.147
Solvabiliteitsratio (A/B) x 100%	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	7,6%	6,6%	5,8%

Tabel 29 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen							
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Totaal lasten programma's	19.189.151	20.112.790	22.424.553	22.798.598	20.245.500	22.518.519	21.360.500	23.378.691
Totaal incidentele lasten programma's	603.293	2.051.991	2.643.595	2.903.339	193.200	1.448.044	0	1.511.353
A. Structurele lasten	18.585.858	18.060.799	19.780.958	19.895.259	20.052.300	21.070.475	21.360.500	21.867.338
Totaal baten programma's	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.970.700	22.243.410	21.223.100	23.115.891
Totaal incidentele baten programma's	661.295	1.391.973	1.494.017	3.330.211	193.200	1.735.504	0	1.110.913
B. Structurele baten	19.187.714	19.193.861	20.105.891	18.292.135	19.777.500	20.507.906	21.223.100	22.004.978
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410	21.223.100	23.115.891
Structurele exploitatieruimte (B-A)-(D-C)/E	3,0%	5,5%	1,5%	-7,4%	-1,4%	-2,5%	-0,6%	0,6%

9.4 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2019 Omgevingsdienst Haaglanden

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Omgevingsdienst Haaglanden. Het voor de Omgevingsdienst Haaglanden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De toezichthoudende topfunctionarissen bij de ODH (leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur) ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In verband daarmee is volstaan met het opnemen van de naam en de functie van de toezichthoudende topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	L.P. Klaassen
Functiegegevens	Directeur/Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.728
Beloningen betaalbaar op termijn	19.961
<i>Subtotaal</i>	<i>144.689</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	144.689
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.946
Beloningen betaalbaar op termijn	18.954
<i>Subtotaal</i>	<i>141.900</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	141.900

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	Aanvang en einde functievervulling in 2019	Organisatie	Functie
R. Paalvast	1/1 - 31/12	Zoetermeer	Voorzitter AB/DB
L. van Tongeren	1/1 - 31/12	Den Haag	Lid AB/DB
L. Sniijders	1/1 - 31/12	Westland	Lid AB/DB
R. Janssen	1/1 - 26/11	Zuid-Holland	Lid AB/DB
A. Bom-Lemstra	27/11 - 31-12	Zuid-Holland	Lid AB/DB
F. van Kuppeveld	1/1 - 31/12	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB/DB
S. Smit	1/1 - 31/12	Midden-Delfland	Lid AB
B. Vollebregt	1/1 - 31/12	Delft	Lid AB
R. de Mos	1/1 - 26/11	Den Haag	Lid AB
R. van Asten	27/11 -19/12	Den Haag	Lid AB
H. Bredemeijer	20/12 - 31/12	Den Haag	Lid AB
A. van Eekelen	1/1 - 31/12	Leidschendam-Voorburg	Lid AB
M. Borsboom	1/1 - 25/06	Rijswijk	Lid AB
A. van de Laar	26/06 - 31/12	Rijswijk	Lid AB
K. Wassenaar	1/1 - 31/12	Wassenaar	Lid AB
B. van der Stee	1/1 - 31/12	Westland	Lid AB
J. Baljeu	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9.5 Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's

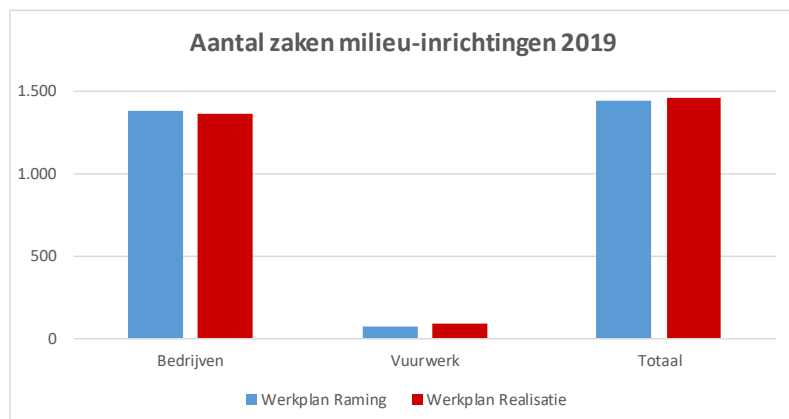
9.5.1 Programma T&V

9.5.1.1 Milieu-inrichtingen

Het aantal zaken voor milieu-inrichtingen is iets hoger uitgekomen dan geraamd. Dat lag met name op het vlak van sloopmeldingen voor de gemeente Rijswijk. Met name het aantal meldingen Activiteitenbesluit kwam lager uit dan geraamd. De trend naar meer (centraal) georganiseerde vuurwerkevenementen heeft zich ook in 2019 doorgezet. In 2019 zijn voor de gemeente Den Haag ook de vuurwerkverkoopvergunningen verzorgd.

Binnen het cluster milieu-inrichtingen heeft het leeuwendeel van het aantal zaken betrekking op activiteiten van bedrijven. Slechts een klein deel heeft betrekking op vuurwerkactiviteiten. De realisatie 2019 wijkt daarin niet significant af van de werkplanraming 2019 (grafiek 6).

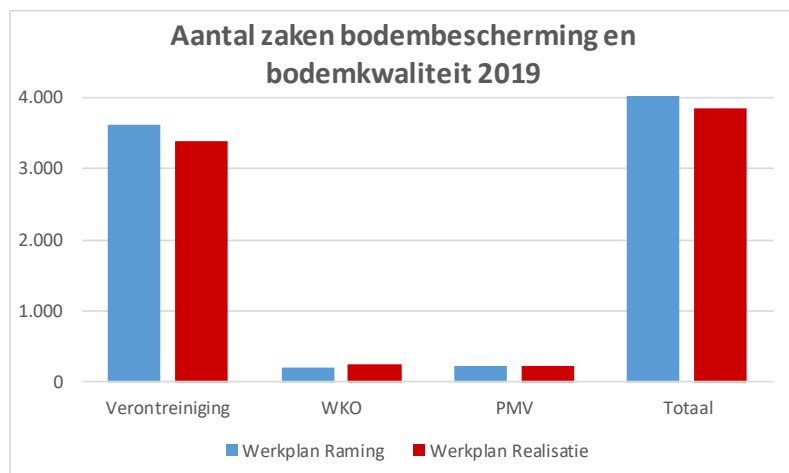
Grafiek 6 Aantal zaken milieu-inrichtingen

9.5.1.2 Bodembescherming en bodemkwaliteit

Het aantal zaken op gebied van bodembescherming en -kwaliteit is iets minder geweest dan gepland. Vooral het aantal advieszaken bodemverontreiniging kwam lager uit. Deze daling kan verband houden met de remmende werking van tijdelijke issues rond stikstof en PFAS op de ontwikkeling van woningbouwlocaties. Dit effect zal een incidenteel karakter hebben. Er waren ook meer zaken op het vlak van grondwateronttrekking, bodemenergie en WKO. Het aantal zaken voor de Provinciale Milieuverordening en ontgrondingen lag rond de raming. Voor de verdeling van de zaken zie grafiek 7.

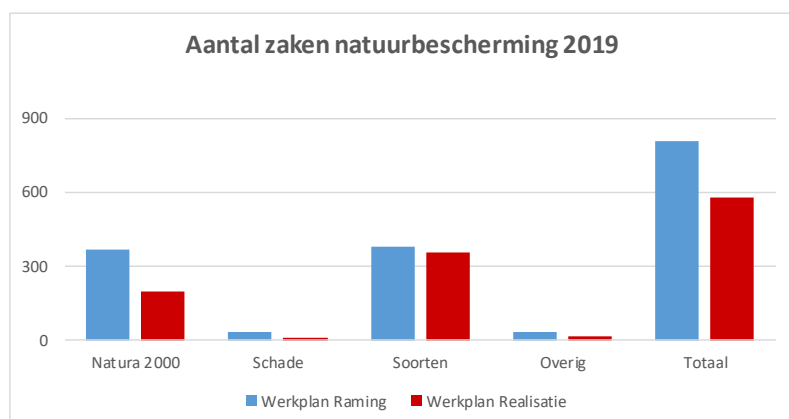
Grafiek 7 Aantal zaken bodembescherming en bodemkwaliteit

9.5.1.3 Natuurbescherming

Dit is een zogeheten geconcentreerde provinciale taak die voor de hele provincie worden uitgevoerd. Hier is een afname van het aantal zaken waarneembaar. Dit is hoofdzakelijk het gevolg geweest van de uitspraak rond de stikstofregelgeving (vernietiging PAS) eind mei 2019, waardoor over een lange periode de complexiteit om natuurvergunningen (Natura 2000) af te geven een duidelijk remmende werking op het werkvolume heeft gehad. Het aantal ontheffingen voor de soortenbescherming ligt rond de raming. Deze raming is begin 2019 geïntensiveerd, omdat na de taakoverdracht in 2017 vanuit het Rijk gebleken is dat het aantal ontheffingsaanvragen substantieel hoger uitkomt dan vooraf is aangegeven. De afhandeling van ontheffingsaanvragen voor de soortenbescherming is door de strikte regelgeving en het detailniveau van de te beoordelen aanvragen zeer arbeidsintensief, waarbij de afhandelingsnelheid te lijden heeft onder de vaak onvoldoende kwaliteit van aanvragen en onderliggende ecologische onderzoeken en onderbouwingen. Bij schadebestrijding en gebiedsbescherming (Natura 2000) is het aantal zaken kleiner geweest dan verwacht.

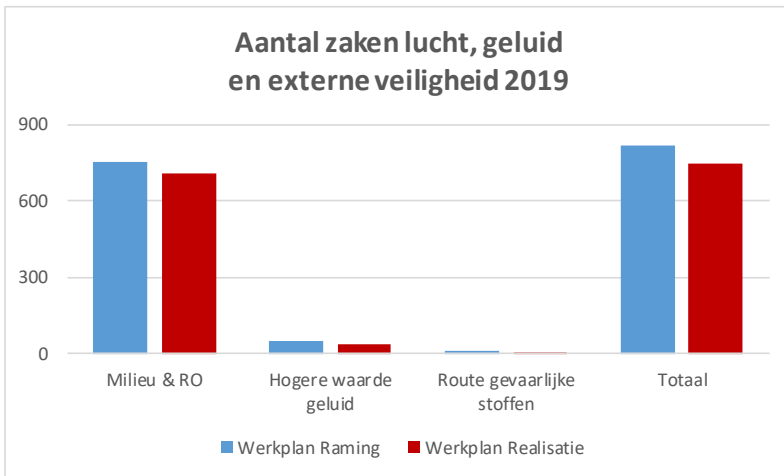
Grafiek 8 Aantal zaken natuurbescherming

9.5.1.4 Lucht, geluid en externe veiligheid

Het aantal zaken binnen dit werkveld is lager uitgekomen dan verwacht. Zwaartepunt hierin ligt bij toetsen en adviezen op deze aspecten ten behoeve van milieu-inrichtingen en ruimtelijke plannen. Het lager aantal zaken op het vlak milieu & RO kan verband houden met de remmende werking van tijdelijke issues rond stikstof op de ontwikkeling van woningbouwlocaties. Omvangrijke en complexe ruimtelijke plannen die veel inzet vergen zijn bijvoorbeeld de ontwikkeling van de Binckhorst in Den Haag. Afgelopen jaar is door gewijzigde regelgeving (aanscherpen MER-beoordelingsplicht) en een verhoogd aantal Waterwetaanvragen sprake geweest van een grotere inzet voor het uitvoeren met MER-beoordelingen. De geprognostiseerde inzet op het provinciale programma Impuls Omgevingsveiligheid is separaat op projectniveau verantwoord.

Grafiek 9 Aantal zaken lucht, geluid en externe veiligheid

9.5.1.5 Omgevingswet

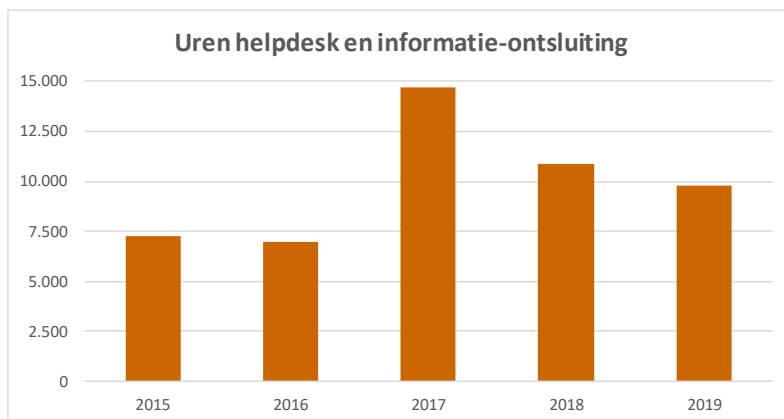
De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) is in samenspraak met de gemeenten en provincie opgepakt door deel te nemen aan diverse overleggen, werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen. Er is in dit traject sprake van een goede samenwerking tussen deelnemers en Omgevingsdienst.

9.5.1.6 Overige taken

In de werkplannen 2019 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Er is hier stevig op ingezet.

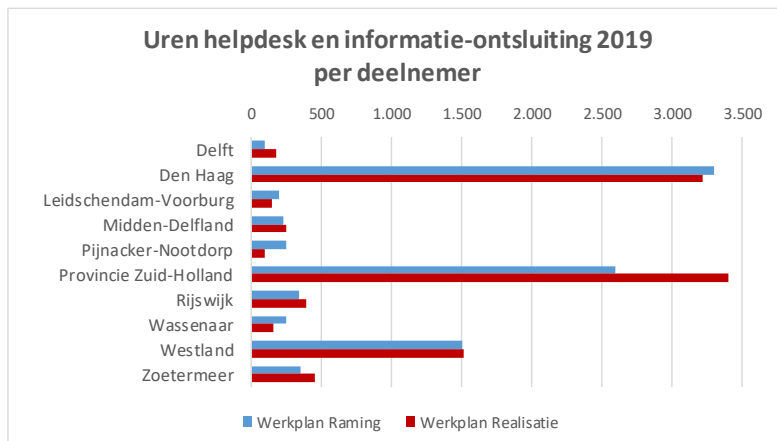
Belangrijke oorzaak voor een intensive inzet is de grote de vraag naar dossierinzage en dossierinformatie. De behoefte aan deze informatie is al jaren groot. Ten opzichte van 2018 is in 2019 de inzet op het verstrekken van informatie uit bodem en milieudossiers licht afgenomen (grafiek 10). Verder is er veel tijd nodig voor bezwaar & beroep en de voorbereiding op de Omgevingswet.

Grafiek 10 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting

Hieronder is een grafische weergave opgenomen van de verdeling per deelnemer van de inzet op informatie-ontsluiting en helpdeskvragen. Met afstand de grootste afnemers zijn Den Haag en de PZH.

Grafiek 11 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting per deelnemer

9.5.1.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&V

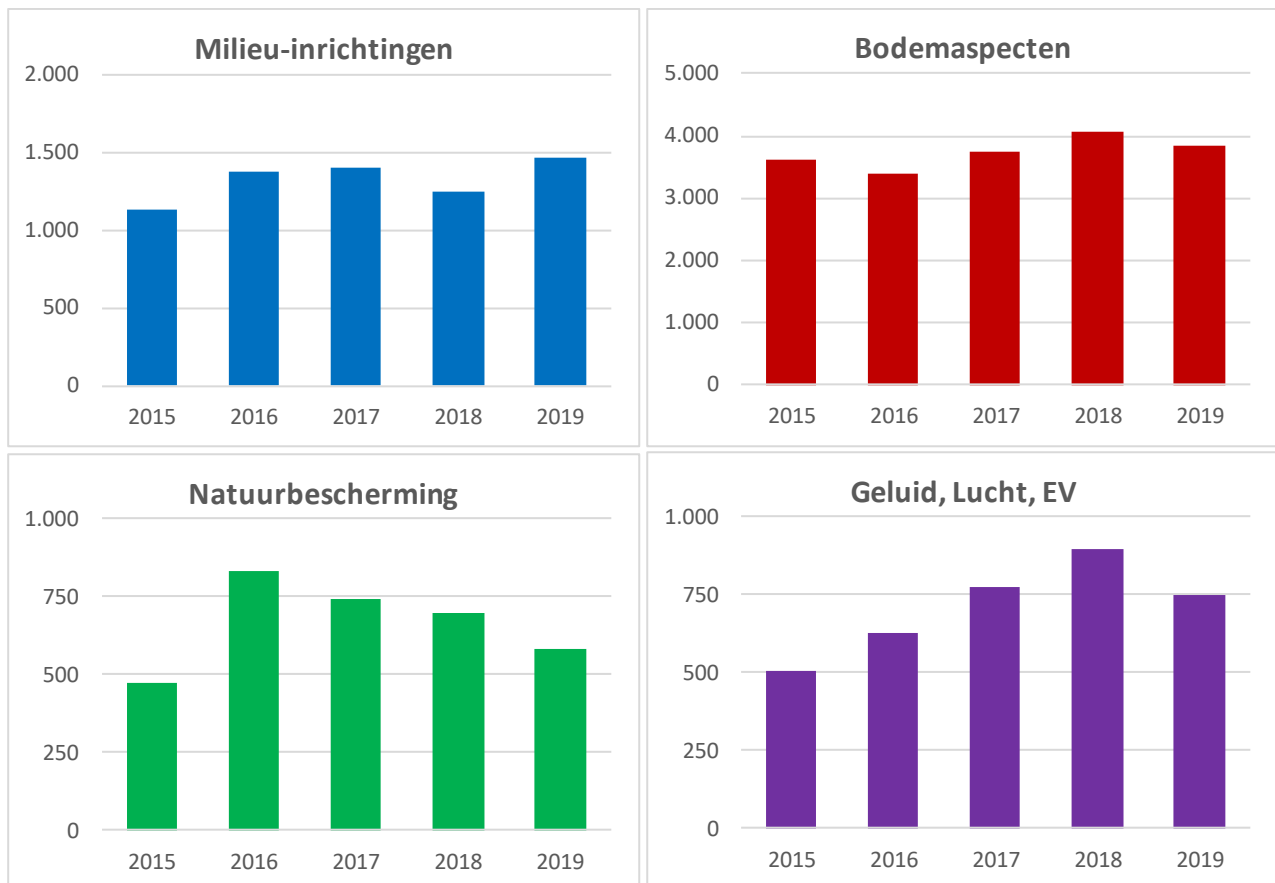
Monitoring en rapportage van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van door het bestuur vastgestelde KPI's. Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten gerealiseerd werkvolume (opgenomen in bijlage 9.6), tijdigheid en resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

Gerealiseerd werkvolume

Het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt onder de raming. Dit ligt vooral op het terrein van bodem en Milieu & RO. Fluctuaties in vraag doen zich elk jaar weer voor en de eigen invloed op het werkvolume is relatief beperkt. De economische situatie of andere externe factoren zijn van grote invloed waardoor de vraag in komende jaren weer kan afwijken van de huidige situatie. De daling in 2019 kan verband houden met de remmende werking van tijdelijke issues rond stikstof en PFAS op de ontwikkeling van woningbouwlocaties. Dit effect zal een incidenteel karakter hebben.

In grafiek 14 is het aantal zaken per cluster of werkveld gepresenteerd over de afgelopen jaren qua realisatie. Voor een toelichting wordt verwezen naar de beschrijving per werkveld in de voorgaande paragrafen.

Grafiek 14 Aantal gerealiseerde zaken per cluster

Tijdigheid

De indicator tijdigheid van de taakuitvoering is uitgewerkt voor die procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid over 2019 niet significant afwijkt van voorgaande jaren en dat de tijdigheid voor reguliere procedures hoger scoort dan die voor de uitgebreide procedures. Bij de uitgebreide procedure geldt voor het product omgevingsvergunning dat de ingediende aanvragen met regelmaat van een onvoldoende niveau zijn. In veel gevallen kost het zorgen dat een aanvraag compleet, volledig en van voldoende niveau is meer tijd dan binnen de procedure beschikbaar is. Er vindt dan een afweging plaats of een bedrijf meer tijd krijgt om tot een vergunbare aanvraag te komen of dat ten behoeve van de afronding binnen de behandelingstermijn een weigering of buiten behandeling wordt afgegeven. Er kunnen omstandigheden zijn waarbij aanvragers meer tijd krijgen hun aanvraag op orde te maken of om een zorgvuldig (bestuurlijk) afwegingsproces te doorlopen. Ook de landelijke impasse rond het afgeven van natuurvergunningen heeft effect op de afhandeling van omgevingsvergunningen, waarbij het aspect stikstof een rol speelt. De tijdigheid van dit product is als gevolg van deze keuzes laag maar helaas wel dominant aanwezig.

Voor de KPI tijdigheid is geen absolute norm vastgesteld. In het algemeen moeten aanvragen tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijk geldende termijnen, worden afgehandeld. De behandeltermijn kan voor veel procedures conform de Awb worden verlengd. Voor sommige procedures is sprake van een van rechtswege positief besluit (Lex Silencio Positivo) indien niet tijdig een besluit wordt genomen. Voor de meeste procedures geldt dat niet, maar een aanvrager kan bij niet tijdig besluiten de overheid wel via een dwangsomprocedure dwingen alsnog een besluit te nemen. Die situatie heeft zich in 2019 niet voorgedaan.

Tabel 30 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier		2016			2017			2018			2019		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	31	26	84%	33	29	88%	18	17	94%	20	16	80%
R10.1	Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	28	23	82%	17	16	94%	24	23	96%	35	21	60%
R06.1 - R12.1	Overige vergunningen	-	-	-	25	23	92%	7	5	71%	2	2	100%
R10.2	Vuurwerkverkoopvergunning (APV)	-	-	-	-	-	-	7	7	100%	4	4	100%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	17	17	100%	31	31	100%	15	15	100%	9	9	100%
R13.1	Beschikking op nazorgplan	-	-	-	2	2	100%	1	0	0%	1	1	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	16	16	100%	22	22	100%	14	14	100%	15	15	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	31	29	94%	19	19	100%	17	17	100%	16	16	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS	121	120	99%	143	142	99%	108	107	99%	135	134	99%
R19.1	Vergunning Waterwet	44	33	75%	55	48	87%	39	38	97%	32	27	84%
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	68	67	99%	37	37	100%	33	31	94%	42	42	100%
Eindtotaal		357	332	93%	384	369	96%	283	274	97%	311	287	92%

ODH Uitgebreid		2016			2017			2018			2019		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	36	19	53%	26	11	42%	18	12	67%	22	11	50%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	12	12	100%	12	12	100%	2	2	100%	9	9	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	14	14	100%	14	14	100%	7	7	100%	9	9	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	1	1	100%	2	2	100%	-	-	-	7	7	100%
R16.1	Vergunning Ontgrondingswet	2	1	50%	2	2	100%	1	1	100%	-	-	-
R17.4	Overige vergunningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	100%
R19.1	Vergunning Waterwet	8	7	88%	15	15	100%	-	-	-	3	3	100%
Eindtotaal		73	54	74%	71	56	79%	28	22	79%	51	40	78%

NB Voor zowel reguliere als uitgebreide procedures zijn de producten voor de natuurbeschermingswet buiten beschouwing gelaten omdat daarvoor in 2019 bijzondere omstandigheden buiten de invloedssfeer van de ODH aan de orde zijn waardoor tijdig afhandelen onmogelijk was (onder andere sluiting AIRIUS-register en juridische issues PAS).

Voor de niet in de tabellen opgenomen producten geldt of geen termijn of een servicetermijn, zoals voor toetsing en advisering als onderdeel van een Wabo procedure. In het zaakstelsel worden de producten per soort geregistreerd (bijvoorbeeld als "toets" of "advies") zonder een nader onderscheid op basis van de behandelingstermijnen. Uitgezocht wordt of het haalbaar is om uit alle toets- of advieszaken alleen die zaken te destilleren waarvoor een servicetermijn geldt.

Bezwaar- en beroepszaken

In tabel 31 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&V. Ten opzichte van voorgaande jaren is in 2019 het aantal bezwaarzaken lager en het aantal beroepszaken hoger. Het aandeel provinciale dossiers in bezwaar- en (hoger)beroepszaken is zo'n 80% en die zaken zijn voor het grootste deel verbonden aan de provinciale taakuitvoering voor de Wet natuurbescherming. Van de gegronde beroepszaken op concernniveau in 2019 zijn er 41 van de 43 zaken het directe gevolg van de PAS uitspraak (uitvoering Wet Natuurbescherming voor Provincie Zuid-Holland).

Tabel 31 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	2016			2017			2018			2019		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	13	2	9	11	3	19	4	4	8	4	1
Deels gegrond, deels ongegrond	10				1	1			2	2	1	
Deels niet ontvankelijk/deels ongegrond				2						1		
Gegrond	32	3		1	6			2		1	43	
Ingestemd met rechtstreeks beroep	4			1								
Niet-ontvankelijk	4	1		7			5	6		3		2
Ingetrokken	28	9	1	14	6		14	5		4	2	4
Ingetrokken/afgewezen					2							
Overgedragen	1	1									5	
Toegekend (vovo)												
Afgewezen (vovo)				2	5			1				
Totaal	100	27	3	36	31	4	38	18	6	19	55	7

9.5.2 Programma T&H

9.5.2.1 Toezicht

In de planning stonden 857 integrale controle en 982 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 842 integrale controles en 852 themacontroles uitgevoerd en administratief afgerond. Er zijn 752 inventariserende controles uitgevoerd, minder dan geraamd (859) i.v.m. de beschikbare capaciteit.

Er werd rekening gehouden met 1.567 uit te voeren hercontroles en dat zijn er 1.214 geworden. Er stonden 574 sanctiecontroles gepland; er zijn uiteindelijk 448 sanctiecontroles uitgevoerd.

Daarnaast is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): de invoer van het RRGS is door alle deelnemers overgedragen. De ODH controleert de inrichtingen die op de risicokaart staan vermeld jaarlijks op naleving van de wetgeving alsmede op de juistheid van de gegevens in het RRGS. Daarnaast kan met dossieronderzoek (mogelijk) vastgesteld worden of gegevens juist zijn ingevoerd;
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

De inzet op toezicht bodemsanering is iets groter geweest dan geraamd. Bij elkaar genomen zijn er 195 controles uitgevoerd bij ernstige en niet-ernstige saneringen (raming controles 174). Controles in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit vonden ook vaker plaats: 154 keer plaats versus een raming van 168. De inzet op de sanering van verontreinigingen die naar aanleiding van een calamiteit of een eindsituatie onderzoek zijn aangetoond (herstelplicht Wm) en ondergrondse tanksanering was minder dan geraamd.

9.5.2.2 Overlast

Er zijn 2.527 overlastmeldingen geweest. De trendbreuk die zich vorig jaar al aandienende in een afvlakkende groei van het aantal meldingen lijkt nu omgezet in een daling.

In tabel 32 zijn de aantallen overlastmeldingen van 2014 t/m 2019 naast elkaar gezet.

Tabel 32 Toezicht en overlastmeldingen 2014 - 2019

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Afval	71	43	36	32	44	0
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953	1.710
Geur	617	408	582	577	452	407
Licht	44	69	57	108	51	38
Opslag	9	2	3	1	0	1
Overig	39	28	26	19	241	346
Verontreiniging	23	26	12	40	12	25
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753	2.527

Naar aanleiding van overlastmeldingen zijn er 1.256 controles uitgevoerd op het specifieke overlastaspect van de melding. Dat is slechts 3% meer dan gepland. Ongewone voorvallen zijn 63 maal gemeld. Dit is 4 minder dan geraamd. Dit betreft vaak storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast is ontstaan. Naar aanleiding van 57 van deze voorvallen is toezicht uitgevoerd.

In tabel 33 zijn de aantallen overlastmeldingen over 2016 t/m 2019 opgesplitst per deelnemer weergegeven.

Tabel 33 Aantal overlastmeldingen per deelnemer

Deelnemer	2016	2017	2018	2019
Delft	128	193	172	150
Den Haag	1.606	1.867	1.676	1.542
Leidschendam-Voorburg	16	14	73	99
Midden-Delfland	23	24	22	31
Pijnacker-Nootdorp	54	57	53	61
Provincie Zuid-Holland	28	19	52	42
Rijswijk	48	39	55	28
Wassenaar	41	16	23	53
Westland	292	396	497	276
Zoetermeer	78	129	130	245
Totaal	2.314	2.754	2.753	2.527

Net als in voorgaande jaren is een beperkt aantal bedrijven verantwoordelijk voor een groot deel van de overlastsituaties. Veel van deze klachten zijn niet te voorkomen omdat de ODH over een langere periode een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast om als basis te dienen voor besluiten over eventueel te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er altijd naar dergelijke 'probleemdossiers' snel maar ook zorgvuldig af te sluiten. Hierbij is niet uit te sluiten dat zich nieuwe situaties aandienen. Tot slot is er een beperkt aantal zaken waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en daarom op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om dergelijke situaties te beslechten, stuurt de ODH in de regel aan op voor bezwaar- en beroep vatbare besluiten en in overleg met het bevoegd gezag het naar de toekomst buiten behandeling laten van deze klachten.

9.5.2.3 Duurzaamheid

Programma Duurzaamheid 2019-2022

In 2019 heeft het bestuur van de ODH een programma duurzaamheid vastgesteld; De activiteiten uit het duurzaamheidsprogramma liggen in het verlengde van de kerntaken van de omgevingsdienst, vergunningverlening, toezicht en handhaving. De primaire doelgroep van de projecten, producten en activiteiten in het programma is bedrijven. Het betreft een facultatief programma; het is aan de gemeenten en de provincie om te bepalen of en voor welke activiteiten er belangstelling is. Hier is op twee kleine projecten na (Delft en Pijnacker-Nootdorp) nog geen gebruik van gemaakt. Los van dit programma was in de werkplannen 2019 een beperkt aantal activiteiten opgenomen op het gebied van duurzaamheid.

Duurzaamheidscontroles

Voor de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp en voor de Provincie Zuid zijn specifieke duurzaamheidscontroles uitgevoerd. Er is voor gekozen om zo veel mogelijk bedrijven/concerns te selecteren waarvoor de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) en/of de informatieplicht

energiebesparing van toepassing is. Daarnaast heeft een groot aantal bedrijven met de ODH contact opgenomen in kader met vragen over de informatieplicht energiebesparing. Indien mogelijk hebben we deze bezocht en een verdere toelichting gegeven over de besparingsmogelijkheden. Deze bedrijven zijn uitgebreid geïnformeerd over de van toepassing zijnde wetgeving. Tevens zijn door de specialist energiebesparing mogelijkheden benoemd om verder energie te besparen.

Daarnaast zijn de bedrijven als gevolg van het Energieakkoord voor duurzame groei geweest op de erkende maatregelen voor 19 bedrijfstakken, welke per 1 april van dit jaar formeel zijn aangewezen. Verder is tijdens de bedrijfsbezoeken (86 controles) aandacht besteed aan de komende energietransitie waarbij naast de mogelijkheden om aardgasloos te ondernemen ook het toepassen van duurzame energie besproken is.

Bij bedrijven die vervoersrelevant zijn, is aandacht aan het aspect mobiliteit besteed. Daarbij is gevraagd om indien van toepassing de ambitie te formuleren ten aanzien van het zoneringsbeleid van de grote steden en het streven naar zero-emissie stadslogistiek in 2025 zoals beschreven in de Green deal Zero Emissie Stadslogistiek.

EED

In 2012 is de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) vastgesteld. Deze richtlijn heeft tot doel om in 2020 20% minder energie te verbruiken en de bijhorende emissies drastisch te verminderen in Europa. Daartoe bevat de richtlijn verplichtingen voor zowel lidstaten als bedrijven. Deze richtlijn is op 10 juli 2015 in de Nederlandse wetgeving verankerd. De afgelopen 3 jaar heeft de ODH de bedrijven die onder bovengenoemde regeling vallen actief benaderd, eisen gesteld met betrekking tot de verwachting voor komende energie-audit (KPI's gesteld), opgestelde energie-audits beoordeeld en de gegevens over deze bedrijven in haar bedrijvenbestand verwerkt. Op deze wijze werd de voortgang op het gebied van energiebesparing en mobiliteit gemonitord. Daarnaast heeft de Omgevingsdienst Haaglanden in samenwerking met de andere Omgevingsdiensten binnen de provincie Zuid-Holland afspraken gemaakt met regionaal opererende concerns.

Verder zijn er door het Kernteam EED, waarvan de ODH één van de participanten was, 141 pre-adviezen voor circa 20.000 locaties/inrichtingen afgegeven. Bovendien was nog een groot aantal concerns in overleg met het Landelijk Kernteam EED, omdat de aanpak zeer gewaardeerd werd bij de concerns en men graag van deze dienst gebruik wilde maken. Verder zijn meerdere keurmerken ondersteund bij hun upgrade naar 'regelgeving-proof' en is er met de vastgoedwereld overeenstemming bereikt over wie moet worden aangesproken op energiebesparing (memo 'Verantwoordelijke Energiebesparing Utiliteitbouw', 21 april 2019).

Vanaf 1 juli 2019 is het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat verantwoordelijk voor de beoordeling van de EED energie-audits. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verzorgt namens het Ministerie vanaf dit tijdstip de uitvoering van de regeling. Het gevolg van bovenstaande is dat de ODH per 1 juli geen nieuwe zaken meer op kon pakken. Vanuit het Landelijk Kernteam EED is een overdrachtsdocument opgesteld met betrekking tot de stand van zaken en de nog op te pakken taken/werkzaamheden. De ODH heeft zoveel mogelijk bedrijven in haar werkgebied over deze wijziging geïnformeerd en doorverwezen naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Verder heeft zij alle bedrijven/concerns die voor 1 juli 2019 een audit hadden ingediend beoordeeld en voorzien van een advies.

Verplichte Erkende Maatregelenlijst (EML): Informatie- en energiebesparingsplicht

Op 1 juli 2019 is de informatieplicht in werking getreden. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft bedrijven, die (waarschijnlijk) aan de criteria voldoen, geïnformeerd over deze verplichting per brief. Opvallend is dat de RVO veel minder brieven heeft verzonden dan eerder aangekondigd. Waar het CBS eerder uitging van 125.000 bedrijven in Nederland die onder de informatieplicht vallen, heeft de RVO uiteindelijk slechts 44.000 brieven verzonden. (CBS: 6.959 inrichtingen in Haaglanden terwijl de RVO 2.731 brieven heeft verzonden). Het blijkt in de praktijk lastig om middels koppeling van bestanden de energiegegevens van bedrijven boven tafel te krijgen.

In mei en de laatste weken van juni (voor de formele sluitingsdatum van het eLoket) zijn veel telefoontjes en e-mails van bedrijven door de ODH behandeld. Opvallend is dat daarbij vaak om uitstel werd gevraagd om na 1 juli 2019 de gegevens te mogen invoeren (angst voor een boete). Vaak hebben bedrijven aangegeven meer tijd nodig te hebben dan aanvankelijk werd gedacht om de gevraagde gegevens te verzamelen. Eind 2019 ontving de ODH bericht dat de RvO in het eerste kwartaal van 2020 aan iedere omgevingsdienst (via

het adviesbureau EnergiePartners) een nieuw overzicht levert met bedrijven die aan de informatieplicht moeten voldoen. Dit overzicht komt tot stand door diverse databases met slimme data-analyse te combineren. Aangegeven wordt dat 90 tot 95% van de bedrijven op het overzicht dan ook echt onder de energiebesparingsplicht zouden moeten vallen.

De ODH heeft zoveel mogelijk de informatieplicht opgepakt bij bedrijfsbezoeken en voorlichtingsbijeenkomsten en bij gemeentelijke overlegstructuren. Daarnaast zijn vele vragen vanuit de bedrijven via de e-mail en/of telefonisch beantwoord. In het laatste kwartaal van 2019 zijn een groot aantal bedrijven nogmaals door de ODH aangeschreven waarvan de verwachting is dat ze onder de informatieplicht energiebesparing vallen. De implementatie van de informatieplicht zal in 2020 verder vorm worden gegeven.

Daarnaast is in de tweede helft van 2019 bekend geworden dat vanuit het Ministerie van EZK extra financiële middelen beschikbaar komen in het kader van de verdere invulling van de informatieplicht energiebesparing. De extra versterking van de uitvoering is nodig om de klimaatdoelstelling voor energiebesparing in 2020 versneld dichterbij te brengen. Ook vindt de minister van EZK het belangrijk om ondernemers te ondersteunen bij het bereiken van energiebesparing. Het gaat om het naleven van de energiebesparingsbepalingen in de Wet milieubeheer. Deze ondersteuningsregeling biedt aan het bevoegd gezag en omgevingsdiensten extra menskracht te geven. Voor de versterking is landelijk € 5 miljoen door de minister van EZK beschikbaar gesteld. De uitwerking van de extra ondersteuningsregeling zal in 2020 verder vorm worden gegeven.

9.5.2.4 Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op de handhaving is lager uitgevallen dan van tevoren is ingeschat en is ook iets afgenomen t.o.v. vorig jaar. Er waren 757 voornemens en lasten geraamd terwijl er uiteindelijk slechts 563 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Deels lijkt dit een gevolg van een verbeterd naleefgedrag maar ook een aanpassing in de handhavingsstrategie bij de administratieve controles op WKO-rapportages voor de provincie Zuid-Holland ligt hieraan ten grondslag.

Bij de Omgevingsdienst zijn Boa's (buitengewoon opsporingsambtenaar) in dienst. De Boa's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSBm) als handhavinginstrument ingezet. Binnen Haaglanden is in 2019 een aantal van 21 BSBm's opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (17), Wet milieubeheer (2) en vuurwerkopslag (2). Daarnaast zijn 24 processen verbaal opgemaakt voor geluid (20), Wet milieubeheer (3) en vuurwerk (1).

Binnen Haaglanden zijn tijdens de verkoopdagen van consumentenvuurwerk in 74 verkooppunten gecontroleerd. Deze locaties zijn vanaf 27 december t/m 31 december gecontroleerd door de ODH op grond van het Vuurwerkbesluit. Tijdens de verkoopcontrole is bij negen verkooppunten een last onder dwangsom opgelegd. Bij zeven verkooppunten met oude lasten uit eerdere jaren is eenmaal opnieuw een overtreding geconstateerd. Daar is opnieuw een last opgelegd. Tijdens de controles zijn tevens waarschuwingen gegeven die niet tot handhaving hebben behoeven te leiden. Zoals de jaren hiervoor waren de redenen om te waarschuwen uiteenlopend. Men hield zich niet aan de stapelhoogte, een deur was tijdelijk niet zelfsluitend, vuurwerk was opgesteld buiten het bereik van de sprinkler installatie, geen gangpad van 75 cm en vuurwerk in handbereik van winkelend publiek. Deze onvolkomenheden waren altijd eenmalig en werden ter plaatse verholpen in het bijzijn van de toezichthouder. Hierdoor behoefde niet handhavend te worden opgetreden. In 2019 heeft de ODH aan alle vuurwerkverkooppunten en opslagen een vuurwerkmap ter beschikking gesteld. In deze map staat beknopt weergegeven waaraan de ondernemers zich moeten houden. Tevens is deze map voorzien van een "checklist veilige vuurwerkverkoop 2019" zodat ondernemers in één oogopslag kunnen zien welke stappen zij moeten nemen om veilig te kunnen verkopen. In deze map kunnen ondernemers alle documenten bewaren die zij moeten tonen bij een controle. Tijdens de controles is gebleken dat de meeste ondernemers de benodigde documenten in de map bewaarden en de map hebben gebruikt om een soort van "zelfcontrole" uit te voeren. In het algemeen is de map positief ontvangen. De map kan worden gezien als een hulpmiddel om te voldoen aan wet- en regelgeving.

9.5.2.5 Overige taken

Er is tijd ingeruimd geweest voor overige taken zoals ondersteuning van bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als waterschappen, ILT, ISZW, politie en OM verder uitgebouwd.

Samen met de LTO wordt informatie gegeven over milieuwet- en regelgeving. Ook is er samengewerkt met het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) bestaande uit gemeente, politie, douane, belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2019 is de ODH bij 122 gezamenlijke controles betrokken geweest. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de zogenoemde georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) gaat samen met de gemeenten en provincie door onder andere deel te nemen aan diverse overleggen en werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor één gemeente deelgenomen aan een botsproef toezicht.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

9.5.2.6 Totaalbeeld

Het jaar 2019 was qua taakuitvoering een beheersbaar jaar. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H ligt iets onder de prognose. Dit komt o.a. als gevolg van de overdracht van de EED bevoegdheid halverwege het jaar en een afname van het aantal overlastmeldingen. Twee soorten zaken met wel relatief weinig tijdsbeslag. Ook zijn er minder her- en sanctiecontroles nodig geweest. De overall tijdsbesteding ligt iets boven de prognose met name als gevolg van de overdracht van asbesttaken door de gemeente Rijswijk. Het programma is wat betreft het planmatig toezicht grosso modo uitgevoerd conform de werkplannen.

9.5.2.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met indicatoren (KPI). Het betreft voor het programma T&H een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd. Monitoring en analyse t.a.v. trends zal in de komende jaren uiteraard plaatsvinden vooral in relatie tot de jaarlijkse evaluatie van de risicomethodiek.

In tabel 34 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H en in de tabellen 35 en 36 een overzicht van het naleefgedrag.

Tabel 34 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H

Programma T&H	2016			2017			2018			2019		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	2		18	6		19	4	1	30	4	
Gegronnd	4	1		1	2		2	1		2		
Niet-ontvankelijk	6	1	1	1			1			17	1	
Ingetrokken	6			6	2	1	12	1		11	2	
Deels gegronnd							1			1		
Deels niet-ontvankelijk, deels gegronnd							1					
Totaal	37	4	1	26	10	1	36	6	1	61	7	0

Tabel 35 Naleefgedrag 2016 - 2019

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle			
				2016	2017	2018	2019
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)							
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	90%	91%	84%	97%
			2	71%	68%	68%	75%
			3	48%	53%	49%	64%
			4	48%	57%	45%	58%
			Gestapeld toezicht		96%	95%	96%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		80%	55%	66%	86%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		81%	93%	72%	91%
T01.4	Deelcontrole	Asbest		-	-	67%	81%
		Assimilatie		78%	60%	28%	70%
		Energie/duurzaamheid		100%	100%	99%	98%
		Externe veiligheid		70%	50%	100%	50%
		Grondwateronttrekking		93%	100%	95%	100%
		Indirecte lozingen		96%	50%	79%	100%
		Meten/Verificatie		100%	-	-	100%
		Nazorg stortplaatsen		100%	79%	100%	100%
		Thema controle Acceptatiebeleid		-	-	91%	-
		Thema controle Afscheiders-GA		-	95%	-	-
		Thema controle Afvalbeheer		99%	83%	90%	100%
		Thema controle Afvalstoffen		96%	97%	97%	95%
		Thema controle Afvalwater		63%	90%	86%	90%
		Thema controle Asbest		-	72%	-	-
		Thema controle Asbestdaken		-	100%	100%	-
		Thema controle Basisonderwijs		-	89%	75%	-
		Thema controle Bomenzand		-	-	-	89%
		Thema controle Brandveiligheid		-	-	88%	-
		Thema controle Duurzaamheid		100%	100%	91%	100%
		Thema controle Grondverzet		97%	100%	-	-
		Thema Koeling-Energieverbruik		0%	100%	100%	82%
		Thema controle Limiter		-	-	79%	52%
		Thema controle Loodemissie		-	-	100%	100%
		Thema controle Mest		90%	87%	89%	-
		Thema controle Opslag stoffen		69%	69%	87%	86%
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		-	67%	100%	-
		Thema controle Propanaan		-	-	-	90%
		Thema controle Spuitcabines-VOS		-	90%	-	-
		Thema controle Stookinstallaties		56%	75%	69%	61%
		Thema controle Veiligheid		-	84%	77%	-
		Thema controle Voortgezet onderwijs		-	55%	100%	-
		Thema controle WEEELABEX		-	-	-	97%
Vuwerkopslag		93%	94%	88%	96%		
WKO-afdichting		90%	100%	100%	100%		
WKO-boorcontrole		100%	90%	87%	93%		
WKO-gesloten		96%	76%	93%	100%		
WKO-regulier		68%	70%	76%	75%		
WKO-start-up		46%	71%	86%	62%		
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		74%	71%	51%	76%
Toezicht - Overig							
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		100%	100%	97%	100%
		MJA		-	100%	100%	-
		Natte koeltorens		92%	95%	98%	92%
		Programma van eisen upd		80%	85%	85%	50%
		WKO-administratief		62%	62%	65%	72%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-PRTR		100%	90%	88%	94%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		100%	100%	100%	100%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		100%	95%	99%	91%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		100%	89%	83%	60%
Overlast							
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		100%	75%	78%	100%
		Melding overlast (klacht)		69%	70%	68%	57%
		Ongewoon voorval		78%	64%	93%	100%
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		-	100%	100%	100%
		Overig		-	-	100%	-
Bodembescherming- en kwaliteit							
T09.1	Controle bodemsanering wbb	Bodemsanering ernstig		87%	89%	91%	96%
		Bodemsanering niet ernstig		81%	84%	84%	95%
		Nazorglocatie actief		100%	-	-	100%
		Nazorglocatie passief		100%	94%	100%	100%
T09.2	Controle bodemsanering niet wbb	Herstelplicht Wm		60%	69%	55%	83%
		Tanksanering ondergronds		86%	70%	88%	100%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		74%	78%	69%	90%
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		100%	-	100%	100%
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		90%	83%	100%	75%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		73%	48%	-	100%

Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

Tabel 36 Naleefgedrag belangrijkste producten 2015 – 2019

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle				
				2015	2016	2017	2018	2019
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)								
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	83%	90%	91%	84%	97%
			2	74%	71%	68%	68%	75%
			3	52%	48%	53%	49%	64%
			4	74%	48%	57%	45%	58%
		Gestapeld toezicht		30%	52%	39%	39%	37%
T01.2	Aspectcontrole	Melding overlast (klacht)		55%	69%	70%	68%	57%
T09.1	Toezicht bodemtaken (gemiddeld)	Wet Bodembescherming (ernstig en niet ernstig) en Besluit Bodemkwaliteit		71%	81%	84%	81%	91%
T09.2								
T09.3								
T09.4								

Sinds 2016 wordt op een meer gedetailleerd niveau per branche gekeken naar trends in het naleefgedrag. Op basis hiervan wordt jaarlijks de risicomethodiek en daarmee het planbare toezicht bijgesteld.

De volgende branche stijgt in de prioritering:

- Akkerbouw van laag naar hoog

De onderstaande branches dalen in de prioritering:

- Tankstations (excl. LPG) van zeer hoog naar gemiddeld
- Dieren (veehouderij/pluimveehouderij) van hoog naar gemiddeld
- Auto-demontagebedrijf van hoog naar gemiddeld
- Voortgezet Onderwijs (incl. MBO, HBO en WO) van hoog naar gemiddeld
- Metaalbewerking van hoog naar gemiddeld

De uitkomsten van de bijstelling van de regionale prioriteiten laten op twee branches na een verbetering in de naleving van de milieuregels zien en veelal een verschuiving van de branches met als gevolg dat er in 2020 minder branches in de prioriteit Zeer Hoog en Hoog en meer branches in de prioriteit Zeer Laag zijn gekomen. 20 branches vallen in de prioriteit Gemiddeld of Laag en worden in 2020 thematisch/projectmatig opgepakt. Op basis van de hoeveelheid inrichtingen in de branches Beton- en asfaltcentrale en Auto-demontagebedrijf is besloten om deze bedrijven alsnog integraal te controleren. Tevens is besloten dat ongeacht de prioriteit van de branche elke Categorie 4 inrichting (zwaarste milieu-inrichting) integraal zal worden gecontroleerd.

9.6 Totaalbeeld raming en realisatie werkplannen

Deelnemers	Raming						Realisatie						Verschil					
	T&V		T&H		Totaal		T&V		T&H		Totaal		T&V		T&H		Totaal	
	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren
Delft	244	3.453	1.046	10.202	1.290	13.655	207	3.435	887	9.354	1.094	12.789	37	18	159	848	196	866
Den Haag	2.353	29.630	5.165	38.257	7.518	67.887	2.061	24.025	4.637	40.767	6.698	64.792	292	5.605	528	-2.510	820	3.095
Leidschendam-Voorburg	214	2.802	649	5.811	863	8.613	231	3.024	518	5.095	749	8.119	-17	-222	131	716	114	494
Midden-Delfland	203	2.149	369	3.374	572	5.523	256	2.255	315	3.481	571	5.736	-53	-106	54	-107	1	-213
Pijnacker-Nootdorp	240	2.492	585	5.072	825	7.564	176	1.852	530	5.080	706	6.932	64	640	55	-8	119	632
Rijswijk	338	3.474	326	2.897	664	6.371	500	3.628	367	3.858	867	7.486	-162	-154	-41	-961	-203	-1.115
Wassenaar	119	1.534	191	1.919	310	3.453	71	877	193	2.326	264	3.203	48	657	-2	-407	46	250
Westland	1.210	15.310	2.694	22.251	3.904	37.561	1.091	13.078	2.275	23.015	3.366	36.093	119	2.232	419	-764	538	1.468
Zoetermeer	369	4.431	753	7.139	1.122	11.570	389	3.711	810	7.125	1.199	10.836	-20	720	-57	14	-77	734
Provincie Zuid-Holland	1.904	52.897	1.602	20.753	3.506	73.650	1.732	53.537	1.383	20.439	3.115	73.976	172	-640	219	314	391	-326
Totaal	7.194	118.172	13.380	117.675	20.574	235.847	6.714	109.422	11.915	120.540	18.629	229.962	480	8.750	1.465	-2.865	1.945	5.885

9.7 Raming en realisatie werkplan T&V

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Milieu-inrichtingen						
Oprichtingsvergunning niet-complex	R01.1	60	12	720	11	780
Oprichtingsvergunning complex	R01.1	100	3	300	1	303
Revisievergunning	R01.2	250	6	1.500	4	261
Veranderingsvergunning niet-complex	R01.3	80	15	1.200	12	816
Veranderingsvergunning complex	R01.3	175	5	875	2	267
Milieuneutrale veranderingsvergunning	R01.4	36	19	684	22	423
Gelijk aardigheidsbesluit	R05.1			0		220
Omgevingsvergunning BRKS	R27.1	36	2	72	5	589
Regie Briks				350		92
Intrekingsbesluit Wm	R01.6/R01.7	16		0	3	115
Geactualiseerde vergunning	R01.8	40	5	200		266
Actualisatietoets vergunningen niet-complex	R07.1	8		0		0
Actualisatietoets vergunningen complex	R07.1	8	20	160	20	112
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	R02.1/R02.2	32	11	352	7	98
Behandeling melding activiteitenbesluit	R03.1	8	656	5.248	590	4.807
Behandeling melding indirecte lozing/Blbi	R09.1/R18.1	12	107	1.284	115	1.338
Maatw erkvoorschrift Wm / indirecte lozing	R04.1/R04.2	24	158	3.792	125	3.077
Besluit verplichting Activiteitenbesluit	R06.1/R06.2/R06.3	16	4	64		0
Behandeling sloopmelding *	R28.1	8	7	56	202	840
Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	R08.2	12	28	336	23	119
Vuur erkontbrandingstoestemming	R10.1	32	15	480	37	1.216
Behandeling vuurw erk melding	R11.1/R11.2	8	32	256	34	458
Verlening vuurw erkverkoopvergunningen		12	10	120	4	78
Bijzondere toestemming laden en lossen vuurw erk		6	10	60	20	43
Toetsing en advies Wm	R03.1/A01.5	8	290	2.320	236	2.638
Vooroverleg Wm	A03.1	32	32	1.024	28	1.822
Beheer milieu-informatie inrichtingen	D11.1			0		0
Administratieve handhaving Wm	H01.1	8	0	0	0	0
Totaal Milieu-inrichtingen			1.447	21.453	1.501	20.778
Bodembescherming en -kwaliteit						
Beschikking bodemsanering	R13.1	16	200	3.200	210	2.995
Behandeling melding w ijziging saneringsplan	R13.1	6	12	72	4	15
Behandeling BUS-melding	R14.1	10	225	2.250	244	2.304
Behandeling melding Besluit bodemkw aliteit	R15.1/R15.2	4	750	3.000	697	2.077
Toetsing bodem	T08.1/A01.5	6	1.815	10.890	1.784	10.408
Coördinatie bodemsanering	D03.1			870		988
Advies bodem	A01.5	6	506	3.036	330	1.373
Vergunning ontgronding niet-complex	R16.1	40	3	120		10
Vergunning ontgronding complex	R16.1	125	2	250		0
Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	A01.5	16	10	160	11	47
Advies ontgronding	A01.5	40	5	200	5	68
Vergunning grondw ateronttrekking en -opslag	R19.1	60	78	4.680	37	2.553
Intrekingsbesluit grondw ateronttrekking en opslag		30	12	360	13	225
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	R02.3	150	2	300	3	203
Behandeling melding Blbi-bodemenergie	R18.1	24	46	1.104	112	1.159
Maatw erkvoorschrift Blbi-bodemenergie	R04.1/R04.2	24		0		36
Advies WKO	A01.5	10	44	440	40	392
Toetsing WKO	A01.5	16	4	64	14	237
Advies Mijnbouw wet	A01.5	40	20	800	27	683
Informatie-ontsluiting Landelijk grondw aterregister	D11.1			1.000		908
Ontheffing PMV	R20.1	32	50	1.600	47	1.708
Melding PMV	R20.1	8	70	560	85	672
Toetsing PMV Wabo	A01.5	16	25	400	7	114
Advies PMV	A01.5	20	75	1.500	78	1.162
Vooroverleg w ater/ontgronding/Prmv	A03.1	28	50	1.400	65	1.959
Vooroverleg bodem	A03.1	8	35	280	25	250
Administratieve handhaving Wbb	H01.1	6	1	6	1	480
Implementatie regelgeving/beleid Bodem				125		0
Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)w ater/PMV				450		0
Totaal Bodembescherming en -kwaliteit			4.040	39.117	3.839	33.026

Vervolg T&V

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Natuurbescherming						
Advies Natura 2000	A01.5	12	100	1.200	122	993
Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	A01.5	32	5	160	2	177
Advies Soortenbescherming (SB)	A01.5	12	50	600	84	864
Advies Houtopstanden (HO)	A01.5	12	5	60	1	5
Advies Natuurschoonwet (NS)	A01.5	12	15	180	11	80
Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	R24.1	32	10	320	1	2
Bestuurlijk rechtsoordeel SB	R24.1	12	10	120		0
Bestuurlijk rechtsoordeel HO	R24.1	12	3	36		0
Toetsing Natura 2000	A01.5	20	30	600	8	124
Toetsing Faunabeheerplan	A01.5	24		0		0
Toetsing Beheerplan Natura 2000	A01.5	20		0		0
Toetsing BS	A01.5	24	3	72		0
Toetsing SB	A01.5	12	25	300	21	344
Opdracht BS	R21.1	60	5	300	4	303
Ontheffing BS	R21.2	40	15	600	5	302
Ontheffing SB niet-complex	R21.2	30	205	6.150	190	8.982
Ontheffing SB complex	R21.2	67	20	1.340	32	1.942
Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	R21.2	12	2	24	2	51
Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	R21.2	20		0		0
Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	R21.2	24	2	48		0
Ontheffing SB tijdelijke natuur	R21.2	20	2	40		0
Ontheffing HO meldingsplicht	R21.2	20	2	40		19
Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	R21.2	36	5	180	1	34
Ontheffing HO realisatietermijn herplant	R21.2	10		0		0
Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	R21.2	12		0		0
Vergunning Wnb Natura 2000 niet complex	R22.1	40	40	1.600	14	231
Vergunning Wnb Natura 2000 complex	R22.1	60	2	120		6
Vergunning Wnb Natura 2000 PAS	R22.1	16	125	2.000	28	804
Melding Natura 2000 PAS	R03.1			75		46
Melding HO	R03.1			200		302
VVGB Natura 2000 niet complex	R23.1	30	15	450		0
VVGB Natura 2000 complex	R23.1	60	2	120	4	150
VVGB Natura 2000 PAS	R23.1	24	5	120	5	84
VVGB SB niet-complex	R23.1	32	10	320	8	453
VVGB SB complex	R23.1	67	2	134	2	119
Vooroverleg Natura 2000	A03.1	24	40	960	18	311
Vooroverleg BS	A03.1	8	2	16	1	50
Vooroverleg SB	A03.1	16	50	800	26	486
Monitoring ecologie	D11.1			200		0
Implementatie nieuwe wetgeving natuurbescherming				750		3.926
Intrekking vergunning Wet natuurbescherming				0	3	43
Totaal Natuurbescherming			807	20.235	593	21.233
Geluid, Lucht, EV						
Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	24	33	792	48	787
Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	16	37	592	36	534
Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	10	186	1.860	172	1.230
Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	12	424	5.088	416	3.535
Enkelvoudig advies geluid evenementen		10	25	250	2	1
Zonebeheer industrielandbouw	D04.1			375		369
Beschikkingen hogere waarde	R25.1	24	48	1.152	36	604
Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	R12.1	8	14	112	2	185
Beheer monitoringstool (luchtkwaliteit)	D08.1			50		16
Advies milieu quickscan	A01.5	16	32	512	13	83
Advies/toetsing MER	A04.1/A04.2	32	6	192	11	118
Toetsing onderzoek MER-beoordeling	A04.3	40	5	200	30	1.850
Vooroverleg Milieu en RO	A03.1	75	8	600	2	400
Inpassing bedrijf	D04.3	10		0		0
Totaal Geluid, Lucht, EV			818	11.775	768	9.712

Vervolg T&V

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Overige taken						
Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)	A01.3			3.120	4	2.727
Inbreng bestuur/statenvragen	A01.3			25		0
Bestuurlijke ondersteuning OG	A02.1			25		0
Relatiebeheer	D14.1			2.750		373
Deelname crisisorganisatie	D16.1			240		2
Behandeling Wob-verzoek	D15.1	32	11	352	8	255
Bezwaar en Beroep	J0.01 t/m J02.4	50	71	3.550	79	2.940
Helpdesk loket / informatie-ontsluiting	D09.1			9.115		9.856
Planning & Control	D24.1			2.700		2.707
Vorbereiding Omgevingswet				3.500		3.961
Databank Flora en Fauna				0		0
Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)				215	2	1.853
Totaal Overige taken			82	25.592	93	24.674
Afrondingsverschil						-1
Totaal			7.194	118.172	6.794	109.422

9.8 Raming en realisatie werkplan T&H

Taak/Product	Onderdeel hoofdzaak	Categorie	Kengetal	Totaal planning		Totaal realisatie		
				Aantal	Uren	Aantal	Uren	
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)								
T01.5 Integrale controle	Wm-regulier integraal	1	10		0	111	1.506	
		2	11	361	3.971	326	4.039	
		3	14	202	2.828	163	2.391	
		4	20	89	1.780	104	2.048	
		pzh	11	184	2.024	118	1.310	
		pzh	67	21	1.407	20	747	
		Gestapeld toezicht		11	460	5.060	501	5.819
T01.6 Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		13	34	442	30	342	
T03.1 Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		8	859	6.872	752	6.176	
T01.4 Deelcontrole	Asbest		5		0	95	1.202	
	Assimilatie		10	17	170	45	329	
	Energie/duurzaamheid		13	80	1.040	86	1.135	
	Externe veiligheid		5		0	2	79	
	Grondwater onttrekking		15	15	225	17	199	
	Indirecte lozingen		12	6	72	6	73	
	Meten/Verificatie		8		0	1	12	
	Nazorg stortplaatsen		30	14	420	14	483	
	Thema controle Acceptatiebeleid		8		0		1	
	Thema controle Afvalbeheer		8	95	760	65	553	
	Thema controle Afvalstoffen		8	16	128	19	162	
	Thema controle Afvalwater		8	126	1.008	107	953	
	Thema controle Asbest		8		0		0	
	Thema controle Asbestdaken		5	13	65		0	
	Thema controle Bomenzand		8	9	72	10	150	
	Thema controle Brandveiligheid		8		0		0	
	Thema controle Duurzaamheid		8	49	392	47	203	
	Thema controle Grondverzet		8		0		0	
	Thema controle Koeling-Energieverbruik		8	83	664	77	596	
	Thema controle Limiter		8	78	624	90	951	
	Thema controle Loodemissie		8		0	3	12	
	Thema controle Mest		8		0		0	
	Thema controle Opslagstoffen		8	207	1.656	189	1.820	
	Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		8		0		0	
	Thema controle Propaan		8	124	992	62	526	
	Thema controle Stookinstallaties		8	43	344	46	446	
	Thema controle Veiligheid		8		0		0	
	Thema controle WEEELABEX		8	139	1.112	137	991	
	Vuurwerkopslag		10	225	2.250	231	2.149	
	WKO-afdichting		8	5	40	5	41	
	WKO-boorcontrole		12	14	168	24	299	
	WKO-regulier		12	150	1.800	148	1.883	
	WKO-Start-Up		20	16	320	16	248	
	WKO-gesloten		8	27	216	27	234	
T01.1 Administratieve controle	Administratief toezicht		5	156	780	133	975	
			5	0	0	0	0	
Totaal Toezicht - Controle Inrichting (preventief)					3.917	39.702	3.827	41.083
Toezicht - Overig								
T05.1 Beoordeling rapportage verplichting	Programma van eisen upd		11	13	143	8	110	
	EED-MJA		6	572	3.432	293	2.436	
	Nattekoeltorens		5	31	155	50	419	
	WKO-administratief		6	550	3.300	554	3.248	
T05.2 Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		10	18	180	18	224	
T04.1 Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12	14	168	20	229	
T04.2 Controle vuurw erkevenement	Vuurw erkevenement		20	80	1.600	61	922	
T03.3 Gebiedscontrole specifieke w etgeving	Controle PMV		10	10	100	6	78	
Totaal Toezicht - Overig					1.288	9.078	1.010	7.666

Vervolg T&H

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Categorie	Kengetal	Totaal planning		Totaal realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Overlast							
T06.1 Klachtbehandeling milieu			2	2.849	5.698	2.527	4.214
T07.1 Behandeling voorvalmelding	Ongew oon voorval		3	67	201	63	232
H05.1 Besluit op handhavingsverzoek			40	16	640	19	757
T01.2 Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		8	21	168	8	118
	Melding overlast (klacht)		8	1.221	9.768	1.256	14.883
	Ongew oon voorval		9	17	153	57	677
T12.1 Controle geluidhinder	Evenementen		20	69	1.380	58	1.197
T12.1 Controle geluidhinder	Geluid overig		15	19	285		0
Totaal Overlast				4.279	18.293	3.988	22.078
Bodembescherming en -kwaliteit							
T09.1 Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		15	135	2.025	166	2.503
	Bodemsanering niet ernstig		15	39	585	29	406
	Nazorglocatie actief		35	4	140	4	225
	Nazorglocatie passief		15	16	240	16	420
T09.2 Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm		10	25	250	9	151
	Tanksaneringen ondergronds		10	33	330	31	355
T09.4 Controle toepassing grond- en bouw stoffen	Besluit Bodemkwaliteit		12	154	1.848	168	2.086
T09.5 Controle ontgroningen	Ontgroningen		9		0	1	15
T09.6 Controle lozen buiten inrichting	Lozingen		7	6	42	12	206
T10.1 Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		15	4	60	7	96
Totaal Bodembescherming en -kwaliteit				416	5.520	443	6.463
Bouw en gebruik							
T13.1 Controle BRIKS	BRIKS (toezicht)		25	15	375	5	172
T14.1 Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		25	5	125	5	61
Totaal Bouw en gebruik				20	500	10	233
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)							
T02.3 Hercontrole	Assimilatie		8	4	32	8	45
	Asbest		6		0	7	40
	Besluit Bodemkwaliteit		6	10	60	6	102
	Bodemsanering ernstig		10	5	50	10	94
	Bodemsanering niet ernstig		6	2	12	2	24
	Brandveilig gebruik		6		0	4	45
	Energie/duurzaamheid		8	6	48	2	14
	E-prtr		6	2	12	1	14
	EED		6		0	9	45
	Externe veiligheid		6		0	1	10
	Gestapeld toezicht		5	319	1.595	283	1.664
	Grondwater onttrekking		10	1	10	4	25
	Handhavingsverzoek		6	3	18	3	24
	Herstelplicht Wm		8	6	48	6	62
	Indirecte lozingen		6	4	24	1	0
	Inventarisatie bedrijven		6	153	918	112	789
	Metten/Verificatie		10		0		0
	Melding overlast (klacht)		7	182	1.274	134	974
	Mobiele puinbreker		6	4	24		0
	Nattekoeltorens		6		0	4	28
	Nazorg stortplaatsen		6	1	6		0
	Ongew oon voorval		8	3	24	7	46
	Opleveringscontrole		6	4	24	6	46
	Programma van eisen upd		8		0	4	28
	Tanksaneringen ondergronds		6	1	6		0
	Thema controle Acceptatiebeleid		6		0	1	6
	Thema controle Afvalbeheer		6	12	72	7	36
	Thema controle Afvalstoffen		6	1	6	1	5
	Thema controle Afvalwater		6	20	120	14	73
	Thema controle Brandveiligheid		6		0		0
	Thema controle Basisonderwijs		6		0		0
	Thema controle Duurzaamheid		6	4	24		0
	Thema controle Koeling-Energieverbruik		6	8	48	6	36
	Thema controle Limiter		6	8	48	30	215
	Thema controle Loodemissie		6		0		0
	Thema controle Mest		6		0	1	6
	Thema controle Opslagstoffen		6	34	204	17	133
	Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6		0		0
	Thema controle Propaan		6	18	108	8	56
	Thema controle Stookinstallaties		6	3	18	24	166
	Thema controle Veiligheid		6		0	20	77
	Thema controle WEEELABEX		6	21	126	5	26

Vervolg T&H

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Cate- gorie	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
	Vuurwerkopslag		6	12	72	16	81
	WKO-administratief		5	220	1.100	129	752
	WKO-afdichting		4	1	4		0
	WKO-boorcontrole		4	3	12	1	5
	WKO-regulier		6	45	270	35	239
	WKO-Start-Up		7	3	21	6	33
	WKO-gesloten		5	0		2	0
	Wm-regulier integraal	1	5		0	4	26
		2	6	198	1.188	114	868
		3	6	89	534	81	605
		4	8	44	352	44	507
		pzh	12	10	120	12	0
			6	34	204	9	51
T02.1 Administratieve controle	Administratief toezicht (her)		5	69	345	13	57
T02.4 Sanctiecontrole	Administratief toezicht		5	13	65	5	35
	Asbest		6		0	3	18
	Assimilatie		5	22	110	7	38
	Besluit Bodemkw aliteit		5	2	10		0
	Bodemsanering ernstig		10	3	30	1	10
	Bodemsanering niet ernstig		6	2	12		0
	Brandveilig gebruik		6		0	2	15
	EED		6		0	3	13
	Energie/duurzaamheid		6		0	1	7
	E-prtr		4		0		0
	Externe veiligheid		5		0	4	8
	Gestapeld toezicht		5	116	580	83	620
	Grondwater onttrekking		6	1	6		0
	Handhavingsverzoek		6	1	6		0
	Herstellplicht Wm		6	7	42		0
	Indirecte lozingen		6		0	6	82
	Inventarisatie bedrijven		5	43	215	33	209
	Melding overlast (klacht)		5	119	595	117	834
	Meten/Verificatie		6		0		2
	Mobiele puinbreker		6		0		0
	Nazorg stortplaatsen		6		0		0
	Ongewoon voorval		6		0	4	19
	Opleveringscontrole		6		0	3	25
	Programma van eisen upd		4		0	1	12
	Tanksaneringen ondergronds		6		0		0
	Thema controle Afvalscheiders-GA		5		0		0
	Thema controle Afvalbeheer		5	5	25	1	4
	Thema controle Afvalstoffen		5		0		0
	Thema controle Afvalwater		5	7	35	3	21
	Thema controle Brandveiligheid		5		0		0
	Thema controle Basisonderwijs		5		0		0
	Thema controle Duurzaamheid		5		0		0
	Thema controle Koeling-Energieverbruik		5	2	10		0
	Thema controle Limiter		5	3	15	2	15
	Thema controle Loodemissie		5		0		0
	Thema controle Mest		5		0		0
	Thema controle Opslagstoffen		5	14	70	4	25
	Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		5		0		1
	Thema controle Propaan		5	6	30		0
	Thema controle Stookinstallaties		5	1	5	13	74
	Thema controle Veiligheid		5		0	4	40
	Thema controle WEEELABEX		5	6	30		0
	Vuurwerkopslag		6	4	24	8	42
	WKO-administratief		4	32	128	9	57
	WKO-afdichting		7		0		0
	WKO-boorcontrole		7		0		0
	WKO-regulier		6	12	72	2	23
	WKO-Start-Up		7	1	7	1	1
	WKO-gesloten		6		0	2	0
	Wm-regulier		8	152	1.216	129	1.101
Totaal Toezicht - Controle Inrichting (repressief)				2.141	12.519	1.665	11.529

Vervolg T&H

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Cate- gorie	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Handhaving							
H01.1a Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom			11	472	5.192	347	4.190
H01.1b Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom			9	285	2.565	216	1.881
H01.1c Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang			50		0	1	24
H01.1d Handhavingsbesluit - Bestuursdwang			50		0	1	9
H02.1 Bestuursdwang			50		0	1	9
H02.2a Last onder dwangsom - Invorderen			6	124	744	74	808
H02.2b Last onder dwangsom - Intrekken			5	210	1.050	167	823
H03.1 Bestuurlijke strafbeschikking milieu			15	43	645	21	561
H04.1 Proces verbaal			15	30	450	24	458
Totaal Handhaving				1.164	10.646	852	8.763
Bezwaar & Beroep							
J01.1 Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening			45		0		0
J01.2 Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening			35	29	1.015	61	1.954
J02.1 Behandeling beroep met voorlopige voorziening			45		0		0
J02.2 Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening			35	12	420	7	351
J02.3 Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening			45		0		0
J02.4 Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening			35		0		0
Totaal Bezwaar & Beroep				41	1.435	68	2.305
Advisering							
A01.3 Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag			13	31	403	14	372
A01.4 Advies milieu-aspecten calamiteit			13	10	130		0
A01.5 Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag			13	65	845	31	540
A02.1a Beleidsadvies Milieu					1.700		2.762
A02.1b Beleidsadvies Omgevingswet					1.845		1.773
Totaal Advisering				106	4.923	45	5.447
Overige taken							
D09.1 Helpdesk					1.245		1.850
D10.1 Meldkamer					1.440		1.817
D11.1 Informatie-ontsluiting					3.158		5.203
D14.1 Relatiebeheer					1.475		851
D15.1 Behandeling WOB-verzoek			12	8	96	7	189
D16.1 Deelname crisisorganisatie					730		143
D19 Permanente meting					200		0
D13 Project bevordering milieubewustzijn	Energie/duurzaamheid				0		132
Specifieke projecten	Coördinatie project verzamelgebouwen en bedrijfsterr.				225		230
	Coördinatie Vuurw erkopslag/evenementen				245		419
	Project Ketentoezicht				1.300		1.353
	Project Afvalwater en osmose bij wasserstraten				65		58
	Project Scheveningen Haven				75		278
	Project Schie Oevers				200		223
	Project Bedrijfsafval (500 clustercontroles)				750		313
	Project Circulaire Economie				250		253
	Project Toepassing van biomassa				250		254
	Project WKO & Wm in combinatie				125		88
	Project Brijnlozingen vs WKO				100		132
	Project Emissieloze glastuinbouw				100		90
	Project RO/Paarden in het buitengebied				15		6
	Project Gebiedsgericht meten/monitoren glastuinbouw				70		75
	Project Communicatie nieuwe wet- en regelgeving				180		223
	Project Datakwaliteit				150		162
	Project Diffuus lood				100		0
Project Energiebesparende maatregelen bedrijven (EML)					2.515		615
Totaal Overige taken				8	15.059	7	14.957
Afrondingsverschil							16
Totaal				13.380	117.675	11.915	120.540

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening (hoofdstuk 5 t/m 9.5) van Omgevingsdienst Haaglanden ('de omgevingsdienst') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de activa en passiva van de omgevingsdienst op 31 december 2019 en van de baten en lasten over 2019, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2019 van omgevingsdienst Haaglanden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019 en toelichting (hoofdstuk 6);
- het overzicht van baten en lasten over 2019 en toelichting (hoofdstuk 5);
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (hoofdstuk 7) en overige toelichtingen (hoofdstuk 9.1, 9.3 en 9.4);
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (hoofdstuk 9.2).

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening Omgevingsdienst Haaglanden die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 december 2012 en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

X227C2WS3MJH-312698033-23

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800,
3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Peritons, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54228388), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Omgevingsdienst Haaglanden zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €233.000 (2018: €225.000), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €11.650 (2018: €11.250) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van SiSa of WNT, relevant zijn.

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (Covid-19)

Wij wijzen op de toelichting opgenomen onder de "gebeurtenissen na balansdatum" in de toelichting op de jaarrekening (pagina 31) waarin het dagelijks bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de organisatie en op de omgeving waarin de omgevingsdienst opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten op de financiële positie en de financiële resultaten van de verschillende beleidsterreinen van Omgevingsdienst Haaglanden in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- aanbidding;
- de jaarrekening in één oogopslag;
- het jaarverslag;
- de paragrafen;
- besluit Algemeen Bestuur;
- bijlagen 9.5 tot en met 9.8;
- begrippen- en afkortingenlijst.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BEV; en voor
- de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen; en
- een zodanige interne beheersing die Het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de omgevingsdienst in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de omgevingsdienst.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 29 mei 2020
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A.E. Gerritsma RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Omgevingsdienst Haaglanden

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening Omgevingsdienst Haaglanden die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 december 2012, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat
 - de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door Het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de omgevingsdienst in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Ook het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de omgevingsdienst haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de omgevingsdienst financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het AB onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

11 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
A&O	Arbeidsmarkt en Opleiding
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOR	Besluit Omgevingsrecht
BRIKS	Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BSBm	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUS	Besluit Uniforme Saneringen
BV	Bedrijfsvoering
B&W	Burgemeester en wethouders
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DB	Dagelijks Bestuur
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DMS	Document Management Systeem
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EED	Europese Energy-Efficiency Richtlijn
EMU	Economische en Monetaire Unie
EZK	Economische Zaken
FTE	Fulltime-equivalent
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
HRM	Human Resource Management
I&P	Inrichtings- en personeelsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
ISO	International Organization for Standardization
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KPN	Koninklijke PTT Nederland BV
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LPG	Liquefied petroleum gas
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MER	Milieueffectrapportage
NJN	Najaarsnota
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OM	Openbaar Ministerie
Ow	Omgevingswet
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PMV	Provinciale Milieuverordening
PZH	Provincie Zuid-Holland
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SLA	Service level Agreement
SMT	Sociaal Medisch Team
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VJN	Voorjaarsnota
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wbb	Wet bodembescherming
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnb	Wet natuurbescherming

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Wnra
WNT
WO

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
Wet normering topinkomens
Wetenschappelijk onderwijs

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 7.2 Bevindingen accountant en reactie ODH

Op 20 mei 2020 heeft de controlerend accountant van de Omgevingsdienst Haaglanden het accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2019 uitgebracht. De accountant heeft over het verslagjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De kernboodschappen zijn hieronder weergegeven.

1. Een goedkeurende verklaring inzake de getrouwheid en rechtmatigheid

De accountant constateert dat de financiële positie getrouw en rechtmatig is verantwoord en het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld.

- a. Met betrekking tot de jaarstukken geeft de accountant aan dat deze inhoudelijk een goed beeld verschaffen van de werkelijkheid en dat het jaarverslag goed leesbaar en de informatiewaarde van een goed niveau. De accountant geeft aan dat bij de in de paragraaf weerstandsvermogen geïdentificeerde risico's nog geen rekening is gehouden met nieuwe geïdentificeerde risico's zoals frauderisico's en risico's als gevolg van verdere digitalisering en gegevensbescherming (privacy). Ook de invloed van nieuwe wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet en de gevolgen van de impact van de uitbraak van COVID-19 kan gevolgen hebben op het risicoprofiel. De accountant adviseert daarom het risicoprofiel te actualiseren.
- b. Ten aanzien van het jaarverslag geeft de accountant aan dat deze voldoende inzicht geven in de activiteiten, waarbij wordt geadviseerd dat de relatie tussen het beleid en de financiën nog concreter kan worden gemaakt door in de toelichting per programma de doelstellingen vanuit de begroting en de financiële realisatie aan elkaar te koppelen.
- c. Met betrekking tot de interne beheersing geeft de accountant aan dat de in 2018 geconstateerde bevindingen ten aanzien van functiescheiding tussen applicatiebeheer en financiële afdeling alsmede de controle op de salarismutaties zijn opgevolgd. Voorts geeft de accountant aan dat de bevindingen ten aanzien van de (on)volledigheid van contractenregister en autorisatie informatiebeveiliging onderhanden zijn. Alleen is het Risk management ten aanzien van fraude nog onvoldoende vormgegeven.

2. Het beleid voor (Europese) aanbestedingen aanscherpen

De accountant geeft aan in de controle op de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen geen onrechtmatigheden te hebben geïdentificeerd. Wel wordt geadviseerd meer aandacht te besteden aan het inkoop- en aanbestedingsbeleid door het opstellen van een inkoopplan en te onderzoeken of raamovereenkomsten een optie zijn ter voorkoming van onrechtmatigheden. Voorts adviseert de accountant om het controleproces te verbeteren.

3. De rechtmatigheidsverantwoording moet nog worden voorbereid

Met ingang van 2021 moet het dagelijks bestuur zelf verantwoording afleggen over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de onderbouwing van die verantwoording moeten in de interne beheersing voorbereidingen worden getroffen. De accountant adviseert daar dit jaar aandacht aan te geven.

4. Het proces van memoriaalboekingen aanscherpen

De accountant adviseert bij het accorderen van memoriaalboekingen kritischer te zijn en het proces daarvoor aan te scherpen door bij memoriaalboekingen alleen tot goedkeuring over te gaan als de onderliggende stukken zijn bijgevoegd.

5. Impact van COVID-19

De accountant geeft aan dat de impact van de uitbraak van COVID-19 impact kan hebben op de bedrijfsvoering in 2020 bijvoorbeeld doordat er extra kosten voor de uitvoering nodig zijn of door uitstel van projecten. De accountant adviseert om verschillende scenario's van de mogelijke impact uit te werken zodat inzicht bestaat wat de gevolgen zijn bij onderscheidende scenario's.

Reactie accountantsverslag

1a. Actualisatie risicoprofiel

De actualisatie van het risicoprofiel is in het vierde kwartaal van 2019 opgestart. NARIS Risicomanagement ondersteunt de ODH daarbij o.a. via een Risicomanagement en audit-tool. Door de maatregelen ter bestrijding van het Coronavirus is de implementatie ervan vertraagd. De verwachting is de actualisatie in het derde kwartaal 2020 af te ronden. En daarna gelijktijdig de Nota reserves en voorzieningen en de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement te actualiseren.

1b. Koppeling doelstellingen en financiële realisatie

De financiële middelen worden vrijwel uitsluitend aangewend voor het uitvoeren van wet- en regelgeving op het gebied van VTH en draagt daarmee bij aan de beoogde doelen van deze wet- en regelgeving: een veilige en gezonde leefomgeving. Het adequaat uitvoeren van VTH taken betekent een verminderde kans op onveilige/ongezonde situaties. Het monitoren van deze doelen is nu niet aan ODH opgedragen en de afwegingen rond wet- en regelgeving worden ook elders gemaakt.

1c. Interne beheersing

De optimalisatie van het contractenregister is in afwachting van de uitkomsten van de Europese aanbesteding van het ondersteunend systeem (Financieel en HRM) deels opgepakt. Het aanbestedingsproces is inmiddels afgerond zodat in de tweede helft van 2020 de optimalisatie verder wordt opgepakt. Datzelfde geldt voor de aanscherping van de informatiebeveiliging en het vormgeven van het Risk management ten aanzien van fraude.

2. Aanscherping inkoop- en aanbestedingsbeleid

De door de accountant gedane aanbevelingen worden overgenomen en in een actieplan omgezet.

3. Rechtmatigheidsverantwoording

De door PwC in 2019 opgestelde stappenplan is beperkt uitgevoerd. In het derde kwartaal van 2020 zijn workshops bij de VNG gepland zodat met de daarbij opgedane ervaringen het ambitieniveau en de uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording kunnen worden opgesteld en vastgelegd. Deze worden opgenomen in de nota Planning & Control die in voorbereiding is.

4. Aanscherpen proces memoriaalboekingen

Het advies alleen tot goedkeuring van memoriaalboekingen over te gaan als de onderliggende documenten zijn bijgevoegd wordt opgevolgd.

5. Impact van COVID-19

Vanwege diverse onzekere factoren is het nog te vroeg om met voorstellen voor reallocatie te komen. Indien de inzet van middelen in de loop van het jaar substantieel gaat afwijken van de begroting 2020 zal hierop in de Najaarsnota 2020 nader worden ingegaan.

Bijlagen

Accountantsverslag 2019

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit kennis te nemen van de reactie op het verslag van de accountant.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 🗂 Bijlagen

Accountantsverslag 2019

Omgevingsdienst Haaglanden

19 mei 2020

ⓘ Interactief PDF rapport

 Introductie Kernboodschappen Uitkomsten controle Interne beheersing Ontwikkelingen Bijlagen

Omgevingsdienst Haaglanden
T.a.v. het bestuur en de directie
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

19 mei 2020

Referentie: X227C2WS3MJH-312698033-22

Geacht bestuur, geachte directie,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze controle op de jaarrekening 2019 (de 'jaarrekening') van Omgevingsdienst Haaglanden.

Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle. De uitbraak van COVID-19 kan een belangrijke impact hebben op de financiële positie van de omgevingsdienst. Het virus was op 31 december 2019 nog niet in Nederland en heeft nog geen impact op de cijfers ultimo 2019. Voor de cijfers 2020 naar verwachting wel. Alhoewel dit verslag betrekking heeft op de belangrijkste bevindingen uit onze controle 2019, willen we niet voorbij gaan aan deze belangrijke gebeurtenis na balansdatum. Onze bevindingen zijn openlijk en constructief besproken met de ambtelijke organisatie en de directeur.

Het thema Europese aanbesteding staat centraal in onze aanpak omwille van de bevindingen vanuit de jaarrekeningcontrole 2019.

Wij hebben, naast het beleid ten aanzien van Europese aanbesteding specifiek aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van memoriaalboekingen. Hebt u nog vragen, neemt u dan contact met ons op. Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van dit accountantsverslag nader toe te lichten.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel is getekend door
drs. A.E. Gerritsma RA
senior director

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

*PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onze kernboodschappen

1. Een goedkeurende oordeel inzake de getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2019 van de omgevingsdienst nagenoeg afgerond en zijn voornemens een [goedkeurende](#) controleverklaring over de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening af te geven.

De bevindingen bleven onder de materialiteitsgrens. Door de ontwikkelingen rondom corona, bevat onze controleverklaring een paragraaf om dit onderwerp te benadrukken.

2. Het beleid voor (Europese) aanbestedingen aanscherpen

Wij adviseren meer aandacht te besteden aan het inkoopbeleid voor Europese aanbesteding. Wij constateren dat aanbestedingen niet tijdig worden gestart of dat soortgelijke diensten per project worden ingekocht. Wij adviseren een inkoopplan op te zetten en te onderzoeken of raamovereenkomsten een betere optie voor u kunnen zijn. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de volgende paragraaf: [Beleid aanbestedingen](#).

3. De rechtmatigheidsverantwoording moet nog worden voorbereid

Met ingang van 2021 moet het dagelijks bestuur zelf verantwoording afleggen over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de onderbouwing van die verantwoording moeten in de interne beheersing voorbereidingen worden getroffen.

Wij [adviseren](#) u daar dit jaar aandacht aan te geven,

4. Het proces van memoriaalboekingen aanscherpen

Wij hebben geconstateerd dat een memoriaalboeking onvoldoende was onderbouwd. Deze boeking is gecorrigeerd. Wij adviseren bij het accorderen van memoriaalboekingen kritischer te zijn en het proces daarvoor aan te scherpen. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar [Toelichting kwaliteit interne beheersing](#).

5. Impact van COVID-19

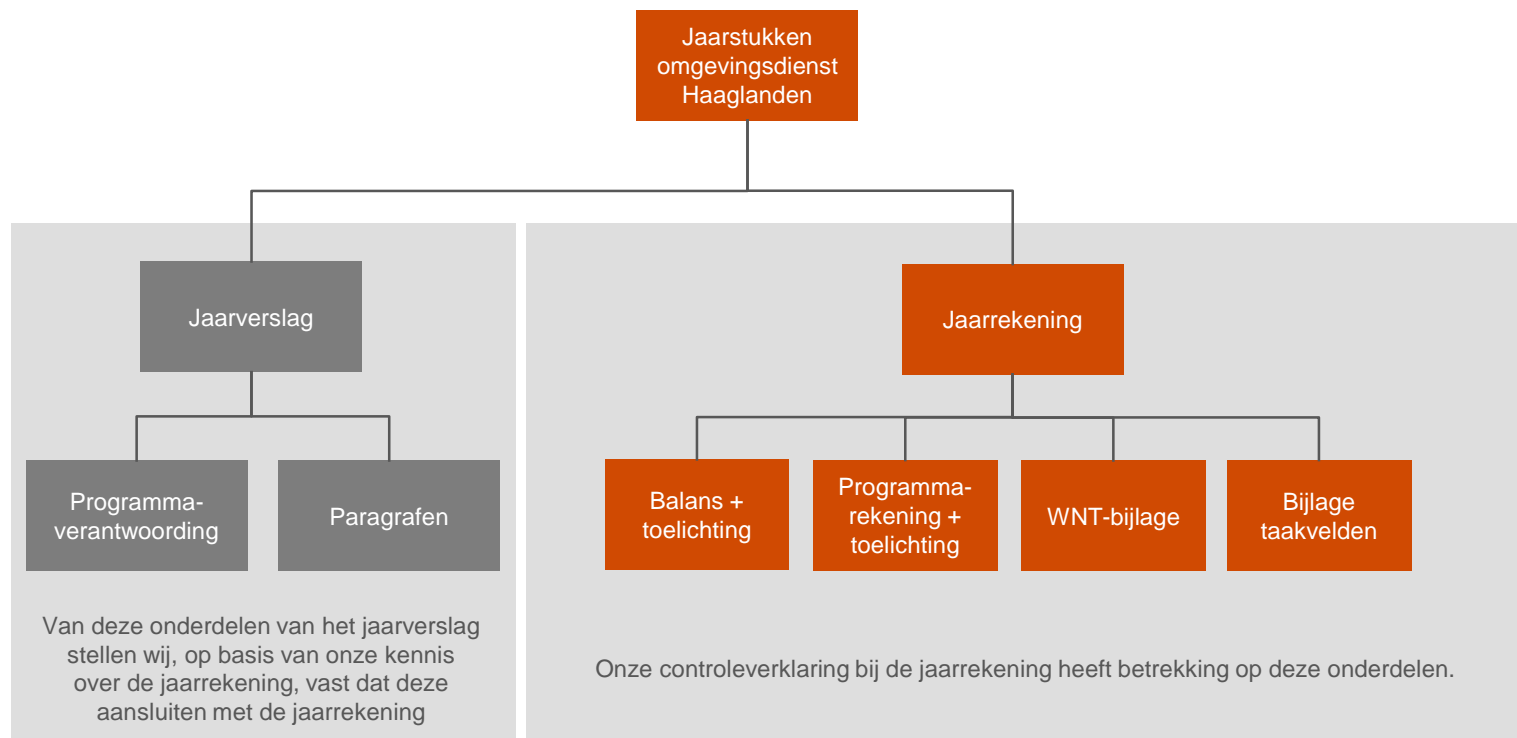
Door de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling dat de deelnemers de omgevingsdienst in staat moeten stellen om aan de verplichtingen te voldoen hebben de directie en dagelijks bestuur geen directe zorgen over [de financiële impact](#) van de uitbraak van COVID-19. Op de bedrijfsvoering in 2020 kan de impact echter wel voelbaar worden, bijvoorbeeld door extra kosten voor de uitvoering of door uitstel van projecten. De omvang hiervan is volgens de directie nog onzeker. Gedurende de komende maanden is meer inzicht nodig om goede (begrotings-)besluiten te kunnen nemen voor 2020 en de begroting 2021.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ★ Uitkomsten controle
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- WNT
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het controleplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het controleplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ★ **Uitkomsten controle**
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- WNT
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

Gecorrigeerde controleverschillen inzake getrouwheid zijn niet materieel

Het volgende geconstateerde controleverschil is gecorrigeerd in de jaarrekening.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
			Debet	Credit	Debet	Credit
1	Memoriaalboeking t.a.v. asbesttaken	Overlopende activa				122.300
		Algemene dekkingsmiddelen	122.300			
Totaal						

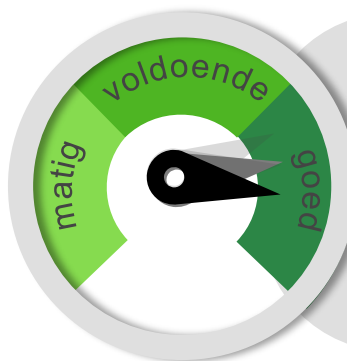

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- WNT
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

De kwaliteit van uw jaarverslag is goed

Informatiewaarde is goed

Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadspectief. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

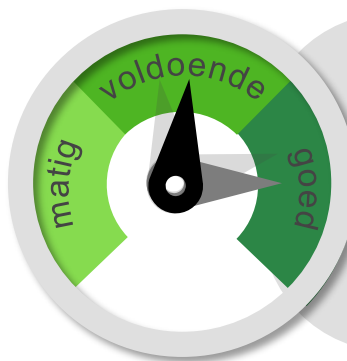
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is niet het geval.

Situatie 2019

Situatie 2018

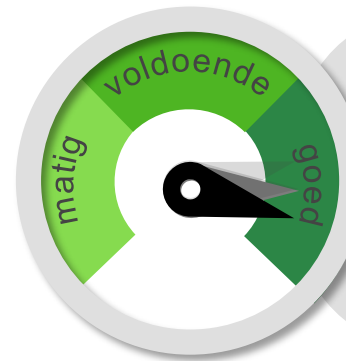
Kwaliteit paragrafen is goed

Wij hebben vastgesteld of alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag volledig voldoet aan het BBV.

Introductie

Kernboodschappen

Uitkomsten controle

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Informatiewaarde jaarverslag

Het jaarverslag geeft voldoende inzicht in de activiteiten. Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen of inconsistenties geconstateerd die in dit verband moeten worden gemeld.

Advies:

- De relatie tussen het beleid en de financiën kan nog concreter worden gemaakt door in de toelichting per programma de doelstellingen vanuit de begroting en de financiële realisatie aan elkaar te koppelen.

Kwaliteitsaspecten informatiewaarde

Zie onderstaand ons oordeel per informatieaspect

Aspect	Oordeel	
	2019	2018
Leesbaarheid	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>
Concreetheid	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>
Relatie beleid <> financiën	<i>Voldoende</i>	<i>Voldoende</i>
Gebruik van indicatoren	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- WNT
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen

Wij zijn van mening dat de jaarstukken inhoudelijk een goed beeld verschaffen van de werkelijkheid. Het jaarverslag is goed leesbaar en de informatiewaarde per paragraaf is van een goed niveau.

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt een overzicht gegeven van de risico's en de getroffen beheersmaatregelen. Dit overzicht houdt nog geen rekening met nieuwe geïdentificeerde risico's zoals frauderisico en risico's van verdere digitalisering en gegevensbescherming (privacy). Teven kan nieuwe regelgeving zoals de Omgevingswet ook invloed hebben op het risicoprofiel en de impact van de uitbraak van COVID-19. Met name het laatste risico is summier benoemd in het jaarverslag.

Advies:

- Actualiseer het risicoprofiel zoals opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel	
	2019	2018
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	<i>Voldoende</i>	<i>Voldoende</i>
Financiering	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>
Bedrijfsvoering	<i>Goed</i>	<i>Goed</i>

Introductie

Kernboodschappen

Uitkomsten controle

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Wij hebben de getrouwheid van de jaarrekening gecontroleerd en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Onze bevindingen vindt u in dit deel.

Bij rechtmatigheid hebben wij belangrijke bevindingen inzake aanbesteden.

De financiële positie van de omgevingsdienst is stabiel.

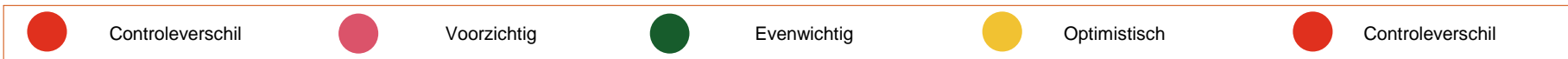
- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ★ Uitkomsten controle
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- WNT
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn voorzichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het dagelijks bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2019 beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schatting	Waarde in 2019 (2018)	Beoordeling 2019	Beoordeling 2018	Commentaar
Juistheid en volledigheid overige voorzieningen	298.074 (362.228)	●	●	Wij achten de schattingen ten aanzien van de opgenomen voorziening Werkloosheidsuitkering in de jaarrekening voorzichtig. De voorziening is gebaseerd op een raming van het aantal maanden dat moet worden uitgekeerd aan twee vertrokken medewerkers en een schatting van de sociale premies die moeten worden betaald. Het management en het dagelijkse bestuur hebben van de verwachte bandbreedte de voorzichtigste kant gekozen. De voorziening is, naast een mutatie ten aanzien van uitbetaling, conform voorgaand jaar. De berekening van ODH valt daarmee nog binnen een aanvaardbare bandbreedte waardoor wij geen correctie hebben voorgesteld.
Volledigheid overlopende passiva en overige schulden	17.059.688 (15.801.076)	●	●	Met onze werkzaamheden ten aanzien van de overlopende passiva en overige schulden hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een evenwichtige schatting. Er is geen sprake van bevindingen ten aanzien van deze jaarrekeningposten.

Introductie

Kernboodschappen

Uitkomsten controle

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Het beleid voor (Europese) aanbesteding aanscherpen

In onze controle op de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij geen onrechtmatigheden geïdentificeerd.

Op basis van de bevindingen bij onze controle vragen wij wel uw aandacht voor de onderbouwing en dossiervorming van gevolgde aanbestedingsprocedures. Het proces inzake de controle van aanbestedingen kan worden verbeterd. Specifiek bevelen we aan dat de primaire afdelingen een vaste opbouw van het dossier met een checklist (topsheet) toevoegen waaruit overwegingen om te komen tot een rechtmatige aanbesteding zichtbaar worden aangetoond.

Tevens stellen wij vast dat regelmatig gelijksoortige diensten worden ingekocht. Vaak wordt dat per project gedaan. Wij geven u in overweging om voor dergelijke diensten een raamcontract af te sluiten. Dit kan efficiënt zijn en tegelijkertijd het risico op onrechtmatigheden (niet voldoen aan Europese aanbestedingsregels) verkleinen. Met name inhuur van medewerkers blijft een aandachtspunt als gevolg van de wijziging in de aanbestedingswet sinds 2016. Het risico bestaat dat individuele contracten ten onrechte niet gezamenlijk zijn aanbesteed, wat leidt tot het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Introductie

Kernboodschappen

Uitkomsten controle

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

De kengetallen laten zowel opwaartse als neerwaartse ontwikkeling zien

De afgelopen jaren heeft de omgevingsdienst conform begroting een negatief saldo van baten en lasten gerealiseerd. Dit saldo wordt onttrokken aan de algemene reserve. Dit vertaalt zich in een teruglopende solvabiliteit. Ook dit jaar is conform de begroting na wijziging €262.800 aan de algemene reserve onttrokken.

De algemene reserve vormt een belangrijk component van de weerstandscapaciteit. Uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt dat deze belangrijk is teruggelopen. Het weerstandsvermogen ultimo 2020 komt dicht bij de grens 'matig'. Het daadwerkelijke weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de actualisatie van het risicoprofiel (zie onze [opmerkingen](#) over de paragraaf weerstandsvermogen).

Kengetallen	omgevingsdienst ODH		Landelijk	
	2019	2018	2019*	2018
Netto schuldquote	0,3%	-1,6%	68%	56%
Solvabiliteit	5,8%	7,6%	33%	35%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	-2,5%	0,46%	0,46%
* op basis van de begroting 2019				

Introductie

Kernboodschappen

★ Uitkomsten controle

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet is de directeur/secretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

	U heeft één topfunctionaris verantwoord in de jaarrekening 2019
	Alle topfunctionarissen zijn in loondienst. Gedurende het jaar hebben er geen wijzigingen in topfunctionarissen plaatsgevonden
	U heeft in 2019 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd

Met ingang van 2020 is in de WNT een aantal wijzigingen doorgevoerd

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €194.000 in 2019 naar €201.000 in 2020.
- In de Uitvoeringsregeling WNT 2020 is nieuw opgenomen dat de bezoldiging die een topfunctionaris ontvangt voor werkzaamheden bij een gelieerde rechtspersoon, en/of de bezoldiging die een topfunctionaris ontvangt uit hoofde van een andere, niet als topfunctionaris uitgeoefende functie, in de WNT-verantwoording moet worden opgenomen. Hiervoor heeft BZK in zijn verantwoordingsmodel WNT 2019 al een nieuwe tabel 1E opgenomen. De verwachting is dat deze tabel ook in het model 2020 zal worden opgenomen.

☰ Introductie

ⓘ Kernboodschappen

☆ Uitkomsten controle

👁 Interne beheersing

Kwaliteit

Fraude en wet- en regelgeving

📈 Ontwikkelingen

📎 Bijlagen

Kwaliteit van uw interne beheersing

Wij hebben geen nieuwe significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd.

We hebben een toelichting opgenomen op de status van de beheersing van uw processen.

Voor zover wij bevindingen hebben in de controle met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking, melden wij die. Wij hebben er geen specifiek onderzoek naar gedaan. Bij onze controle is in dit opzicht niets naar voren gekomen.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- 👁 Interne beheersing
- Kwaliteit
- Fraude en wet- en regelgeving
- 📈 Ontwikkelingen
- 📎 Bijlagen

Toelichting kwaliteit interne beheersing

Opvolging bevindingen inzake kwaliteit interne beheersing

Vorig jaar hebben wij de volgende bevindingen gerapporteerd inzake de volwassenheid van uw interne beheersing. In onderstaande tabel hebben wij de status opgenomen van de opvolging.

Bevindingen	Afgehandeld
1. Onvoldoende functiescheiding tussen applicatie beheer en financiële afdeling	●
2. Controle op mutaties in de salarissen onvoldoende zichtbaar	●
3. Onvolledig contractenregister	●
4. Informatiebeveiliging dient te worden aangescherpt door beperking van toegangsrechten tot systemen en afmelding	●
5. Risk management ten aanzien van fraude nog onvoldoende vormgegeven	●

Boeking en goedkeuring van memorialen aanscherpen

Zoals eerder is vermeld in dit verslag hebben wij een fout geconstateerd bij een memoriaalboeking die is geboekt inzake asbesttaken. De reden voor het ontstaan van deze fout lag in het feit dat er geen schriftelijke onderbouwing aanwezig was. De boeking was gemaakt op basis van mondelinge afspraken die waren gemaakt voor het uitvoeren van deze taken. Uiteindelijk heeft de teamleider Financiën op basis van eerdere afspraken (dat wijzigingen alleen worden doorgevoerd als er een schriftelijke opdracht ligt) de mutatie niet doorgevoerd. De afrekening van de asbesttaak is meegenomen in de nacalculatie over 2019.

Bij de omgevingsdienst is een workflow ingericht voor het boeken en goedkeuren van memorialen. Ons advies is om scherper te zijn in het goedkeuren van memoriaalboekingen. Wij adviseren alleen goed te keuren indien er sprake is van onderliggende documenten voor het betreffende memoriaal. Memoriaalboekingen zijn namelijk fraudegevoelig; met verscherping van de controle kan worden voorkomen dat er opdrachten worden geboekt om bijvoorbeeld een beter resultaat te laten zien voor een bepaald project.

Niet opgepakt

Onderhanden

Opgepakt

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Kwaliteit
- Fraude en wet- en regelgeving
- Ontwikkelingen
- Bijlagen

Fraude, omkoping en corruptie en naleving van wet- en regelgeving

Verantwoordelijkheden van het management

De primaire [verantwoordelijkheid](#) voor het voorkomen en opsporen van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving berust bij degenen die belast zijn met het bestuur van de omgevingsdienst en het management.

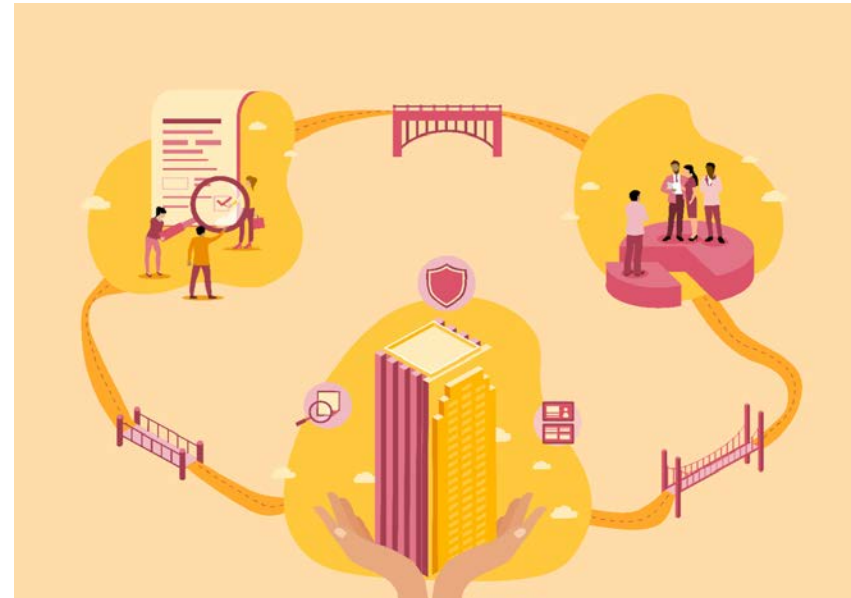
Als uw accountant is het onze [verantwoordelijkheid](#) om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevende kader. Door de inherente beperkingen van een controle is het risico onvermijdelijk dat sommige materiële onjuistheden in de jaarrekening onopgemerkt blijven.

Een beschrijving van onze doelstelling in dit verband vindt u [hier](#).

Onze evaluatie van interne beheersing met betrekking tot frauderisico's

Onze bevindingen met betrekking tot de interne beheersing betreffende fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving vindt u [hier](#).

Tijdens de controle van de jaarrekening 2019 zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

☰ Introductie

ⓘ Kernboodschappen

☆ Uitkomsten controle

👁 Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Vooruitblik

Rechtmatigheidsverantwoording

Duurzaamheid

📎 Bijlagen

Ontwikkelingen voor uw organisatie

We hebben belangrijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving met de organisatie en auditcommissie/raad besproken. Via onze rapportages brengen wij u onze observaties en aanbevelingen over status en voortgang die u treft ten aanzien van deze ontwikkelingen.

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen
 - Vooruitblik
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Duurzaamheid
- Bijlagen

Vooruitblik ontwikkelingen voor omgevingsdienst Haaglanden

Nieuwe drempelbedragen voor Europees Aanbestedingen zijn vastgesteld per 1 januari 2020

De nieuwe drempelbedragen voor Europese aanbestedingen zijn vastgesteld per 1 januari 2020 voor een periode voor 2 jaar. De drempelbedragen zijn in vergelijking met 2019 verlaagd door de Europese Commissie.

Voor werken geldt; €5.350.000 (nu €5.548.000)

Voor leveringen en diensten geldt; €214.000 (nu €221.000)

Wijziging in notitie MVA met ingangsdatum begrotingsjaar 2021

In januari 2020 is een nieuwe notitie materiële vaste activa gepubliceerd met als ingangsdatum 1 januari 2020 met uitzondering van de verwerking van achterstallig onderhoud. Vanaf begrotingsjaar 2021 bent u ten aanzien van achterstallig onderhoud verplicht om een voorziening op te nemen. Een negatieve voorziening of een plan om de voorziening in 4 jaar in te lopen binnen de begroting is dan niet meer mogelijk.

Omgevingswet

Wij hebben u eerder geïnformeerd over de omgevingswet per 1 januari 2021. In februari 2020 heeft de VNG een publicatie uitgebracht met de 'minimale acties Omgevingswet'. Deze voorbereidingen moet u minimaal voor 1 januari 2021 hebben getroffen om op 1 januari 2021 te kunnen starten met werken volgens de Omgevingswet. Recent heeft het kabinet laten weten dat in verband met COVID-19 de invoering van de omgevingswet tot nader orde is uitgesteld.

Impactanalyse met scenario's in de zomer ten behoeve van begrotingswijzigingen 2020 en begroting 2021

Het coronavirus kan ook effect hebben op de uitgaven en de financiële positie van de omgevingsdienst. Denk aan extra lasten voor de uitvoering van de taken en mogelijk uitstel van projecten door de deelnemers. Een eerste beschrijving van de impact heeft het dagelijks bestuur in de jaarrekening opgenomen, waarin de onzekerheden doorklinken. Gedurende de komende maanden is meer inzicht nodig om goede (begrotings-)besluiten te kunnen nemen voor 2020 en de begroting voor 2021 te kunnen opstellen en vaststellen. Voor een beleidsrijke voorjaars- en kadernota lijkt het nu nog te vroeg, een zomernota kan uitkomst bieden. Daarbij adviseren wij om verschillende scenario's van de mogelijke impact uit te werken, zodat inzicht bestaat wat de gevolgen zijn bij onderscheidende scenario's.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- ➡ Vooruitblik
- 📄 **Rechtmatigheidsverantwoording**
- 🌱 Duurzaamheid
- 📎 Bijlagen

Vorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording vraagt uw aandacht

Vanaf 2021 moet het dagelijks bestuur een rechtmatigheidsverantwoording afgeven, als onderdeel van de jaarstukken. In onze eerdere rapportage hebben wij u geadviseerd hier alvast op voor te sorteren, omdat dit aandacht en eventuele wijzigingen vereist van uw organisatie.

Wij verwijzen voor meer toelichting naar de BADO-notitie [Rechtmatigheidsverantwoording \(link\)](#) over dit onderwerp.

In onderstaand dashboard ziet u dat dit onderwerp nog wel uw aandacht vraagt.

Zo moet het dagelijks bestuur met het algemeen bestuur de grens bepalen waarboven het dagelijks bestuur rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden specifiek moet gaan melden in de verantwoording. Voor de bepaling van de hoogte is relevant welke informatiepositie het algemeen bestuur wil hebben en welke inspanningen de organisatie moet leveren om die informatie op te stellen en te onderbouwen (in de 1^e en 2^e lijn en door verbijzonderde interne controle).

Stappen	Jaar van uitvoering	Status 2019	Toelichting
Opstellen van aanpak	2019	●	
Ambitie bepalen	2019	●	
Inventarisatie huidige stand van zaken interne beheersing	2019	●	
Tussenevaluatie (en bijsturing)	2020	Niet van toepassing	
Proefdraaien rechtmatigheidsverantwoording	2020	Niet van toepassing	

● Niet opgepakt	● Onderhanden	● Opgepakt en op schema
--	---	--

[Introductie](#)[Kernboodschappen](#)[Uitkomsten controle](#)[Interne beheersing](#)[Ontwikkelingen](#)[Vooruitblik](#)[Rechtmatigheidsverantwoording](#)[Duurzaamheid](#)[Bijlagen](#)

Duurzaamheid

De sustainable development goals (SDG's) die de VN in 2015 vaststelde, zijn gericht op de oplossing van de meest urgente mondiale problemen. Die doelstellingen moeten helpen 'de wereld te verbeteren' en de agenda voor duurzame ontwikkeling tot 2030 vaststellen. Voor meer informatie zie ook site van de [VNG](#).

De VNG heeft alle Nederlandse omgevingsdiensten uitgenodigd om zich aan te sluiten bij haar 'omgevingsdienst4GlobalGoals' campagne. Want een belangrijke rol in het behalen van deze duurzame doelstellingen is weggelegd voor omgevingsdiensten. De beschikbare opties voor omgevingsdiensten bieden zowel kansen als bedreigingen. Een goede meting van gevolgen en goede, betrouwbare interne en externe informatievoorziening inzake doelstellingen en de realisatie ervan, dragen bij aan beter bewustzijn en meer gerichte actie.

U kunt de SDG's langs de [volgende lijnen](#) in de bedrijfsvoering verankeren.

Duurzaamheid (vervolg)

SDG-bewustzijn

Vergroten van bewustzijn bij belangrijkste stakeholders in de organisatie over de SDG's om verdere integratie te bevorderen. Dit betreft zowel 'tone at the top' als 'bottom-up'. Het is absoluut noodzakelijk dat het dagelijks bestuur en de directie de SDG's onderschrijft en ondersteunt om uiteindelijk echte verankering te bewerkstelligen. De zogenaamde 'businesscase' speelt hier een rol, zie ook de hiervoor beschreven voordelen. Daarnaast is bewustzijn van de SDG's van onderaf vaak een belangrijke bron van innovatie en inspiratie.

SDG-prioriteiten

Focus op SDG's die nauw verband houden met de activiteiten en beleidsdoelstellingen van de omgevingsdienst. Hierdoor blijft de inzet van een omgevingsdienst voor de SDG's gefocust en goed georganiseerd. Ga bij het toekennen van prioriteiten aan SDG's uit van het gezichtspunt van interne en externe stakeholders en houd rekening met zowel positieve als negatieve gevolgen.

SDG-strategie en -implementatie

Stel kansen en risico's vast en formuleer strategische doelstellingen voor de geprioritiseerde SDG's. Ontwikkel strategieën en applicaties die verder gaan dan wat de omgevingsdienst al doet om voortgang te boeken bij de gestelde doelen. Neem deze strategieën en applicaties op in (bestaande) processen, zodat het voor elke werknemer duidelijk is wat de bijdrage is van zijn of haar dagelijkse werkzaamheden.

Meting en verslaggeving SDG-effect

Stel indicatoren op en verzamel gegevens om prestaties, voortgang en effect te meten op het gebied van geprioritiseerde SDG's. Betere informatie vergroot de mogelijkheid van efficiënte toewijzing van mensen en middelen om een zo effectief mogelijke bijdrage te leveren aan de SDG's. Zie ook de publicaties van GRI/UN Global Compact: 'Business Reporting on the SDGs: An Analysis of Goals and Targets' en 'Integrating the SDGs into Corporate Reporting: A Practical Guide'.

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen
- Bijlagen**
 - Materialiteit
 - Communicatie
 - Verantwoordelijkheden
 - Onafhankelijkheid

Bijlagen

In de bijlagen hebben wij informatie opgenomen die wij vanuit de controlestandaarden aan u moet melden.

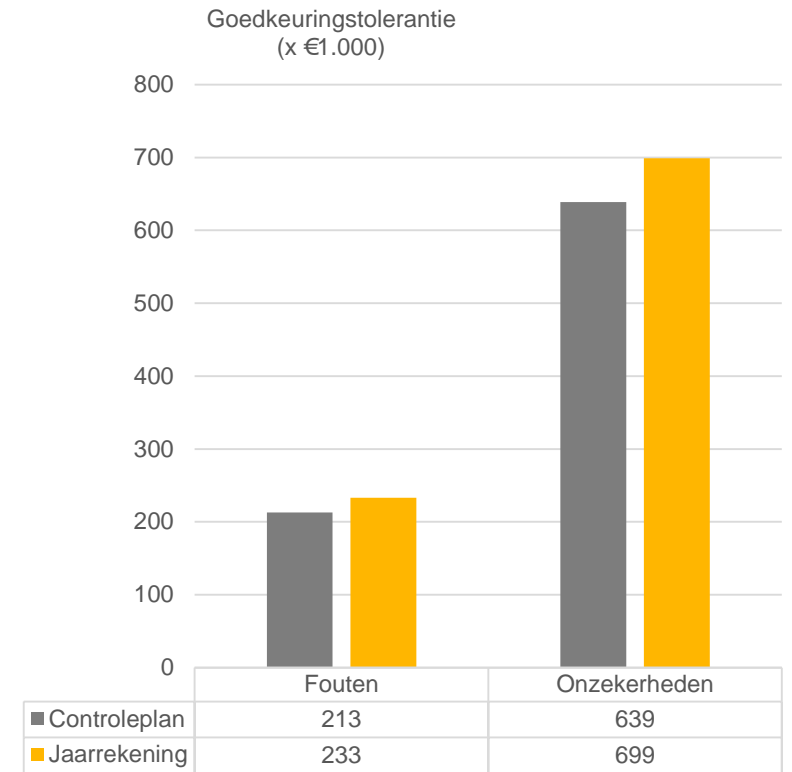
- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 🗂 Bijlagen
- Materialiteit
- Communicatie
- Verantwoordelijkheden
- Onafhankelijkheid

De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de omgevingsdienst hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de omgevingsdienst, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves. Materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

In ons controleplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €213.000. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan begroot op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €233.000. De stijging van de materialiteit wordt vooral veroorzaakt door het feit dat de realisatie van de lasten hoger ligt dan de begrote lasten.

- ☰ Introductie
- ⓘ Kernboodschappen
- ☆ Uitkomsten controle
- 👁 Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen
- 🗂 Bijlagen
 - Materialiteit
 - Communicatie
 - Verantwoordelijkheden
 - Onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Opdrachtbrief	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●	
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management		●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring		●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het dagelijks bestuur		●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op de financiële verslaggevingsproces		●
Niet gecorrigeerde afwijkingen		●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit		●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's		●

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen
- Bijlagen
 - Materialiteit
 - Communicatie
 - Verantwoordelijkheden
 - Onafhankelijkheid

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opstellen en getrouw weergeven van de financiële positie in de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- rechtmatige totstandkoming van baten en lasten en balansmutaties; en voor
- interne beheersingsmaatregelen die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om een jaarrekening te kunnen opstellen en rechtmatige totstandkoming van transactie mogelijk te maken, zonder afwijkingen van materieel belang door fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de omgevingsdienst in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van de financiële verslaggeving door de omgevingsdienst.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controleopdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen voor de onderbouwing van ons oordeel.

Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen
- Bijlagen
 - Materialiteit
 - Communicatie
 - Verantwoordelijkheden
 - Onafhankelijkheid

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van de directie en het dagelijks bestuur bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de omgevingsdienst en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, en gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de omgevingsdienst integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de entiteit worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (het algemeen bestuur) bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het management en niet-naleving van wet- en regelgeving, het nemen van passende maatregelen en het zorgen voor een juiste tone at the top;
- het waarborgen dat de directie en het dagelijks bestuur passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van investeerders, medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de raad wordt gebracht;
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het dagelijks bestuur op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen.

- Introductie
- Kernboodschappen
- Uitkomsten controle
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen
- Bijlagen
 - Materialiteit
 - Communicatie
 - Verantwoordelijkheden
 - Onafhankelijkheid

Onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant bestaat uit:

- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten;
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;
- het evalueren van het proces dat het management hanteert voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van iedere fraude door het seniormanagement en het effect op de beheersingsomgeving;
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat ze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Introductie

Kernboodschappen

Uitkomsten controle

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben geen opdrachten uitgevoerd die onze onafhankelijkheid bedreigen

Wij hebben onze naleving van externe normen, ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid en het onafhankelijkheidsbeleid van omgevingsdienst Haaglanden met betrekking tot onze dienstverlening in 2019 bewaakt en bevestigd dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen. Wij hebben geen extra opdrachten verricht op verzoek van het algemeen bestuur.

Overzicht van de bestede uren voor de jaarrekening controle omgevingsdienst Haaglanden

Het bewaken en beoordelen van de controle-uren en -kosten valt naar onze mening onder onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Voor onze controle van het boekjaar 2019 hebben wij de volgende uren besteed, inclusief uren voor planning en tussentijdse activiteiten:

Functieniveau	Totaal aantal uren		%
	Gepland	Werkelijk	
Partner/director	20	30	150
Manager	96	103	107
Overige medewerkers	130	137	105
Totaal	246	270	110

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 7.4 Ontwerp Voorjaarsnota 2020

Voor u ligt de Ontwerp Voorjaarsnota 2020 van de Omgevingsdienst Haaglanden.

De deelnemersbijdrage stijgt met € 771.100, waarbij sprake is van een structurele daling met € 78.500 en een incidentele stijging van € 849.600. Van de incidentele stijging wordt een bedrag van € 149.400 t.b.v. de uitvoering van de informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen gedekt uit de op de balans opgenomen saldi nacalculatie 2019. De overige incidentele wijzigingen betreft aanvullende opdrachten. Daarnaast is een aantal budgettair neutrale wijzigingen opgenomen die geen effect hebben op de deelnemersbijdrage.

Wij stellen tevens voor de investeringskredieten incidenteel met € 235.100 te verhogen. Het betreft een indexatie van in het verleden gedane investeringen, waarvan de huidige vervangingswaarde door prijsindexering hoger ligt dan 5 of 10 jaar geleden. Dit betekent dat uitgaande van de historische aanschafwaarde vervanging niet binnen het beschikbare gestelde krediet kan plaatsvinden. De verhoging van de investeringskredieten is budgettair neutraal en leidt niet tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.

Bijlagen

Ontwerp Voorjaarsnota 2019

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit de Ontwerp Voorjaarsnota 2020 vast te stellen door:

1. in te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Voorjaarsnota 2020 (zoals vermeld in paragraaf 3.1.2) en de daaruit voortvloeiende verhoging van de deelnemersbijdrage van € 771.100;
2. in te stemmen met het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet ICT en Huisvesting en inventaris van respectievelijk € 202.400 en € 32.700 (zoals vermeld in paragraaf 4.1.4).

Ontwerp

Voorjaarsnota 2020

Inhoudsopgave

1	AANBIEDING	3
1.1	SAMENVATTING	3
1.2	LEESWIJZER	3
2	REALISATIE OUTPUT EERSTE VIER MAANDEN 2020.....	4
2.1	REALISATIE T&V	4
2.2	REALISATIE T&H	4
2.2.1	<i>Project datakwaliteit COVID-19.....</i>	<i>5</i>
2.2.2	<i>Informatieplicht energiebesparing.....</i>	<i>5</i>
2.3	OVERZICHT REALISATIE UREN PER DEELNEMER.....	6
2.3.1	<i>Wijziging in urenraming t/m april 2020</i>	<i>6</i>
3	WIJZIGINGEN	7
3.1	WAT WIJZIGT ER IN 2020?	7
3.1.1	<i>Reeds verwerkte administratieve wijzigingen begroting 2020</i>	<i>8</i>
3.1.2	<i>Voorgestelde wijzigingen begroting 2020 bij VJN 2020</i>	<i>9</i>
3.2	PROGRAMMABEGROTING NA WIJZIGING	12
3.3	REALISATIE EN PROGNOSE T/M APRIL 2020	12
3.4	MEERJARENBEELD 2020-2023	13
4	PARAGRAFEN.....	14
4.1	WEERSTANDSVERMOGEN/RISICOPARAGRAAF, FINANCIERING, BEDRIJFSVOERING EN ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	14
4.1.1	<i>Weerstandsvermogen/risicoparagraaf</i>	<i>14</i>
4.1.2	<i>Financiering.....</i>	<i>15</i>
4.1.3	<i>Bedrijfsvoering</i>	<i>15</i>
4.1.4	<i>Onderhoud kapitaalgoederen.....</i>	<i>16</i>
5	BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR	17
6	BIJLAGEN	18
6.1	EXPLOITATIEOVERZICHT.....	18
6.2	OUTPUT T&V EERSTE VIER MAANDEN 2020	21
6.3	OUTPUT T&H EERSTE VIER MAANDEN 2020	23

1 Aanbieding

1.1 Samenvatting

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2020. Deze nota geeft op hoofdlijnen aan welke ontwikkelingen een financieel effect hebben op het huidige jaar en welke meerjarig doorwerken.

Op basis van de realisatiecijfers en aangegane verplichtingen wordt ultimo april 2020 een saldo geprognosticeerd van € 45.100 bestaande uit het budget van de post onvoorzien.

Met de wijziging van het Besluit Omgevingsrecht per 1 juli 2017 is de uitvoering van de asbesttaken een onderdeel van het verplichte basispakket van de omgevingsdienst. De gemeente Midden-Delfland en de gemeente Rijswijk heeft in de tweede helft van 2019 de asbesttaken overgedragen aan de ODH. Met de overige gemeentelijke deelnemers is nog geen overeenstemming over de omvang van de taakuitvoering. De overdracht is voorzien per 1 juli 2020.

Afgesproken is een voorstel over de taakuitvoering gelijktijdig met deze nota ter besluitvorming aan het AB voor te leggen.

Vanwege de Kabinetsmaatregelen om de verspreiding van het COVID-19 virus tegen te gaan, werkt de ODH vanaf 13 maart noodgedwongen vrijwel voltallig vanuit huis. De resultaten over de eerste periode van zes weken (13 maart tot 1 mei) geven aan dat het vraaggestuurde deel van het werk bij het programma Toetsing en Vergunningverlening niet of nauwelijks is beïnvloed. Het gaat hier dan met name over de afhandeling van meldingen, vergunningen en ontheffingen. Bij een deel van het werk is zelfs sprake van een toename als gevolg van diverse wijzigingen en aanvullingen op de regelgeving op het gebied van de Natuurbeschermingswet (stikstofproblematiek) en de daarmee samenhangende vergunningaanvragen.

Voor het programma Toezicht en Handhaving ligt de situatie anders en zijn noodgedwongen een aantal reguliere werkzaamheden stopgezet of in omvang afgenomen. Omdat bedrijfsbezoeken niet plaats kunnen vinden zijn de reguliere geplande controles tijdelijk stopgezet en het aantal klachten is afgenomen vooral als gevolg van het volledig sluiten van de horeca. Het accent in het werk is in overleg met de deelnemers verlegd naar werkzaamheden die wél kunnen plaatsvinden en die normaalgesproken gedurende het jaar worden verricht. Ook is in een aantal gemeenten op verzoek niet gepland werk uitgevoerd zoals specifiek toezicht op grond van de Noodverordening (COVID-19). Of het reguliere toezicht later dit jaar alsnog geheel volgens de planning van de begroting kan worden uitgevoerd is vooral afhankelijk van de duur van de beperkende maatregelen en dus van de komende besluiten over de COVID-19 maatregelen.

Ten aanzien van de inzet van middelen is er nu (peildatum 1 mei) nog geen reden tot het doen van wijzigingsvoorstellen en is het ook nog te vroeg om met voorstellen voor reallocatie te komen. Indien de inzet in de loop van het jaar substantieel gaat afwijken van de begroting 2020, b.v. op verzoek van deelnemers als gevolg van veranderde inzichten, zal in de Najaarsnota 2020 hierop nader worden ingegaan.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de afwijkingen van de output ten opzichte van de planning. Hoofdstuk 3 behandelt de wijzigingen in 2020. Hoofdstuk 4 geeft de stand van zaken weer betreffende de paragrafen weerstandsvermogen, financiering, bedrijfsvoering en de risico's. Het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 zijn de bijlagen opgenomen.

2 Realisatie output eerste vier maanden 2020

2.1 Realisatie T&V

Over de eerste vier maanden van 2020 ligt de realisatie onder 1/3^e deel van het programma T&V. Vooral voor de werkvelden Milieu-inrichtingen, Bodem en Milieu & RO (geluid, lucht, EV) bij gemeenten is het vraag gestuurde aanbod over het gehele werkpakket lager dan geraamd. Ook de inzet op de overige taken liggen duidelijk onder de raming. Deze lagere realisatie kan voor een deel in verband worden gebracht met een achterblijvende vraag die is opgetreden in Wabo-procedures als gevolg van de ontwikkelingen rond het aspect stikstof of de Coronaperikelen. Dit is een incidenteel effect voor 2020. Voor het werkveld Groen en Water (provincie Zuid-Holland) ligt de realisatie boven de raming. Dit houdt direct verband met de actuele aandacht voor het aspect stikstof, het grote aantal ontheffingsaanvragen soortenbescherming en de toegenomen inzet van WKO-systemen. Met de provincie vindt afstemming plaats over benodigde middelen om deze extra inzet mogelijk te maken.

Halverwege maart 2020 zijn de werkzaamheden binnen het programma T&V als gevolg van de Coronamaatregelen en de intelligente Lock down volledig vanaf de thuiswerkplek uitgevoerd. Omdat de ODH haar werksystemen heeft ingericht op het plaats- en tijdonafhankelijk werken konden de werkzaamheden vrijwel ongestoord doorgang vinden. De werkzaamheden binnen het programma T&V zijn ook weinig afhankelijk van activiteiten buiten op locatie. De gewijzigde omstandigheden hebben nagenoeg geen effect gehad op de productiviteit en effectiviteit van de werkzaamheden. De lagere realisatie over de eerste vier maanden van 2020 staat los van de gewijzigde werkomstandigheden voor de ODH.

In de resterende maanden van 2020 zal blijken of het lagere aanbod van de achterliggende maanden bij gemeenten zich voortzet of dat het aanbod zal aantrekken. Dit zal mede afhangen van de termijn waarbinnen de stikstofproblematiek en de Coronaperikelen landelijk wordt opgelost en Wabo-procedures meer op gang komen. Voor Groen en Water zal komende maanden de intensivering van de uitvoering worden gecontinueerd en waar nodig uitgebouwd. Eventuele knelpunten in het vraag gestuurde werkvolume van het programma T&V worden besproken in de accountgesprekken met de deelnemers.

In bijlage 6.3 is een overzicht van de output van T&V over de eerste vier maanden opgenomen.

2.2 Realisatie T&H

Vanwege de maatregelen die door het Kabinet zijn genomen om de verspreiding van het COVID-19 virus tegen te gaan werkt ODH vanaf 13 maart grotendeels vanuit huis. Voor het programma Toezicht en Handhaving zijn noodgedwongen een aantal reguliere werkzaamheden stopgezet of in omvang afgenomen. Omdat bedrijfsbezoeken niet plaats kunnen vinden zijn de reguliere geplande Wm controles tijdelijk stopgezet en het aantal klachten is afgenomen vooral als gevolg van het volledig sluiten van de horeca. Overlast toezicht wordt niet op locatie uitgevoerd. Wel wordt daar waar mogelijk via telefonisch overleg met klager en vermeende overtreder overlegd over oplossingen. Ook zijn oudere meldingen/zaken onder de loep genomen en beoordeeld op actualiteit: zijn deze nog relevant?, is de situatie gewijzigd?, zijn er al maatregelen getroffen?, etc.

Toekomstig werk is eerder uitgevoerd, werk is aangepast uitgevoerd (administratief, telefonisch, digitaal en soms vanuit een voertuig) en er zijn ook nieuwe vormen van toezicht in gebruik genomen. Slechts een zeer beperkt aantal reguliere controles "in het veld" zijn - meestal op afstand vanuit een auto - uitgevoerd. De wachtdienst is gedurende de gehele verslagperiode operationeel geweest en is alleen uitgerukt voor diverse incidenten met acute gevaarstelling voor de leefomgeving.

Voor twee gemeenten heeft de ODH meegedraaid in het COVID-19 signaaltoezicht. Onze capaciteit om ter plekke te zijn, hebben we nu ook aangepast in voor de uitvoering van de noodverordeningen. Wij hebben de gemeente ondersteund door op wisselende tijden, zeven dagen per week rondes te maken in alle wijken en buurten. Met deze inzet op signaaltoezicht zijn de toezichthouders de ogen en oren van de gemeente.

De ODH gaat ervan uit een groot deel van het planmatig deel van het werkplan voor het programma T&H zonder knelpunten te realiseren, waarbij voorrang wordt gegeven aan de meest milieurelevante controles. Eén en ander is in hoge mate afhankelijk van de duur van de beperkende maatregelen en dus van de komende besluiten over de COVID-19 maatregelen.

Met name het planmatig toezicht (integrale Wm-controles en themacontroles) ligt achter op de planning. Een aantal deel- en themacontroles zijn versneld of in grotere aantallen dan gepland uitgevoerd omdat deze van afstand digitaal en/of telefonisch uitgevoerd konden worden. Zo heeft er “op afstand” toezicht plaatsgevonden op o.a. keuringen van (stook)installaties, natte koeltorens, het gebruik van/de opslag van extra zuurstof bij zorginrichtingen.

Alle tankstations met LPG zijn aangeschreven met een informerende/waarschuwendende brief dat als zij van bemand naar een onbemand station gaan i.v.m. COVID-19 dit wel een aantal regeltechnische consequenties heeft. In een rijkonde vond toezicht vanaf afstand plaats. In afwijking van de risicomethodiek zullen alle tankstations (in- en exclusief LPG) dit jaar worden gecontroleerd: administratief, telefonisch en in een rijkonde aanvullend vanuit auto.

In bijlage 6.4 is een overzicht van de output van T&H over de eerste vier maanden opgenomen.

2.2.1 Project datakwaliteit COVID-19

Er is veel tijd gestoken in het actualiseren en verrijken van ons inrichtingenbestand. Normaal gesproken gebeurt dat via de inventariserende controles en het gebruik van de *streetspotter*-app. I.v.m. de COVID-19 maatregelen is dat nu anders aangepakt. Op basis van data-analyses van SCIOS-keuringsbestanden en de database voor de informatieplicht zijn gerichte gevelcontroles uitgevoerd om zo het inrichtingenbestand te verifiëren en actualiseren. Ook zijn er gericht op de bedrijfsterreinen spotwerkzaamheden verricht, los van de andere analyses. Daarnaast zijn lijsten opgesteld met discrepanties in de (oude) data in locatiedossiers. Deze discrepanties zijn onderzocht en beoordeeld, waardoor opschoning van de data kan plaatsvinden. In de bijlage is de verantwoording hiertoe opgenomen onder het project datakwaliteit i.v.m. COVID-19.

2.2.2 Informatieplicht energiebesparing

Bedrijven zijn op grond van het Activiteitenbesluit (art.2.15) verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen als hun jaarverbruik hoger is dan 50.000 kWh stroom en/of 25.000 m³ gas. In de zgn. Erkende Maatregelen Lijsten (EML) is opgenomen welke maatregelen een bedrijf moet treffen. Om bedrijven verder te stimuleren deze maatregelen te nemen is per 1 juli 2019 ook de Informatieplicht van kracht geworden. Bedrijven zijn verplicht om hun energiegegevens en de energiebesparende maatregelen die zij hebben genomen te vermelden in het eLoket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De informatieplicht leidt dus tot een grote informatiestroom aan (energie)gegevens van bedrijven. Om inzicht te krijgen in de voortgang van energiebesparing bij bedrijven is per gemeente een rapportage opgesteld. Deze rapportages zijn ambtelijk met de opdrachtgevers gedeeld. In de rapportages zijn per gemeente de volgende gegevens m.b.t. de informatieplicht terug te vinden:

- energiegegevens die bekend zijn bij de ODH;
- de bij de RVO bekende bedrijven die aan de informatieplicht moeten voldoen;
- stand van zaken m.b.t. aangemelde bedrijven.

Gesteld kan worden dat gemiddeld één derde van de bedrijven die zich moeten melden dat ook hebben gedaan. Op grond van alle gegevens wordt momenteel een risicogestuurd toezichtsplan voor 2021 en verder opgesteld. Middels invoering van de informatieplicht krijgt de ODH beter inzicht in welke inrichtingen achter lopen bij het treffen van de vastgestelde energiebesparingsmaatregelen en kan het toezicht beter geprioriteerd worden (informatiegestuurd handhaven).

2.3 Overzicht realisatie uren per deelnemer

2.3.1 Wijziging in urenraming t/m april 2020

Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020 zijn de volgende wijzigingen in de urenraming doorgevoerd:

1. Intrekking EED (zie 3.1.2 onder 7)	-/- 822 uur
2. Adviezen Mijnbouw wet (zie 3.1.1 onder 1)	236 uur
3. Vergunningen Natuurbeschermingswet PAS (zie 3.1.1 onder 2)	3.864 uur
4. Vergunningen Natuurbeschermingswet soortenbescherming (zie 3.1.1 onder 3)	3.155 uur
5. Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen (zie 3.1.1 onder 4)	1.573 uur
6. Aanvulling werkplan gemeente Zoetermeer (zie 3.1.1 onder 5)	<u>108 uur</u>
Totaal wijziging in uren	8.114 uur

Tabel 1 Werkvolume in uren 2020

Deelnemers	Uren begroting 2020 primitief *	Bijstelling werkplan	Uren 2020 na bijstelling	Wijziging urenvolume						Totaal	Werkvolume 2020 na wijziging	Realisatie januari-april
				EED	Mijnbouw wet	Nbw PAS	Nbw soorten	Informatieplicht	Zoetermeer			
Delft	13.700	-274	13.426	-66	0	0	0	79	13	13.439	3.851	
Den Haag	66.400	66	66.466	-428	0	0	0	949	521	66.987	19.750	
Leidschendam-Voorburg	8.600	-146	8.454	-49	0	0	0	97	48	8.502	3.207	
Midden-Delfland	5.500	-79	5.421	-16	0	0	0	23	7	5.428	2.134	
Pijnacker-Nootdorp	7.500	-27	7.473	-37	0	0	0	56	19	7.492	2.531	
Rijswijk	6.200	52	6.252	-37	0	0	0	80	43	6.295	2.771	
Wassenaar	3.500	-84	3.416	-22	0	0	0	41	19	3.435	1.144	
Westland	38.100	164	38.264	-94	0	0	0	121	27	38.291	10.606	
Zoetermeer	11.300	-19	11.281	-73	0	0	0	127	108	11.443	4.125	
Provincie Zuid-Holland	70.500	373	70.873	0	236	3.864	3.155	0	7.255	78.128	26.954	
Totaal	231.300	26	231.326	-822	236	3.864	3.155	1.573	108	8.114	239.440	77.073

* Uren werkvolume begroting 2020 zijn afgerond op honderdtallen.

Van het totaal aantal uren van 239.440 heeft 122.500 uur betrekking op T&V en 116.940 uur op T&H (zie bijlagen 6.2 en 6.3). Als de realisatie over de eerste vier maanden van 2020 wordt vergeleken met een recht evenredig deel van de geraamde uren dan ligt de totale realisatie over beide programma's ultimo april 2020 op 96,6%.

3 Wijzigingen

In de financiële verordening is opgenomen dat de tussenrapportage (i.c. Voorjaarsnota) ingaat op de afwijkingen van de lasten en baten ten opzichte van de begroting (art. 6, lid 4 & 5). In onderstaande paragrafen wordt een verdere toelichting gegeven op de afwijkingen van de verwachte realisatie ten opzichte van de begroting 2020.

3.1 Wat wijzigt er in 2020?

Ten opzichte van de door het Algemeen Bestuur op 26 juni 2019 vastgestelde begroting 2020 is een vijftal administratieve wijzigingen verwerkt. Dit zijn wijzigingen die op grond van artikel 24 achtste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden niet aan de deelnemers hoeven te worden voorgelegd. Het gaat om wijzigingen die geen invloed hebben op de programmatotalen en wijzigingen die voortkomen uit extra opdrachten van één of meerdere opdrachtgevers met bijbehorende financiële dekking.

Tabel 2 Wijzigingen 2020

Wijzigingen begroting 2020		T&V	T&H	Overhead	Totaal
Nr.	Lasten primitieve begroting 2020	7.084.300	6.849.700	8.863.000	22.797.000
	Administratieve wijzigingen				
1	Adviezen Mijn bouwwet	15.000	0	7.800	22.800
2	Vergunningen Natuurbeschermingswet PAS en soortenbescherming	456.600	0	233.400	690.000
3	Informatieplicht energiebesparende maatregelen	0	97.200	52.200	149.400
4	Aanvulling werkplan Zoetermeer		6.600	3.600	10.200
5	Additionele opdrachten	914.700	83.500	0	998.200
	Totaal administratieve wijzigingen	1.386.300	187.300	297.000	1.870.600
6	Loonindexatie cao gemeenten 2019	-5.300	-4.100	-4.500	-13.900
7	Premieverhoging 2018	17.500	17.000	15.300	49.800
8	Intrekking EED	0	-137.200	0	-137.200
9	Licenties	-66.100	-18.000	84.100	0
10	Detachering en ziekte personeel	0	158.900	61.600	220.500
11	Opbrengst afrekening transitoria en inningskosten dwangbevelen	0	0	31.500	31.500
12	Actualisatie loonsom/reallocatie budgetten	-33.000	93.400	-60.400	0
	Totaal voorgestelde wijzigingen	-86.900	110.000	127.600	150.700
	Totaal wijzigingen	1.299.400	297.300	424.600	2.021.300
	Programmatotalen exclusief overhead	8.383.700	7.147.000	9.287.600	24.818.300
13	Toerekening overhead	4.751.600	4.536.000	-9.287.600	0
	Programmatotalen inclusief overhead na wijziging	13.135.300	11.683.000	0	24.818.300
	Baten primitieve begroting 2020				-22.797.000
14	Verhoging deelnemersbijdrage				-771.100
15	Overige opbrengsten				-252.000
16	Additionele opdrachten				-998.200
	Totaal wijzigingen				-2.021.300
	Totaal dekkingsmiddelen na wijziging				-24.818.300
	Saldo				0

3.1.1 Reeds verwerkte administratieve wijzigingen begroting 2020

1. Adviezen Mijnbouwwet PZH

De uitbreiding van de mogelijkheid voor adviezen mijnbouwwet zoals bij wetswijziging per 1 januari 2017 is vastgelegd, heeft een toename van de omvang van de werkzaamheden tot gevolg. Omdat de omvang van dit budget nog niet volledig bekend is, heeft de provincie in 2019 een extra structureel budget van € 78.200 beschikbaar gesteld. In 2020 is daarop een aanvulling gedaan van € 22.800. De provincie heeft verzocht de taakuitvoering nauwkeurig te monitoren, zodat op basis daarvan de omvang van het structurele budget voor na 2020 kan worden bepaald.

2. Vergunningen Natuurbeschermingswet (PAS) en soortenbescherming PZH

De uitspraak van de Raad van State m.b.t. het PAS dossier heeft ertoe geleid dat er meer activiteiten vergunning plichtig worden. De provincie Zuid-Holland heeft voor de uitbreiding van de werkzaamheden een bijdrage in twee tranches van elk maximaal € 190.000 (totaal € 380.000) beschikbaar gesteld. Op basis van de monitoring van de uitvoering van deze specifieke taak wordt beoordeeld welke financiering nodig zal zijn gedurende de verdere uitvoering van deze taak in het jaar 2020.

Daarnaast is gebleken dat het werkvolume voor de soortenbescherming omvangrijker is dan eerst was ingeschat. De provincie Zuid-Holland heeft voor de uitbreiding van de werkzaamheden een bijdrage in twee tranches van maximaal € 155.000 (totaal € 310.000) beschikbaar gesteld. Op basis van de monitoring van de uitvoering van deze specifieke taak wordt beoordeeld welke financiering nodig zal zijn voor de verdere uitvoering van deze taak gedurende het jaar 2020.

3. Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen

Voor de invoering van de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen (hierna inrichtingen) per 1 juli 2019 is bij decembercirculaire van 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eenmalig budget vrijgekomen in het gemeentefonds. Op basis van het aantal geschatte bedrijven die onder de informatieplicht vallen en het beschikbaar gestelde budget per gemeente voor de implementatie van de informatieplicht is een bedrag beschikbaar gesteld van € 192.109. Van het beschikbaar gestelde bedrag was ultimo 2019 nog een bedrag van € 149.435 nog niet uitgegeven (1.573 uur tegen een tarief van € 95). Dit bedrag is via de nacalculatiemethodiek die voor het eerst in 2019 is toegepast per deelnemer als een vordering dan wel schuld op de balans verantwoord. Het nog niet uitgegeven bedrag van € 149.435 wordt verrekend met het bedrag van de nacalculatie dat op de balans is verantwoord (zie tabel 3).

Tabel 3 Nog te verrekenen saldo nacalculatie 2019

Deelnemers	Nacalculatie 2019				Informatieplicht energiebesparende maatregelen		Restantsaldo te verrekenen via balans
	Afrekening/ verrekening	%	Transitoria		Bedrag	Uren	
			Afrekening	Verrekening			
1	2	3	4	5	6	7	8
Delft	-80.687	-6,25	0	-80.687	7.505	79	-73.182
Den Haag	-279.701	-4,46	0	-279.701	90.155	949	-189.546
Leidschendam-Voorburg	-45.641	-5,64	0	-45.641	9.215	97	-36.426
Midden-Delfland	20.702	3,96	0	20.702	2.185	23	22.887
Pijnacker-Nootdorp	-59.503	-8,26	0	-59.503	5.320	56	-54.183
Rijswijk	105.010	17,62	59.598	45.412	7.600	80	53.012
Wassenaar	-23.433	-7,15	0	-23.433	3.895	41	-19.538
Westland	-138.198	-3,81	0	-138.198	11.495	121	-126.703
Zoetermeer	-67.949	-6,25	0	-67.949	12.065	127	-55.884
Provincie Zuid-Holland	40.750	0,54	0	40.750	0	0	40.750
Totaal	-528.651	-2,32	59.598	-588.249	149.435	1.573	-438.814

4. Aanvulling werkplan gemeente Zoetermeer duurzaamheidscontroles

In aanvulling op het werkplan heeft de gemeente Zoetermeer een aanvullende opdracht verstrekt voor het uitvoeren van 10 duurzaamheidscontroles en 3 hercontroles voor een totaalbedrag van € 10.152 (108 uur).

5a. Additionele opdrachten werkplan 2019 en 2020 PZH

In de vastgestelde begroting 2019 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2020 zijn aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 825.000 (zie hoofdstuk 6, bijlagen).

5b. Additionele opdracht bijstellen bodemkwaliteitskaart PFAS

De gemeenten Delft, Midden-Delfland, Westland, Wassenaar en Zoetermeer hebben opdracht gegeven voor het bijstellen van de bodemkwaliteitskaart met de stofgroep PFAS voor een totaalbedrag van € 58.500.

5c. Additionele opdracht Impuls Omgevingsveiligheid, deelprogramma 3 en 4

De ODH levert een bijdrage aan het deelprogramma 3 en 4 van de Impuls Omgevingsveiligheid 2020, namelijk het programma Lokaal Omgevingsveiligheidsbeleid. Via de provincie Zuid-Holland die als adressant optreedt namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is voor de uitvoering van de werkzaamheden een bijdrage toegekend van € 96.171.

5d. Additionele opdracht Impuls Omgevingsveiligheid, deelprogramma 5

De ODH levert een bijdrage aan het deelprogramma 5 van de Impuls Omgevingsveiligheid 2020, namelijk het project berekenen van aandachtsgebieden niet-Seveso (Bevi) bedrijven. Via de provincie Zuid-Holland die als adressant optreedt voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is voor de uitvoering van de werkzaamheden een bijdrage toegekend van € 18.480.

3.1.2 Voorgestelde wijzigingen begroting 2020 bij VJN 2020

6. Aanpassing loonindex cao gemeentepersoneel 2019

In de begroting 2020 is rekening gehouden met een loonindexering van 2,9%. Op basis van de in 2019 afgesloten cao gemeenten komt de structurele stijging van de loonsom in 2019 uit op 2,58% en in 2020 op 3,15%. De stijging loopt in 2021 structureel door voor een percentage van 1,34%. Het effect van de afgesproken cao op de loonsom van 2020 is dat de stijging € 13.900 lager uitkomt dan geraamd.

7. Doorwerking verhoging werkgeverspremies 2018

De in de vastgestelde begroting 2020 opgenomen premiepercentages werkgeverslasten zijn gebaseerd op de percentages 2018. De van toepassing zijnde werkgeverspremies in 2020 hebben een structurele verhoging van de werkgeverslasten tot gevolg van € 49.800 (met name door de verhoging van de pensioenpremie en hogere loonsom van in 2019 afgesloten cao gemeenten).

8. Intrekking EED-gelden

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de Europese Richtlijn Energie-efficiëntie (EED). Op grond van deze richtlijn gaat de ODH als bevoegd gezag na of bedrijven aan de eisen van deze richtlijn voldoen. Voor de uitvoering hebben de gemeentelijke deelnemers de via de algemene uitkering uit het gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen over 2019 van in totaal € 137.234 aan de ODH overgedragen.

Vanaf 1 juli 2019 is het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat verantwoordelijk voor de beoordeling van de EED energie-audits. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verzorgt namens het Ministerie vanaf dit tijdstip de uitvoering van de regeling. Het gevolg van bovenstaande is dat de ODH per 1 juli geen nieuwe zaken meer op kon pakken. Vanuit het Landelijk Kernteam EED is een overdrachtsdocument opgesteld met betrekking tot de stand van zaken en de nog op te pakken taken/werkzaamheden. De ODH heeft zoveel mogelijk bedrijven in haar werkgebied over deze wijziging geïnformeerd en doorverwezen naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Verder heeft zij alle bedrijven/concerns die voor 1 juli 2019 een audit hadden ingediend beoordeeld en voorzien van een advies.

Doordat de uitvoering van de EED-richtlijn bij de RVO ligt dient het in de begroting 2020 opgenomen deelnemersbijdrage met € 137.234 te worden verminderd. In de urenraming over 2020 is rekening gehouden met 822 uur (zijnde het bedrag dat was gerelateerd aan een bedrag van € 74.519 dat oorspronkelijk in de begroting 2019 was geraamd). Bij Voorjaarsnota 2019 is het bedrag van € 74.519 verhoogd met € 62.715 (690 uur) tot € 137.234 (1.512 uur). De verhoging van de urenraming met 690 uur was nog niet in de begroting 2020 verwerkt. De intrekking van de EED heeft in 2020 een afname van het aantal uren tot gevolg van 822 uur ($690 - / - 1.512 = - / - 822$ uur).

9. Licenties

De optimalisering van de primaire en ondersteunende systemen hebben, naast de personele uitbreiding als gevolg van structurele taakoverdrachten, tot gevolg dat de licentiekosten toenemen. De hiermee gemoeide extra kosten worden gedekt door een verlaging van de personele lasten.

10. Detachering en ziekte personeel

Eén van de medewerkers van T&H is gedetacheerd bij het Ministerie van BZK. De salariskosten inclusief werkgeverslasten van € 104.400 worden volledig vergoed door BZK. Een andere medewerker van T&H is per november 2019 afgekeurd. Per 1 januari 2020 ontvangt de ODH een uitkering van het UWV van € 54.500. Een medewerker van BV ondersteunt de VNG met de invoering van de Omgevingswet waarvoor een vergoeding van € 61.600 wordt ontvangen. De ontvangen bijdragen worden ingezet voor vervanging.

11. Afwikkeling transitoria en overige opbrengsten

In de jaarrekening 2019 is voor een bedrag van € 27.400 teveel aan lasten opgenomen waarvan achteraf is gebleken dat de prestatie in 2019 niet is geleverd. De vrijval van € 27.400 wordt aangewend voor facturen die in 2020 zijn ontvangen maar die betrekking hadden op 2019 en niet als transitoria zijn opgenomen. Daarnaast was ultimo april 2020 een bedrag van € 4.100 aan invorderingskosten in verband met de afwikkeling van opgelegde dwangsommen ontvangen. Tegenover deze extra baten staat een verhoging van de lasten met eenzelfde bedrag.

12. Actualisering loonsom/reallocatie budgetten

Betreft actualisering van de loonsom- en inhuurbudgetten op basis van de in-, door- en uitstroom van medewerkers ultimo april 2020. Daarnaast zijn de materiële kosten op basis van de realisatie voorgaande jaren geactualiseerd.

13. Aanpassing toerekening overhead

Gemeenschappelijke regelingen dienen als gevolg van de gewijzigde BBV met ingang van 2018 de overhead op één centrale plaats te verantwoorden.

De structurele en incidentele opdrachten zoals vermeld bij 1, 2, 3, 4 en 8 hebben tot gevolg dat de verdeelsleutel op grond waarvan de integrale kostprijs wordt berekend wijzigt en daarmee ook de programmatotalen. De toerekening vindt plaats op basis van het aantal fte. Het aantal fte's van T&V wijzigt van 82,91 fte naar 88,13 fte, waarvan 5,05 fte incidenteel. Het aantal fte's van T&H wijzigt van 83,51 fte naar 84,13 fte, waarvan 1,21 fte incidenteel.

De verhouding wijzigt van 49,82 : 50,18 naar 51,16 : 48,84. Het aantal productieve uren wijzigt van 231.326 naar 239.440 ($172,26 \times 1.390$ uur).

14. Verhoging deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de begroting 2020 van € 22.797.000 met € 771.100 naar € 23.568.100. De deelnemersbijdrage daalt structureel met € 78.500 en stijgt incidenteel met € 849.600:

• Doorwerking cao gemeentepersoneel 2019	€	-/- 13.900
• Doorwerking pensioenpremie 2018	€	49.800
• Intrekking EED	€	-137.200
• Adviezen Mijnbouw wet	€	22.800
• Vergunningen Natuurbeschermingswet (PAS)	€	380.000
• Vergunningen Natuurbeschermingswet soortenbescherming	€	310.000
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen	€	149.400
• Aanvulling werkplan gemeente Zoetermeer	€	10.200
Totaal stijging deelnemersbijdrage	€	771.100

Tabel 4 Deelnemersbijdrage na wijziging

Deelnemers	Bijdrage 2020 inclusief databank	Indexering o.b.v. cao	Premie- stijging 2020	Intrekking EED	Taakoverdracht Mijnbouw wet	Bijdrage 2020 excl. intensivering	Aanpassing werkplan 2020	Bijdrage 2020 na VJN
Delft	1.305.455	-796	2.845	-11.033	0	1.296.471	7.505	1.303.976
Den Haag	6.308.324	-3.855	13.707	-71.569	0	6.246.607	90.155	6.336.762
Leidschendam-Voorburg	819.427	-495	1.783	-8.279	0	812.436	9.215	821.651
Midden-Delfland	518.943	-320	1.135	-2.450	0	517.308	2.185	519.493
Pijnacker-Nootdorp	727.929	-442	1.586	-6.123	0	722.950	5.320	728.270
Rijswijk	601.961	-364	1.309	-6.176	0	596.730	7.600	604.330
Wassenaar	330.140	-197	718	-3.647	0	327.014	3.895	330.909
Westland	3.686.637	-2.294	8.068	-15.702	0	3.676.709	11.495	3.688.204
Zoetermeer	1.094.492	-657	2.378	-12.255	0	1.083.958	22.217	1.106.175
Provincie Zuid-Holland	7.403.705	-4.480	16.271	0	22.800	7.438.296	690.000	8.128.296
Totaal	22.797.013	-13.900	49.800	-137.234	22.800	22.718.479	849.587	23.568.066

15. Verhoging overige opbrengsten

De overige opbrengsten stijgen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 met € 252.000:

• Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen (zie 10)	€	220.500
• Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria, afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren en inningskosten dwangbevelen (zie punt 11)	€	31.500
Totaal stijging overige opbrengsten	€	252.000

16. Verhoging additionele opdrachten

In de vastgestelde begroting 2020 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2020 zijn door de PZH aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 825.000. Via de PZH als adresant van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor de uitvoering van het deelprogramma 3 en 4 van de Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) een opdracht verstrekt van € 96.200 en voor de uitvoering het deelprogramma 5 een opdracht van € 18.500. Van een vijftal gemeenten is een opdracht ontvangen voor het bijstellen van de bodemkwaliteitskaart PFAS van € 58.500.

Tabel 5 Additionele opdrachten

Opdrachtgever	Projecten	Totaal				
		Opdracht	Realisatie	Verplichting	Totaal	Restant
PZH	E-PRTR	6.800	6.756	0	6.756	44
PZH	Advisering BRIKS gemeenten	100.000	1.879	24.783	26.662	73.338
PZH	Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3)	0	0	0	0	0
PZH	Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4)	96.200	0	0	0	96.200
PZH	Werkplan Spoed en Nazorg	631.500	94.823	99.095	193.918	437.582
PZH	Digitale dienstverlening	60.000	0	0	0	60.000
PZH	Ontwikkeling werkwijzen en netwerkvorming nieuwe energie	14.900	0	0	0	14.900
PZH	Pilot vervoersmanagement	11.800	0	0	0	11.800
Div. gemeenten	Bijstellen bodemkwaliteitskaart PFAS	58.500	24.500	34.000	58.500	0
PZH	Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 5)	18.500	0	0	0	18.500
		0	0	0	0	0
	Totaal additionele opdrachten	998.200	127.958	157.878	285.836	712.364

3.2 Programmabegroting na wijziging

Tabel 6 Programmabegroting na wijziging

Totaal laten en baten per programma	Begroting primitief	Administratieve wijziging	Wijziging VJN	Begroting na VJN
Toetsing en Vergunningverlening - werkplan	7.084.300	471.200	-86.500	7.469.000
Toetsing en Vergunningverlening - additionele opdrachten	0	914.700	0	914.700
1. Toetsing en Vergunningverlening	7.084.300	1.385.900	-86.500	8.383.700
Toezicht en Handhaving - werkplan	6.849.700	103.700	110.100	7.063.500
Toezicht en Handhaving - additionele opdrachten	0	83.500	0	83.500
2. Toezicht en Handhaving	6.849.700	187.200	110.100	7.147.000
Totaal lasten programma's	13.934.000	1.573.100	23.600	15.530.700
3. Algemene dekkingsmiddelen	-22.797.000	-1.870.600	-150.700	-24.818.300
4. Overhead	8.817.900	297.500	127.100	9.242.500
5. Heffing Vpb	0	0	0	0
6. Onvoorzien	45.100	0	0	45.100
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
7. Mutaties reserves	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

3.3 Realisatie en prognose t/m april 2020

In tabel 7 zijn, inclusief de wijzigingsvoorstellen uit deze nota, de gerealiseerde uitgaven en aangegane verplichtingen tot en met april 2020 opgenomen inclusief een prognose per eind 2020. Op basis van de gerealiseerde uitgaven en reeds aangegane verplichtingen wordt eind 2020 een batig saldo geprognosticeerd van € 45.100.

In bijlage 6.1 is een toelichting op kostensoort opgenomen.

Tabel 7 Realisatie en prognose t/m april 2020

Totaal laten en baten per programma	Begroting na VJN	Realisatie t/m 30-04-2020	Verplichtingen t/m 30-04-2020	Totaal	Prognose	Verschil
Toetsing en Vergunningverlening - werkplan	7.469.000	2.272.172	1.197.129	3.469.301	7.469.000	0
Toetsing en Vergunningverlening - additionele opdrachten	914.700	121.202	144.964	266.166	914.700	0
1. Toetsing en Vergunningverlening	8.383.700	2.393.374	1.342.093	3.735.467	8.383.700	0
Toezicht en Handhaving - werkplan	7.063.500	2.152.801	256.041	2.408.842	7.063.500	0
Toezicht en Handhaving - additionele opdrachten	83.500	6.756	12.914	19.670	83.500	0
2. Toezicht en Handhaving	7.147.000	2.159.557	268.955	2.428.512	7.147.000	0
Totaal lasten programma's	15.530.700	4.552.932	1.611.048	6.163.980	15.530.700	0
3. Algemene dekkingsmiddelen	-24.818.300	-11.752.460	36.670	-11.715.789	-24.818.300	0
4. Overhead	9.242.500	3.723.251	1.473.654	5.196.906	9.242.500	0
5. Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0
6. Onvoorzien	45.100	0	0	0	0	45.100
Saldo van baten en lasten	0	-3.476.277	3.121.373	-354.904	-45.100	45.100
7. Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	-3.476.277	3.121.373	-354.904	-45.100	45.100

3.4 Meerjarenbeeld 2020-2023

In tabel 8 is het meerjarenbeeld opgenomen van 2020 tot en met 2023. De meerjarenbegroting 2021-2030 is gebaseerd op het prijspeil van 2021 (2020 inclusief de indexering volgens de MEV 2020 van gemiddeld 2,35% per jaar).

Tabel 8 Meerjarenbeeld 2020-2023

Totaal baten en lasten per programma	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na VJN	Meerjarenbegroting		
			2021	2022	2023
Toetsing en Vergunningverlening - werkplan	7.180.500	7.469.000	7.347.700	7.528.100	7.712.900
Toetsing en Vergunningverlening - additionele opdrachten	0	914.700	0	0	0
1. Toetsing en Vergunningverlening	7.180.500	8.383.700	7.347.700	7.528.100	7.712.900
Toezicht en Handhaving - werkplan	6.856.300	7.063.500	6.986.100	7.159.000	7.336.100
Toezicht en Handhaving - additionele opdrachten	0	83.500	0	0	0
2. Toezicht en Handhaving	6.856.300	7.147.000	6.986.100	7.159.000	7.336.100
Totaal lasten programma's	14.036.800	15.530.700	14.333.800	14.687.100	15.049.000
3 Algemene dekkingsmiddelen	-22.930.800	-24.818.300	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000
4 Overhead	8.848.900	9.242.500	9.160.000	9.359.100	9.562.800
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	45.100	45.100	45.800	46.500	47.200
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
7 Mutatie reserves	0		0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0

In de meerjarenbegroting 2021-2023 is geen rekening gehouden met additionele opdrachten.

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen/risicoparagraaf, financiering, bedrijfsvoering en onderhoud kapitaalgoederen

4.1.1 Weerstandsvermogen/risicoparagraaf

Tabel 9 Stand algemene reserve 2020

Reserves 2020	Beginstand 2020	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2019
Algemene Reserve	1.071.386	0	0	1.071.386
Rekeningresultaat 2019	0		0	0
Totaal	1.071.386	0	0	1.071.386

De Algemene reserve kende eind 2019 een saldo van € 1.071.400.

In de Nota Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit die op 27 juni 2017 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld, is vastgelegd dat de incidentele weerstandscapaciteit (Algemene reserve) maximaal 5% van de begrote structurele lasten bedraagt en tenminste gelijk is aan een risicoprofiel met een ratio 1,0. In de begroting 2020 is een risicoprofiel opgenomen van € 1.020.000 (tabel 10).

Tabel 10 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeer groot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeer groot	Zeer klein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

De maximale begrote incidentele weerstandscapaciteit bedraagt na de taakoverdrachten 5% van de structurele lasten. De totale lasten in 2020 (programma's, overhead en onvoorzien) bedragen na wijziging € 24.818.300, waarvan incidenteel:

• Additionele opdrachten	€	998.200
• Vergunningen Natuurbeschermingswet PAS en soortenbescherming	€	690.000
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen	€	149.400
• Aanvulling werkplan gemeente Zoetermeer (duurzaamheidscontroles)	€	10.200
• Inhuur capaciteit als gevolg van detachering en zwangerschap	€	220.500
• Incidentele lasten afrekening voorgaande dienstjaren, transitoria en inningskosten	€	31.500
Totaal incidentele lasten	€	2.099.800

De structurele lasten bedragen € 24.818.300 -/- € 2.099.800 is € 22.718.500, zodat de maximale begrote incidentele weerstandscapaciteit uitkomt op 5% van € 22.718.500 is afgerond € 1.135.900.

De werkelijke incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve) bedraagt € 1.071.400. Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt exclusief de memorieposten € 1.020.000. Dit komt overeen met een weerstandsratio van 1,05.

Tabel 11 Stand Voorziening verlof latende organisatie 2020

Voorzieningen 2020	Beginstand 2020	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2020
Werkloosheidsuitkeringen	298.074	0	1.014	297.060
Totaal	298.074	0	1.014	297.060

Voor de werkloosheidsuitkeringen is de ODH risicodragend. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is een voorziening werkloosheidsuitkeringen ingesteld van € 324.000. De voorziening dient ter dekking van de (bovenwettelijke en nawettelijke) werkloosheidsuitkering waarop een tweetal medewerkers per 1 januari 2019 recht op heeft. In 2019 is een bedrag van € 25.926 aan de voorziening onttrokken en in 2020 tot en met april € 1.014.

4.1.2 Financiering

Geen wijzigingen.

4.1.3 Bedrijfsvoering

Organisatie

Het doel is een dienst die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige taken uit te voeren. Het streven is er op gericht voldoende adequate kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern met veel kennis en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

Personeel

De formatie is als gevolg van wijzigingen in taakoverdrachten (advieswet Mijnbouwwet en intrekking EED) met 1,42 fte verminderd van 214,06 naar 212,64 fte. Hiervan is 166,00 fte primaire capaciteit en 46,64 fte overhead. Er wordt toegewerkt naar is een flexibele schil van 5% bij T&H en bij het meer vraaggestuurde deel van de organisatie 10% (T&V). Gemiddeld is dat 7,5% van 166,00 = 12,45 fte. Eind 2019 was de vacatureruimte als gevolg van onder meer een landelijke toegenomen arbeidsmobiliteit en groeiend tekort aan specialisten toegenomen tot 29,2 fte. Er worden veel inspanningen geleverd om nieuwe veelal jonge mensen voor het werken bij de dienst te interesseren en aan te trekken. In de eerste vier maanden van 2020 is de vacatureruimte door het aantrekken van nieuw personeel afgenomen met 13,44 fte, maar door het vertrek van personeel ook weer met 8,66 fte toegenomen.

Het ziekteverzuimpercentage is ultimo april 2020 7,26%. Het voortschrijdend gemiddelde over de afgelopen twaalf maanden (periode mei 2019 – april 2020) bedraagt 8,18%. De ODH heeft te maken met meerdere langdurige ziektegevallen die zwaar doordrukken op het percentage. De dienst heeft diverse maatregelen genomen waaronder het aantrekken van een verzuimcoach om dit percentage verder omlaag te brengen. Door de Coronabeperkingen is de coach nog niet gestart en zijn de effecten daarvan vertraagd maar zullen die later in het jaar meer zichtbaar moeten worden.

Tabel 12 Verzuimcijfers op basis van 12-maandsgemiddelde

Ziekteverzuim	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Voortschrijdend 12-maandsgemiddelde	6,1	5,8	7,2	6,0	6,8	8,4	8,2

Informatisering en automatisering

De ICT-omgeving van de dienst is net als overal elders permanent in ontwikkeling. In het eerste kwartaal van 2020 is nog steeds hard gewerkt aan de inrichting van een Documentmanagementsysteem en archief, aan een adequate beveiliging, aan de voorbereiding van de vervanging van het VTH-systeem later in 2020 (nu Squit XO) en aan de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet (Ow). De voorbereidingen op de komst van de Ow met daaraan gekoppeld het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) zorgen voor blijvende inspanningen in de komende jaren op het gebied van de informatiehuishouding met accent op datakwaliteit, geo-oriëntatie en digitale dienstverlening. Medio maart heeft de ODH net als alle andere overheidsinstanties te maken gekregen met de Coronabeperkingen waarbij het werken op kantoor tot het minimum beperkt is. De dienst heeft vanuit huis zo veel als mogelijk de werkzaamheden voortgezet om vanuit huis te doen. De ICT infrastructuur van de dienst is tijdens deze periode stabiel gebleven en voldoende geutiliseerd om het thuiswerken van de dienst in zijn geheel te faciliteren.

4.1.4 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding van de kapitaalgoederenvoorraad waarborgt. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Voorjaarsnota 2017 een investeringskrediet ICT van € 2.200.000 beschikbaar gesteld. Bij besluit van 30 november 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Najaarsnota 2017 nog aanvullend bedrag van € 175.000 beschikbaar gesteld.

Voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie is een budget nodig van € 75.000. De hieruit extra voortvloeiende kapitaallasten en jaarlijkse beheerkosten (licenties) worden gedekt door een verlaging van de personele lasten, omdat door het inzetten van de mobiele toezichts-applicatie een tijdsbesparing op het verwerken van toezichts-informatie wordt gerealiseerd. Daarnaast leidt het gebruik van de app tot een beter inzicht in de behoefte aan geautomatiseerde ondersteuning in het veld en tot een hogere kwaliteit van de vastgelegde toezichts-informatie. Bij vaststelling van de Voorjaarsnota 2018 op 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het voorstel het krediet ICT van € 2.375.000 met € 75.000 te verhogen naar € 2.450.000.

Als gevolg van de uitbreiding zijn op korte termijn investeringen nodig, zoals vergadertafels en investeringen in de ICT-infrastructuur. Bij Voorjaarsnota 2019 is voor de uitbreiding van de huisvesting en inventaris een aanvullend krediet van € 85.000 beschikbaar waardoor het totale krediet € 439.000 bedraagt.

In tabel 13 is een totaal overzicht opgenomen.

Tabel 13 Overzicht krediet ICT en huisvesting/inventaris

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven	Realisatie 2020	Verplichtingen	Totaal	Restantkrediet
		t/m 2019	t/m 30-04-2020	t/m 30-04-2020	t/m 30-04-2020	t/m 30-04-2020
Vervangingsinvestering ICT	1.225.000	848.850	3.047	207.333	1.059.230	165.770
Vervangingsinvestering DMS/RMA	925.000	558.078	112.204	111.900	782.182	142.818
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	300.000	0	0	0	0	300.000
Totaal ICT krediet	2.450.000	1.406.928	115.251	319.233	1.841.412	608.588
Huisvesting en inventaris	354.200	322.131	27.623	19.560	369.314	-15.114
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	84.800	84.797	0	0	84.797	3
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	439.000	406.928	27.623	19.560	454.111	-15.111
Totaal	2.889.000	1.813.856	142.874	338.793	2.295.523	593.477

De vastgestelde kredieten zijn nominaal beschikbaar gesteld en niet geïndexeerd. De kapitaallasten zijn wel geïndexeerd, zodat er een disbalans ontstaat tussen het beschikbaar gestelde krediet en de dekking van de kapitaallasten. Voorgesteld wordt de nominale kredieten te indexeren vanaf het moment van het krediet beschikbaar is gesteld. De indexering betekent een verhoging van het krediet ICT met € 202.400 en een verhoging van het krediet huisvesting en inventaris met € 32.700. De verhoging is reeds gedekt via de indexering van de kapitaallasten.

Het krediet Huisvesting en inventaris laat ultimo april 2020 een overschrijding zien van € 15.100. Met de indexering van de nominale kredietbedragen blijven de uitgaven binnen het krediet.

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 11 juni 2020;

BESLUIT:

1. In te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Voorjaarsnota 2020 (zoals vermeld in paragraaf 3.1.2) en de daaruit voortvloeiende verhoging van de deelnemersbijdrage;
2. In te stemmen met het aanvullen van de beschikbaar gestelde kredieten ICT en Huisvesting en inventaris in verband met indexering van respectievelijk € 202.400 voor het krediet ICT en € 32.700 voor het krediet Huisvesting en inventaris (zoals vermeld in paragraaf 4.1.4).

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 24 juni 2020.

De secretaris,

De voorzitter,

6 Bijlagen

6.1 Exploitatieoverzicht

Tabel 14 Exploitatieoverzicht

Hoofdkostensoort	Begroting primitief	Administratieve wijziging	VJN 2020	Begroting na VJN	Realisatie t/m 30-04-2020	Verplichtingen t/m 30-04-2020	Totaal t/m 30-04-2020	Prognose	Verschil t.o.v. prognose
Personeelslasten	19.429.900	977.000	-4.600	20.402.300	6.524.061	2.092.980	8.617.040	20.402.300	0
Kapitaallasten	581.600	-215.800	0	365.800	365.731	0	365.731	365.800	0
Materiële kosten	2.740.400	1.109.400	155.300	4.005.100	1.386.391	991.723	2.378.114	4.005.100	0
Onvoorzien	45.100	0	0	45.100	0	0	0	0	45.100
TOTAAL LASTEN	22.797.000	1.870.600	150.700	24.818.300	8.276.183	3.084.702	11.360.885	24.773.200	45.100
Deelnemersbijdragen	-22.797.000	-872.400	101.300	-23.568.100	-11.398.507	0	-11.398.507	-23.568.100	0
Overige opbrengsten	0	0	-252.000	-252.000	-31.447	0	-31.447	-252.000	0
Additionele projecten	0	-998.200	0	-998.200	-322.506	36.670	-285.836	-998.200	0
TOTAAL BATEN	-22.797.000	-1.870.600	-150.700	-24.818.300	-11.752.460	36.670	-11.715.789	-24.818.300	0
SALDO LASTEN EN BATEN	0	0	0	0	-3.476.277	3.121.373	-354.904	-45.100	45.100
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT	0	0	0	0	-3.476.277	3.121.373	-354.904	-45.100	45.100

Lasten

1. Personeelslasten

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, overwerk, wachtdienstvergoedingen, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

De post personeelslasten is ten opzichte van de primitieve begroting van € 19.429.900 met € 972.400 gestegen naar € 20.402.300:

• Indexering cao gemeenten 2019	€ -13.900
• Premiestijging 2018	€ 49.800
• Intrekking EED	€ -137.200
• Adviezen Mijnbouw wet (personele deel)	€ 15.000
• Vergunningen Natuurbeschermingswet PAS en soortenbescherming (personele deel)	€ 469.800
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen (personele deel)	€ 97.200
• Aanvulling werkplan duurzaamheidscontroles Zoetermeer (personele deel)	€ 6.600
• Licenties ICT	€ -123.800
• Verhoging inhuurbudget ICT via dekking vrijval kapitaallasten	€ 215.800
• Detachering en ziekte personeel	€ 220.500
• Actualisatie loonsom	€ 172.600
Totaal stijging personeelskosten	€ 972.400

De post personeelslasten is als volgt verdeeld:

• Salariskosten	€ 15.086.300
• Inhuur derden/inkoop diensten (inclusief inhuur ICT)	€ 4.196.900
• Opleidingskosten	€ 437.400
• Algemene personeelskosten	€ 681.700
Totaal personeelskosten	€ 20.402.300

2. Kapitaallasten

De post kapitaallasten is ten opzichte van de primitieve begroting met € 215.800 verlaagd van € 581.600 naar € 365.800.

De werkelijke kapitaallasten komen in 2020 door de fasering van de ICT-investeringen in voorgaande jaren uit op een bedrag van € 365.800 tegen geraamd € 581.600. De incidentele ruimte in de

kapitaallasten van € 215.800 is overgeheveld van kapitaallasten naar personeelskosten en wordt ingezet voor de verdere ontwikkeling van een ICT architectuur die aansluit op DSO landelijk en DSO uitbouw in het kader van de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet (Ow). Daarnaast is in de eerste vier maanden van 2020 hard gewerkt aan de inrichting van een Documentmanagementsysteem en archief, aan een adequate beveiliging en aan de voorbereiding van de vervanging van het VTH-systeem waarvoor externe expertise nodig is.

3. Materiële kosten

De materiële kosten zijn ten opzichte van de primitieve begroting met € 1.237.300 gestegen van € 2.740.400 naar € 4.005.100:

• Huisvesting – taakuitbreidingen	€	73.200
• Huisvesting – reallocatie budgetten	€	-/- 4.800
• Licenties ICT	€	123.800
• Vervoerskosten – reallocatie budgetten	€	5.800
• Diverse bedrijfskosten – overhead structurele en incidentele taakuitbreidingen	€	210.600
• Diverse bedrijfskosten – dwangbevelkosten	€	4.100
• Diverse bedrijfskosten – reallocatie budgetten	€	-/- 173.600
• Additionele opdrachten	€	<u>998.200</u>
Totaal stijging materiële kosten	€	1.273.300

De post materiële kosten is als volgt verdeeld:

• Huisvesting	€	750.100
• ICT	€	1.000.800
• Vervoerskosten	€	121.600
• Diverse bedrijfskosten	€	1.134.400
• Additionele opdrachten	€	<u>998.200</u>
Totaal materiële kosten	€	4.005.100

4. Onvoorzien

De post onvoorzien van € 45.100 is niet gewijzigd.

Baten

5. Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de begroting 2020 van € 22.797.000 met € 771.100 naar € 23.568.100. De deelnemersbijdrage daalt structureel met € 78.500 en stijgt incidenteel met € 849.600:

• Doorwerking cao gemeentepersoneel 2019	€	-/- 13.900
• Doorwerking pensioenpremie 2018	€	49.800
• Intrekking EED	€	-137.200
• Adviezen Mijnbouw wet	€	22.800
• Vergunningen Natuurbeschermingswet (PAS)	€	380.000
• Vergunningen Natuurbeschermingswet soortenbescherming	€	310.000
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen	€	149.400
• Aanvulling werkplan gemeente Zoetermeer	€	<u>10.200</u>
Totaal stijging deelnemersbijdrage	€	771.100

6. Overige opbrengsten

De overige opbrengsten stijgen ten opzichte van de begroting 2020 met € 252.000:

• Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen	€	220.500
• Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria, afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren en inningskosten dwangbevelen	€	<u>31.500</u>
Totaal stijging overige opbrengsten (zie 3.2.1 onder 15)	€	252.000

7. Additionele projecten

In de vastgestelde begroting 2020 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2020 zijn door de PZH aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 825.000. Via de PZH als adressant van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor de uitvoering van het deelprogramma 3 en 4 van de Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) een opdracht verstrekt van € 96.200 en voor de uitvoering het deelprogramma 5 een opdracht van € 18.500. Van een vijftal gemeenten is een opdracht ontvangen voor het bijstellen van de bodemkwaliteitskaart PFAS van € 58.500.

Programma Toetsing en Vergunningverlening:

1. Project advisering BRIKS	€	50.000
2. Project werkplan Spoed en Nazorg	€	631.500
3. Project digitale dienstverlening	€	60.000
4. Project Impuls Omgevingsveiligheid, deelprogramma 3 en 4	€	96.200
5. Project Impuls Omgevingsveiligheid, deelprogramma 5	€	18.500
6. Project bijstellen bodemkwaliteitskaart PFAS	€	<u>58.500</u>
Totaal additionele opdrachten T&V	€	914.700

Programma Toezicht en Handhaving:

7. Project E-PRTR	€	6.800
8. Project advisering BRIKS	€	50.000
9. Project ontwikkeling werkwijzen en netwerkvorming nieuwe energie	€	14.900
10. Project pilot vervoersmanagement	€	<u>11.800</u>
Totaal additionele opdrachten T&H	€	83.500

Totaal additionele opdrachten	€	998.200
-------------------------------	---	---------

8. Mutatie reserves

Er hebben geen mutaties plaatsgevonden.

6.2 Output T&V eerste vier maanden 2020

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Milieu-inrichtingen						
Oprichtingsvergunning niet-complex	R01.1	60,00	12	720	1	351
Oprichtingsvergunning complex	R01.1	120,00	2	240		
Revisievergunning	R01.2	350,00	5	1.750	2	109
Veranderingsvergunning niet-complex	R01.3	80,00	13	1.040	2	442
Veranderingsvergunning complex	R01.3	175,00	4	700	0	152
Milieuneutrale veranderingsvergunning	R01.4	44,00	23	1.012	3	107
Gelijkwaardigheidsbesluit	R05.1			150		27
Omgevingsvergunning BRIKS	R27.1	60,00	5	300	2	160
Regie Briks				350		120
Intrekingsbesluit Wm	R01.6/R01.7	16,00		0	1	49
Geactualiseerde vergunning	R01.8	60,00	2	120	2	246
Actualisatietoets vergunningen	R07.1			150		491
Actualisatietoets vergunningen complex	R07.1			0		0
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	R02.1/R02.2	32,00	10	320	1	17
Behandeling melding activiteitenbesluit	R03.1	8,00	641	5.128	188	1.877
Behandeling melding indirecte lozing/Bibi	R09.1/R18.1	12,00	115	1.380	31	315
Maatwerkvoorschrift Wm / indirecte lozing	R04.1/R04.2	24,00	144	3.456	30	939
Besluit verplichting Activiteitenbesluit	R06.1/R06.2/R06.3	16,00	1	16		
Behandeling sloopmelding zonder asbest	R28.1	8,00	3	24	2	18
Behandeling eenvoudige asbestmelding *	R28.1	0,75	86	65		
Behandeling reguliere asbestmelding *	R28.1	1,50	672	1.008	177	605
Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	R08.2	8,00	25	200	8	47
Vuurwerkontbrandingstoestemming	R10.1	44,00	20	880		223
Behandeling vuurwerk melding	R11.1/R11.2	16,00	32	512	7	174
Verlening vuurwerkverkoopvergunningen	R10.2	16,00	5	80	1	35
Bijzondere toestemming laden en lossen vuurwerk	R10.3	6,00	15	90	1	8
Toetsing en advies Wm	R03.1/A01.5	12,00	237	2.844	96	892
Toetsing en advies asbest *	R03.1/A01.5	6,00	1	6	1	
Vooroverleg Wm	A03.1	32,00	37	1.184	3	530
Vooroverleg asbestmelding (sloop) *	A03.1	12,00	1	12		
Beheer milieu-informatie inrichtingen	D11.1					
Administratieve handhaving Wm	H01.1	8,00	0	0		
Totaal Milieu-inrichtingen			2.111	23.737	559	7.934
Bodembescherming en -kwaliteit						
Beschikking bodemsanering	R13.1	16,00	225	3.600	79	1.047
Behandeling melding wijziging saneringsplan	R13.1	6,00	12	72		
Behandeling BUS-melding	R14.1	10,00	230	2.300	78	727
Behandeling melding Besluit bodemkwaliteit	R15.1/R15.2	4,00	730	2.920	256	862
Toetsing bodem	T08.1/A01.5	6,00	1.865	11.190	509	3.251
Coördinatie bodemsanering	D03.1			980		408
Advies bodem	A01.5	6,00	417	2.502	114	516
Vergunning ontgronding niet-complex	R16.1	40,00	2	80	1	3
Vergunning ontgronding complex	R16.1	175,00	2	350		63
Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	A01.5	24,00	15	360	1	
Advies ontgronding	A01.5	24,00	10	240		
Vergunning grondwateronttrekking en -opslag	R19.1	32,00	50	1.600	16	1.136
Intrekingsbesluit grondwateronttrekking en opslag	R19.1	24,00	1	24	7	68
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	R02.3	32,00	3	96	7	146
Behandeling melding Blbi-bodemenergie	R18.1	24,00	84	2.016	47	455
Maatwerkvoorschrift Blbi-bodemenergie	R04.1/R04.2	24,00		0	1	30
Advies WKO	A01.5	12,00	43	516	12	160
Toetsing WKO	A01.5	16,00	16	256		15
Advies Mijnbouw wet	A01.5	40,00	25	1.000	3	207
Informatie-ontsluiting Landelijk grondwaterregister	D11.1			1.000		388
Ontheffing PMV	R20.1	40,00	50	2.000	17	660
Melding PMV	R20.1	8,00	75	600	29	184
Toetsing PMV Wabo	A01.5	8,00	10	80	5	50
Advies PMV	A01.5	12,00	77	924	30	378
Vooroverleg water/ontgronding/Pmv	A03.1	40,00	55	2.200	23	641
Vooroverleg bodem	A03.1	12,00	30	360	6	75
Administratieve handhaving Wbb	H01.1	6,00	1	6		252
Implementatie regelgeving/beleid Bodem				75		
Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)water/PMV				50		
Totaal Bodembescherming en -kwaliteit			4.028	37.397	1.241	11.722

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie	
			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Natuurbescherming						
Advies Natura 2000	A01.5	12,00	100	1.200	119	1.005
Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	A01.5	24,00	5	120	1	37
Advies Soortenbescherming (SB)	A01.5	12,00	50	600	14	113
Advies Houtopstanden (HO)	A01.5	24,00	5	120	1	4
Advies Natuurschoonwet (NS)	A01.5	8,00	20	160	6	11
Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	R24.1	24,00	20	480		
Bestuurlijk rechtsoordeel SB	R24.1	12,00	10	120		
Bestuurlijk rechtsoordeel HO	R24.1	12,00	2	24		
Toetsing Natura 2000	A01.5	12,00	30	360	7	102
Toetsing Faunabeheerplan	A01.5	24,00		0		
Toetsing Beheerplan Natura 2000	A01.5	20,00		0		
Toetsing BS	A01.5	24,00	2	48		
Toetsing SB	A01.5	12,00	25	300	11	208
Opdracht BS	R21.1	50,00	5	250	3	61
Ontheffing BS	R21.2	40,00	10	400	2	330
Ontheffing SB niet-complex	R21.2	40,00	220	8.800	55	2.939
Ontheffing SB complex	R21.2	60,00	25	1.500	4	163
Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	R21.2	12,00	2	24		61
Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	R21.2	20,00		0		
Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	R21.2	24,00	2	48		
Ontheffing SB tijdelijke natuur	R21.2	20,00	2	40		
Ontheffing HO meldingsplicht	R21.2	20,00	2	40		
Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	R21.2	36,00	2	72		
Ontheffing HO realisatietermijn herplant	R21.2	10,00		0	1	
Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	R21.2	12,00		0		
Vergunning Wrb Natura 2000 niet complex	R22.1	24,00	180	4.320	42	793
Vergunning Wrb Natura 2000 complex	R22.1	60,00	2	120		
Intrekking vergunning Wrb Natura 2000	R22.1	16,00	1	16	2	69
Melding HO	R03.1			300		21
VVGB Natura 2000 niet complex	R23.1	24,00	20	480	6	140
VVGB Natura 2000 complex	R23.1	60,00	1	60	1	33
VVGB SB niet-complex	R23.1	32,00	10	320	3	121
VVGB SB complex	R23.1	60,00	2	120		2
Vooroverleg Natura 2000	A03.1	32,00	40	1.280	3	154
Vooroverleg BS	A03.1	16,00	2	32		19
Vooroverleg SB	A03.1	16,00	50	800	5	182
Implementatie natuurbescherming en beheerplannen				750		1.451
Totaal Natuurbescherming			847	23.304	286	8.019
Geluid, Lucht, EV						
Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	24,00	39	936	19	345
Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	12,00	31	372	17	193
Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	8,00	201	1.608	28	358
Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	8,00	499	3.992	141	1.369
Enkelvoudig advies geluid evenementen	A01.5	8,00	18	144	9	76
Zonebeheer industriëlawaa	D04.1			450		266
Beschikkingen hogere waarde	R25.1	24,00	37	888	8	207
Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	R12.1	24,00	12	288	2	51
Beheer monitoringstool (luchtkwaliteit)	D08.1			50		6
Advies milieu quickscan	A01.5	12,00	29	348		7
Advies/toetsing MER	A04.1/A04.2	32,00	21	672		
Toetsing onderzoek MER-beoordeling	A04.3	40,00	19	760	14	1.126
Vooroverleg Milieu en RO	A03.1	32,00	8	256	1	181
Inpassing bedrijf	D04.3	10,00		0		
Totaal Geluid, Lucht, EV			914	10.764	239	4.185
Overige taken						
Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)	A01.3			3.820		1.164
Inbreng bestuur/statenvragen	A01.3			50		12
Bestuurlijke ondersteuning OG	A02.1			75		
Relatiebeheer	D14.1			1.240		195
Deelname crisisorganisatie	D16.1			225		
Behandeling Wob-verzoek	D15.1	24,00	10	240	1	153
Bezwaar en Beroep	J0.01 t/m J02.4	70,00	70	4.900	12	893
Helpdesk loket / informatie-ontsluiting	D09.1			9.625		2.985
Planning & Control	D24.1			2.775		976
Vorbereiding Omgevingswet				4.400		1.561
Databank Flora en Fauna				0		
Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)				0		406
Totaal Overige taken			80	27.350	13	8.345
Afrondingsverschil/verschil werkplan				-52		
Totaal			7.980	122.500	2.338	40.205

6.3 Output T&H eerste vier maanden 2020

Taak/Product	Onderdeel hoofdzaak	Categorie	Kengetal	Totaal planning		Totaal realisatie		% naleving na 1e controle	KPI's Handhavingsverzoek bezwaar- en beroep	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren			
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)										
T01.5 Integrale controle	Wm-regulier integraal	1	8,00		0	21	237	67%		
		2	12,00	347	4.164	39	584	64%		
		3	16,00	103	1.648	32	519	53%		
		4	24,00	167	4.008	41	699	70%		
		pzh	67,00	20	1.340	4	192	0%		
			13,00	212	2.756	38	373	100%		
	Gestapeld toezicht			12,00	396	4.752	116	1.506	35%	
				13,00	0	0				
T01.6 Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		15,00	27	405	3	33	67%		
T03.1 Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		9,00	1.040	9.360	35	298	77%		
T01.4 Deelcontrole	Asbest		5,00	173	865	39	475	39%		
	Assimilatie		10,00	19	190	24	192	25%		
	Energie/duurzaamheid		13,00	78	1.014	17	259	100%		
	Externe veiligheid		5,00	1	5					
	Externe veiligheid		5,00		0					
	Grondwater onttrekking		11,00	24	264	5	96	100%		
	Indirecte lozingen		12,00	8	96		3			
	Meten/Verificatie		8,00	8	64		20			
	Nazorg stortplaatsen		30,00	14	420	1	98	100%		
	Thema controle Afvalstoffen		9,00	45	405					
	Thema controle Afvalwater		9,00	161	1.449	16	166	69%		
	Thema controle Bodem		9,00	7	63					
	Thema controle Datakwaliteit		9,00	45	405	3	35	67%		
	Thema controle Installatieboek		9,00	19	171	9	99	100%		
	Thema controle Koeling-Energieverbruik		9,00		0	3	29	67%		
	Thema controle Limiter		9,00		0	3	35	67%		
	Thema controle Opslagstoffen		9,00	214	1.926	12	108	75%		
	Thema controle Propaan		9,00	55	495	6	54	67%		
	Thema controle Stookinstallaties		9,00	30	270	3	31	100%		
	Vuurwerkopslag		11,00	222	2.442	143	998	91%		
	WKO-afdichting		7,00	5	35	1	5	100%		
	WKO-boorcontrole		12,00	20	240	4	64	100%		
	WKO-gesloten		9,00	44	396	14	158	100%		
	WKO-regulier		12,00	130	1.560	13	148	77%		
	WKO-Start-Up		18,00	20	360	8	174	63%		
	T01.1 Administratieve controle	Administratief toezicht		6,00	153	918	13	195	39%	
		Administratief asbest		3,00	36	108	4	44		
Totaal Toezicht - Controle Inrichting (preventief)					3.843	42.594	670	7.927		
Toezicht - Overig										
T05.1 Beoordeling rapportage verplichting	Nattekoeltorens		7,00	41	287	27	309	89%		
	Programma van eisen upd		11,00	7	77	5	61	80%		
	WKO-administratief		6,00	550	3.300	279	2.074	89%		
T05.2 Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		10,00	18	180	11	141	100%		
T04.1 Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12,00	11	132	4	45	100%		
T04.2 Controle vuurwerkvenement	Vuurwerkvenement		20,00	65	1.300	16	218	94%		
T03.3 Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		10,00	10	100		15			
Totaal Toezicht - Overig					702	5.376	342	2.863		
Overlast										
T06.1 Klachtbehandeling milieu	Alval									
	Geluid					266				
	Geur					78				
	Licht		2,00	2.552	5.104	35	959			
	Opslag									
	Verontreiniging						11			
	Overig						108			
T07.1 Behandeling voorvalmelding	Ongewoon voorval		2,00	121	242	10	49			
H05.1 Besluit op handhavingsverzoek			35,00	22	770	6	323		6 afgewezen	
T01.2 Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		9,00	17	153	3	18	100%		
	Melding overlast (klacht)		9,00	1.145	10.305	362	4.402	37%		
	Ongewoon voorval		9,00	61	549	15	368	50%		
T12.1 Controle geluidhinder	Evenementen		22,00	67	1.474	7	90	100%		
	Overig		17,00	11	187					
Totaal Overlast					3.996	18.784	901	6.209		
Bodembescherming en -kwaliteit										
T09.1 Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		17,00	145	2.465	45	731	93%		
	Bodemsanering niet ernstig		16,00	38	608	8	111	100%		
	Nazorglocatie actief		30,00	4	120	2	99	100%		
	Nazorglocatie passief		10,00	16	160	11	257	100%		
	Herstelplicht Wm		13,00	23	299	7	79	71%		
T09.2 Controle bodemsanering niet-Wbb	Tanksaneringen ondergronds		13,00	28	364	15	228	87%		
T09.4 Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		13,00	161	2.093	82	1.055	80%		
T09.5 Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		10,00	1	10					
T09.6 Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		13,00	7	91	3	42	33%		
T10.1 Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		15,00	23	345	1	6			
Totaal Bodembescherming en -kwaliteit					446	6.555	174	2.608		
Bouw en gebruik										
T13.1 Controle BRKS	BRKS (toezicht)		40,00	10	400	1	32			
T14.1 Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		30,00	3	90		9			
Totaal Bouw en gebruik					13	490	1	41		

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Categorie	Kengetal	Totaal planning		Totaal realisatie		% naleving na 1e controle	KPI's	Handhavingsverzoek bebaar- en beroep
				Aantal	Uren	Aantal	Uren			
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)										
T02.3 Hercontrole										
	Asbest		6,00		0	23	122			
	Assimilatie		8,00	3	24	4	21			
	Besluit Bodemkwaliteit		8,00	11	88	5	70			
	Bodemsanering ernstig		11,00	10	110	4	68			
	Bodemsanering niet ernstig		9,00	3	27					
	Brandveilig gebruik		6,00		0	2	27			
	Energie/duurzaamheid		8,00	15	120					
	E-prtr		8,00	1	8					
	Externe veiligheid		6,00		0					
	Gebiedscontrole bodembescherming		6,00		0					
	Gestapeld toezicht		6,00	257	1.542	68	489			
	Grondwater onttrekking		10,00	1	10					
	Handhavingsverzoek		6,00	4	24	1	6			
	Hersteplicht Wm		9,00	7	63					
	Indirecte lozingen PZH		8,00	2	16					
	Inventarisatie bedrijven		6,00	159	954	23	192			
	Lozingen buiten inrichting		6,00		0	1	12			
	Melding overlast (klacht)		8,00	161	1.288	31	247			
	Metten/Verificatie		10,00		0					
	Mobiele puinbreker		6,00	2	12					
	Nattekoeltorens		6,00		0	5	47			
	Nazorg stortplaatsen		8,00	1	8					
	Ongewoon voorval		8,00	12	96	1	3			
	Opleveringscontrole		6,00	5	30	2	15			
	Programma van eisen upd		8,00	2	16	1	5			
	Tanksaneringen ondergronds		6,00			1	12			
	Thema controle Acceptatiebeleid		6,00							
	Thema controle AValbeheer		6,00			1	3			
	Thema controle AValstoffen		6,00			1	8			
	Thema controle AValwater		6,00							
	Thema controle Duurzaamheid		6,00				0			
	Thema controle Koeling-Energieverbruik		6,00	154	924	10	69			
	Thema controle Limiter		6,00			12	132			
	Thema controle Opslagstoffen		6,00			14	114			
	Thema controle Propaan		6,00			1	40			
	Thema controle Stookinstallaties		6,00			4	30			
	Thema controle Veiligheid		6,00			1	4			
	Thema controle WEEELABEX		6,00			1	4			
	Vuurwerkopslag		6,00	13	78	3	14			
	WKO-administratief		5,00	160	800	12	87			
	WKO-afdichting		4,00	1	4					
	WKO-boorcontrole		4,00	4	16					
	WKO-gesloten		5,00		0					
	WKO-regulier		7,00	50	350	20	183			
	WKO-Start-Up		7,00	7	49	2	20			
	Wm-regulier integraal	1	6,00	2	12	3	29			
		2	7,00	151	1.057	17	156			
		3	7,00	60	420	23	182			
		4	9,00	47	423	21	204			
	PZH	12,00	12	144						
		7,00	63	441	6	33				
T02.1 Administratieve controle										
	Administratief toezicht (her)		5,00	35	175	6	56			
T02.4 Sanctiecontrole										
	Administratief toezicht		6,00	9	54	2	11			
	Asbest		6,00		0	2	15			
	Assimilatie		8,00	12	96	18	87			
	Besluit Bodemkwaliteit		6,00		0					
	Bodemsanering ernstig		12,00	4	48					
	Bodemsanering niet ernstig		6,00	1	6					
	Brandveilig gebruik		4,00		0					
	Energie/duurzaamheid		6,00	2	12	1	7			
	E-prtr		4,00	1	4					
	Externe veiligheid		6,00		0					
	Gestapeld toezicht		6,00	72	432	36	295			
	Grondwater onttrekking		6,00	1	6					
	Handhavingsverzoek		6,00	3	18	1	6			
	Hersteplicht Wm		6,00	6	36	1	12			
	Indirecte lozingen PZH		6,00		0					
	Inventarisatie bedrijven		6,00	40	240	10	102			
	Melding overlast (klacht)		6,00	100	600	47	337			
	Metten/Verificatie		6,00		0					
	Mobiele puinbreker		6,00		0					
	Nattekoeltorens		6,00		0	3	40			
	Nazorg stortplaatsen		6,00		0					
	Ongewoon voorval		6,00	1	6					
	Opleveringscontrole		6,00		0	2	19			
	Programma van eisen upd		4,00		0					
	Thema controle AValbeheer		6,00							
	Thema controle AValstoffen		6,00							
	Thema controle AValwater		6,00				1			
	Thema controle Limiter		6,00							
	Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6,00	40	240	1	16			
	Thema controle Opslagstoffen		6,00							
	Thema controle Propaan		6,00							
	Thema controle Stookinstallaties		6,00			3	30			
	Thema controle Veiligheid		6,00							
	Vuurwerkopslag		7,00	4	28	13	61			
	WKO-administratief		5,00	10	50	1	12			
	WKO-afdichting		7,00		0					
	WKO-boorcontrole		7,00	1	7					
	WKO-gesloten		6,00		0					
	WKO-regulier		7,00	5	35	2	16			
	WKO-Start-Up		7,00	1	7					
	Wm-regulier		9,00	136	1.224	30	276			
Totaal Toezicht - Controle Inrichting (repressief)					1.864	12.478	503	4.047		

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Taak/Product	Onderdeel hoofdzaak	Cate- gorie	Ken- getal	Totaal planning		Totaal realisatie		% naleving na 1e controle	KPI's Handhavingsverzoek bezwaar- en beroep
				Aantal	Uren	Aantal	Uren		
Handhaving									
H01.1a Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom			11,00	359	3.949	101	1.615		
H01.1b Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom			9,00	228	2.052	47	636		
H01.1c Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang			50,00		0				
H01.1d Handhavingsbesluit - Bestuursdwang			50,00	1	50				
H02.1 Bestuursdwang			50,00	1	50				
H02.2a Last onder bestuursdwang - Invorderen			7,00		0				
H02.2b Last onder bestuursdwang - Intrekken			5,00		0				
H02.2a Last onder dwangsom - Invorderen			7,00	98	686	21	338		
H02.2b Last onder dwangsom - Intrekken			5,00	153	765	79	467		
H03.1 Bestuurlijke strafbeschikking milieu			15,00	32	480	10	196		
H04.1 Proces verbaal			15,00	21	315	9	138		
Totaal Handhaving				893	8.347	267	3.390		
Bezwaar & Beroep									
J01.2 Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening			40,00	41	1.640	14	439		11 ongegrond 2 ingetrokken 1 niet ontvankelijk
J01.2 Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening			50,00		0				
J02.1 Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening			45,00	10	450		310		
J02.2 Behandeling beroep met voorlopige voorziening			55,00		0				
J02.3 Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening			45,00		0				
J02.4 Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening			55,00		0				
Totaal Bezwaar & Beroep				51	2.090	14	749		
Advisering									
A01.3 Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag			15,00	16	240	9	172		
A01.4 Advies milieu-aspecten calamiteit			15,00	11	165				
A01.5 Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag			15,00	36	540	12	208		
A02.1a Beleidsadvies Milieu					1.760		786		
A02.1b Beleidsadvies Omgevingswet					1.535		844		
Totaal Advisering				63	4.240	21	2.010		
Overige taken									
D09.1 Helpdesk					1.525		539		
D10.1 Meldkamer					1.615		544		
D11.1 Informatie-ontsluiting					4.085		1.654		
D14.1 Relatiebeheer					955		245		
D15.1 Behandeling WOB-verzoek			12,00	5	60	2	71		
D16.1 Deelname crisisorganisatie					905		41		
D19 Permanente meting					80				
D13 Project bevordering milieubewustzijn	Energie/duurzaamheid				0		113		
Specifieke projecten	Coördinatie Vuurwerkopslag/evenementen				260		133		
	Project Assimilatie onderzoek				120		1		
	Project Bedrijfsafval Den Haag				500		15		
	Project Brancheplannen				150		13		
	Project Circulaire Economie				450		80		
	Project Zwerfafval Delft Noord				40				
	Project Dashboard energiebesparing en verduurzaming				150				
	Project Gebiedsgericht meten/monitoren/ELK				76		118		
	Project Keteninzicht				1.300		218		
	Project Lachgas Den Haag				50		98		
	Project Brijkozijnen vs WKO				150		1		
	Project Netwerkvorming nieuwe energie				148		45		
	Project PFAS (depots)				595		10		
	Project Propaan tanks (communicatie)				108		52		
	Project Stookinstallatie (communicatie)				110		62		
	Project Versterken inzicht Scheveningen haven				120				
	Project Vervoersmanagement				245				
	Project WKO/wm in combinatie				100				
	Project Zuiveringsplicht (communicatie)				90		66		
	Project Implementatie ELM				1.978		720		
	Project Datakwaliteit Corona				0		2.231		
Totaal Overige taken				5	15.965	2	7.070		
Afrondingsverschil/verschil werkplan					21		-46		
Totaal				11.876	116.940	2.895	36.868		

Vergadering Algemeen Bestuur 24 juni 2020

Agendapunt 7.5 Ontwerp Begroting 2021

Voor u ligt de Ontwerp Begroting 2021. In de programmabegroting is per programma aangegeven wat het programmaplan is voor 2021 en wat de kosten per programma zijn. Hierbij is tevens de meerjarenraming voor 2022-2024 weergegeven.

Het Dagelijks Bestuur heeft de Ontwerp Begroting 2021 op 9 april 2020 vastgesteld en voor zienswijze aan de raden aangeboden.

Het Dagelijks Bestuur adviseert het Algemeen Bestuur:

1. de begroting voor 2021 vast te stellen;
2. de meerjarenbegroting van de jaren 2022 - 2024 voor kennisgeving aan te nemen.

Bijlagen

Ontwerp Begroting 2021

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. de begroting 2021 vast te stellen;
2. de meerjarenbegroting van de jaren 2022 - 2024 voor kennisgeving aan te nemen.

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Ontwerp

Begroting 2021

Meerjarenraming 2022 – 2024

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Leeswijzer.....	4
2	Programmaplan.....	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening.....	5
2.2.1	Wat willen we bereiken?.....	5
2.2.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	5
2.2.3	Wat gaat dat kosten?.....	6
2.3	Programma Toezicht en Handhaving.....	8
2.3.1	Wat willen we bereiken?.....	8
2.3.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	8
2.3.3	Wat gaat dat kosten?.....	9
3	Paragrafen.....	11
3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	11
3.1.1	Weerstandscapaciteit.....	13
3.1.2	Risicoanalyse.....	13
3.1.3	Beheersmaatregelen.....	13
3.1.4	Ratio.....	14
3.1.5	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer.....	14
3.2	Financiering.....	15
3.2.1	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm.....	15
3.2.2	Schatkistbankieren.....	15
3.3	Bedrijfsvoering.....	15
3.3.1	Wat gaat dat kosten?.....	15
3.3.2	Organisatie.....	16
3.3.3	Personeel.....	16
3.3.4	Informatisering en automatisering.....	17
3.3.5	Informatiebeveiliging.....	17
3.4	Onderhoud kapitaalgoederen.....	18
4	Financiële begroting.....	19
4.1	Uitgangspunten.....	19
4.1.1	Begrotingsbeleid.....	19
4.1.2	Loon- en prijsontwikkeling.....	19
4.1.3	Output, voor- en nacalculatie.....	20
4.2	Overzicht van baten en lasten.....	21
4.3	Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar.....	23
5	Besluit Algemeen Bestuur.....	24
6	Bijlagen.....	25
6.1	Exploitatiebegroting.....	25
6.2	Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld.....	28
6.3	BBV-informatie.....	29
6.4	Werkvolume in uren en tariefgroepen 2021.....	31

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2021 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) en deze is sluitend.

Voor het negende achtereenvolgende jaar is er sprake van een zekere mate van groei in taken en activiteiten. Dat betekent dat er ondanks de taakstellingen van de start en de eerste jaren er inmiddels sprake is van een structurele groei. Hierbij gaat het om extra werk op thema's als klimaat, duurzaamheid, energie en circulaire economie, maar ook om intensiveringen van bestaande taken. De groei van de dienstverlening van de ODH voor de deelnemers zal ook in deze begroting zichtbaar zijn. De basistaken zoals beschreven in het Besluit Omgevingsrecht (BOR) zijn met de volledige overkomst van de asbesttaken in 2020 volledig overgedragen.

We leven in een permanent veranderende omgeving. Technologische ontwikkelingen gaan in een steeds hoger tempo en ook de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zorgen voor extra dynamiek. Deze veranderingen vragen van de dienst een continue vernieuwing van systemen, werkwijzen en processen. Onze samenleving wordt daarbij steeds digitaler. Data vormen een belangrijke basis om het bestaande werk slimmer en effectiever te organiseren. Deze veranderingen zullen grotendeels met een gelijkblijvend budget gerealiseerd moeten worden. De begroting 2021 is er wederom een zonder franje en biedt niet of nauwelijks ruimte om te investeren in nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

De ODH werkt nauw samen met andere omgevingsdiensten zowel in Zuid-Holland als ook landelijk. Kennis, ervaring en expertise worden gedeeld waardoor de kwaliteit van de uitvoering toeneemt. Inzet op versterking van de onderlinge samenwerking tussen omgevingsdiensten zal de dienstverlening ten goede komen.

De ODH is een dienst die zich inzet voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Daarvoor is naast de verplichte kwaliteitscriteria veel kennis en expertise nodig. Daarbij zijn veel inspanningen nodig om dit op het juiste peil te krijgen en te houden. De komende jaren willen wij deze kennis en data verder ontsluiten, analyseren en op basis daarvan adviezen uitbrengen. Een dienst die bij de tijd is, heeft toekomst. Kennis, toewijding en motivatie van onze medewerkers is hierbij essentieel.

Een onmiskenbare ontwikkeling in 2020 en verder betreft de toegenomen mobiliteit op de arbeidsmarkt. Die was lang beperkt waardoor de gemiddelde leeftijd van veel overheidsorganisaties ieder jaar met (bijna) een jaar toenam. Ten gevolge van de economische opleving, maar ook vanwege demografische ontwikkelingen, is de arbeidsmarkt inmiddels flink in beweging gekomen. De crisis van enkele jaren geleden is voorbij en de pensionering van de generatie babyboomers is ingezet. De gevolgen hiervan zijn voor de ODH voelbaar. Enerzijds is het moeilijker om vacatures in te vullen in een aantal belangrijke disciplines, anderzijds stijgen de tarieven op de inhuurmarkt. Dit vraagt niet alleen creativiteit maar heeft ook financiële gevolgen. De kosten stijgen, bij (vrijwel) gelijkblijvende opbrengsten. Hiermee ligt er ook een grote uitdaging voor 2021. De genoemde mobiliteit heeft ook positieve effecten. Veel jonge instromers krijgen nu een kans, zorgen voor nieuw elan en nemen actuele kennis en kunde mee. Ze stellen kritische vragen en stimuleren daarbij de gevestigde orde en zorgen op deze wijze voor nieuwe manieren van werken. Er ontstaat beweging en dat is goed voor een organisatie!

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het programmaplan met de doelstellingen en voornemens van de ODH per programma. Daarin is de beantwoording van de drie W-vragen opgenomen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag het kosten?'. De verplichte paragrafen zijn beschreven in hoofdstuk 3, waarna in hoofdstuk 4 de financiële begroting (met uitgangspunten) staat opgenomen. Het besluit tot vaststelling van de begroting 2021 door het Algemeen Bestuur is opgenomen in hoofdstuk 5. De bijlagen staan in hoofdstuk 6.

2 Programmaplan

2.1 Algemeen

De ODH voert als omgevingsdienst voor de provincie Zuid-Holland en de negen Haaglandengemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer een overeengekomen takenpakket uit. Hierbij geldt dat de gemeenten en de provincie verantwoordelijk zijn voor de beleidsvorming. Zij doen dat aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving en aanwezige eigen beleidsruimte. De eigen beleidsruimte wordt ingevuld aan de hand van gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. Het totaal aan landelijke en eigen regelgeving wordt vertaald in een set vastgestelde beleidskaders. Grotendeels zijn deze beleidskaders in regionaal verband in afstemming met de ODH geharmoniseerd. De uitvoering van deze beleidskaders is voor een deel belegd bij de ODH. De doelstelling van de ODH is om bij de uitvoering van de genoemde taken te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria, te zorgen voor specialismenvorming op inhoud en een bijdrage te leveren aan een constante en eenduidige uitvoering van VTH-taken in de regio.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2021 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

Het jaar 2021 is het jaar waarin naar verwachting de Omgevingswet (Ow) is ingevoerd. Lopende 2020 zal duidelijk moeten worden of deze planning ook werkelijkheid wordt of dat wordt besloten om de Ow op een later tijdstip in te voeren. Alhoewel de contouren van de Ow en de impact ervan steeds meer zichtbaar worden, is een deel van deze wet nog in ontwikkeling. Als gevolg daarvan kan ook de volledige impact op de taakuitvoering van de ODH nu nog niet worden bepaald naar concrete taken en producten. In ogeschouw dient te worden genomen dat het geen volledige en volkomen invoering ineens betreft, maar een gefaseerde uitwerking en invoering in 2021 en de jaren die daarop volgen. Naarmate de besluitvorming lopende 2020 concreet wordt, zullen ook de ontwikkelingen worden vertaald naar een concrete implementatie van taken en producten. Deze begroting voorziet nog niet in een vertaling naar taken en producten, maar de vertaling van de begroting 2021 naar concrete taken en producten wordt later in 2020 ter bestuurlijke goedkeuring voorgelegd.

2.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

2.2.1 Wat willen we bereiken?

Voorafgaand aan diverse handelingen in de leefomgeving zijn initiatiefnemers (provincie, gemeenten, andere overheden en derden) op basis van regelgeving verplicht om na te gaan of deze handelingen binnen de geldende regels zijn toegestaan. Zo nodig dient het bevoegd gezag (provincie, gemeenten) hiervoor toestemming te verlenen (in de vorm van een toestemming, vergunning, ontheffing of andere vorm van beschikking). Behalve het verlenen van toestemmingen voor allerlei handelingen worden ook plannen, onderzoeken en andere soorten van rapportages aan de ODH ter toetsing aangeboden.

De ODH zet zich in om de uitvoering van de toetsing en vergunningverlening gerelateerd aan diverse milieuwetten en de groene wetgeving op een efficiënte en professionele wijze te verzorgen, waarbij naast oog voor de inhoud er zeker oog is voor de specifieke omstandigheden en context waarbinnen handelingen plaatsvinden. Daarnaast draagt de ODH bij aan de verdere uitwerking van aspecten die verbonden zijn aan de Omgevingswet.

2.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het programma Toetsing en Vergunningverlening (T&V) richt zich op de behandeling van meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen die volgen uit de taken die bij de ODH zijn neergelegd.

Een belangrijke pijler wordt gevormd door werkzaamheden gericht op inrichtingen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer (Wm). Verder betreft het de uitvoering van wettelijke taken (toetsing en beschikking) op het gebied van bodem, groen, grondwater, ontgronding, geluid, lucht en externe veiligheid, zowel als eigenstandige taken en als onderdeel van de Wm, Wabo of andere procedures. De taken op groen, grondwater en ontgrondingen voert de ODH geclusterd uit voor het gehele grondgebied van Zuid-Holland. Tot het programma behoort ook het (geluid)beheer van

gezoneerde industrieterreinen, het bijhouden van diverse milieudata (bodem, milieu) en het beoordelen van aanvragen aangaande Warmte Koude Opslag (WKO). Verder voert de ODH voor de provincie werkzaamheden uit ten behoeve van het bodemsaneringsprogramma (inclusief uitvoering nazorg en bodemconvenant) en de programmatische aanpak van externe veiligheid, alsmede voor een beperkt aantal gemeenten werkzaamheden ten behoeve van de programmatische sanering van geluidknelpunten. Verder voert de ODH voor enkele deelnemers adviserende en toetsende taken uit op het gebied van geluid bij festiviteiten en evenementen en brengt daarbij haar deskundigheid op het vlak van akoestiek in. Onderdeel van het takenpakket is het beoordelen van onderzoeken gericht op het verwijderen en saneren van asbest uit de leefomgeving.

Voor een aantal deelnemers voert ODH adviserende en toetsende taken uit op het vlak van milieu en RO, waarbij vroegtijdig in een ruimtelijk ontwikkelproces gekeken wordt naar de effecten van bepaalde ontwikkelingen op de leefomgeving en vice versa. Door deze aspecten vroegtijdig aan elkaar te verbinden kan de kans op knelpunten in een later stadium worden verkleind of zelfs worden voorkomen. Zeker als er veel milieu aspecten een rol spelen en de vraagstukken complex zijn, kan de ODH van meerwaarde zijn omdat zij veel vakgebieden beheerst en gewend is om vraagstukken multidisciplinair te benaderen. Deze vroegtijdige inzet van de brede deskundigheid van de ODH in ruimtelijke vraagstukken sluit goed aan toekomstige activiteiten in het kader van de Ow.

Bundeling van alle meldingen, toetsingen en vergunningen c.q. beschikkingen komt voort uit de nauwe verwevenheid van de afzonderlijke (deel)procedures binnen de Wabo en in het licht van de ontwikkelingen in het omgevingsrecht. De ODH heeft algemene en specifieke kennis om de werkzaamheden eigenstandig uit te voeren. De kennis en expertise die voor de taakuitvoering beschikbaar is, kan door opdrachtgevers worden ingezet bij de vorming of uitvoering van hun beleidsprogramma's of ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of Milieueffectrapportage (MER) procedures. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Adviestaken op het gebied van Milieu en RO. Advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen (structuurvisies, bestemmingsplannen en projectbesluiten) en duurzame gebiedsontwikkeling.
- Uitvoeren van diverse overige programmataken, zoals het programma luchtkwaliteit, het programma leren voor duurzaamheid, het programma databeheer etc.
- (Mogelijke) eenmalige adviesopdrachten of inzet van specifieke expertise op verzoek van één van de deelnemers op het gebied van o.a. milieubeheer, bodem, groen, geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. In toenemende mate wordt de expertise van de ODH ingezet ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling door afzonderlijke deelnemers. Te denken valt aan de beleidsvelden geur, horeca en/of evenementen.
- Ondersteunen van gemeenten in de voorbereiding en aanpak van asbest gerelateerde vraagstukken of inzet van specifieke expertise bij een eventuele programmatische aanpak van de asbestverwijdering.
- Procescoördinatie, zoals de bevoegd gezag rol MER.

In de begroting is voorzien in een budget voor een eventuele verdere voorbereiding, uitwerking en implementatie van uitvoeringstaken die verbonden zijn aan de Ow. Ingeval specifieke activiteiten of werkzaamheden gewenst zijn zullen hierover ook specifieke afspraken gemaakt worden.

2.2.3 Wat gaat dat kosten?

Toetsing en Vergunningverlening	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.981.700	7.156.300	7.335.200	7.518.600
2 Overige kosten	366.000	371.800	377.700	383.600
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	7.347.700	7.528.100	7.712.900	7.902.200
4 Overhead	4.607.300	4.707.300	4.809.600	4.914.100
Totaal programmalasten incl. overhead	11.955.000	12.235.400	12.522.500	12.816.300

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&V zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&V toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van het abonnement Databank Flora- en Fauna, publicatiekosten, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

2.3 Programma Toezicht en Handhaving

2.3.1 Wat willen we bereiken?

De combinatie van bijna 30.000 bedrijven en ca. 1,1 miljoen inwoners in het dichtstbevolkte werkgebied van Nederland vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. Het programma Toezicht en Handhaving (T&H) richt zich op een adequaat toezicht, behandelen van overlastmeldingen en waar nodig handhavend optreden van inrichtingen, instellingen en personen die zich niet houden aan de wet- en regelgeving. Dit laatste conform de bestuurlijke vastgestelde sanctiestrategie. Het gaat daarbij om het toezicht (administratief en fysiek) en de handhaving op alle bij de ODH ondergebrachte regelgeving, zoals het toezicht op de wet Milieubeheer, asbestsanering, bodemsanering, grondstromen, grondwateronttrekkingen en ontgrondingen.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2021 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

Het programma T&H zal volgens de uitgangspunten van de Ow wordt uitgevoerd vanaf januari 2021 (geplande inwerkingtreding Ow). Het doel van toezicht en handhaving is het bevorderen van de naleving. Met de Ow verandert de essentie van toezicht en handhaving niet. Wel zal de grondslag waarop handhaving plaats kan vinden veranderen en ook de in te zetten instrumenten (maatwerkbesluit en handhaven op basis van de specifieke zorgplicht) veranderen.

2.3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Voor het programma geldt dat de werkzaamheden grotendeels te plannen zijn en voor een kleiner deel vraaggestuurd zijn en afhankelijk van klachten, incidenten of aanvragen. Dat betekent dat bij het toedelen van de capaciteit tussen verschillende taakvelden getracht is rekening te houden met een vaste inzet van capaciteit en een flexibele inzet.

In het Besluit Omgevingsrecht is opgenomen dat het handhavingsbeleid van een gemeente gebaseerd moet zijn op een analyse van de problemen die zich naar het oordeel van het bestuursorgaan kunnen voordoen met betrekking tot de naleving. Ook dient het handhavingsbeleid inzicht te geven in de prioriteitenstelling met betrekking tot de uitvoering van de voorgenomen activiteiten. Omdat de taken worden uitgevoerd door de ODH is een regionale probleemanalyse en prioriteitenstelling gemaakt, die door de gemeenten is vastgesteld. De probleemanalyse en prioriteitenstelling hebben tot doel een regionaal uitvoeringskader vast te leggen waarbij ook ruimte is voor lokale en landelijke prioriteiten. Met de probleemanalyse wordt dus een risico gerichte inzet van de beschikbare capaciteit gerealiseerd, waarbij het de bedoeling is dat dezelfde soort bedrijven in de hele regio onderworpen worden aan hetzelfde toezichtregime. Daarnaast wordt de opgestelde startbrief beschouwd als uitgangspunt en input voor de prioriteiten. Voor de periode 2021-2024 dient een nieuwe probleemanalyse te worden vastgesteld. Deze wordt in 2020 ter besluitvorming voorgelegd.

Behoudens het risicogericht bezoeken van inrichtingen en werken vindt ook projectmatig en thematisch toezicht plaats. Te denken valt aan ketentoezicht (asbest, grondstromen) of toezicht met een specifieke milieudoelstelling zoals ten aanzien van duurzaamheid of externe veiligheid.

De deelname aan de crisisorganisatie van de opdracht gevende organisaties maakt deel uit van het programma. Voorbereiding op en implementatie van de Ow specifiek voor het vakgebied van T&H – zal ongeacht moment van invoeringsdatum – ook in 2021 onderdeel zijn van dit programma.

Asbest

Met de wijziging Besluit Omgevingsrecht (BOR) per 1 juli 2017 is de bedrijfsmatige sanering en verwijdering van asbest en de ketenbenadering op het gebied van toezicht en handhaving onderdeel uit gaan maken van het basistakenpakket dat door de ODH wordt uitgevoerd. Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat de asbest taakuitvoering in 2020 door de deelnemers dient te worden overgedragen.

Overlast

Onderdeel van dit programma is ook de behandeling van overlastmeldingen die verbonden zijn aan de bij de ODH ondergebrachte wettelijke taakuitvoering. Geluidhinder heeft een nadelige invloed op de gezondheid en op de leefbaarheid. Haaglanden kent een groot aantal horecabedrijven waarvan een klein aantal voor (toenemende) hinder door muziek gerelateerde activiteiten in de avond- en vroege nachtperiode zorgen. Aanpak van geluidsoverlast van de horeca vormt dan ook een fors onderdeel van het werkpakket in 2021.

Duurzaamheid

Duurzame ontwikkeling is op veel thema's een integrale opgave voor de regio. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzame doelen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden als milieurendement (energie en grondstoffen) en milieudruk (op klimaat en kwaliteit lucht, water en bodem). Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio. Verder mogen duurzaamheidsambities niet belemmerd worden door wet- en regelgeving. De ODH biedt deze ondersteuning d.m.v. projecten in het Programma Duurzaamheid. Het betreft een zogenaamd cafetariamodel van concrete initiatieven en activiteiten die zich kenmerken door een logische en synergetische meerwaarde. Kenmerken zijn:

- aanhaking bij de taakuitvoering van ODH;
- de aanwezigheid van nut en noodzaak in de markt (en in aansluiting op de doelgroepen; afnemers van energie, bedrijven en instellingen);
- aansluiting op bestuurlijke ambities van de opdrachtgevers;
- beschikbaarheid van geldstromen waarbij een combinatie van de eerste drie mogelijk is.

Naast dit flexibele keuzepakket zijn in deze begroting een beperkt aantal activiteiten standaard opgenomen op het gebied van duurzaamheid:

- Toezicht op basis van artikel 2.15 Activiteitenbesluit als standaard onderdeel van de reguliere integrale Wm-controles: toezicht op energiebesparing tijdens regulier WM-controles vindt enerzijds plaats in het kader van artikel 2.15 en anderzijds voortvloeiende uit vergunningseisen. De besparingsverplichting geldt voor 'drijvers van een inrichting'. In de praktijk is dat iedere bedrijfsmatige activiteit die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of meer dan 25.000 m³ aardgas verbruikt. Het betreft niet alleen ondernemers, maar ook bijvoorbeeld scholen en ziekenhuizen;
- Informatieplicht energiebesparing (EML): het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen (inrichtingen) om energie te besparen. Naast de energiebesparingsplicht voor bedrijven met een energieverbruik van meer dan 50.000 kWh elektriciteit en/of 25.000 m³ aardgas geldt er sinds 1 juli 2019 ook een informatieplicht over de energiebesparing. Met deze informatieplicht willen de overheid en het bedrijfsleven de energiebesparing versnellen en zo de CO₂-reductie in Nederland een impuls geven. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de wettelijke energiebesparingsplicht én informatieplicht; de informatie wordt gebruikt om prioriteiten te stellen en te bepalen op welke wijze toezicht en handhaving moet plaatsvinden;
- Deelcontrole duurzaamheid: in 2021 zullen de geplande deelcontroles duurzaamheid bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de informatieplicht. Duurzaamheidscontroles nemen in vergelijking met reguliere controles meer tijd in beslag en ze bestaan uit de volgende elementen: fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Daarbij kan het mogelijk nodig zijn dat vergunningen op de energieparagraaf moeten worden aangepast.

2.3.3 Wat gaat dat kosten?

Toezicht en Handhaving	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.799.000	6.969.000	7.143.200	7.321.800
2 Overige kosten	187.100	190.000	192.900	195.900
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	6.986.100	7.159.000	7.336.100	7.517.700
4 Overhead	4.598.500	4.698.300	4.800.400	4.904.600
Totaal programmalasten incl. overhead	11.584.600	11.857.300	12.136.500	12.422.300

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&H zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&H toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van werkmateriaal en -kleding, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

3 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de ODH. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

De ODH streeft er naar om de impact van risico's te minimaliseren. Dit betekent dat een weerstandscapaciteit beoogd wordt die ten minste het predicaat 'voldoende' krijgt. Dat komt neer op een gewenst ratio voor de weerstandscapaciteit tussen de 1,0 en 1,4.

In het Algemeen Bestuur (AB) van 27 juni 2016 is de 'Nota Weerstandsvermogen en risicomangement' vastgesteld, waarbij het volgende is besloten:

1. Voor het identificeren en beheersen van de risico's maakt de ODH gebruik van het model 'Integraal risicomangement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's;
2. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risico's, waarbij de ODH streeft naar een weerstandsratio van tussen de 1,0 en 1,4.
3. De maximumomvang van de weerstandscapaciteit wordt gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.
4. Op basis van de risicoanalyse vindt bijstelling plaats van het risicoprofiel via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de jaarrekening en begroting, waarbij voor de kwantificering van de risico's een ondergrens wordt gehanteerd van € 50.000.
5. De nota Weerstandsvermogen en risicomangement wordt één keer per vier jaar opgesteld, waarbij wordt gezien of de uitgangspunten voor de vaststelling van de weerstandscapaciteit moeten worden bijgesteld. Daarbij wordt dan tevens het reservebeleid betrokken (als integraal onderdeel van de nota Weerstandsvermogen en risicomangement).

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Voor de bepaling of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de (gekwantificeerde) risico's af te dekken, wordt gebruik gemaakt van een tabel die landelijk¹ wordt gehanteerd. In deze tabel wordt een gradatie aangegeven van 'ruim onvoldoende' tot 'uitstekend'.

¹ Dit is de meest gebruikte kwantitatieve waarderingsmethode die is ontwikkeld door Nederland Adviesbureau voor Risicomangement in samenwerking met de Universiteit Twente.

Tabel 1 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < x < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < x < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < x < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Voor het bepalen van de kwantificeerbare risico's wordt eerst het financieel risico ingeschat om vervolgens via een weging (wat is de impact en hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?) de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen.

Voor zowel de impact (financiële bandbreedte) als voor de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) wordt uitgegaan van een indeling in vijf klassen (zeer groot, groot, gemiddeld, klein en zeer klein).

Tabel 2 Weging risicoprofiel (waarschijnlijkheid en financiële bandbreedte)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x > € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x > € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x > € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore worden de risico's gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5×5).

Op basis van het indelen van de risico's in bovenvermelde klassen wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix geeft een indicatie van de potentiële impact van het risico. Hieronder is de risicomatrix weergegeven die gebaseerd is op bovenvermelde risicoklassen. Hierbij geldt bij het intekenen van een risicoscore dat hoe hoger de risicoscore, hoe donkerder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico is.

Tabel 3 Risicomatrix

		Impact				
		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
Kans	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de ODH bestaat uit de Algemene reserve (AR) en de post onvoorzien. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit (inclusief de post onvoorzien) bedraagt € 1.117.200. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400 (tabel 4).

De incidentele weerstandscapaciteit is € 51.400 hoger dan op basis van het risicoprofiel (tabel 5) nodig is, maar ligt € 105.600 onder het maximum van de begrote structurele exploitatielasten (5% van € 23.539.600 is € 1.177.000).

Tabel 4 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Stand 1-1-2021	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve	1.071.386	0	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	45.800	0	45.800
Totaal weerstandscapaciteit	1.117.186	0	1.117.186

3.1.2 Risicoanalyse

Bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement heeft het AB besloten voor het identificeren en beheersen van de risico's gebruik te maken van het model 'Integraal risicomanagement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's.

Tabel 5 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeer groot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeer groot	Zeer klein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeer groot	Zeer klein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

3.1.3 Beheersmaatregelen

Bedrijfsproces

De ODH probeert zo veel mogelijk uitval als gevolg van calamiteiten te voorkomen. Hier valt ook uitval als gevolg van ziekteverzuim onder. Net als voorgaande jaren krijgt het ziekteverzuim en de toepassing daarvan in 2021 nadrukkelijk de aandacht. Langdurige ziektegevallen worden periodiek met de leidinggevenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo spoedig mogelijke re-integratie.

Ook calamiteiten (zoals grootschalige milieu-incidenten) waarbij de inzet van menskracht en middelen van de ODH wordt gevraagd kunnen tot extra kosten leiden.

Juridisch/aansprakelijkheid

Voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is schier onmogelijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden doorlopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd.

Materieel

Ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie het afgelopen jaar geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen er voor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan.

Het tijdelijk niet kunnen gebruiken van de huisvesting (bijvoorbeeld als gevolg van brandschade) heeft voor de ODH als huurder ook grote financiële gevolgen.

Productie/dienst

Doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH- taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is er op gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern met veel kennis en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

3.1.4 Ratio

Uit het risicoprofiel blijkt een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400.

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt $\text{€ } 1.071.400 / \text{€ } 1.020.000 = 1,05$.

Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt daarmee overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

3.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Tabel 6 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	0,3%	3,7%	1,5%	-0,6%	-2,3%	-3,2%
Solvabiliteitsratio	5,8%	5,7%	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva ten opzichte van het saldo van de baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten ten opzichte van het saldo van de baten.

In bijlage 6.2 is een berekening van de ratio's opgenomen.

3.2 Financiering

Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), is elke gemeenschappelijke regeling verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury. Deze paragraaf Financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

3.2.1 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet FIDO bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting en dat is voor 2021 € 1,930 miljoen.

Er is een treasurywet opgesteld voor de omgang met liquide middelen. Hiervoor is met de Bank Nederlandse Gemeenten een overeenkomst gesloten. Er wordt alleen geleend voor kapitaaluitgaven die de reguliere bedrijfsvoering betreffen, dit zullen naar het huidige beeld met name ICT-investeringen zijn. In het treasurywet is tevens aangegeven dat voor financieringsdoeleinden het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

3.2.2 Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk.

3.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

De kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, worden op één centrale plaats in de begroting vermeld.

3.3.1 Wat gaat dat kosten?

Overhead	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	6.188.500	6.340.000	6.495.100	6.654.000
2 Kapitaallasten	590.900	600.400	610.000	619.700
3 Overige kosten	2.380.600	2.418.700	2.457.700	2.497.000
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Totaal overhead	9.205.800	9.405.600	9.610.000	9.818.700

1. Personeel

De kosten van personeel bestaan uit de volgende kosten:

• Kosten van personeel – salarissen	€	4.401.300
• Kosten van personeel – inhuur derden	€	160.800
• Kosten van personeel – inhuur derden ICT (specialistische inhuur)	€	511.900
• Kosten van personeel – inkoop diensten ICT (Servicedesk en uitwijkvoorziening)	€	315.000
• Kosten van personeel – opleidingskosten	€	440.900
• Kosten van personeel – algemene personeelskosten	€	358.600
Totaal personeel	€	6.188.500

2. Kapitaallasten

Betreft kapitaallasten investeringen in ICT en huisvesting en inventaris.

3. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de volgende kostensoorten:

• Huisvestingskosten	€	762.000
• ICT	€	951.900
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	123.500
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, drukwerk, kantoorbenodigdheden, communicatiekosten etc.)	€	543.200
Totaal overige kosten	€	2.380.600

4. Additionele werken

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

5. Onvoorzien

Betreft post voor niet voorziene uitgaven.

De overhead van in totaal € 9.205.800 wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis wordt 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95). Dit komt neer op een bedrag van € 4.607.300 voor T&V en een bedrag van € 4.598.500 voor T&H.

3.3.2 Organisatie

In 2018 is het Koersplan 2018-2021 vastgesteld. In 2020 zijn de laatste stappen gezet in het bereiken van de afgesproken norm van 1.390 productieve uren. Feitelijk is dit een soort van laatste stap van het bereiken van de gewenste efficiëncywinst zoals die is ingezet vanaf het Bedrijfsplan uit 2012 genaamd 'Naar een professionele Omgevingsdienst Haaglanden'. De efficiëncyslag heeft plaatsgevonden en de formatie is in de periode 2013-2020 afgebouwd met het aantal afgesproken formatieplaatsen. Omdat er tegelijkertijd extra taken door de deelnemers zijn ingebracht, is er toch sprake van een netto groei. In 2020 is deze groei en doorontwikkeling van de organisatie voortgezet. Vanwege de toenemende digitalisering en complexiteit in de samenleving staat ook de inrichting van de ODH niet stil. Een continue organisatieontwikkeling (mensen, functies en processen) is noodzakelijk om overeind te blijven in deze tijd.

3.3.3 Personeel

De kwaliteit van producten en het niveau van dienstverlening staat centraal in de permanente doorontwikkeling van de organisatie. Daarbij is het behoud van kennis en expertise in het licht van een toegenomen arbeidsmarktmobiliteit en de uitstroom van kennis wegens het bereiken van de AOW-leeftijd een belangrijk aandachtspunt. Er is daarom veel aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie en samenwerking met opleidingsinstituten om het personeelsbestand kwantitatief en kwalitatief op sterkte te houden. In dit kader is in 2016 de regeling 'Generatiepact' ingevoerd, waarvan anno 2020 ongeveer 25 personen gebruik maken. De vrijvallende ruimte wordt zo veel mogelijk door jong personeel (< 30 jaar) ingevuld. Ook de snelle ontwikkelingen op technologisch gebied en de vele wettelijke veranderingen vragen aandacht om blijvend te investeren in kennis en kunde van het personeel om opgewassen te blijven tegen de uitdagingen die de tijd met zich meebrengt en garant te blijven staan voor een kwalitatief hoogwaardige uitvoering van het overeengekomen takenpakket en tevens te kunnen voorzien in de toekomstige specifieke behoeftes van de deelnemers. Via strategische personeelsplanning en kennismanagement worden concrete mogelijkheden ingezet onder andere door scholingsmogelijkheden, seniorenbeleid en stagemogelijkheden.

Tabel 7 Formatieoverzicht

Formatie	2021
Formatie per 1-1-2020	214,06
Wijzigingen	
Correctie EED	0,51
Intrekking EED	-1,10
Vervallen bovenformatieve fte ondersteuning	-1,00
Advisering Mijnbouw wet	0,17
Totaal wijzigingen	-1,42
Formatie na wijzigingen per 1-1-2021 *	212,64
Verwachte bezetting per 1-1-2021	188,26
Vacatureruimte	24,38

* Van de formatie heeft 166,00 fte betrekking op het primair proces en 46,64 fte op ondersteuning (waaronder management).

3.3.4 Informatisering en automatisering

In het Koersplan staat dat de ODH zal moeten investeren in digitalisering om adequaat te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen, informatiebehoeften en marktontwikkelingen. De technologische ontwikkelingen gaan namelijk in sneltreinvaart en daarmee is het ICT-landschap permanent in ontwikkeling. In 2020 is hard gewerkt aan vervanging van het VTH-programma dat de ruggengraat vormt van de productie van de ODH. Ook zijn er weer grote stappen gezet op het gebied van inrichting van een Documentmanagementsysteem en een archief (RMA). De inrichting van de ICT-architectuur van de dienst staat in het teken van de aansluiting op de landelijke systemen. De komst van de Ow betekent een algehele stelselherziening voor wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft impact op de manier van werken, de cultuur, de juridische basis en het technisch instrumentarium. Hieraan gekoppeld is het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), wiens komst ervoor zorgt dat op het vlak van informatievoorziening voorsnog blijvende inspanningen noodzakelijk zijn. Het DSO voorziet in de digitale ondersteuning van de Ow. Dit DSO is een geordend en verbonden geheel van afspraken, ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Met dit systeem kunnen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de informatie raadplegen die zij nodig hebben bij het gebruik van de Ow. Het systeem wordt zo opgezet dat de informatie voor iedereen snel inzichtelijk is. De ODH dient zich in dit kader te richten op twee belangrijke aspecten: (1) het beschikbaar hebben van de juiste informatie (data) op de juiste wijze en op het juiste moment voor de gebruikers en (2) het op de juiste wijze kunnen beschikbaar stellen (ontsluiten) van deze data. De toekomst van digitale gegevensopslag zal daarbij vooral gegeoriënteerd zijn. Locatiegegevens zullen de ingang zijn tot alle gegevens die erover bekend (moeten) zijn.

3.3.5 Informatiebeveiliging

De ODH hecht sterk aan een goede informatiebeveiliging. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet op dit gebied. Op basis van het opgestelde informatiebeveiligingsbeleid is de organisatie van de informatiebeveiliging opgezet en is er een scala aan maatregelen uitgerold. Er is een security-officer benoemd met deze specifieke taak. Tevens heeft de organisatie de nodige acties uitgevoerd in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf mei 2018 geldt dezelfde privacywetgeving in de hele EU en is ook de ODH AVG-proof. Blijvende aandacht op dit vlak is noodzakelijk mede gezien de technologische ontwikkelingen en de evolutie van bedreigingen die ook continue aan verandering onderhevig zijn.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

De kapitaalgoederen van de ODH betreffen de inventaris (waaronder b.v. gereedschappen) en ICT. De aanschaf van kapitaalgoederen vindt gefaseerd plaats en er wordt afgeschreven per afzonderlijke component. De afschrijving start in het jaar na aanschaf. In tabel 8 is een overzicht van de materiele vaste activa opgenomen; tabel 9 geeft het verloop van de kapitaallasten weer.

De in tabel 8 opgenomen investeringen en afschrijvingen hebben uitsluitend betrekking op de vervanging van de in het verleden uitgevoerde investeringen in ICT, huisvesting en inventaris. Bij besluit van het AB van 22 juni 2017 is besloten dat van het totaal beschikbaar gestelde krediet van € 2.450.000 een bedrag van € 300.000 beschikbaar is voor nader in te vullen nieuwe investeringen.

Mede gelet op de nog bestaande onduidelijkheden rond de vorming van het Digitale Stelsel Omgevingswet in relatie tot de ODH is in de ontwerp begroting nog geen rekening gehouden met eventuele daarvoor vereiste investeringen.

Tabel 8 Overzicht vaste activa

Omschrijving activa	ICT	Gereedschappen	Huisvesting	Totaal
Krediet (inclusief € 300.000 nog in te vullen)	2.450.000	84.800	354.200	2.889.000
Investerings t/m 2019	1.406.928	84.797	322.131	1.813.856
Restantkrediet 1-1-2020	1.043.072	3	32.069	1.075.144
Boekwaarde 31-12-2019	1.143.199	61.376	234.074	1.438.649
Investerings 2020	1.043.072	0	32.069	1.075.141
Afschrijving 2020	315.267	18.252	32.213	365.732
Boekwaarde 31-12-2020	1.871.004	43.124	233.930	2.148.058
Investerings 2021	0	0	0	0
Afschrijving 2021	512.112	18.252	35.420	565.784
Boekwaarde 31-12-2021	1.358.892	24.872	198.510	1.582.274
Investerings 2022	0	0	0	0
Afschrijving 2022	512.112	18.252	35.420	565.784
Boekwaarde 31-12-2022	846.780	6.620	163.090	1.016.490
Investerings 2023	0	0	0	0
Afschrijving 2023	395.322	6.620	35.200	437.142
Boekwaarde 31-12-2023	451.458	0	127.890	579.348
Investerings 2024	0	0	0	0
Afschrijving 2024	242.842	0	27.087	269.929
Boekwaarde 31-12-2024	208.616	0	100.803	309.419

Tabel 9 Overzicht verloop kapitaallasten

Omschrijving activa	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal kapitaallasten primitieve begroting	581.600	590.900	600.400	610.000	619.700
Afschrijving	365.732	565.784	565.784	437.142	394.323
Ruimte voor rente en afschrijving herinvesteringen	215.868	25.116	34.616	172.858	225.377

4 Financiële begroting

4.1 Uitgangspunten

4.1.1 Begrotingsbeleid

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is de Gemeentewet in 2013 gewijzigd en is de term 'materieel evenwicht' vervangen door de term 'structureel evenwicht', waarbij tevens de term 'reëel evenwicht' is toegevoegd. Het BBV is ter nadere uitwerking van die wetswijziging aangepast, zodat het Algemeen Bestuur en de financieel toezichthouder in staat zijn om vast te stellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting c.q. meerjarenraming.

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Ter invulling van het begrip reëel evenwicht is in het BBV voorgeschreven dat wordt ingegaan op het realisme van de ramingen en de motivering daarvan (zijn de ramingen volledig, realistisch en haalbaar).

Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan gelijk of groter dan de structurele lasten).

Op basis van onderstaand overzicht (tabel 10) wordt aangetoond dat de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Tabel 10 Structureel evenwicht

Structureel evenwicht	2021	2022	2023	2024
Resultaat na bestemming	0	0	0	0
Af: incidentele lasten	0	0	0	0
Bij: incidentele baten	0	0	0	0
Af: incidentele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Bij: incidentele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Structureel saldo begroting	0	0	0	0
Structureel evenwicht	Ja	Ja	Ja	Ja

4.1.2 Loon- en prijsontwikkeling

In de meest recente Macro Economische Verkenning van september 2019 (MEV 2020) wordt voor de indexering van de begroting 2020 voorlopig uitgegaan van een indexering van respectievelijk 2,5% voor de lonen en 1,6% voor de materiële lasten. In de MEV 2020 zijn nog geen cijfers voor 2021 opgenomen. Aangezien 2020 het laatst bekende jaar is, wordt bij wijze van aanname voor 2021 uitgegaan van de geprognosticeerde cijfers voor 2020.

In de voorliggende begroting zijn de effecten van de in 2019 afgesloten Cao Gemeenten, die een looptijd heeft tot eind 2020, verwerkt. Met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe gemeentelijke cao per 1 januari 2021 die naar verwachting pas in 2020 worden afgerond is nog geen rekening gehouden. Thans is dus niet duidelijk hoe groot de werkelijke lastenstijging zal uitvallen. Ook de gevolgen van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) die op 1 januari 2020 is ingegaan zijn nog niet in de voorliggende begroting verwerkt.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft als toezichthouder aandacht gevraagd voor de invoering van de Ow in 2021 en de financiële consequenties daarvan voor de ODH. Deze zijn nog niet meegenomen in de voorliggende begroting.

De overdracht van de asbesttaken zoals voorzien in 2020 is eveneens nog niet in de voorliggende begroting verwerkt.

De effecten van de Cao 2019 (structurele loonstijging van 6,25% over 2 jaar), de premiestijgingen in 2020 (0,26%) en de indexering van de lonen en materiële lasten op basis van de MEV 2020 laten een lastenstijging zien ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020 van € 857.000 die als volgt is verdeeld:

1. 2020 doorwerking cao 2019	€	267.200
2. 2020 premiestijgingen 0,26% ten opzichte van 2019	€	49.800
3. 2021 indexering loonkosten 2,5%	€	478.100
4. 2021 indexering materiële lasten 1,6%	€	<u>61.900</u>
Totaal	€	857.000

De doorgevoerde productiviteitsstijging van 1,2% in 2018 naar 3,6% in 2020 met een totale bezuiniging op de loonkosten van € 412.200 is geëffectueerd. De materiële lasten (waaronder huisvesting, ICT, vervoer en indirecte kosten) zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar en laten eerder een stijging zien dan een daling van de kosten (de gemiddelde prijsstijging van de materiële lasten zijn per jaar hoger is dan de index van 1,6%). Met behoud van de kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening wordt geconstateerd dat binnen de exploitatie geen structurele middelen beschikbaar zijn om de lastenstijging op te vangen zodat dekking alleen kan worden gevonden door verhoging van de deelnemersbijdrage.

Van de zijde van de toezichthouder (BZK) is naar aanleiding van de begroting 2020 opgemerkt dat het gewenst is de loon- en prijsbijstellingen in de meerjarenraming op te nemen omdat deze anders geen reëel beeld geeft van de lasten en baten en ook niet van de benodigde bijdragen van de deelnemers in die jaren. In de voorliggende begroting zijn de loon- en prijsbijstellingen meerjarig geïndexeerd op basis van de indices zoals deze in de MEV van september 2019 voor 2020 zijn opgenomen (jaarlijkse loonstijging van 2,5% en stijging materiële lasten van 1,6%).

4.1.3 Output, voor- en nacalculatie

Vanaf 2016 is de begroting kaderstellend voor de te realiseren output, waarbij het werkpakket is opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Bij besluit van 26 juni 2019 heeft het AB besloten met ingang van 2019 over te gaan tot een systeem van nacalculatie. Afrekening vindt plaats bij jaarrekening op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief en niet op basis van gerealiseerde producten en diensten (output):

1. De verrekening van de geleverde prestaties (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief) vindt te allen tijde plaats met de individuele deelnemer. Er is daardoor altijd sprake van een individueel resultaat (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief -/- begroot aantal uren x geraamd tarief).
2. Als uitwerking van het Koersplan wordt afgerekend door middel van facturen tussen individuele deelnemer en ODH indien de omzet op basis van nacalculatie (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet (begroot aantal uren x geraamd tarief);
3. Indien, op basis van de nacalculatie, de afwijking tussen de werkelijke omzet en de geraamde omzet minder bedraagt dan 10% wordt het bedrag per individuele deelnemer meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans.

Het totaal aantal fte per 1 januari 2021 bedraagt 212,64 fte, waarvan 46,64 fte ondersteuning (inclusief management). Voor het primaire proces is 166,00 fte beschikbaar. Op basis van een productie van 1.390 uur per fte komt dat afgerond neer op 230.700 uur (zie bijlage 6.4 tabel 23).

De daadwerkelijke invulling van de uren en de daarmee te realiseren output vindt plaats via de werkplannen die in het laatste kwartaal van 2020 samen met de deelnemers worden opgesteld. Bijstelling van de deelnemersbijdragen op basis van te realiseren output vindt plaats bij Voorjaarsnota (VJN) en Najaarsnota (NJN). In bijlage 6.4 tabel 24 is een overzicht opgenomen van de tariefgroepen voor 2021.

In bijlage 6.5 is een overzicht opgenomen van de op basis van de tariefgroepen en de voor de producten en diensten gebruikte kengetallen berekende productprijzen voor 2021 voor T&V en T&H.

4.2 Overzicht van baten en lasten

De meerjarenbegroting bestaat uit de programma's, de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing vennootschapsbelasting (Vpb) en een bedrag voor onvoorzien. De uitwerking van de begrotingsuitgangspunten zijn hierin verwerkt.

Tabel 11 Overzicht van baten en lasten

Totaal baten en lasten per programma	2021	2022	2023	2024
1 Toetsing en Vergunningverlening	7.347.700	7.528.100	7.712.900	7.902.200
2 Toezicht en Handhaving	6.986.100	7.159.000	7.336.100	7.517.700
Totaal lasten programma's	14.333.800	14.687.100	15.049.000	15.419.900
3 Algemene dekkingsmiddelen	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
4 Overhead	9.160.000	9.359.100	9.562.800	9.770.700
5 Heffing Vpb	0	0	0	0
6 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
7 Mutatie reserves	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming. Een toelichting per programma is opgenomen in hoofdstuk 2.2.3 en 2.3.3.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen. In tabel 12 is een overzicht van de deelnemersbijdragen over 2021 opgenomen.

Tabel 12 Overzicht deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage 2020	indexering 2019 o.b.v. cao 2019	indexering 2020 o.b.v. cao 2019	Premiestijging 2020	Intrekking EED	Aanvulling Mijnbouw wet	Bijdrage 2020	Doorwerking cao 2019	Indexering 2021 MEV	Bijdrage 2021
Delft	1.305.455	-3.445	2.649	2.845	-11.033	0	1.296.471	16.058	30.816	1.343.345
Den Haag	6.308.324	-16.634	12.779	13.707	-71.569	0	6.246.607	77.368	148.479	6.472.454
Leidschendam-Voorburg	819.427	-2.157	1.662	1.783	-8.279	0	812.436	10.063	19.311	841.810
Midden-Delfland	518.943	-1.375	1.055	1.135	-2.450	0	517.308	6.407	12.296	536.011
Pijnacker-Nootdorp	727.929	-1.919	1.477	1.586	-6.123	0	722.950	8.954	17.184	749.088
Rijswijk	601.961	-1.584	1.220	1.309	-6.176	0	596.730	7.391	14.184	618.305
Wassenaar	330.140	-866	669	718	-3.647	0	327.014	4.050	7.773	338.837
Westland	3.686.637	-9.788	7.494	8.068	-15.702	0	3.676.709	45.538	87.394	3.809.641
Zoetermeer	1.094.492	-2.875	2.218	2.378	-12.255	0	1.083.958	13.425	25.765	1.123.148
Provincie Zuid-Holland	7.403.705	-19.557	15.077	16.271	0	22.800	7.438.296	91.846	176.798	7.706.940
Totaal	22.797.013	-60.200	46.300	49.800	-137.234	22.800	22.718.479	281.100	540.000	23.539.579

Overhead

De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op het taakveld 'overhead' geregistreerd. De overhead maakt onderdeel uit van de integrale kostprijs en wordt toegerekend op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 83,08 fte toegerekend aan het programma T&V en 82,92 fte aan het programma T&H (verhouding 50,05 : 49,95).

Vennootschapsbelasting

Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn in 2016 afspraken gemaakt dat indien een omgevingsdienst zijn overheidstaken op basis van wetgeving uitvoert en op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst behaalt de omgevingsdienst dan niet Vpb-plichtig is. De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

Onvoorzien

De post onvoorzien dient op basis van BBV afzonderlijk te worden gepresenteerd.

Mutatie reserves

In 2021 zijn geen mutaties voorzien.

4.3 Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Totaal materiële activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Materiële vaste activa	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.438.649	2.148.100	1.582.300	1.016.500	579.400	309.400
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	16.539.559	16.064.600	16.911.000	17.765.300	18.520.400	19.117.000
Vorderingen openbare lichamen	14.152.007	14.241.500	14.576.100	14.918.700	15.269.400	15.628.700
Overige vorderingen	299.950	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Rekening courant schatkistbankieren	2.086.102	1.521.600	2.033.400	2.545.100	2.949.500	3.186.800
Rekening courant Simplified Card	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Liquide middelen	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
Banksaldi	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
Overlopende activa	429.174	429.100	429.100	429.100	429.100	429.100
Vooruitbetaalde bedragen	352.127	352.100	352.100	352.100	352.100	352.100
Overige overlopende activa	77.047	77.000	77.000	77.000	77.000	77.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.990.498	16.515.500	17.361.900	18.216.200	18.971.300	19.567.900
TOTAAL ACTIVA	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300
Eigen vermogen	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
Algemene reserve	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
- opgebouwd rekeningresultaat	51.385	51.400	51.400	51.400	51.400	51.400
- opgebouwd weerstandsvermogen	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000
- saldo boekjaar	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	298.074	207.300	153.300	99.200	66.500	33.800
Voorz. verlofrechten latende organisatie	0	0	0	0	0	0
Voorz. werkloosheidsuitkeringen	298.074	207.300	153.300	99.200	66.500	33.800
TOTAAL VASTE PASSIVA	1.369.459	1.278.700	1.224.700	1.170.600	1.137.900	1.105.200
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.951.669	4.434.300	4.492.300	4.551.800	4.612.700	4.675.000
Crediteuren	542.618	542.600	542.600	542.600	542.600	542.600
Af te dragen BTW	1.989.035	2.471.700	2.529.700	2.589.200	2.650.100	2.712.400
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.420.016	1.420.000	1.420.000	1.420.000	1.420.000	1.420.000
Overlopende passiva	13.108.019	12.950.600	13.227.200	13.510.300	13.800.100	14.097.100
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.398.506	11.769.800	12.046.400	12.329.500	12.619.300	12.916.300
Vooruit gefactureerde dwangsommen	474.035	474.000	474.000	474.000	474.000	474.000
Nog te verrekenen saldo nacalculatie	528.651	0	0	0	0	0
Overige overlopende passiva	706.827	706.800	706.800	706.800	706.800	706.800
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	17.059.688	17.384.900	17.719.500	18.062.100	18.412.800	18.772.100
TOTAAL PASSIVA	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 9 april 2020;

Gelet op artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden;

BESLUIT:

1. De begroting 2021 vast te stellen;
2. De meerjarenbegroting van de jaren 2022 – 2024 voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 24 juni 2020.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Ing. drs. R.C. Paalvast

6 Bijlagen

6.1 Exploitatiebegroting

Tabel 13 Exploitatiebegroting

Kostensoort	2021	2022	2023	2024
1 Personeel	19.969.200	20.465.300	20.973.500	21.494.400
2 Kapitaallasten	590.900	600.400	610.000	619.700
3 Overige kosten	2.933.700	2.980.500	3.028.300	3.076.500
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.800	46.500	47.200	48.000
Totaal lasten	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
6 Bijdragen deelnemers	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
7 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal baten	-23.539.600	-24.092.700	-24.659.000	-25.238.600
Geraamd totaal van baten en lasten	0	0	0	0
8 Mutatie reserves				
Storting	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten

- Personeel

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden (inclusief inhuur derden en inkoop diensten ICT waaronder de Servicedesk), opleidingskosten en algemene personeelskosten.

De effecten van de Cao Gemeenten 2019 met een looptijd tot eind 2020 zijn in de begroting meegenomen. In de voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe cao per 1 januari 2021 die naar verwachting niet eerder dan eind 2020 worden afgerond.

De opleidingskosten bedragen conform afspraak 2,3% van de salariskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, overwerk, wachtdienstvergoedingen, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

• Salariskosten en inhuur en inkoop diensten	€ 19.170.800
• Opleidingskosten: 2,3% van € 19.170.800	€ 440.900
• Algemene personeelskosten	€ 357.500
Totaal personeel	€ 19.969.200

- Kapitaallasten

Voor de kapitaallasten van de investeringen wordt uitgegaan van een structureel bedrag van € 590.900. Daarbij is er van uitgegaan dat de in het verleden gedane investeringen na afloop van de afschrijvingstermijn voor een gelijk bedrag worden geheerinvesteerd.

- Overige kosten

De overige kosten bestaan uit huisvestingskosten, kosten van ICT, kosten wagenpark en diverse bedrijfskosten (kosten van dienstreizen, accountantskosten, kosten van verzekeringen, werkkleding en – schoeisel, abonnementen en kantoorbehoeften, representatie, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.).

• Huisvestingskosten	€	762.000
• ICT	€	951.900
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	123.500
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.)	€	<u>1.096.300</u>
Totaal overige kosten	€	2.933.700

- Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

- Onvoorzien

Deze post is opgenomen omdat het goed wordt geacht dat de dienst een klein werkkapitaal heeft om naar eigen inzicht kleine investeringen te doen en niet voor elk bedrag alle deelnemers langs hoeft.

Baten

- Algemene dekkingsmiddelen

In tabel 12 is een overzicht opgenomen van de bijdragen per deelnemer over 2021. De bedragen per deelnemer zijn gebaseerd op de bijdragen 2020 verhoogd met de indexatie op grond van de in de MEV 2020 van september 2019 opgenomen indices voor loon- en prijsstijgingen.

- Additionele projecten

In de begroting 2021 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

Mutatie reserves

- Mutaties reserves

In 2021 en volgende jaren zijn geen stortingen en onttrekkingen voorzien.

Tabel 14 Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	Voorziening werkloosheids- uiteringen
Stand 1-1-2020	1.071.386	261.400
Storting 2020	0	0
Onttrekking 2020	0	54.100
Stand 1-1-2021	1.071.386	207.300
Storting 2021	0	0
Onttrekking 2021	0	54.000
Stand 1-1-2022	1.071.386	153.300
Storting 2022	0	0
Onttrekking 2022	0	54.100
Stand 1-1-2023	1.071.386	99.200
Storting 2023	0	0
Onttrekking 2023	0	32.700
Stand 1-1-2024	1.071.386	66.500
Storting 2024	0	0
Onttrekking 2024	0	32.700
Stand 1-1-2025	1.071.386	33.800

6.2 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde baten en lasten per taakveld. In tabel 15 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 16 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de geprognosticeerde aantallen per 1-1-2021 (bron: Gemeentefondsgegevens).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn vooralsnog geen beleidsindicatoren opgenomen.

Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 15 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld	2021			2022			2023			2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	9.160.000	0	9.160.000	9.359.100	0	9.359.100	9.562.800	0	9.562.800	9.770.700	0	9.770.700
0.8 Overige baten en lasten	45.800	-23.539.600	-23.493.800	46.500	-24.092.700	-24.046.200	47.200	-24.659.000	-24.611.800	48.000	-25.238.600	-25.190.600
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	9.205.800	-23.539.600	-14.333.800	9.405.600	-24.092.700	-14.687.100	9.610.000	-24.659.000	-15.049.000	9.818.700	-25.238.600	-15.419.900
7.4 Milieubeheer	14.333.800	0	14.333.800	14.687.100	0	14.687.100	15.049.000	0	15.049.000	15.419.900	0	15.419.900
Volksgezondheid en milieu	14.333.800	0	14.333.800	14.687.100	0	14.687.100	15.049.000	0	15.049.000	15.419.900	0	15.419.900
Totaal	23.539.600	-23.539.600	0	24.092.700	-24.092.700	0	24.659.000	-24.659.000	0	25.238.600	-25.238.600	0

Tabel 16 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2020			Begroting 2021		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	FVW	214,06	1.102.800	0,19	212,64	1.114.700	0,19
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	FVW	195,4	1.102.800	0,18	188,26	1.114.700	0,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	7.249.200	1.102.800	6,57	7.546.400	1.114.700	6,77
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	672.800	18.609.700	3,62	707.700	19.170.800	3,69
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	8.863.000	22.797.000	38,88	9.205.800	23.539.600	39,11

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder externe inhuur wordt verstaan het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Tot de externe inhuur behoren niet producten of diensten die compleet in de markt zijn gezet, waarbij de opdrachtgever niet op de specifieke inzet kan sturen (zoals o.a. de Servicedesk en de uitwijkvoorziening ICT).

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

6.3 BBV-informatie

Tabel 17 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 18 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.343.345	1.343.345
Den Haag	6.472.454	6.472.454
Leidschendam-Voorburg	841.810	841.810
Midden-Delfland	536.011	536.011
Pijnacker-Nootdorp	749.088	749.088
Rijswijk	618.305	618.305
Wassenaar	338.837	338.837
Westland	3.809.641	3.809.641
Zoetermeer	1.123.148	1.123.148
Provincie Zuid-Holland	7.706.940	7.706.940
Totaal	23.539.579	23.539.579

Tabel 19 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.071.400	1.071.400
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 20 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	3.951.669	4.434.300	4.492.300	4.551.800	4.612.700	4.675.000
C. Totaal van de overlopende passiva	13.108.019	12.950.600	13.227.200	13.510.300	13.800.100	14.097.100
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.539.559	16.064.600	16.911.000	17.765.300	18.520.400	19.117.000
F. Totaal van alle liquide middelen	21.765	21.800	21.800	21.800	21.800	21.800
G. Totaal van de overlopende activa	429.174	429.100	429.100	429.100	429.100	429.100
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	23.115.891	23.539.600	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	0,3%	3,7%	1,5%	-0,6%	-2,3%	-3,2%

Tabel 21 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A. Eigen vermogen	1.071.385	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
B. Totaal alle passiva	18.429.147	18.663.600	18.944.200	19.232.700	19.550.700	19.877.300
Solvabiliteitsratio (A/B)	5,8%	5,7%	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%

Tabel 22 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal lasten programma's	23.378.691	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal incidentele lasten programma's	1.511.353	0	0	0	0	0
A. Structurele lasten	21.867.338	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal baten programma's	23.115.891	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Totaal incidentele baten programma's	1.110.913	0	0	0	0	0
B. Structurele baten	22.004.978	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	23.115.891	22.797.000	23.539.600	24.092.700	24.659.000	25.238.600
Structurele exploitatieruimte (B-A)+(D-C)/E	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

6.4 Werkvolume in uren en tariefgroepen 2021

Tabel 23 Beschikbare werkvolume 2021 in uren

Deelnemers	Bijdrage 2021 incl. Databank	Databank	Bijdrage 2021. excl. Databank	Uren
Delft	1.343.345	4.363	1.338.982	13.360
Den Haag	6.472.454	7.272	6.465.182	66.070
Leidschendam-Voorburg	841.810	3.333	838.477	8.400
Midden-Delfland	536.011	1.515	534.496	5.400
Pijnacker-Nootdorp	749.088	3.333	745.755	7.430
Rijswijk	618.305	2.666	615.639	6.210
Wassenaar	338.837	2.121	336.716	3.390
Westland	3.809.641	5.454	3.804.187	38.170
Zoetermeer	1.123.148	5.454	1.117.694	11.200
Provincie Zuid-Holland	7.706.940	0	7.706.940	71.110
Totaal werkvolume in uren	23.539.579	35.511	23.504.068	230.740
Deelnemers	Bijdrage Begroting 2021	Databank	Bijdrage excl. Databank	Uren
Aantal uren werkplan T&V	11.955.000	35.500	11.919.500	115.480
Aantal uren werkplan T&H	11.584.600	0	11.584.600	115.260
Totaal werkvolume in uren	23.539.600	35.500	23.504.100	230.740

Tabel 24 Tariefopbouw 2021

Tariefopbouw 2021	Begroting 2021	Per uur	%
Loonsom primair	15.052.300	65,23	63,94
Algemene personeelskosten	75.200	0,33	0,32
Diverse bedrijfskosten	59.900	0,26	0,25
Materiële productiekosten	457.700	1,98	1,94
Totaal directe kosten	15.645.100	67,80	66,46
Loonsom ondersteuning incl. technisch beheer ICT	4.042.200	17,52	17,17
Opleidingskosten	440.900	1,91	1,87
Algemene personeelskosten	358.600	1,55	1,52
Kapitaallasten	590.900	2,56	2,51
Huisvestingskosten	762.000	3,30	3,24
ICT	951.900	4,13	4,04
Vervoerskosten	123.500	0,54	0,52
Diverse bedrijfskosten	543.200	2,35	2,31
Onvoorzien	45.800	0,20	0,19
Totaal overhead	7.859.000	34,06	33,39
Totaal exclusief Databank Flora en Fauna	23.504.100	101,86	99,85
Databank Flora en Fauna	35.500	0,15	0,15
Totaal	23.539.600	102,02	100,00

De gemiddelde directe kosten bedragen per uur € 67,80 en de overhead € 34,06 per uur. De directe kosten worden toegerekend aan de producten op basis van 6 tariefgroepen. De verdeling is weergegeven in tabel 25.

Tabel 25 Tariefgroepen 2021

Tariefgroepen	Directe kosten	Overhead	Totaal	Tarief afgerond
1	48,94	34,06	83,00	83,00
2	56,81	34,06	90,87	91,00
3	64,03	34,06	98,09	98,00
4	71,10	34,06	105,16	105,00
5	81,77	34,06	115,83	116,00
6	92,73	34,06	126,79	127,00

Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AR	Algemene reserve
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BOR	Besluit Omgevingsrecht
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CO2	Koolstofdioxide
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EML	Erkende Maatregelenlijst Informatieplicht
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FVW	Financiële-verhoudingswet
Fte	Fulltime-equivalent
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
MER	Milieueffectrapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
NJN	Najaarsnota
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
Ow	Omgevingswet
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
RO	Ruimtelijke Ordening
SMT	Sociaal Medisch Team
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
VJN	Voorjaarsnota
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren